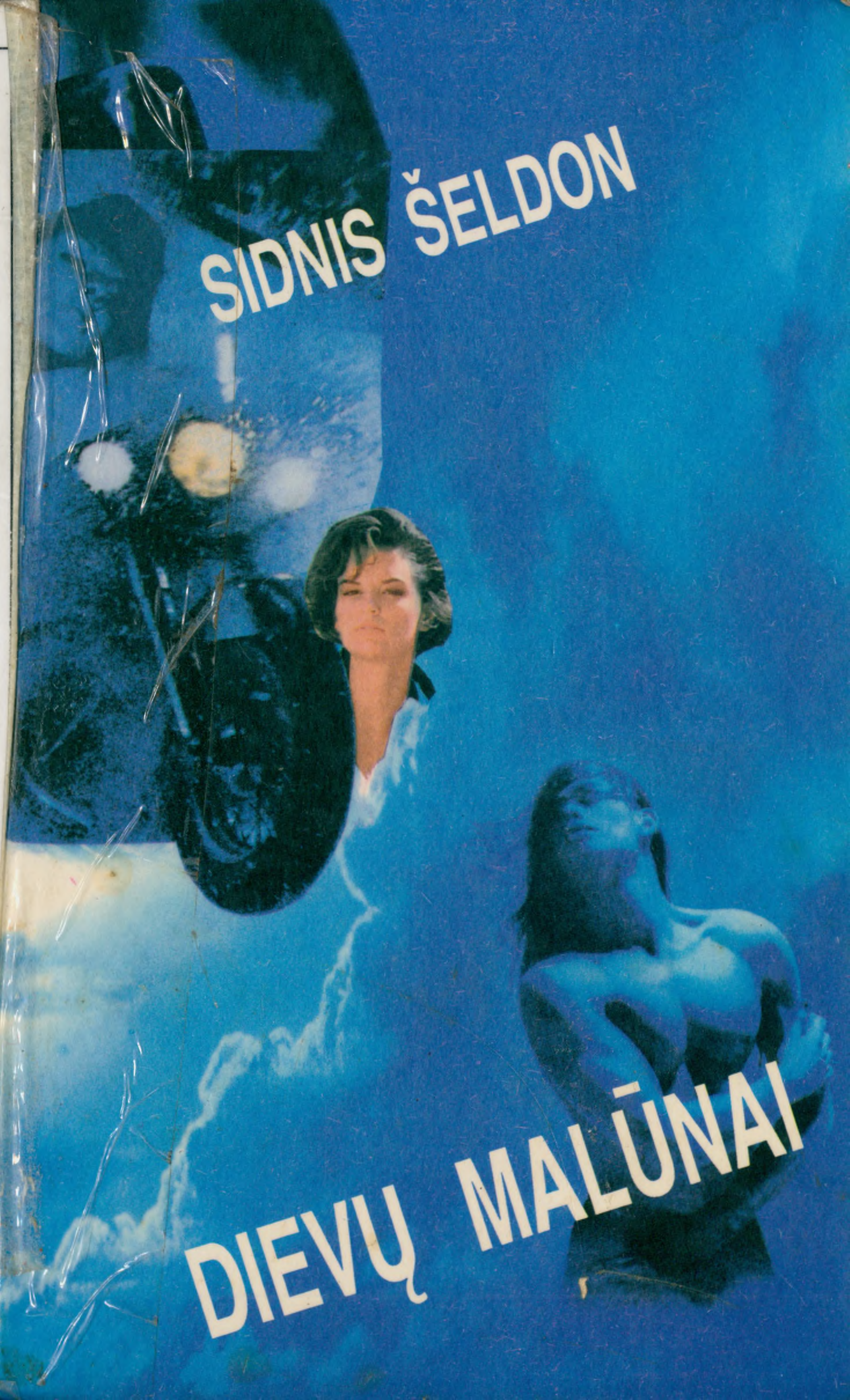
SIDNIS ŠELDON
DIEVŲ MALŪNAI

Populiarusis detektyvas

SIDNIS ŠELDON

DIEVŲ MALŪNAI

Romanas

Vertė Aneta RUČINSKIENĖ

Vilnius Mažoji Rosma

UDK 820(73)-3
Sh 11

Sheldon, Sidney
Sh 11 Dievų malūnai: romanas / Sidnis Šeldon; vertė Aneta Ručinskienė. Vilnius: Mažoji Rosma, 1997. -228 p. - (Populiarusis detektyvas)
ISBN 9986-799-39-2

Romane „Dievų malūnai" aprašoma, kaip tarptautinė superslapta reakcinga organizacija papirkinėdama, šantažuodama, samdydama slaptuosius agentus ir žudikus sadistą susidoroja su visais, kas pastoja jai kelią.

UDK 820(73)-

© Sidney Sheldon, 1987
© Vertimas, Mažoji Rosma
© Mažoji Rosma, 1997

ISBN 9986-799-39-2

PROLOGAS

Perho, Suomija

Susitiko jie šiltame ištaigingame medžiotojų namelyje už dviejų šimtų mylių nuo Helsinkio, tankiame miške, natoli nuo Rusijos sienos. Komiteto vakarietiškojo sparno nariai atvyko čia slaptai, skirtingu laiku. Jie atvyko iš aštuonių šalių, tačiau aukštas vienos Suomijos žinybos valdininkas viską sutvarkė taip, kad jų pasuose nebuvo jokios žymos apie įvažiavimą į šalį.

Žmonės, sėdėję apie didžiulį stačiakampį stalą, buvo įtakingi asmenys ir užėmė aukštus postus savo šalių vyriausybėse. Jiems teko susitikti ir anksčiau, be jokios apdairos, ir jie buvo priversti pasitikėti vienas kitu, kadangi kitos išeities jie neturėjo. Kad saugumas būtų garantuotas, kiekvienas jų turėjo savo vardinį kodą.

Pasitarime, kuris vyko beveik penkias valandas, įsiplieskė karšti ginčai.

Galiausiai pirmininkas pasiūlė balsuoti. Jis atsistojo ir kreipėsi į šalia jo sėdintį žmogų.

- Sigurdai?
- Už.
- Odinai?
- Už.
- Baldarai?

Mes pernelyg skubame. Jeigu apie tai sužinos, tai mūsų gyvybės...

- Prašau pasakyti, už ar prieš.

- Prieš.
- Freirai?
- Už.
- Sigmundai?
- Prieš. Yra pavojus, kad...
Torai?
- Už.
Tiurai?
- Už.
- Aš taip pat balsuoju už. Rezoliucija priimta. Aš apie tai pranešiu Kontrolieriui. Aš jums perduosiu jo rekomendacijas, kas geriausiai tinka tam uždaviniui atlikti. Prašau būti atsargius ir išsiskirstyti dvidešimties minučių intervalu. Ačiū, džentelmenai.

Po dviejų valandų ir keturiasdešimt penkių minučių medžiotojų namelis ištuštėjo. Prie jo priėjo keletas žmonių su žibalo kanistrais ir padegė. Vėjo plaikstomi liepsnos liežuviai apėmė visą namą.

Kai galų gale čia atvyko iš artimiausio miestelio ugniagesių komanda, ant sniego šnypštė tik rusenantys nuodėguliai.

Gaisrininkų komandos viršininko pavaduotojas priėjo prie gaisravietės, pasilenkė ir pauostė.

- Žibalas, - tarė jis. - Padegta.

Viršininkas nustebusiu veidu žiūrėjo į nuodėgulius.

- Keista, - suniurnėjo jis.

- Kas?

Aš šitose vietose medžiojau praeitą savaitę. Jokio namelio čia nebuvo.

PIRMOJI KNYGA

1 skyrius

Vašingtonas, Kolumbijos apygarda

Stentonas Rodžersas buvo tiesiog sukurtas tam, kad taptų Jungtinių Valstijų prezidentu. Tai buvo žavus politikas, kurį mėgo publika ir palaikė įtakingi draugai. Rodžerso nelaimei, jo lytinis potraukis padarė galą jo politinei karjerai Arba kaip kalbėjo pikti liežuviai Vašingtone: „Dulkinosi taip, kad išlėkė iš prezidento krėslo"

Beje, Stentonas Rodžersas visai nesidėjo Kazanova. Priešingai, ligi to fatališko romano, jis buvo pavyzdingas vyras. Jis buvo turtingas ir patrauklus vyriškis, be paliovos kylantis tarnybiniais laiptais, kad užimtų patį aukščiausią postą. Nors jis turėjo daugybę progų sulaužyti ištikimybę žmonai, jis visai nekreipė dėmesio į moteris. Likimo ironija, Stentono Rodžerso žmona Elizabeta buvo protinga ir žavinga moteris, domėjusis visais jo interesais, o tuo tarpu Barbara - moteris, kurią Stentonas įsimylėjo ir kurią vedė po skandalingų skyrybų, - buvo penkeriais metais vyresnė už jį, įprastos išvaizdos, ir, atrodė, neturėjo su juo nieko bendro. Stentonas buvo sportininkas, o Barbara nemėgo fizinių pratimų. Stentonas buvo linkęs bendrauti, o Barbara mėgo leisti laiką dviese arba nedidelėje kompanijoje. Bet tuos, kas pažinojo Stentoną Rodžersą, labiausiai stebino jų politinių pažiūrų skirtingumas. Stentonas buvo liberalas, o tuo tarpu Barbara buvo kilusi iš šeimos, garsėjusios savo archikonservatyviomis tradicijomis.

Polis Elisonas, pats artimiausias Stentono draugas, jam pasakė:

Tu turbūt kuoktelėjai, bičiuli! Jūs su Liza taip vienas kitam tinkate, kad galite pakliūti į „Gineso rekordų knygą" kaip pati idealiausia pora. Tu negali viso to palikti dėl minutės malonumo.

- Užteks, Poli, - aštriai atsakė Stentonas Rodžersas. - Aš myliu Barbarą ir vesiu ją, kai tik gausiu ištuoką.

- Ar tu bent truputėlį įsivaizduoji, kaip tai atsilieps tavo karjerai?

- Pusė santuokų šalyje baigiasi skyrybomis. Taigi viskas bus gerai.

Tačiau jis pasirodė esąs blogas pranašas. Žinia apie jo ištuokos procesą spaudai buvo dangiškoji mana. Bulvarinė spauda pabandė išspausti iš to viską, kas įmanoma. Jie spausdino istorijas apie jų slaptus pasimatymus drauge pateikdami jų meilės lizdelio nuotraukas. Tai tęsėsi gana ilgai, o kai skaitytojų dėmesys sumažėjo, įtakingi draugai, rėmę Stentoną Rodžersą, paprasčiausiai išnyko. Jie susirado sau naują kandidatą į nugalėtojus - Polį Elisoną.

Tai buvo išmintingas pasirinkimas. Nors Elisonas nebuvo toks patrauklus ir žavus, kaip Stentonas Rodžersas, jis buvo protingas, simpatingas ir nesuteptos reputacijos žmogus. Elisonas buvo neaukšto ūgio, paprasto veido, kuriame nuoširdumu švytėjo mėlynos akys. Vedęs jis buvo prieš dešimtį metų stambaus plieno liejimo magnato dukterį, ir jie su Alisa buvo mylinti pora.

Kaip ir Rodžersas, Polis Elisonas baigė Harvardo universiteto teisės fakultetą. Jiedu drauge augo. Jų tėvai nuomojo bendrą namą Sauthemptone, ir berniukai kartu plaukiojo, žaidė beisbolą, o vėliau kartu vaikščiojo į pasimatymus. Harvarde jie mokėsi vienoje grupėje. Polis Elisonas iš visų dalykų turėjo gerus pažymius, tačiau pats geriausias studentas buvo Stentonas Rodžersas. Stentono tėvas buvo svarbiausias partneris juridinėje firmoje Volstrite, ir, kai Stentonas ten stažavosi atostogų metu, jis susitarė, kad ir Polis dirbtų drauge su juo. Vos Stentonas Rodžersas baigė universitetą, politinė jo žvaigždė ėmė kilti svaiginančiu greičiu. Ir jeigu jis buvo kometa, tai Polis Elisonas - jos šleifas. Ištuoka viską pakeitė. Dabar Stentonas Rodžersas tapo jo priedėliu. Kelias į šlovės viršūnę užtruko bemaž penkiolika metų. Elisonas pralaimėjo rinkimuose į senatą, bet kituose rinkimuose vis dėlto užėmė senatoriaus krėslą ir po keleto metų tapo žinomu ir populiariu įstatymų leidėju. Jis kovojo prieš bereikalingas vyriau-

sybės išlaidas ir grūmėsi su Vašingtono biurokratija. Jis buvo populistas ir tikėjo tarptautinio įtempimo atslūgimu. Jį paprašė pasakyti prezidentą palaikančią kalbą, kai jis iškėlė savo kandidatūrą antrai kadencijai. Tai buvo puiki aistringa kalba, po kurios apie jį prašneko rimtai. Po ketverių metų Polis Elisonas buvo išrinktas Jungtinių Valstijų prezidentu. Pirmutinis jo žingsnis buvo tas, kad Stentoną Rodžersą jis paskyrė užsienio reikalų patarėju.

Maršalo Maklugano teorija, kad televizija pavers pasaulį vienu dideliu kaimu, tapo tikrove. Iškilmingą keturiasdešimt antojo JAV prezidento inauguraciją per palydovinę televiziją stebėjo daugiau negu 190 šalių.

„Juodajame gaidyje", pamėgtoje Vašingtono žurnalistų susitikimo vietoje, Benas Konas, patyręs „Vašington post" reporteris, sėdėjo už stalo drauge su keturiais kolegomis ir žiūrėjo per televiziją laidą apie pradedantį eiti savo pareigas prezidentą.

- Per šitą kalės vaiką aš praradau penkiasdešimt dolerių, - pasiskundė vienas žurnalistų.

- Aš juk tave įspėjau, kad nestatytum prieš Elisoną, suniurnėjo Benas Konas. Patikėk, šitas vaikinas moka pakerėti žmones.

Kamera rodė didžiules minias žmonių, kurie, siaustydamiesi paltus, susirinko šitą šaltą sausio dieną į Pensilvanijos aveniu. Iš aplinkui pastatytų garsiakalbių susirinkusieji žinojo, kaip vyksta naujojo prezidento prisaikdinimo ceremonija. Džesonas Merlinas, Aukščiausiojo JAV teismo vyriausiasis teisėjas, užbaigė ceremoniją ir paspaudė prezidentui ranką. Prerzidentas priėjo prie mikrofono.

Tu tik pažiūrėk į tuos nušalusiais užpakaliais idiotus, - pasakė Benas Konas. - Ar tu žinai, kodėl jie nežiūri viso to per televiziją namie, kaip normalūs žmonės?

- Kodėl?

Todėl, kad šitas žmogus dabar kuria istoriją. Kada nors visi šitie žmonės pasakos savo vaikams ir anūkams, kad jie stovėjo šalia Polio Elisono, kai tas davė priesaiką. Ir

visi jie girsis: „Aš stovėjau taip arti, kad galėjau jį ranka paliesti"

- Konai, tu cinikas.

Ir didžiuojasi tuo. Visi politikai vieno raugo. Visi jie stengiasi ką nors pakeisti. Matote, vaikinai, mūsų naujasis prezidentas liberalas ir idealistas. To užtenka, kad bet kuriam sveikai mąstančiam žmogui imtų sapnuotis košmarai. Aš liberalą apibūdinu šitaip: tai žmogus, kuris tvirtai sėdi ant minkštų pagalvių.

Tiesą sakant Benas Konas nebuvo jau toks ciniškas, kaip atrodė. Jis iš pat pradžių stebėjo Polio Elisono karjerą, ir, kai tas ėmė kilti politiniais laiptais, Benas pakeitė apie jį savo nuomonę. Šitas politikas niekam nepritarinėjo. Jis buvo ąžuolas gluosnių giraitėje.

Ėmė lyti šaltas lietus. „Tikiuosi, tai nebus pranašingu ženklu keturiems jo valdymo metams", - pagalvojo Benas Konas ir atidžiai pažiūrėjo į televizoriaus ekraną.

Jungtinių Valstijų prezidentas tai fakelas, kurį Amerikos liaudis perduoda iš rankų į rankas kas ketveri metai. Šitas fakelas yra galingiausias ginklas pasaulyje. Jis ganėtinai stiprus, kad paverstų visą žmoniją pelenais, bet taip pat jis gali būti švyturiu, kuris nušvies kelią į ateitį mums ir visam pasauliui. Aš šiandien kreipiuosi ne tik į mūsų sąjungininkus, bet ir į tarybinio bloko šalis. Dabar, kai mes žengiame į dvidešimt pirmąjį amžių, aš noriu jiems pasakyti, kad konfrontacijos laikai pasibaigė ir žodžiai „vieningas pasaulis" turi tapti tikrove. Bet kuris kitas kelias nuves į visuotinį sunaikinimą, ir nė viena šalis nebus nugalėtoja. Aš visiškai suvokiu, kokia bedugnė skiria mus ir šalis už „geležinės uždangos", todėl svarbiausias dabartinės administracijos tikslas bus tilto statymas per šitą bedugnę.

Prezidento žodžiuose skambėjo tikras įsitikinimas. „Jis iš tikrųjų taip mano, - nusprendė Benas Konas. - Tikiuosi, kad šito vaikino niekas nenušaus"

Džankšn Sityje, Kanzaso valstijoje, buvo šalta, darganota diena. Baisiai snigo. Kelyje Nr. 6 matomumas buvo

bemaž nulinis. Merė Ešli atsargiai vairavo savo pikapą plento viduriu, kur jau padirbėjo sniego valytuvai. Dėl pūgos ji vėlavo į paskaitas. Merė Ešli buvo dėstytoja. Ji važiavo lėtai, kad nenublokštų į šalį mašinos.

Iš radijo imtuvo pasigirdo prezidento balsas: „... dar daug ir tokių, kurie, užuot statę tiltus, siūlo statyti įtvirtinimus. Aš jiems atsakau, kad mes daugiau negalime pasmerkti savęs ir mūsų vaikų globalinei konfrontacijai, kuri baigsis branduoliniu karu"

Merė Ešli pagalvojo: „Aš džiaugiuosi, kad balsavau už jį. Polis Elisonas bus didis prezidentas"

Ji stipriau suspaudė vairą, skverbdamasi pro baltą sniego miglą.

Sen Krua giedrame žydrame danguje švietė saulė, bet Haris Lancas neketino eiti į lauką. Jis gulėjo lovoje nuogas sesučių Doli glėbiuose. Lancas įtarė, kad iš tikrųjų jos ne seserys. Aneta buvo natūrali brunetė, o Salė - blondinė. Jam iš esmės buvo nusispjauti, net jeigu jos būtų jo kraujo giminaitės. Svarbiausia, kad jos buvo savo amato meistrės, ir Haris dejavo iš malonumo.

Kambario kampe stovėjusio televizoriaus ekrane pasirodė prezidentas.

„...Todėl, kad aš tikiu - nėra tokios problemos, kurios negalima išspręsti, jeigu abi šalys parodys gerą valią. Berlyną skirianti betoninė siena ir ,,geležinė uždanga", supanti prosovietines šalis, turi išnykti"

Salė liovėsi glamonėjus, kad paklaustų:

- Gal man išjungti šitą velnio televizorių?

- Palik, aš noriu paklausyti, ką jis kalba.

Aneta pakėlė galvą:

- Ką tu - balsavai už jį?

Ei, jūs abi, dirbkite savo darbą, - suriaumojo Haris Lancas.

„Kaip jūs žinote, prieš trejus metus, po Rumunijos prezidento Nikolajės Čaučesku mirties, Rumunija nutraukė diplomatinius santykius su Jungtinėmis Valstijomis. Noriu jums pranešti, kad įvyko derybos su rumunų vyriausybe ir

Rumunijos prezidentas Aleksandru Jonesku sutiko atstatyti diplomatinius santykius su mūsų šalimi"

Minia, stovinti Pensilvanijos aveniu, pritariamai suūžė.

Haris Lancas taip staigiai atsisėdo lovoje, kad Salės dantys įsikirto jam į varpą.

- Dieve mano, - suaimanavo Lancas. - Mane jau seniai apipjaustė! Ką tu - išprotėjai?

- O ko tu šokinėji, mielasis?

Lancas jos nesiklausė. Visas jo dėmesys buvo prikaustytas prie televizoriaus ekrano.

„Vienas pirmųjų mūsų oficialių aktų, - tęsė prezidentas, bus ambasadoriaus Rumunijai paskyrimas. Ir tai tiktai pradžia..."

Bukarešte buvo vakaras. Nelauktai atšilo, ir gatvės buvo pilnos žmonių, stovinčių eilėse priešais parduotuves.

Rumunijos prezidentas Aleksandru Jonesku sėdėjo savo kabinete Pele, senuosiuose rūmuose Kalea Viktorėje, drauge su šešiais savo padėjėjais. Jie klausėsi prezidento kalbos per trumpabangį radijo imtuvą.

Aš neketinu ties tuo sustoti, kalbėjo Amerikos prezidentas. Albanija nutraukė diplomatinius santykius su JAV 1946 metais. Aš ketinu tuos santykius atstatyti. Be to, aš noriu sustiprinti mūsų diplomatinius santykius su Bulgarija, Čekoslovakija ir Rytų Vokietija"

Per radiją buvo girdėti, kaip minia džiūgaudama pritarė.

„Mūsų ambasadoriaus Rumunijai paskyrimas bus pasaulinės ,,liaudies diplomatijos'' programos pradžia. Nepamirškime, kad visos žmonijos ištakos tos pačios, vienodos problemos ir vienas likimas. Prisiminkite, kad mes turime daugiau mus siejančių problemų, negu tų, kurios mus skiria. Be to, mes patys jas ir sukuriame"

Kruopščiai saugomoje viloje Neji, Paryžiaus priemiestyje, Rumunijos revoliucinio judėjimo lyderis Marinas Groza žiūrėjo prezidento kalbą per antrąjį Prancūzijos televizijos kanalą.

„... Aš pažadu, kad stengsiuosi iš visų jėgų ir iš kitų reikalausiu to paties"

Plojimai truko penkias minutes.

Marinas Groza mąsliai ištarė:

- Aš manau, Levai, mūsų laikas atėjo. Jis iš tikrųjų to nori.

Levas Pasternakas, jo saugumo tarnybos viršininkas, atsakė:

- Galbūt tai tik padės Joneskui?

Marinas Groza papurtė galvą.

- Jonesku - tironas, todėl jam niekas negali padėti. Bet reikia tiksliai apskaičiuoti laiką. Aš pralaimėjau, kai norėjau nuversti Čaučesku. Tai neturi pasikartoti.

Pitas Konorsas nebuvo girtas, tiksliau, buvo ne toks girtas, kaip jam norėjosi. Jis išgėrė penktąjį stiklą viskio, kai Nensė, sekretorė, su kuria jis gyveno, tarė:

- Pitai, ar tau neatrodo, kad jau gana?

Jis nusišypsojo ir kirto jai per veidą.

Mūsų prezidentas kalba. Tu privalai jį gerbti. - Jis pasisuko į televizoriaus ekraną. - Prakeiktas komunistas, - subliovė jis. - Tai mano šalis, CŽV neleis, kad tu ją apterštum. Mes tave sustabdysim. Gali tuo būti tikras!

2 skyrius

Tu senas mano draugas, ir man bus reikalinga tavo pagalba, - pasakė Polis Elisonas.

- Žinoma, - ramiai atsakė Stentonas Rodžersas.

Jiedu buvo Ovaliniame kabinete. Prezidentas sėdėjo už savo stalo, ant kurio puikavosi Amerikos vėliava. Tai buvo jų pirmasis susitikimas baltuosiuose rūmuose, ir Elisonas jautėsi nesmagiai.

„Jeigu tada Stentonas nebūtų padaręs klaidos, - pagalvojo Polis Elisonas, - dabar jis sėdėtų už šito stalo"

Tarsi perskaitęs jo mintis, Stentonas Rodžersas tarė:

- Aš tau turiu kai ką prisipažinti. Kai tave išrinko prezidentu, aš baisiai tau pavydėjau. Juk tai buvo mano svajonė,

o tau ji tapo realybe. Bet kas žino? Aš pagalvojau, kad jei jau aš negaliu atsisėsti į šitą krėslą, tai niekas, išskyrus tave, neturi į jį atsisėsti. Tu tam sukurtas.

Polis Elisonas nesišypsojo ir tarė:

Tiesą sakant, Stenai, man čia baisu. Čia sklando Vašingtono, Linkolno ir Džefersono dvasia.

- Mes turėjome tokius prezidentus, kurie...

- Aš žinau. Bet reikia lygiuotis į didžius žmones.

Jis paspaudė mygtuką, ir po kelių sekundžių į kabinetą įėjo baltu kiteliu vilkintis padavėjas.

- Klausau jūsų, pone prezidente.

Polis Elisonas pasisuko į Rodžersą.

- Kavos?

- O kodėl ne?

- Dar ko nors?

- Ačiū, ne. Barbara liepė stebėti savo svorį.

Prezidentas linktelėjo padavėjui, ir tas tylėdamas išėjo iš kabineto.

Barbara. Ji nustebino visus. Vašingtone sklido gandai, kad jų santuoka neištvers nė metų. Tačiau nuo to laiko praėjo bemaž penkiolika metų, o jų šeima buvo tvirta. Stentonas Rodžersas įkūrė Vašingtone juridinę firmą, kuri turėjo didelį autoritetą, o Barbara garsėjo kaip gera šeimininkė.

Polis Elisonas pakilo ir ėmė vaikščioti po kabinetą.

- Mano pasisakymas apie „liaudies diplomatijos" programą sukėlė nepasitenkinimo gūsį. Aš manau, kad tu apie tai skaitei laikraščiuose.

Polis Elisonas gūžtelėjo pečiais.

Tu juk juos žinai. Jiems patinka sukurti herojus, o paskui juos pažeminti.

Sąžiningai kalbant, man nusispjauti į tai, ką rašo laikraščiuose. Man įdomu, ką kalba žmonės.

- Jei jau kalbėti atvirai, Poli, tai tu daugelį išgąsdinai. Ginkluotosios pajėgos prieš tavo planą, ir daugeliui norėtųsi, kad jis sužlugtų.

- Jis nesužlugs. - Elisonas atsilošė krėsle.

- Ar žinai, kokia dabar svarbiausia pasaulio problema? Daugiau neegzistuoja valstybinių veikėjų. Šalis valdo poli-

tikai. Vieni jų neša gėrį, kiti - blogį, tačiau jie visi milžinai. Ruzveltas ir Čerčilis, Hitleris ir Musolinis, Šarlis de Golis ir Josifas Stalinas. Kodėl jie visi gyveno tuo metu? Kodėl nėra šiandien tikrų valstybės veikėjų?

- Sunku atrodyti milžinu televizoriaus ekrane.

Įėjo padavėjas, nešinas sidabriniu padėklu su kavinuku ir dviem puodeliais. Įgudusiais judesiais jis įpylė kavos.

- Ar dar ko nors, pone prezidente?

- Ačiū, Hari. Daugiau nieko.

Prezidentas palaukė, kol padavėjas išėjo iš kabineto.

- Aš noriu, kad tu parinktum tinkamą kandidatūrą ambasadoriaus pareigoms Rumunijoje.

- Gerai.

- Neaiškinsiu tau, kaip tai svarbu. Pasistenk tai padaryti kiek įmanoma greičiau.

Stentonas nugėrė kelis gurkšnius kavos ir atsistojo.

- Valstybės departamentas tuoj pat imsis šito reikalo.

Paryžiaus priemiestyje Neji buvo antra valanda nakties. Marino Grozos vila skendėjo tamsoje, mėnulį dengė tankūs debesys. Tuo metu gatvės buvo tuščios, ir tik atsitiktinių praeivių žingsniai sudrumsdavo tylą. Tamsi figūra tyliai nušoko nuo medžio prie plytų sienos, juosusios vilą. Ant peties žmogus turėjo virvę ir susuktą pledą, rankose automatas „Uzi" ir pistoletas su strėlėmis. Prisispaudęs prie sienos, jis sustojo ir įsiklausė. Penkias minutes jis visiškai nejudėjo. Įsitikinęs, kad jo niekas nepastebėjo, žmogus išvyniojo nailoninę virvę su kabliu gale ir metė ją aukštyn. Kablys užsikabino už sienos krašto. Jis vikriai keberiojosi virve ant sienos. Užlipęs ant sienos, jis išskleidė pledą, kad apsisaugotų nuo nuodingų spyglių, kuriais buvo nusmaigstyta vidinė sienos pusė. Jis vėl apmirė ir įsiklausė. Permetęs virvę į kitą pusę, jis nusileido ja žemyn. Žmogus pasitikrino odinį krepšį, pritvirtintą prie diržo, ir filipinietišką sulankstomą peilį, kuris atsilenkdavo ir užsilenkdavo vienu rankos mostelėjimu.

Dabar turėjo pasirodyti šunys. Nekviestas svečias pasilenkė, laukdamas, kol jie užuos jo kvapą. Ten buvo trys

dobermanai išmokyti žudyti. Tačiau jie buvo tik pirmoji kliūtis. Visa teritorija apie vilą buvo prikaišiota elektroninių įtaisų ir nuolat kontroliuojama televizijos kamerų. Visą paštą tikrindavo sargybiniai kontrolinėje prie vartų. Vilos durys galėjo atlaikyti bombos sprogimą. Vandentiekio sistema buvo autonominė, o visą maistą, skirtą Marinui Grozai, iš pradžių ragaudavo specialus žmogus. Buvo manoma, kad į vilą pakliūti neįmanoma. Juodais drabužiais vilkintis žmogus ketino šiąnakt įrodyti, jog tai - netiesa.

Jis išgirdo atbėgančius šunis, dar jų nematydamas. Jie iššoko iš tamsos pasirengę kibti jam į gerklę. Šunys buvo du. Jis nukreipė pistoletą su strėlėmis iš pradžių į arčiau jo esantį šunį, paskui į tolimesnį. Paskui jis staigiai atsigręžė, laukdamas trečiojo šuns, ir kai tas pasirodė, vėl iššovė. Aplinkui vėl įsivyravo tyla.

Žmogus žinojo, kur paslėpti garso spąstai, ir juos aplenkdavo. Ten, kur rodė telekameros, žmogus šliaužte prašliaužė. Nuo to laiko, kai jis perlipo sieną, prabėgo ne daugiau kaip dvi minutės, o jis jau buvo prie užpakalinio vilos įėjimo.

Tačiau, kai jis palietė durų rankeną, jį apšvietė stiprus prožektoriaus spindulys. Iš tamsos pasigirdo balsas:

- Stok! Mesk ginklą ir pakelk rankas!

Juodai apsirengęs žmogus numetė automatą ant žemės ir pažvelgė aukštyn. Ant stogo stovėjo bent šešetas žmonių, nusitaikę į jį įvairių rūšių ginklais.

Juodai apsirengęs žmogus nepatenkintas tarė:

Kurių velnių jūs taip ilgai krapštėtės? Aš neturėjau įsiskverbti taip toli.

- O jūs ir neįsiskverbėte, - pasakė sargybos viršininkas.

- Mes sekėme jus nuo to laiko, kai jūs perlipote sieną.

Tačiau Levo Pasternako tai nenuramino.

Tada jūs privalėjote mane anksčiau sustabdyti. O jeigu aš būčiau mirtininkas su sprogmenimis? Rytoj lygiai aštuntą ryto aš sušauksiu asmeninio personalo susirinkimą. Šunys užmigdyti, tegul kas nors jais pasirūpina.

Pasternakas didžiavosi tuo, kad jis geriausias saugumo specialistas pasaulyje. Šešias dienas trukusiame Izra-

elio kare jis buvo lakūnu, o paskui tapo Mosado agentu, vienos iš penkių Izraelio slaptųjų tarnybų.

Jis niekada nepamiršdavo to ryto, kai pulkininkas išsikvietė jį į savo kabinetą.

- Levai, kai kas prašo tave paskolinti porai savaičių.

Tikiuosi, jog tai blondinė, - pajuokavo Levas.

Tai Marinas Groza.

Mosadas turėjo visą aplankalą apie šitą rumunų disidentą. Groza buvo rumunų liaudies judėjimo vadovas, kuris ketino nuversti Aleksandru Jonesku. Prieš pat perversmą Grozą išdavė vienas jo padėjėjų. Dvidešimt jo bendražygių buvo sušaudyta, o pats Groza vos išsigelbėjo, pabėgdamas į užsienį. Prancūzija jam suteikė politinį prieglobstį. Jonesku pavadino Grozą savo tėvynės išdaviku ir paskyrė premiją už jo galvą. Nuo to laiko keletą kartu buvo bandoma jį nužudyti, tačiau paskutinio užpuolimo metu Groza buvo sužeistas.

Ko jis iš manęs nori? paklausė Pasternakas. Prancūzų vyriausybė rūpinasi jo saugumu.

To neužtenka. Jam reikalingas žmogus, kuris garantuotų šimtaprocentinį saugumą. Jis kreipėsi į mus. Aš jam parekomendavau tave.

- Vadinasi, man reikia vykti į Prancūziją?

- Tai užtruks kelias savaites.

- Aš nenoriu...

- Levai, kalbama apie svarbų asmenį. Mes turime informacijos, kad šalyje jį daug kas palaiko, kad nuverstų Jonesku. Kai ateis laikas jis ims veikti. Ligi tol mes privalome jį saugoti.

Levas Pasternakas susimąstė.

Vadinasi, porai savaičių?

- Žinoma.

Pulkininkas dėl laiko suklydo, bet visa kita, ką jis kalbėjo apie Mariną Grozą, buvo tiesa. Tai buvo liesokas, trapaus sudėjimo žmogus asketišku veidu, kuriame nuolat atsispindėjo liūdesys. Jis turėjo erelišką nosį, valingą smakrą ir plačią kaktą. Jis buvo žilut žilutėlis. Kai jis kalbėjo, jo juodos akys aistringai žvilgėjo.

- Man vis vien, gyvensiu aš ar mirsiu, - pasakė jis Levui susitikęs pirmąjį kartą. - Mes visi mirsime. Man kelia nerimą tik viena - kada tai įvyks. Man dar reikia pagyventi dvejus metus. To man užteks, kad nuverčiau Jonesku. - Jis palietė randą ant skruosto. Niekas neturi teisės paversti savo tautą vergais.

Levas Pasternakas ėmė kurti viloje Neji apsaugos sistemą. Su juo dirbo keletas jo žmonių, o visus, kuriuos paimdavo iš šalies, būdavo kruopščiai patikrinami. Kiekvienas saugumą garantuojantis įtaisas buvo meno kūrinys.

Pasternakas su rumunų revoliucionieriumi susitikdavo kasdien, ir kuo daugiau laiko su juo praleisdavo, tuo labiau jis žavėjosi šituo žmogumi. Kai Marinas Groza paprašė Pasternaką pasilikti ir vadovauti jo apsaugos tarnybai, jis nedvejodamas sutiko.

- Aš nieko prieš, - pasakė jis. - Tačiau tik ligi to laiko, kol tu turėsi smogti smūgį. Tada aš grįšiu į Izraelį.

Jiedu paspaudė vienas kitam rankas.

Retkarčiais Pasternakas mėgindavo prasiskverbti į vilą, tikrindamas jos apsaugos patikimumą.

„Kurie ne kurie sargybiniai prarado budrumą, - pagalvojo jis. - Teks juos pakeisti"

Jis ėjo koridoriumi, kruopščiai tikrindamas terminius daviklius, elektronines įspėjimo sistemas ir infraraudonuosius spindulius prieš kiekvienas duris. Priėjęs Marino Grozos miegamąjį, jis išgirdo garsų pokštelėjimą, o po sekundės jį pasiekė kupinas skausmo Grozos riksmas. Levas Pasternakas nuėjo koridoriumi toliau.

3 skyrius

Centrinės žvalgybos valdybos štabas buvo netoli Patomako upės Lenglyje, Virdžinijos valstijoje, už septynių mylių į šiaurvakarius nuo Vašingtono. Prieš įvažiavimą ant vartų įtaisyta raudona žybsinti šviesa. Kontrolinė saugoma dvidešimt keturias valandas per parą, ir lankytojams, kuriems leidžiama įeiti, išduodami įvairiaspalviai vizitiniai ženkliukai, suteikiantys jiems teisę būti tik tame skyriuje, kur jie

turi reikalų. Greta septynaukščio štabo pastato, ironiškai vadinamo „Žaislų fabriku", stovi Natano Heilo paminklas. Viduje, pirmajame aukšte, pro stiklinę koridoriaus sienelę galima pamatyti vidinį kiemą su sodu, kur auga magnolijos. Marmure prie įėjimo iškalti tokie žodžiai:

„Ir tu pažinsi tiesą, ir tiesa padarys tave laisvą"

Pastatas publikai uždarytas, čia ekskursijų nebūna. Tiems, kas nori įeiti į štabą nepastebėtas, yra tunelis, kuris prasideda fojė ir į kurį vedą raudonmedžio durys, kur dieną ir naktį budi sargybiniai, vilkintys pilkais flaneliniais kostiumais.

Konferencijų salėje septintajame aukšte, saugomame saugumo agentų, ginkluotų 38-ojo kalibro trumpavamzdžiais revolveriais, vyko rytinis aukščiausiojo ešelono posėdis. Už milžiniško ąžuolinio stalo sėdėjo CŽV direktorius Nedas Tilingastas, generolas Oliveris Bruksas, Jungtinio ginkluotųjų pajėgų štabo viršininkas, valstybės sekretorius Floidas Beikeris, kontržvalgybos skyriaus viršininkas Pitas Konorsas ir Stentonas Rodžersas.

Nedas Tilingastas, CŽV direktorius, santūrus, tylus šešiasdešimtmetis žmogus, žinojo daugybę paslapčių. CŽV yra du sparnai - šviesusis ir tamsusis. Tamsusis sparnas užsiėmė slaptomis operacijomis, ir paskutiniais metais šitame skyriuje Tiligasto vadovaujami dirbo keturi tūkstančiai penki šimtai darbuotojų.

Generolas Oliveris Bruksas buvo Vest Pointo absolventas, ir visas jo asmeninis ir profesinis gyvenimas buvo reglamentuojamas statuto. Jis buvo atsidavęs kareivis.

Floidas Beikeris, valstybės sekretorius, atrodė, priklausąs praėjusiai epochai. Kilęs iš pietinių valstijų, aukštas, žilaplaukis, didingos laikysenos, galantiškas džentelmenas; jis buvo neeilinio proto žmogus. Jam priklausė visas įtakingų laikraščių tinklas, ir jis buvo ganėtinai turtingas žmogus. Kaip niekas kitas Vašingtone, jis pasižymėjo subtilia politine nuojauta ir tuojau pat pagaudavo menkiausius pasikeitimus, įvykusius kongrese.

Pitas Konorsas, išeivis iš Airijos, priminė užsispyrusį buldogą. Jis buvo girtuoklis ir nieko nebijojo. Tai buvo jo paskutiniai tarnybos metai CŽV. Birželį jis turėjo išeiti į pensiją. Konorsas vadovavo kontržvalgybos skyriui, pačiam slapčiausiam ir uždariausiam CŽV poskyriui. Anksčiau jis dirbo įvairiuose žvalgybos skyriuose ir dar prisiminė auksines dienas, kai CŽV agentai buvo „geri vaikinai". Pitas Konorsas ir pats buvo toks. Jis dalyvavo perversme, kuris sugrąžino valdžią Irano šachui, ir buvo susijęs su Mangustos operacija, kurios tikslas buvo nuversti Kastro režimą 1961 metais.

- Po operacijos Kiaulių įlankoje viskas pasikeitė, - skundėsi retkarčiais Pitas. Jo monologų trukmė priklausė nuo alkoholio kiekio, kurį jis išgėrė. - Šitie sturpliai puolė mus iš viso pasaulio laikraščių. Jie mus vadino melagingų ir apsukrių juokdarių šutve, kuriuos reikia išmesti laukan. Kažin koks išsigimėlis išspausdino mūsų agentų pavardes, ir Dikas Velšas, mūsų rezidentas Atėnuose, buvo nužudytas.

Pito Konorso gyvenime buvo trys nepavykusios santuokos, iširusios dėl įtempto slapto jo darbo pobūdžio, bet jis manė, kad dėl savo šalies galima viską paaukoti.

Posėdyje jis sėdėjo raudonu iš įsiūčio veidu.

- Jeigu mes leisime prezidentui įgyvendinti tą velnišką „liaudies diplomatiją", tai jis pražudys šalį. Jį reikia sustabdyti. Mes negalime leisti...

Floidas Beikeris jį nutraukė.

- Prezidentas pradėjo eiti pareigas tik prieš savaitę. Mes privalome vykdyti jo politiką ir...

- Aš čia ne tam, kad atiduočiau šalį prakeiktiems komunistams. Iki išrinkimo prezidentas nieko nekalbėjo apie savo planą. Jis mums padarė staigmeną, taigi mes jau negalėjome nieko pakeisti.

- Galbūt jis to ir siekė, - pasakė Beikeris.

Pitas Konorsas įbedė į jį akis.

- Viešpatie, tai tu drauge su juo!

- Tai mano prezidentas, - tvirtai pasakė Floidas Beikeris. - Ir tavo taip pat.

Nedas Tilingastas pasisuko į Stentoną Rodžersą.

- Konorsas teisus. Prezidentas tiesiog siūlo Rumunijai, Albanijai ir kitoms komunistinėms šalims atsiųsti savo šnipus kaip kultūros atašė, vairuotojus, sekretores ir tarnus. Mes išleidžiame milijardus dolerių, kad laikytume uždarytas užpakalines duris, o prezidentas nori jiems atidaryti paradines.

Generolas Bruksas sutikdamas linktelėjo.

- Su manimi dėl to net nesikonsultavo. Aš manau, kad prezidento planas gali pražudyti šalį.

- Džentelmenai, - tarė Stentonas Rodžersas, - kai kurie jūsų nesutinkate su prezidentu, tačiau nepamirškite, kad Polį Elisoną išrinko liaudis. - Jis apžvelgė sėdinčiuosius. - Mes prezidento komandos nariai, todėl turime laikytis jo nurodymų ir visokeriopai jį remti. - Visi tylėjo. - Taigi. Prezidentui dabar reikalinga informacija apie padėtį Rumunijoje. Viskas, ką jūs turite.

- Įskaitant slaptus pranešimus? - paklausė Pitas Konorsas.

- Absoliučiai viską. Sakykite, kaip yra. Kokia Aleksandru Jonesku padėtis Rumunijoje?

- Jonesku tvirtai sėdi balne, - atsakė Nedas Tilingastas. - Atsikratęs Čaušesku šeimos, jis sušaudė, sukišo į kalėjimus arba ištrėmė visus jo šalininkus. Užgrobęs valdžią, jis išgėrė visą savo žmonių kraują. Žmonės jo nekenčia.

- Ar yra revoliucijos prielaidų?

M-taip, atsakė Tilingastas. Tai labai įdomus klausimas. Prisimenate, kaip prieš kelerius metus Marinas Groza vos nenuvertė Jonesku vyriausybės.

- Taip, ir jam stebuklingai tada pavyko pabėgti iš šalies.

- Mums padedant. Remiantis mūsų informacija, dabar yra palanki padėtis jam grįžti atgal. Groza padės Rumunijai, bus naudingas mums. Mes dažnai atidžiai stebime situaciją.

Stentonas Rodžersas atsigręžė į valstybės sekretorių.

Ar jūs parengėte kandidatų į pasiuntinio pareigas Rumunijoje sąrašą?

Floidas Beikeris atidarė odinį lagaminėlį, ištraukė iš ten popieriaus ir padavė juos Rodžersui:

Tai labiausiai patyrę darbuotojai. Visi jie kvalifikuoti diplomatai. Kiekvieną jų mes kruopščiai patikrinome. Mes neturime jiems pretenzijų nei dėl saugumo, nei dėl finansinės padėties, nei dėl kitų dalykų.

Kai Stentonas Rodžersas paėmė sąrašą, valstybės sekretorius pridūrė:

- Natūralu, kad valstybės departamentas linkęs pasiųsti profesionalius diplomatus, o ne politikus. Reikalingi žmonės, kurie to mokėsi. Šiuo metu Rumunijoje nėra ramu. Su ja reikia būti labai atsargiems.

- Sutinku. - Stentonas Rodžersas pakilo. - Aš su prezidentu aptarsiu tas kandidatūras, o paskui grąžinsiu jums sąrašą. Jis nori kuo greičiau paskirti ambasadorių Rumunijai.

Kai visi susiruošė eiti, Nedas Tilingastas metė:

- Palauk, Pitai. Aš noriu su tavim pasikalbėti.

Jiedu liko dviese. Tilingastas tarė:

- Pitai, tu jau pernelyg įsisiautėjai.

Bet aš teisus, atkakliai pasakė Pitas Konorsas. Prezidentas nori pražudyti šalį. Ką mums dar belieka daryti?

- Laikyti burną užrakintą.

- Nedai, mus mokė surasti priešą ir jį nužudyti. O kas, jeigu priešas mūsų užnugaryje - sėdi Ovaliniame kabinete?

- Būk atsargus. Labai atsargus.

Tilingastas ištarnavo ilgiau negu Pitas Konorsas. Kitados jis buvo slaptosios Bilio Donovano tarnybos bendradarbis, prieš pervardijant ją CŽV. Jis taip pat nemėgo tų minkštaširdžių kongresmenų už tai, ką jie darė su jo organizacija. Net CŽV žmonės pasidalijo į dvi stovyklas - kietos linijos šalininkus ir tuos, kurie manė, kad rusų meška galima prijaukinti.

„Mes čia kovojame už kiekvieną dolerį, pagalvojo Tilingastas, - o Maskvoje VSK rengia tūkstančius agentų"

Nedas Tllingastas užverbavo Pitą Konorsą, kai tas tik baigė koledžą. Vėliau jis tapo vienu geriausių agentų. Tačiau paskutiniais metais iškilo aikštėn Konorso kaubojiški užmojai. Jis pasidarė labai karštas. Tai pavojinga.

Pitai, - paklausė Tilingastas, - ar tu ką nors girdėjai apie organizaciją, vadinančią save „Laisvės patriotai"?

Konorsas suraukė kaktą.

- Ne. Nemanau. O kas jie tokie?

Kol kas mes turime tiktai gandus. Pažiūrėk, gal tau pavyks juos aptikti.

- Gerai.

Po valandos Pitas Konorsas užėjo į telefono būdelę Meins Ponte.

- Man reikia kai ką pranešti Odinui.

- Odinas klauso, - atsakė generolas Oliveris Bruksas.

Grįždamas į savo įstaigą limuzinu, Stentonas Rodžersas išsiėmė kandidatų sąrašą ir atidžiai jį peržiūrėjo. Tai buvo tai, kas reikalinga, valstybės sekretorius puikiai susidorojo su pavedimu. Visi diplomatai dirbo Vakarų ir Rytų Europos šalyse, o kurie ne kurie, be to, dar Azijoje ir Afrikoje.

„Prezidentas bus patenkintas", - pagalvojo Stentonas.

Tai kažin kokie dinozaurau, - nepatenkintas pasakė Polis Elisonas. Jis numetė sąrašą ant stalo. - Visi ligi vieno.

Poli, - paprieštaravo Stentonas, - šitie žmonės - profesionalūs diplomatai.

- Riboto akiračio. Jie daro tik tai, ką jiems įsako valstybės departamentas. Tu prisimeni, kaip mes praradome Rumuniją prieš trejus metus? Mūsų patyręs diplomatas Bukarešte viską pražiūrėjo, ir mes likome be nieko. Šitie rinktiniai berniukai man nekelia pasitikėjimo. Jie tik ir galvoja, kaip pridengti savo užpakalį. Kai aš kalbu apie „liaudies demokratijos" programą aš suteikiu tam tikrą prasmę. Mes turime padaryti gerą įspūdį šaliai, kur mus nelabai mėgsta.

- Bet pasiūsti ten nepasirengusį žmogų pernelyg rizikinga.

Galbūt mums reikia kitokios patirties turinčio žmogaus. Stenai, Rumunija bus mūsų bandomasis akmuo. Visos programos bandomasis akmuo. - Jis patylėjo. - Aš neguodžiu savęs iliuzijomis. Aš rizikuoju man parodytu

pasitikėjimu. Man puikiausiai žinoma, kad daugeliui įtakingų žmonių mano planas ne prie širdies. Jeigu jis nepavyks, man išmuš iš po kojų pagrindą. Man teks pamiršti Bulgariją, Albaniją, Čekoslovakiją ir kitas šalis už „geležinės uždangos" Ir aš nenoriu, kad taip atsitiktų.

- Aš galiu parengti kai kurių mūsų politikų sąrašą...

Preizdentas Elisonas papurtė galvą.

- Ne. Man reikalingas naujai mąstantis žmogus. Kuris galėtų ištirpinti nepasitikėjimo ledą. Kuris jiems neprimintų kietakakčių amerikiečių.

Stentonas Rodžersas nustebęs pažiūrėjo į prezidentą.

- Poli, man atrodo, jog tu jau esi kažką nusižiūrėjęs.

Polis Elisonas išsiėmė iš ant stalo stovinčios dėželės cigaretę ir užsidegė ją.

- Beje, - lėtai pasakė jis, - manau, kad iš tikrųjų taip.

- Ir kas jis toks?

- Ji. Ar tu atsitiktinai neskaitei straipsnio paskutiniame „Forin afers" numeryje, kuris vadinasi „Įtampos mažinimas šiandien"?

- Skaičiau.

- Ir ką tu apie tai manai?

- Gana įdomus straipsnis. Autorė mano, kad mes galime suvilioti komunistines šalis prisidėti prie mūsų stovyklos, pažadėję jiems ekonominę pagalbą ir... - Jis nutilo. - Labai primena tavo įžanginę kalbą.

- Tiktai visa tai buvo parašyta prieš šešis mėnesius. Ji išspausdino puikius straipsnius „Komentari" ir „Publik afers" Praeitais metais aš skaičiau jos knygą apie Rytų Europos valstybių politiką ir turiu prisipažinti, kad būtent iš ten aš pasiėmiau kai kurias idėjas.

Na, gerai. Ji sutinka su tavo teorijomis. Bet to dar neužtenka, kad ją paskirtum.

- Stenai, ji nuėjo toliau negu aš. Ji siūlo puikų planą. Ji nori sujungti keturis pagrindinius pasaulinius ekonominius paktus.

- Nejaugi?

- Tam reikės laiko, bet tai įgyvendinama. Tu žinai, kad 1949 metais Rytų bloko šalys sukūrė ekonominę sąjungą

- ESPS, o 1958 metais Vakarų Europos šalys EEB - „Bendrąją rinką"

Teisingai.

- Mes turime ekonominio bendradarbiavimo ir vystymo organizaciją, į kurią įeina JAV, kai kurios Vakarų šalys ir Jugoslavija. Ir nepamiršk, kad „trečiojo pasaulio" šalys dalyvauja neprisijungimo judėjime, kur mums įėjimas uždraustas. Prezidento balsas skambėjo nuo emocijų. Pagalvok, kokios galimybės atsiveria, jeigu iš viso to mes padarysime vieningą pasaulinę rinką. Viešpatie, tai bus tiesiog neįtikėtina! Tai bus iš tiesų pasaulinė prekyba. Ir tai atves mus prie taikos.

Stentonas Rodžersas atsargiai pasakė:

- Viliojanti idėja, bet įgyvendinti ją bus nelengva.

Tu juk žinai seną kiniečių patarlę „Kelionė į tūkstantį li prasideda nuo pirmojo žingsnio"

- Poli, ji ne profesionalė.

Daugelis žymių mūsų diplomatų taip pat buvo ne profesionalai. Ana Armstrong, mūsų buvusi pasiuntinė Didžiojoje Britanijoje, neturėjo jokio politinio patyrimo. Perlas Mesta buvo pasiuntiniu Liuksemburge, Klerė But Lins Italijoje. Aktorius Džonas Hevinas buvo pasiuntiniu Meksikoje. Trečdalis visų mūsų ambasadorių dabar, kaip tu sakai, ne profesionalai.

- Bet tu nieko apie tą moterį nežinai.

- Be to, kad ji teisi ir mąsto taip, kaip ir aš. Man reikia, kad tu viską apie ją sužinotum. - Jis paėmė nuo stalo „Forin afers" Jos pavardė Merė Ešli.

Po dviejų dienų prezidentas Elisonas ir Stentonas pietavo Baltuosiuose rūmuose.

- Aš surinkau tą informaciją, kurios tu prašei.

Stentonas Rodžersas išsitraukė iš kišenės popieriaus lapelį.

Merė Elizabeta Ešli. Kanzasas, Džankšn Sitis, Old Mildfordrondas, 27. Amžius - beveik 35 metai, ištekėjusi už gydytojo Edvardo Ešlio. Du vaikai. Betei - dvylika ir Timui - dešimt. Džankšn Sičio moterų klubo prezidentė. Vyresnioji

dėstytoja, skaito Kanzaso universitete „Politiniai Rytų Europos mokslai" kursą. Jos senelis kilęs iš Rumunijos. - Jis pakėlė akis. - Turiu pripažinti, skamba gana paguodžiamai.

- Aš taip pat taip manau. Tegul ją kaip reikiant patikrina.

- Aš tuo pasirūpinsiu.

4 skyrius

- Aš su jumis nesutinku, profesore Ešli, - pasakė Baris Dilanas, pats jauniausias ir talentingiausias Merės Ešli grupės mokinys, drąsiai žiūrėdamas į ją. - Aleksandru Jonesku daug blogesnis už Čaušesku.

- Kuo tu tai gali įrodyti? - paklausė Merė Ešli.

Politologijos seminare dalyvavo dvylika Kanzaso universiteto baigiamojo kurso studentų. Studentai sėdėjo pusračiu veidu į Merę. Eilė, norinčiųjų užsirašyti į jos grupę, buvo daug ilgesnė negu pas kitus dėstytojus. Ji buvo puiki specialistė, turėjo humoro jausmą ir žavesio, todėl būti šalia jos buvo malonu. Jos patrauklus ovalinis veidas, priklausomai nuo nuotaikos, pavirsdavo puikiu. Ji turėjo rudas migdolo pavidalo akis ir juodus plaukus. Figūros jai pavydėjo visos studentės, o studentams žadino fantazijas, nors pati ji savo grožio nepastebėjo.

„Įdomu, ar ji laiminga su savo vyru?" - pagalvojo Baris. Jis nenoromis sutelkė savo dėmesį į užduotą klausimą.

- Na, kai Jonesku užgrobė valdžią Rumunijoje, jis sunaikino visus Grozos šalininkus ir grįžo prie ankstesnės kietos prosovietinės politikos. Palyginus su juo, Čaušesku jau nebuvo toks blogas.

Vienas studentų paklausė:

- Kodėl prezidentas Elisonas taip stengiasi atnaujinti su juo diplomatinius santykius.

- Kadangi mes norime įtraukti jį į Vakarų stovyklą.

- Prisiminkite, - tarė Merė, - Nikolajė Čaušesku žiūrėjo ne tik į Rytus, bet ir į Vakarus. Kelintais metais tai prasidėjo?

1963 metais, - atsakė Baris. - Kai kilo nesklandumų tarp Rusijos ir Kinijos. Rumunija staigiai pakeitė savo pozi-

ciją, kad parodytų savo nepriklausomybę tarptautiniuose reikaluose.

- Ką galime šiandien pasakyti apie Rumunijos santykius su kitomis Varšuvos pakto šalimis, ypač su Tarybų Sąjunga? - paklausė Merė Ešli.

- Aš pasakyčiau, kad jie tapo tvirtesni.

- O aš nesutinku, - pareiškė kitas studentas.

Rumunija kritikavo Tarybų Sąjungą už jos įsiveržimą į Afganistaną, už sutarties su EEB pasirašymą. Be to, dar...

Suskambėjo skambutis. Paskaita baigėsi.

Merė tarė:

- Pirmadienį mes pakalbėsime apie pagrindinius faktorius, turinčius įtakos Tarybų Sąjungos santykiams su Rytų Europos šalimis. Mes taip pat aptarsime galimus prezidento Elisono planus sugriauti „geležinę uždangą" padarinius. Linkiu gerai praleisti savaitgalį.

- Ir jums taip pat, profesore.

Merė žiūrėjo kaip studentai nuėjo prie išėjimo. Jai patiko seminare vyravusi nevaržoma atmosfera. Karštuose studentų ginčuose atgydavo istorija ir geografija. Užsienio miestai ir pavardės tapdavo realiais, o istoriniai įvykiai, atrodė, vyksta čia pat. Kanzaso universitete ji dėstė jau penktus metus, ir jai ligi šiol tai teikdavo malonumą. Per metus ji turėdavo penkias grupes studijuojančiųjų politinius mokslus, neskaičiuojant seminarų su baigiamųjų kursų studentais, kur visuomet buvo kalbama apie Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis. Kartais ji jausdavosi lyg apgavikė. „Aš niekada nebuvau tose šalyse, apie kurias pasakoju, - galvojo ji. - Ir apskritai niekada nebuvau išvykusi iš Jungtinių Valstijų"

Merė Ešli, kaip ir jos tėvai, gimė Džanksn Sityje. Vienintelis jų šeimos narys, kuris matė Europą, buvo jos senelis, gimęs mažame Rumunijos miestelyje Voronete.

Merė planavo vykti į užsienį, kai tik gaus mokslo laipsnį, tačiau tą vasarą ji susipažino su Edvardu, ir kelionė į Europą pavirto į trijų dienų medaus mėnesį Votervilyje, už penkias-

dešimties mylių nuo Džankšn Sičio, kur Edvardas gydė kritiškoje būklėje esančius ligonius.

- Kitais metais būtinai važiuosime, - pasakė Merė Edvardui veikiai po vestuvių. - Man taip norisi pamatyti Paryžių, Romą, apsilankyti Rumunijoje.

- Man taip pat. Būtinai važiuosime. Kitą vasarą.

Bet kitą vasarą gimė Betė, o Edvardas dirbo Džerio grafystės ligoninėje. Po dviejų metų gimė Timas, Merė gavo filosofijos daktarės laipsnį, vėl ėmė dėstyti Kanzaso universitete, o metai bėgo nepastebimai. Jeigu neskaičiuoti trumpų išvykų į Čikagą, Atlantą ir Denverį, Merė nė karto nebuvo išvykusi už Kanzaso valstijos ribų.

„Kada nors kitą kartą", - žadėjo ji pati sau.

Merė susirinko savo užrašus ir žvilgtelėjo pro langą. Už šalčio raštais išrašytų langų vėl ėmė snigti. Apsivilkusi paltą ir užsimetusi raudoną vilnonį šaliką, ji nuėjo į Vatierstritą, kur buvo pastačiusi mašiną.

Universiteto miestelis buvo didžiulis: 315 akrų žemės, kur tarp medžių ir gėlynų išsidėstė aštuoniasdešimt septyni korpusai, įskaitant laboratorijas, teatrus, bažnyčią. Iš toli universiteto pastatai, pastatyti iš rudų klinčių su bokšteliais viršuje, priminė senovines pilis, pasirengusias sulaikyti priešų ordas. Kai Merė ėjo pro Denisono holą, ji sutiko vyriškį su fotoaparatu „Nikon" Jis nukreipė jį į pastatą ir spragtelėjo užraktą. Merė pakliuvo į kadrą. „Man reikėjo pasitraukti į šalį, - pagalvojo ji. - Aš sugadinau jam nuotrauką"

Po valandos šita fotografija buvo išsiųsta lėktuvu į Vašingtoną.

Kiekvienas miestas turi savo nepakartojamą ritmą, gyvenimo pulsą, būdingą vietovei ir čia gyvenatiems žmonėms. Džerio grafystėje esantis Džankšn Sitis su 20381 gyventoju buvo už 130 myliu nuo Kanzas Sičio ir didžiavosi tuo, kad yra Jungtinių Valstijų geografinis centras. Čia buvo leidžiamas „Deili junjon" laikraštis, buvo radijo stotis ir televizijos centras. Dalykinėje miesto dalyje buvo kelios parduotuvės ir dvi degalinės - viena Šeštojoje gatvėje, kita - Vašingtonstrite. Čia buvo ir didelė universalinė parduotu-

vė, Pirmasis nacionalinis bankas, „Domino pica", užkandinės, autobusų stotis, gatavų drabužių parduotuvė ir restoranai viskas lygiai taip pat, kaip ir šimtuose kitų mažų Amerikos miestelių. Bet Džankšn Siti gyventojai mylėjo savo miestą už jo kaimišką ramybę ir tylą. Bent jau darbo dienomis. Šeštadieniais ir sekmadieniais Džankšn Sitis tapdavo netoliese esančio Railio forto kareivių poilsio vieta.

Pakeliui į namus Merė Ešli sustojo papietauti „Dilonz market", o paskui pasuko į šiaurę, Old Milfordraudo kryptimi, kuris buvo išsidėstęs ant ežero kranto. Kairė plento pusė buvo apsodinta ąžuolais ir guobomis, o dešinėje stovėjo tvarkingi akmeniniai ir plytiniai namai.

Dviaukštis akmeninis Ešlių šeimos namas stovėjo ant nedidelės pakilumos. Čia buvo didelė svetainė, valgomasis, biblioteka, pusryčių kambarys, virtuvė, o viršuje - vienas didelis miegamasis ir du maži.

Tai pernelyg didelis namas, - pasakė tada Merė Ešli. - Dviems čia per daug vietos.

Edvardas ją stipriai apkabino ir priglaudė prie savęs.

- O kas sakė, kad mudu būsime tik dviese?

Kai Merė grįžo namo, Timas ir Betė jos laukė.

- Žinai ką, - tarė Timas, - mūsų fotografiją atspausdins laikraštyje.

- Galbūt tu man padėsi sudėlioti produktus? - paklausė Merė. - Kokiame laikraštyje?

Šitas žmogus to nepasakė, jis tiktai nufotografavo mus ir pažadėjo pranešti vėliau.

Merė sustojo ir pažiūrėjo į sūnų.

- O daugiau jis nieko nepasakė?

- Ne, - atsakė Timas. - Bet jis turėjo klasišką „Nikon"

Sekmadienį Merė šventė - nors tai ir ne tas žodis, kuris atsirado jos galvoje, savo trisdešimtpenkmečio dieną. Edvardas nusprendė padaryti jai staigmeną ir suorganizavo vakarėlį užmiesčio klube. Jų kaimynai Florensa ir Duglas Šaiferiai ir dar keturios poros laukė jos. Edvardas

džiaugėsi kaip vaikas, matydamas apstulbusį Merės veidą, kai ta įėjo ir pamatė šventinį stalą ir plakatą su pasveikinimu. Jai neužteko drąsos pasakyti jam, kad apie rengiamą vakarėlį ji sužinojo prieš dvi savaites. Ji dievino Edvardą. O kodėl ne? Argi galima nemylėti tokio vyro? Jis buvo gražus, protingas, rūpestingas. Jo senelis ir tėvas buvo gydytojai, todėl Edvardui niekada ir į galvą neatėjo, kad jis gali būti kuo nors kitu. Jis buvo geriausias Džankšn Sičio chirurgas, geras tėvas ir puikus vyras.

Užpūtusi šventinio torto žvakutes, Merė paslapčia žvilgtelėjo į jį ir pagalvojo: „Ko dar reikia moteriai, kad būtų laiminga?"

Pirmadienį Merė nubudo skaudančia galva. Vakar vakare buvo sakoma daug tostų, o ji visai neįpratusi gerti. Merė sunkiai pakilo iš lovos. „Tai viskas nuo šampano. Daugiau niekada negersiu", - pažadėjo ji sau.

Ji nulipo žemyn ir ėmė gaminti vaikams pusryčius, stengdamasi nekreipti dėmesio į pulsuojantį galvos skausmą.

Šampanas, suaimanavo Merė. Šitie prancūzai mums tokiu būdu keršija.

Į kambarį įėjo Betė, nešina glėbiu knygų.

- Mama, su kuo tu kalbi?

- Pati su savimi.

- Gana keista!

- Kas tiesa, tai tiesa. - Merė pastatė ant stalo dėžutę su avižų kruopomis. - Aš nupirkau tau naują rūšį, tikiuosi, tau patiks.

Betė atsisėdo prie virtuvinio stalo ir ėmė tyrinėti, kas užrašyta ant dėžutės.

- Aš šitų nenoriu valgyti. Tu nori mane pražudyti.

- Be triukų, - perspėjo ją Merė. - Ką tu dar ketini valgyti pusryčiams?

Į virtuvę įsiveržė dešimtmetis Timas. Jis krito ant kėdės ir tarė:

- Aš valgysiu kiaušinienę su kiauliena.

- O kur tavo „labas rytas"? - paklausė Merė.

- Labas rytas. Aš valgysiu kiaušinienę su kiauliena.

- Prašom.

- Na, mama, gerai. Aš ir taip jau vėluoju į mokyklą.

Gerai, kad tu man priminei. Man skambino ponia Reinolds. Tau prastai sekasi matematika. Ką tu į tai pasakysi?

- Ji viską perdeda.

Timai, mesk šalin juokus.

Asmeniškai aš nieko juokingo čia nematau, suprunkštė Betė.

Timas padarė jai grimasą.

- Nori pamatyti juokinga - pažiūrėk į save veidrodyje.

- Užteks, - pasakė Merė. - Elkitės normaliai.

Galvos skausmas darėsi stipresnis.

- Mama, ar galiu po pamokų užeiti į čiuožyklą? - paklausė Timas.

Tu ir taip slysti plonu ledu. Pareisi namo ir ruoši pamokas. Tavo galva, visai normalu, kad profesorės sūnus prastai mokosi?

- O kas čia tokio? Tu juk ne matematiką dėstai.

„Sako, kad sunku turėti du vaikus, - niūriai pagalvojo Merė. - O kas, jeigu jų penketas arba šešetas?"

- Ar Timas tau jau sakė, kad gavo už rašymą dvejetą? - paklausė Betė.

Brolis įbedė į ją akis.

- Ar tu kada nors girdėjai apie Marką Tveną?

O ką bendro čia turi Markas Tvenas? paklausė Merė.

- Markas Tvenas pasakė, kad negerbia žmonių, kurie negali parašyti vieną ir tą patį žodį skirtingai.

„Mums su jais nesusilyginti, pagalvojo Merė. Jie protingesni už mus"

Ji paruošė jiems pietums sumuštinių, nesiliaudama galvojusi apie Betę ir jos naują beprotišką dietą.

- Bete, prašau suvalgyti viską, ką aš tau įdėjau.

Jeigu ten nėra dirbtinių konservantų. Aš nenoriu rizikuoti savo sveikata dėl produktus gaminančių kompanijų godumo.

„Įdomu, kur dingo paprasti valgiai, kurie buvo anksčiau?" - pagalvojo Merė.

Timas iš Betės sąsiuvinio ištraukė raštelį.

- Žiūrėk tu man! - sušuko jis. - „Brangioji Bete, sėdėkime viename suole. Vakar aš visą dieną galvojau apie tave ir..."

- Atiduok, - sučirškė Betė. - Tai mano!

Ji pamėgino atimti iš jo raštelį, bet Timas atšoko į šalį.

Jis perskaitė vardą po tekstu.

- Ei, čia pasirašė Virdžilas. O aš maniau, kad tu įsimylėjusi Arnoldą.

Betė ištraukė iš jo rankų raštelį.

Ką tu išmanai apie meilę? pareiškė dvylikametė Merės dukra. - Tu dar vaikas.

Galvos skausmas stiprėjo.

- Vaikai, palikite mane ramybėje.

Merė išgirdo mokyklinio autobuso signalą. Timas ir Betė puolė prie durų.

- Palaukite. Jūs dar nepapusryčiavote, - riktelėjo Merė.

- Mama, nėra laiko.

- Iki, mamyte.

- Lauke labai šalta. Apsivilkite paltus ir paimkite šalikus.

- O aš savo šaliką pamečiau, - pasiskundė Timas.

Kai jie išėjo, ji pasijuto išsekusi. „Būti motina - tai nuolat gyventi viesulo centre", - pagalvojo Merė.

Edvardas leidosi laiptais, ir ji pajuto kūną apėmusį karštį. „Praėjo tiek metų, - pagalvojo Merė, - o jis man vis vien pats patraukliausias vyriškis" Pirmą kartą susitikus jai patiko jo mandagumas. Jo šviesiai pilkose akyse švietė protas, bet, kai jis kuo nors aistringai susidomėdavo, jose įsižiebdavo liepsnos liežuvėliai.

- Labas rytas brangioji. - Jis pabučiavo ją, ir jie drauge nuėjo į virtuvę.

- Mielasis, padaryk man paslaugą.

- Žinoma, brangioji. Viską, ko tu paprašysi.

- Aš noriu atsikratyti vaikų.

- Abiejų?

- Abiejų.

- Kada?

- Šiandien.

- O kam mes juos atiduosime?

- Bet kam. Jie jau tokio amžiaus, kad aš tiesiog negaliu su jais susitvarkyti. Betė tiesiog pasimaišiusi dėl visokiausių dietų, o tavo sūnus tapo dvejetukininku.

Galbūt tai ne mūsų vaikai, giliamintiškai pasakė Edvardas.

Tikiuosi, kad taip ir yra. Aš tau išvirsiu avižinės košės.

Jis pažiūrėjo į laikrodį.

- Atleisk, brangioji. Nėra laiko. Po pusės valandos aš turiu operuoti. Henkas Keitsas įkišo ranką į kažkokią mašiną. Jis gali likti be pirštų.

Tokio amžiaus ir dar ūkininkauja?

- Neduok Dieve, kad jis tai išgirstų.

Merė žinojo, kad paskutinius trejus metus Henkas Keitsas nemokėjo vyrui nė cento. Kaip ir daugelis apygardos ūkininkų, jis vos sudūrė galus su galais dėl mažų žemės ūkio produktų kainų ir menko Ūkio banko administracijos dėmesio. Edvardas niekada neužsimindavo savo pacientams apie pinigus, ir daugelis jų jam mokėdavo natūraliais produktais. Visas jų rūsys buvo prigrūstas maišų su bulvėmis, kukurūzais ir grūdais. Vienas ūkininkas norėjo Edvardui vietoj pinigų atiduoti karvę, bet kai Merė apie tai sužinojo, tai pasakė:

- Dėl Dievo, pasakyk jam, kad tu jį gydysi veltui.

Merė pažvelgė į vyrą ir dar kartą pagalvojo: „Kokia aš laiminga"

- Gerai, - pasakė ji. - Galbūt aš persigalvosiu ir neatiduosiu vaikų. Jau pernelyg man patinka jų tėvas.

Tiesą pasakius, ir aš negaliu atsidžiaugti jų motina. - Jis apkabino ją ir priglaudė prie savęs. - Dar kartą sveikinu tave su gimtadieniu.

Tu vis dar myli mane, nors aš jau sena moteris?

- Aš myliu senas moteris.

- Ačiū. Merė staiga kažin ką prisiminė. - Man reikia grįžti anksčiau namo. Šiandien mūsų eilė kviesti Šaiferius.

Kiekvieną pirmadienio vakarą jie su kaimynais lošė bridžą. Tai tapo tradicija. Tai, kad Duglas Šaiferis buvo

gydytojas ir dirbo toje pačioje ligoninėje, kur ir Edvardas, juos suartino dar labiau.

Merė ir Edvardas iš namų išėjo drauge, slėpdami veidus nuo ledinio gūsingo vėjo. Edvardas įlipo į savo „Fordą" ir žiūrėjo, kaip Merė sėdasi prie pikapo vairo.

Brangioji, kelias slidus, riktelėjo jis jai. Vairuok atsargiai.

Tu taip pat, brangusis.

Ji pasiuntė jam oro bučinį, ir abi mašinos pajudėjo iš vietos. Edvardas nuvažiavo į ligoninę, o Merė į Manheteno miestelį, už šešiasdešimties mylių, kur buvo universitetas.

Du vyriškiai, sėdėję automobilyje už dviejų kvartalų nuo Ešlių namo, pažiūrėjo jiems iš paskos. Jie palaukė, kol mašinos dingo iš akių.

- Važiuojam.

Jie sustojo prie gretimo namo. Reksas Oldsas, sėdėjęs prie vairo, liko mašinoje, o jo porininkas priėjo prie durų ir paspaudė skambučio mygtuką. Duris atidarė maždaug trisdešimt penkerių metų brunetė.

- Taip? Kuo galiu būti jums naudinga?

- Jūs ponia Duglas Šaifer?

Taip?

Vyriškis įkišo ranką į kišenę ir ištraukė iš ten savo pažymėjimą.

- Aš - Donaldas Zemlokas. Iš Valstybės departamento saugumo tarnybos.

- Dieve! Tiktai nesakykite, kad Duglas apiplėšė banką!

Agentas mandagiai nusišypsojo.

- Ne, ponia, apie tai mes nieko nežinome. Aš norėjau užduoti jums keletą klausimų dėl ponios kaimynės, ponios Ešli.

Ji pažiūrėjo į jį netikėtai sunerimusi.

- Dėl Merės? Ar kas nors atsitiko?

- Ar galiu įeiti?

Taip, žinoma. - Florensa Šaifer nuvedė jį į svetainę. Prisėskite. Gal išgersite kavos?

- Ačiū, ne. Aš ilgai jūsų negaišinsiu.

- O kodėl jūs domitės Mere?

Jis padrąsindamas nusišypsojo.

- Paprasčiausias patikrinimas. Jos niekuo nekaltina.

- Tikiuosi, kad taip, - pasipiktino Florensa Šaifer. - Merė Ešli - puikiausias žmogus. Jūs buvote su ja susitikę?

Ne, ponia, mano vizitas pas jus konfidencialus, ir aš norėčiau, jog tai liktų tarp mūsų. Ar ilgai jūs pažįstate ponią Ešli?

- Apie trylika metų. Nuo tada, kai jie apsigyveno kaimynystėje.

Vadinasi, jūs turite ją gerai pažinti.

Žinoma. Merė mano artima draugė. O kodėl?..

Kokie jos santykiai su vyru?

- Po mūsų su Duglu, tai pati laimingiausia pora pasaulyje. - Ji pagalvojo ir pridūrė: - Turbūt jie laimingesni už mus.

- Aš supratau, kad ponia Ešli turi du vaikus. Mergaitei dvylika metų, o berniukui - dešimt?

Teisingai. Betė ir Timas.

- Ar, jūsų nuomone, ji gera motina?

- Ji puiki motina. O kodėl...

Ar, jūsų nuomone, ponia Šaifer, ponią Ešli galima pavadinti morališkai tvirtu žmogumi?

- Neabejotinai.

- Ji geria?

- Ne. Ji nepakelia alkoholio.

- O kaip dėl narkotikų?

- Jūs kreipėtės ne tuo adresu. Pas mus Džankšn Sityje narkomanų nėra.

- Ponia Ešli ištekėjusi už gydytojo?

Taip.

- Jeigu jai reikėtų gauti narkotikų...

Jūs iš proto išsikraustėte. Ji nevartoja narkotikų. Neuosto ir nesibado.

Kurį laiką jis tiriamai žiūrėjo į ją.

- Panašu, kad jūs puikiai žinote terminologiją.

- Aš kaip ir visi, žiūriu „Majami Vais"* - Florensa pamažėle ėmė erzintis. - Jūs dar turite man klausimų?

* Detektyvinis serialas apie kovą su narkomanija.

- Merės Ešli senelis gimė Rumunijoje. Ar jūs girdėjote, kad ji kalbėtų apie Rumuniją?

- Na, retsykiais ji prisimena istorijas, kurias jai papasakojo senelis vaikystėje. Jis gimė Rumunijoje, bet į Valstijas atvyko dar paauglys.

- Ar jūs kada nors girdėjote, kad ponia Ešli neigiamai atsilieptų apie Rumunijos vyriausybę?

- Ne, neprisimenu.

- Paskutinis klausimas. Ar jūs girdėjote, kad ponia arba ponas Ešliai koneveiktų JAV vyriausybę?

- Niekada!

- Vadinasi, jūsų supratimu, jie lojalūs amerikiečiai.

- Dar ko. Kodėl jūs klausiate?

Vyriškis atsistojo.

- Ačiū, ponia Šaifer, kad skyrėte man laiko. Dar kartą noriu įspėti, kad pokalbis buvo konfidencialus. Aš paprašysiu jus apie tai nesakyti niekam, net jūsų vyrui.

Jis išėjo. Florensa Šaifer žiūrėjo jam iš paskos.

- Negaliu patikėti tuo, kas įvyko, - garsiai pasakė ji.

Agentai važiavo Vašingtonstritu, šiaurės kryptimi. Jie pravažiavo plakatą „Sveiki atvykę į mūsų kraštą"

- Nieko sau, - šyptelėjo Reksas Oldsas.

Jie pravažiavo pro parduotuves ir barus. Palei „Fet Čeris" kavinę prekybinė miesto dalis staigiai pasibaigė.

Viešpatie, - pasakė Donaldas Zemlokas, - jų pagrindinė gatvė tik dviejų kvartalų ilgio. Tai ne miestas, o autobusų stotelė.

- Tai mums su tavim, - atsakė Reksas Oldsas, - o šitiems žmonėms tai - miestas.

Zemlokas pakraipė galvą.

- Galbūt gyventi čia ir gerai, bet aš niekada gyvenime čia neapsigyvenčiau.

„Sedanas" sustojo prie banko pastato, ir Reksas Oldsas išlipo iš mašinos. Po dvidešimties minučių jis grįžo.

- Viskas švaru, - pasakė jis, lipdamas į mašiną, - Ešlių sąskaitoje septyni tūkstančiai dolerių ir užstatinis raštas už namą, visos sąskaitos apmokamos laiku. Banko preziden-

tas sako, kad gydytojas per daug minkštas žmogus, kad taptų verslininku, tačiau jo reputacija nepriekaištinga.

Zemlokas žvilgtelėjo į užrašų knygutę.

- Patikrinkime dar porą vietų ir grįžkime atgal į civilizuotą pasaulį, kol aš galutinai nekuoktelėjau.

Duglas Šaiferis, paprastai malonus, besišypsantis žmogus, dabar buvo paniuręs. Šaiferiai ir Ešliai lošė bridžą, ir Šaiferiai jau pralošinėjo dešimt tūkstančių akių. Ketvirtą kartą per šį vakarą Florensa šiurkščiai suklydo. Duglas metė ant stalo kortas.

- Florensa! - pratrūko jis. - Kieno pusėje tu žaidi? Ar tu žinai, kiek mudu jau pralošėme?

Atleisk, nervingai atsakė ji. Aš tiesiog niekaip negaliu susikaupti.

- Matyt, - suniurnėjo jos vyras.

- Ar tau kas nors kelia nerimą? - pasidomėjo Edvardas Ešlis.

- Aš negaliu apie tai kalbėti.

Visi nustebę pažiūrėjo į ją.

- Ką tai reiškia? - paklausė jos vyras.

Florensa giliai atsiduso.

- Mere, tai dėl tavęs.

- Kas dėl manęs?

Tu turi kokių nors nemalonumų?

Merė įsistebeilijo į ją.

- Nemalonumų? Ne. Kodėl tu taip manai?

- Aš negaliu papasakoti. Aš daviau žodį.

- Kam tu davei žodį? - paklausė Edvardas.

- Federaliniam agentui iš Vašingtono. Jis buvo užėjęs šiandien pas mane ir klausinėjo įvairių dalykų apie Merę. Toks įspūdis, lyg būtų kalbama apie tarptautinę šnipę.

- Kas per klausimai? - pareikalavo Edvardas.

Na, kaip paprastai. Ar ji lojali amerikietė? Ar ji gera žmona ir motina? Ar vartoja narkotikus?

- Kuriems galams jie uždavinėjo tokius klausimus?

- Aš žinau, - susijaudinusi atsakė Merė. - Tai dėl mano profesorės pareigų.

- Ką? - paklausė Florensa.

- Baigiasi mano pareigų terminas. O universitetas daug dirba vyriausybei, todėl jie visus labai kruopščiai tikrina.

- Ačiū tau, Viešpatie, - su palengvėjimu atsiduso Florensa. - O tai aš išsigandau, kad tave pasodins už grotų.

- Iš esmės taip ir yra, - nusišypsojo Merė. - Aš niekur iš Kanzaso neišvažiuoju.

- Na, jeigu su tuo reikalu viskas, - tarė Duglas Šaiferis, - gal žaiskime toliau? - Jis atsisuko į žmoną. - Jeigu tu dar kartą suklysi, aš pasisodinsiu tave ant kelių.

- Pažadai. Pažadai.

5 skyrius

Ebivuo, Anglija

- Prašau laikytis nustatytų atsargumo priemonių, - paskelbė pirmininkas. - Nieko neužsirašinėti, niekam nekalbėti apie mūsų susitikimą ir kreiptis vienam į kitą tiktai kodo vardu.

Kleimoro pilies bibliotekoje (pilis pastatyta XV a.) sėdėjo aštuonetas žmonių. Du civiliai vilkintys sargybiniai su pūpsančiais po švarkais pistoletais stovėjo lauke, o trečiasis - prie bibliotekos durų. Visi aštuoni vyrai atvyko skirtingu laiku.

- Kontrolierius gavo svarbią informaciją, - tęsė pirmininkas. Marinas Groza rengiasi ginkluotam perversmui Rumunijoje. Kai kurie aukščiausieji Rumunijos armijos pareigūnai pasirengę jį palaikyti. Šį kartą perversmas gali būti sėkmingas.

Kokios tai turės reikšmės mūsų planui? paklausė Odinas.

Tai jį sunaikins. Visa tai atvers pernelyg daug kelių į Vakarus.

Tada mums reikia imtis priemonių, - pasakė Freiras.

- Kokių? - paklausė Baldras.

- Mes nužudysime Grozą, - atsakė pirmininkas.

Tai neįmanoma. Jonesku žmonės ne kartą tai bandė daryti, ir jiems nieko neišėjo. Be to, niekas iš čia dalyvaujančiųjų negali būti įsipainiojęs į žmogžudystę.

- Mes ir nebūsime įsipainioję, - pasakė pirmininkas.

- Kaip mes pasielgsime?

Į Kontrolieriaus rankas pakliuvo slaptas tarptautinio samdomo teroristo aplankalas.

- Abulas Abasas, kuris užgrobė „Achilą Laurą"?

- Ne. Tai naujas samdinys, džentelmenai. Daug geresnis. Jis vadina save Angelu.

- Niekada apie jį negirdėjau, tarė Sigmundas.

Būtent. Jo rekomendacijos puikios. Pagal Kontrolieriaus aplankalą, Angelas dalyvavo sikhų sukilime Indijoje, jis padėjo teroristams „mačeteros" Puerto Rike ir raudoniesiems khmerams Kambodžoje. Jis įsipainiojęs į kelių aukštų Izraelio kariškių nužudymą, todėl izraeliečiai paskyrė už jo galvą pusę milijono dolerių.

- Skamba įspūdingai, - pasakė Toras. - Mes galime jį pasamdyti?

- Jis labai brangiai ima. Jeigu jis sutiks, tai mums atsieis du milijonus dolerių.

Freiras švilptelėjo, paskui gūžtelėjo pečiais.

- Tai galima sutvarkyti. Mes paimsime pinigus iš bendrojo fondo.

- O kaip su šituo Angelu susisiekti? - paklausė Sigmundas.

- Visi kontraktai sudaromi per jo meilužę Neusą Munjes.

- Kur ją galima rasti?

Ji gyvena Argentinoje. Angelas nupirko jai namą Buenos Airėse.

Kokie tolimesni mūsų veiksmai? - paklausė Toras. Kas su ja susisieks?

- Kontrolierius pasiūlė žmogų, pavarde Haris Lancas.

- Pavardė pažįstama.

Taip, - sausai atsakė pirmininkas. - Apie jį rašė laikraščiuose. Haris Lancas - parijas. Jį išmetė iš CŽV už tai, kad jis organizavo savo narkotikų pardavimo tinklą. Kai jis dirbo CŽV, tai lankydavosi Lotynų Amerikoje. Jis bus pui-

kus ryšininkas. - Pirmininkas patylėjo. - Siūlau balsuoti. Kas už tai, kad pasamdytume Angelą, prašau pakelti rankas.

Aštuonios išpuoselėtais nagais rankos pakilo aukštyn.

Pasiūlymas priimtas. - Pirmininkas atsistojo. - Susirinkimą skelbiu baigtą. Prašau nepamiršti atsargumo priemonių.

Buvo pirmadienis, ir konsteblis Leslis Hensonas buvo pilies oranžerijoje, kur jis turėjo teisę užeiti. Kaip jis vėliau paaiškino savo viršininkams, jis buvo ne vienas. Oranžerijoje buvo šilta, ir jo draugužė Ema, putni kaimo mergina, įkalbėjo konsteblį pasiimti pintinę su valgiu.

- Tu atsineši maisto, - sukikeno Ema, - o aš aprūpinsiu desertu.

„Desertas" buvo penkių pėdų šešių colių ūgio, gražia krūtine ir šlaunimis, apie kurias galima buvo tik svajoti.

Nelaimei, nuo „deserto" konsteblio dėmesį atitraukė pro pilies vartus išvažiavęs limuzinas.

Velniai rautų, bet juk pirmadieniais pilis uždaryta, suniurnėjo jis.

Tik nesugalvok pasitraukti, - suaimanavo Ema.

- Jokiu būdu, mažyle.

Po dvidešimties minučių konsteblis išgirdo, kaip iš pilies išvažiavo antras automobilis. Šį kartą smalsumas paėmė viršų, jis priėjo prie lango. Tai buvo vyriausybinis limuzinas su užtamsintais langais, kad nesimatytų keleivių.

- Kur tu pradingai, mano meile? - pašaukė jį Ema.

- Tuojau ateinu. Tiesiog negaliu suprasti, kas galėtų būti pilyje. Juk šiandien ji turėtų būti uždaryta.

Aš tuojau pat taip pat viską „uždarysiu", jeigu tu nepasiskubinsi.

Dar po dvidešimties minučių, kai konsteblis Hensonas išgirdo, kaip pro vartus išvažiuoja trečia mašino, jo meilės aistra pasidavė policininko instinktui. Jis suskaičiavo dar penkias mašinas, visi vyriausybiniai limuzinai, ir jie išvažiavo kas dvidešimt minučių. Viena mašina sustojo, kad praleistų per kelią bėgantį elnią, ir konsteblis Hensonas užrašė jos numerį.

- Bet juk šiandien tau poilsio diena, - įsižeidusi pasakė Ema.

- Čia kažin kas rimto, - tarė konsteblis. - Bet jis vis dar abejojo, ar reikia apie tai pranešti viršininkams.

- Tai ką jūs veikėte Kleimoro pilyje? - griežtai paklausė seržantas Tvilas.

- Aš norėjau pasigėrėti pilimi.

- Bet juk ji buvo uždaryta.

Taip, sere. Bet oranžerija buvo atidaryta.

Taigi jūs nusprendėte pasigėrėti oranžerija?

Taip, sere.

- Žinoma, vienas?

- Na, tiesą sakant...

- Dėl Dievo, konstebli, nereikia smulkmenų. Kodėl mašinos jums pasirodė įtartinos?

- Jos keistai elgėsi, sere.

Turbūt ne mašinos, o vairuotojai?

Žinoma, sere. Vairuotojai buvo labai atsargūs. Jos išvažiavo po vieną dvidešimties minučių intervalu.

- Jūs, žinoma, suprantate, kad čia gali būti tūkstančiai įvairiausių priežasčių. Mano galva, tik jūs vienas neturėjote teisės ten būti.

- Taip, sere. Bet aš maniau, kad reikia apie tai pranešti.

- Teisingai. Šitą numerį užrašėte jūs?

- Taip, sere.

- Gerai. - Seržantas nusprendė užbaigti pokalbį aforizmu. - Įsidėmėkite, neverta mėtyti į žmones akmenis, jei pats esi stiklinėje pilyje.

Seržantas buvo labai patenkintas savimi.

Kai jam pranešė, kam priklauso užrašytu numeriu mašina, seržantas Tvilas pagalvojo, kad Hensonas suklydo. Jis nuėjo pas inspektorių Pakulą ir smulkiai viską pranešė.

- Aš, žinoma, inspektoriau, nebūčiau jūsų trukdęs, bet šitas numeris...

- Gerai, aš imsiuosi šio reikalo.

- Ačiū,sere.

„Intelidžens servis" štabo būstinėje inspektorius Pakula susitiko su vienu Britanijos slaptosios tarnybos skyriaus viršininkų seru Aleksu Hardvaitu, miltų spalvos veido vyriškiu.

- Jūs teisingai padarėte, kad kreipėtės į mane, - nusišypsojo seras Aleksas. - Aš manau, kad nėra nieko sudėtingesnio, kaip suorganizuoti karališkosios šeimos apsilankymą pilyje taip, kad apie tai nesužinotų spauda.

- Atleiskite, kad jus sutrukdžiau. - Inspektorius pakilo.

Priešingai, inspektoriau. Tai įrodo, kaip gerai jūs dirbate. Kaip jūs sakėte, to konsteblio pavardė?

- Hensonas, sere. Leslis Hensonas.

Kai durys paskui inspektorių Pakulą užsidarė, seras Aleksas Haidvaitas pakėlė raudono telefono ragelį.

Aš turiu pranešimą Baldrui. Mes turime nedidelių problemų. Aš viską paaiškinsiu kito susitikimo metu. O kol kas aš noriu, kad būtų perkelti trys žmonės į kitas vietas. Seržantas Tvilas, inspektorius Pakula ir konsteblis Leslis Hensonas. Perkelkite juos skirtingu laiku ir į skirtingas vietas, kuo toliau nuo Londono. Aš painformuosiu Kontrolierių, galbūt jis turės tolimesnių nurodymų.

Telefono skambutis vidurnaktį pažadino Harį Lancą, miegojusį Niujorko viešbučio numeryje.

„Velniai rautų, kas tai galėtų būti?" pagalvojo jis. Metęs žvilgsnį į žadintuvą, suriaumojo į telefono ragelį.

- Koks idiotas skambina ketvirtą ryto. Kas?..

Ragelyje pasigirdo tylus balsas, ir Lancas staigiai atsisėdo lovoje, jausdamas, kaip ėmė daužytis jo širdis.

Taip, sere, - atsakė jis. Taip, sere... Ne, sere, bet aš galiu atidėti savo reikalus. Jis ilgai sėdėjo, priglaudęs ragelį prie ausies. Galiausiai pasakė: Taip, sere, aš suprantu. Pirmuoju lėktuvu aš išskrisiu į Buenos Aires. Ačiū, sere.

Jis padėjo ragelį ir užsidegė cigaretę. Jam drebėjo rankos. Tas, su kuo jis ką tik kalbėjo, buvo vienas pačių galingiausių žmonių pasaulyje, ir jam tiktai reikėjo, kad

Haris... „Velniai rautų, ką tai galėtų reikšti? - pagalvojo Haris Lancas. - Kažkas labai stambaus". Jam pažadėjo sumokėti penkiasdešimt tūkstančių dolerių už tai, kad jis kai ką perduotų vienam žmogui. Kaip nuostabu bus vėl apsilankyti Argentinoje. Hariui Lancui patiko Pietų Amerikos moterys. Jis pažinojo ne mažiau kaip tuziną argentiniečių, kurių nepamaitink, o leisk pasimylėti.

Diena prasidėjo puikiai.

Devintą ryto Lancas pakėlė ragelį ir surinko kompanijos „Aerolineas Argentinas" numerį.

- Kada išskrenda pirmasis lėktuvas į Argentiną?

Kitą dieną penktą valandą vakaro „Boing-747" nusileido Buenos Airių oro uoste. Skrido ilgai, bet Haris Lancas į tai neatkreipė dėmesio. Penkiasdešimt tūkstančių už tai, kad perduotų laišką. Jis pajuto nedidelį susijaudinimą, kai lėktuvo ratai palietė betono taką. Argentinoje jis nebuvo beveik penkerius metus. Kaip bus šaunu susitikti su senais draugais!

Kai Haris Lancas išlipo iš lėktuvo, jis vos neužduso nuo karščio. „Žinoma, juk čia vasara", - pagalvojo jis.

Važiuodamas taksi į miestą, Haris žiūrėjo į namų sienas puošusius užrašus ir stebėjosi, kad jie visiškai nepasikeitė. „Plebiscito las Pelotaa" („Velniop plebiscitą"). „Militares asesinos" („Kariškiai - žmogžudžiai"). „Tenemos hambre" („Mes norime valgyti"). „Marihuana libre, droca sexo y mucho rock" („Marihuanos, sekso ir rokenrolų"). „Juicio y castigo a los culpables" („Teisti ir nubausti kaltuosius").

Taip, malonu grįžti čia.

Siesta pasibaigė, ir gatvės buvo pilnos žmonių. Kai taksi sustojo prie prašmatnaus viešbučio „El Konkistador" Baris Norte rajono centre, Lancas padavė vairuotojui milijono pesų banknotą.

- Gražą pasilik sau, - pasakė jis. Argi tai pinigai.

Didžiuliame viešbučio vestibiulyje jis nusipirko laikraščius „Buenos Aires gerald" ir „La Prensa" Valdytojo padėjėjas asmeniškai jį palydėjo į numerį. Šešiasdešimt dolerių per dieną už miegamąjį, svetainę, virtuvę, kondicionierių ir

televizorių. „Vašingtone už tokį numerį iš manęs nuplėštų penkiskart daugiau, - pagalvojo Lancas. - Rytoj aš susitiksiu su Neusa, o paskui kelias dienas kaip reikiant pasilinksminsiu"

Jam prireikė daugiau kaip dviejų savaičių, kad surastų Neusą Munjes.

Paiešką jis pradėjo nuo telefonų žinynų. Pirmiausia jis patikrino centrinius rajonus: Aera Konstitusjon, Plasa San Martin, Bario Norte, Katelinas Norte. Neusos Munjes čia nebuvo. Rajonuose Baja Blanka ir Mar del Plata jos taip pat nebuvo.

„Velniai rautų, kur gi ji galėtų gyventi?" pagalvojo Lancas. Jis ėmė vaikščioti gatvėmis, užeidavo pas pažįstamus.

Kai jis užėjo į restoraną „La Bjela", savininkas sušuko:

- Pone Lancai! Aš maniau, kad jus nudėjo!

Taip ir buvo, nusišypsojo Lancas. Bet aš taip ilgėjausi tavęs, kad nusprendžiau grįžti, Antonijau.

- O kas jus atvedė į Buenos Aires?

Aš atvažiavau, kad susirasčiau vieną pažįstamą, mąsliai pasakė Lancas. - Mes norėjome susituokti, bet jos šeima persikėlė, ir aš pamečiau jos adresą. Jos pavardė Neusa Munjes.

Restorano savininkas pasikasė pakaušį.

- Niekada apie tokią negirdėjau. Atleisk.

- Paklausinėk, gal kas nors ją pažįsta.

- Gerai.

Paskui Lancas užėjo pas vieną pažįstamą, dirbantį policijoje.

- Lancai! Hari Lancai! Iš kur tu atsiradai?

- Sveikas, Chorche. Džiaugiuosi tave matydamas, drauge.

- Aš girdėjau, tave išmetė iš CŽV.

Haris Lancas nusijuokė.

- Ką tu! Jie prašė, kad aš pasilikčiau. Bet aš nusprendžiau išeiti.

- Taip? Ir ką tu dabar veiki?

Aš atidariau privačią detektyvų agentūrą. Beje, aš todėl ir atvykau į Buenos Aires. Prieš porą dienų numirė vienas mano klientas. Jis paliko savo dukrai krūvą pinigų, ir man dabar reikia ją surasti. Aš žinau tik tai, kad ji gyvena kažkur Buenos Airėse.

- Jos pavardė?

- Neusa Munjes.

- Sekundėlę.

Sekundė pavirto pusvalandžiu.

- Atleisk, drauguži, niuokuo negaliu padėti. Nei archyvuose, nei kompiuteryje jos nėra.

- Na, gerai. Jeigu staiga ką nors sužinosi, aš gyvenu „El Konkistador" viešbutyje.

- Gerai.

Paskui jis ėmėsi barų. Gerai pažįstamų vietų: „Pepės Gonsales", „Almeidos", „Kafė tabak"

„Labas vakaras, aš iš Jungtinių Valstijų. Aš ieškau moters, pavarde Neusa Munjes"

„Atleiskite, pone. Aš tokios nepažįstu"

Visur jam atsakydavo vienodai. Niekas apie tokią moterį negirdėjo.

Tada Haris Lancas nuvažiavo į La Boką, uosto rajoną, iš kur buvo matyti inkarus išmetę laivai. Ir čia niekas negirdėjo apie Neusą Munjes. Pirmą kartą per visą tą laiką Haris Lancas pajuto, kad veltui gaišta laiką.

Tiktai „Pilaroje", mažame Florestos rajono barelyje, jam nusišypsojo laimė. Buvo penktadienis, ir bare buvo pilna darbininkų. Lancui teko laukti bent dešimtį minučių, kol barmenas atsikratė lankytojų. Nespėjo Lancas pabaigti parengiamosios kalbos, kai barmenas jį nutraukė.

- Neusa Munjes? Žinau tokią. Jeigu nori su ja pasikalbėti, ateik čia rytoj apie dvyliktą nakties.

Kitą dieną Haris Lancas atėjo į „Pilarą" apie vienuoliktą ir stebėjo, kaip į barą palengva renkasi žmonės. Laikrodžio

rodyklėms artėjant prie dvylikos, jis vis labiau ir labiau nervinosi. O jeigu ji neateis? O jeigu tai ne ta Neusa Munjes?

Lancas matė, kaip kelios merginos įėjo į barą ir atsisėdo už staliuko prie vyrų. „Ji turi pasirodyti, - pagalvojo Haris Lancas. - Jeigu ji neateis, tada sudie mano penkiasdešimt tūkstančių dolerių"

Jam buvo įdomu, kaip ji atrodo. Turbūt stulbinanti gražuolė. Jis turėjo pasiūlyti Angelui du milijonus dolerių už tai, kad nudėtų vieną vaikiną, taigi šitas Angelas maudosi milijonuose. Žinoma, jis galėjo sau leisti turėti gražuolę meilužę. Velnias, juk jis galėjo sau leisti turėti jų visą tuziną! Šita Neusa arba aktorė, arba fotomodelis. „Gal ir man pavyks su ja truputį pasismaginti, kol čia būsiu. Reikia suderinti malonumus ir naudą", - pagalvojo Haris Lancas.

Baro durys atsidarė, ir Lancas pakėlė galvą. Į salę įėjo moteris. Maždaug keturiasdešimties metų, stora, negraži, didele krūtine, kuri jai einant tabalavo. Jos veidas buvo nusėtas raupsų duobelėmis, plaukai nudažyti baltai, bet iš rusvos veido odos galima buvo nustatyti, kad ji metisė, kad kažkas iš jos protėvių buvo indėnas. Ji segėjo trumpą sijoną ir vilkėjo nertinį, kuris aiškiai netiko jos metų moteriai.

„Sena prostitutė, - nusprendė Lancas. - Nejaugi dar kas nors įsigeis ją išdulkinti?"

Moteris apžvelgė barą tuščiomis negyvomis akimis. Linktelėjusi pažįstamiems, ji nuėjo prie baro.

- Pavaišink mane romu. - Ji kalbėjo su stipriu ispanišku akcentu. Iš arti ji buvo tiesiog šlykšti.

„Ji panaši į storą nemelžtą karvę, pagalvojo Haris Lancas. - Girta kekšė"

- Nešdinkis iš čia.

- Estebanas sakė, kad tu manęs ieškai.

Jis įsmeigė į ją akis.

- Kas?

- Estebanas. Barmenas.

Haris Lancas niekaip negalėjo tuo patikėti.

- Jis turbūt suklydo. Aš ieškau Neusos Munjes.

- Si. Yo soy Neusa Munez.

„Velniai rautų, - pats sau pagalvojo Lancas, - ne ta"

Tu Angelo draugė?

Taip. - Ji girtai šyptelėjo.

Haris Lancas lėtai atsikvošėjo.

- Na-a. - Jis šiaip taip išspaudė šypseną. - Gal atsisėsime prie staliuko ir pasikalbėsime?

Ji abejingai linktelėjo.

- Atsisėskim.

Jie perėjo pilką nuo dūmų salę, ir, kai atsisėdo, Haris Lancas tarė:

- Aš norėčiau pakalbėti apie...

- Aš noriu išgerti romo.

Haris Lancas linktelėjo.

- Žinoma.

Priėjo su riebaluota prijuoste padavėjas, ir Lancas tarė:

Vieną romo ir viskio su soda.

- Dvigubą romo, - pridūrė Neusa.

Kai padavėjas nuėjo, Haris pasisuko į Neusą, sėdinčią priešais jį.

- Man reikia susitikti su Angelu.

Ji pažiūrėjo į jį tuščiomis vandeningomis akimis.

- Kodėl?

Lancas patildė balsą.

- Aš jam turiu dovaną.

Taip? Kas per dovana?

Du milijonai dolerių. Padavėjas atnešė gėrimus, ir Haris Lancas pakėlė savo stiklinę. - Į tavo sveikatą.

- Aha. - Ji vienu mauku išlenkė romą. - O kodėl tu nori duoti Angelui du milijonus dolerių?

- Apie tai aš su juo asmeniškai pasikalbėsiu.

- Neišeis. Angelas su niekuo nesikalba.

- Paklausyk, už du milijonus dolerių...

- Užsakyk dar vieną romo. Dvigubą.

„Viešpatie, betgi ji tuoj pat pasigers"

- Žinoma. - Lancas pakvietė padavėją ir užsakė gėrimą. Tu seniai pažįsti Angelą? - atsainiai paklausė jis.

Ji gūžtelėjo pečiais.

- Uhu.

- Turbūt jis įdomus vyriškis?

Ji sėdėjo bukai įrėmusi akis į stalą.

„Viešpatie, - pagalvojo Lancas, - tai tas pats, jei kalbėtum su siena"

Padavėjas atnešė romą, ir ji vienu gurkšniu jį išgėrė.

„Jos kūnas kaip karvės, o manieros kaip kiaulės"

Tai kada aš galėsiu pamatyti Angelą?

Neusa Munjes sunkiai pakilo iš už stalo.

- Tu girdėjai, jis su niekuo nesikalba. Adios.

Haris Lancas sunerimo.

- Ei! Minutėlę luktelėk! Neišeik!

Ji sustojo ir pažiūrėjo į jį apsiblaususiu žvilgsniu.

- Ko tau reikia?

- Sėskis, - lėtai ištarė Lancas, - ir aš pasakysiu, ko man reikia.

Ji drėbtelėjo ant kėdės.

- Tegul atneša romo.

Haris Lancas buvo tiesiog apstulbęs. Kas per vaikinas tas Angelas? Jo draugužė ne tik apgailėtiniausia visos Pietų Amerikos kekšė, bet dar ir alkoholikė.

Lancas nemėgo aptarinėti reikalus geriant alkoholį. Bet, kita vertus, jis galėjo prarasti penkiasdešimt tūkstančių dolerių. Jis žiūrėjo, kaip Neusa iščiulpė romą. Įdomu, kiek ji išgėrė prieš susitikdama su juo?

Lancas nusišypsojo ir tarė:

- Neusa, jeigu aš negaliu pakalbėti su Angelu, tai kaip mes susitarsime dėl reikalo?

Paprastai. Tu pasakyk, ko tau reikia. Aš pasakysiu Angelui. Jeigu jis pasakys „taip", aš tau pasakysiu „taip" Jeigu pasakys „ne", aš tau pasakysiu „ne"

Nors Haris Lancas negalėjo įsivaizduoti jos ryšininkės vaidmenyje, tačiau kitos išeities jis neturėjo.

- Ar žinai, kas toks Marinas Groza?

- Ne.

Iš kur ji galėjo žinoti. Juk tai ne romo markė. Šita girta maita viską supainios ir pražudys reikalą.

- Tegul dar atneša romo.

Jis paplekšnojo per jos storą ranką.

- Suprantama. - Jis užsakė dar vieną dvigubą porciją romo. - Angelas turi žinoti, kas toks Marinas Groza. Taip ir perduok jam - Marinas Groza. Jis supras.

- Na. Kas toliau?

„Ji dar kvailesnė negu atrodo. Nejaugi nesupranta, kad už du milijonus jis ne bučiuoti jį turi"

- Žmonės, kurie mane pasiuntė, nori, kad jis dingtų.

Ji sumirksėjo.

- Ką reiškia dingtų?

„Viešpatie!"

- Kad jį nudobtų.

- A. - Ji abejingai linktelėjo. - Aš paklausiu Angelą. - Jos liežuvis pynėsi. - Kaip, tu sakei, jo pavardė?

Jam norėjosi ją pasmaugti.

- Groza. Marinas Groza.

- Aha. Mano berniukas dabar išvažiavęs. Aš jam paskambinsiu ir rytoj tau viską pasakysiu. Aš dar noriu išgerti.

Tai buvo kažkoks košmaras.

Kitą dieną Haris Lancas sėdėjo prie to paties staliuko nuo vidurnakčio ligi keturių ryto, kol užsidarė baras. Neusa neatėjo.

- O kur ji gyvena? - paklausė Lancas barmeną.

- O kas ją žino? - atsakė tas.

Šita maita viską supainiojo. Kaip toks protingas žmogus, kaip Angelas, galėjo susidėti su tokia girtuokle? Haris Lancas didžiavosi, kad yra tikras profesionalas. Jis niekada nesiėmė tvarkyti reikalų nepasvėręs visų „už" ir „prieš". Jis surinko informaciją, ir visų labiausiai nustebo, kai izraeliečiai už Angelo galvą paskyrė milijono dolerių premiją. Milijonas vadinasi, visą gyvenimą turėsi išgėrimo ir jaunų kekšių. Na ką gi, teks atsisveikinti su svajonėmis apie milijoną, kaip jau atsisveikino su penkiasdešimčia tūkstančių. Jam nepavyko susitikti su Angelu. Teks paskambinti bosui ir pasakyti, kad jis nesusidorojo su užduotimi.

„Neskubėsiu, - nusprendė Lancas. - Gal ji dar pasirodys. Gal kituose baruose nebus romo. Be reikalo aš sutikau imtis šitos užduoties"

6 skyrius

Dar kitą dieną vienuoliktą vakaro Haris Lancas sėdėjo prie to paties staliuko „Pilaroje", be perstojo grauždamas arachius ir savo nagus. Antrą valandą nakties tarpduryje pasirodė Neusa Munjes, ir Hario širdis suspurdėjo. Jis žiūrėjo, kaip ji netvirtu žingsniu artėjo prie jo stalo.

- Sveikas, - suniurnėjo ji sunkiai atsisėsdama ant kėdės.

- Kas atsitiko? - paklausė Haris. Jis sunkiai tvardėsi.

Ji sumirksėjo.

- Ką?

- Mes juk susitarėme čia susitikti vakar.

- Na?

- Mes su tavim susitarėme susitikti.

- A-a. Aš ėjau su drauge į kiną. Geras filmas. Apie vieną tipą, kuris įsimylėjo vienuolę...

Lancas vos neverkė iš apmaudo. Kam Angelui reikalinga šita buka, girta kiaulė? Gal jos tarpkojis auksinis?

- Neusa, ar tu kalbėjai su Angelu?

Ji bukai žiūrėjo į jį, stengdamasi suvokti klausimą.

- Su Angelu? Aha. Išgerkime.

Jis užsakė dvigubą romą jai ir dvigubą viskį sau. Jis jautė, kad jam būtina išgerti.

- Ir ką tau pasakė Angelas?

- Angelas? Jis pasakė „taip"

Haris Lancas su palengvėjimu atsiduso.

- Puiku.

Jam dabar buvo nusispjauti į užduotį. Jam kilo nauja mintis. Šita girta maita nuves jį pas Angelą. Jis gaus milijono dolerių premiją.

Jis žiūrėjo, kaip ji geria romą, lašindama ant nešvarios palaidinės.

- Ką dar tau pasakė Angelas?

Ji suraukė kaktą, mėgindama susikaupti.

- Angelas sakė, kad jis nori sužinoti, kam tu dirbi.

Lancas pergalingai nusišypsojo.

- Pasakyk jam, kad tai paslaptis. Aš to pasakyti negaliu.

Ji abejingai linktelėjo.

- Angelas sakė, kad tada gali nešdintis po velnių. Dar išgerkim ir aš eisiu.

Lancas karštligiškai galvojo. Jeigu ji dabar išeis, tai daugiau jau negrįš.

- Klausyk, Neusa. Aš turiu paskambinti žmonėms, kuriems aš dirbu, ir, jeigu jie sutiks, aš tau pasakysiu pavardę. Gerai?

- Man vis vien. - Ji gūžtelėjo pečiais.

Tau galbūt tas pats, - kantriai aiškino jis, - o Angelui - ne. Pasakyk jam, kad atsakymą jis gaus rytoj. Kur aš galėsiu tave rasti?

- Čia.

Padavėjas atnešė romą, ir ji godžiai jį išmaukė.

Lancui norėjosi ją pritvoti.

Lancas paskambino bosui iš telefono būdelės Kalvo gatvėje, kad niekas negalėtų jo užfiksuoti. Jam teko laukti ryšio beveik ištisą valandą.

Ne, tarė Kontrolierius. Aš juk sakiau jokių vardų!

- Taip, sere. Bet čia yra viena problema. Neusa Munjes, Angelo draugė, sako, kad Angelas nesutiks, jei nežinos, kam dirba. Suprantama, aš pasakiau, kad turiu pasikonsultuoti.

- Kas ji per viena?

Su Kontrolieriumi slėpynių žaisti negalima.

- Riebi, išsigimusi ir kvaila moteris, sere.

- Labai pavojinga minėti mano vardą.

Haris Lancas jautė, kaip pinigai slysta jam iš rankų.

Taip, sere, - karštai atsakė jis. - Aš suprantu. Bet, kita vertus, Angelo reputacija tvirta todėl, kad jis moka laikyti liežuvį už dantų. Jeigu jis nemokėtų tylėti, jis, versdamasis šituo amatu, neišgyventų nė penkių minučių.

Aname laido gale tylėjo.

- Tu teisus. - Vėl tyla. - Gerai, gali pasakyti Angelui mano vardą. Bet jis neturi jo minėti arba stengtis susisiekti su manim. Tegul dirba tik su tavim. Haris Lancas buvo pasirengęs šokti iš džiaugsmo.

Taip, sere. Aš jam taip ir perduosiu.

Jis pakabino ragelį, o veide švytėjo plati šypsena. Jis gaus savo penkiasdešimt tūkstančių.

O paskui milijono dolerių premiją.

Kai kitą dieną Haris Lancas sutiko Neusą Munjes, jis, iš karto užsakęs jai dvigubą porciją romo, laimingu balsu tarė:

- Viskas gerai. Aš gavau leidimą.

Ji abejingai pažiūrėjo į jį.

- Na?

Jis pasakė jai savo šeimininko vardą. Jis buvo žinomas visam pasauliui, ir jis manė, kad tai padarys jai įspūdį.

- Niekada apie jį negirdėjau. - Ji vėl gūžtelėjo pečiais.

Neusa, žmonės, kuriems aš dirbu, nori, kad visa tai būtų padaryta greitai. Marinas Groza gyvena viloje Neji ir...

- Kur?

Viešpatie! Jis dar bando kalbėti su šita girta trinka. Jis kantriai paaiškino:

- Tai Paryžiaus priemiestis.

- Tegul atneša dar dvigubą romą.

Po valandos Neusa vis dar gėrė, bet dabar Haris nesistengė jos sulaikyti. „Kai ji bus girtutėlė, ji išsiplepės ir aš surasiu jos draugužį. O visa kita - technikos reikalas", - pagalvojo Haris Lancas.

Jis pažiūrėjo į Neusą Munjes, kuri bukai stebeilijo į stiklinę.

Angelą sugauti nebus sunku. Gal jis ir stambus vaikinas, bet proto - mažoka.

- Kada Angelas grįš į miestą.

Ji pažiūrėjo į jį sustiklėjusiomis akimis.

- Kitą savaitę.

Haris Lancas paplekšnojo jai ranką.

Kodėl mums abiems nenuėjus pas tave? - švelniai paklausė jis.

- Gerai.

Viskas ėjo pagal planą.

Neusa Munjes gyveno purviname dviejų kambarių butuke Belgrane, viename Buenos Airių rajonų. Kambarys

buvo nesutvarkytas. Butas buvo toks pat nešvarus, kaip ir šeimininkė.

Atidariusi duris, Neusa iš karto nuėjo prie baro. Ji vos laikėsi ant kojų.

- Išgersi?

- Aš negersiu, - atsakė Lancas, - o tu gerk. - Jis žiūrėjo, kaip ji išgėrė pilną stiklinę romo. „Tokios šlykščios kekšės aš dar niekada nebuvau sutikęs, pagalvojo jis, bet milijonas dolerių paverčia ją gražuole"

Jis apsidairė į šalis. Ant žurnalinio staliuko gulėjo keletas knygų. Jis paėmė jas, mėgindamas rasti priėjimą prie Angelo. Pavadinimai jį nustebino: Žoržo Amadaus „Gabrielė, gvazdikas ir cinamonas", Omaro Kabezaso „Ugnis iš kalnų", Gabrielio Garsijos Markeso „Šimtas metų vienatvės", Antonijaus Gisneroso „Naktinės katės" Vadinasi, Angelas buvo intelektualas. Vargu ar knygos priklausė šitai moteriai.

Lancas priėjo prie jos ir apkabino neįtikėtinos apimties drebančią taliją.

- Ar tu žinai, kokia tu patraukli? - Jis paglostė jai krūtinę. Jos krūtys buvo kaip arbūzai. Lancui niekada nepatiko didžiakrūtės moterys. - Tavo toks puikus kūnas.

- A? - paklausė ji abejingai.

Lancas paglostė jos storą šlaunį per suknelę.

- Kaip dėl šito? - sukuždėjo jis.

- Ko?

Nieko neišėjo. Jis ėmė galvoti, kaip ją paguldyti į lovą. Veikti reikėjo atsargiai. Jeigu jis ją užgaus, ji gali pasiskųsti Angelui, ir tada viskas prapuls. Jis norėjo pakalbėti su ja švelniu tonu, bet ji buvo per daug girta, kad ką nors suprastų. Kol jis mėgino sugalvoti, ką jam daryti, Neusa suniurnėjo:

- Nori pasidulkinti?

Jis su palengvėjimu atsiduso.

- Puiki mintis, mažyle.

- Einam į miegamąjį.

Ji vos kilnojo kojas. Lancas įėjo į mažytį miegamąjį. Čia stovėjo atdara drabužių spinta, neklota lova, dvi kėdės, komoda, o ant jos stovėjo sutrūkinėjęs veidrodis. Spinta

patraukė Hario Lanco dėmesį. Ten ant pakabų kabojo vyriški drabužiai.

Neusa sunkiai atsisėdo ant lovos ir ėmė sagstytis palaidinės sagas. Kitomis aplinkybėmis Haris stovėtų šalia jos, nurenginėdamas ją, glamonėdamas jos kūną ir šnibždėdamas į ausį švelnius žodžius. Bet vien nuo jos išvaizdos jam pasidarė šleikštu. Ji numetė sijoną. Nuoga ji buvo dar šlykštesnė negu apsirengusi. Išsigimėliškos krūtys maskatavo jai judant, o riebalais aptekęs pilvas liulėjo kaip drebučiai. Šlaunys priminė šaltieną.

„Tokios bjaurios moters aš dar nemačiau, - pagalvojo Haris Lancas. Bet tai užtruks tik penkias minutes, o milijonas dolerių - visiems laikams"

Jis prisivertė nusirengti. Ji gulėjo lovoje kaip gremėzdas, laukdama jo.

- Kas tau labiausiai patinka?

- A? Šokoladas. Aš mėgstu šokoladą.

„Tai ir gerai. Viskas bus daug paprasčiau"

Ji buvo girtesnė negu jis manė. Jis ėmė glostyti jos riebų, miltų spalvos kūną:

- Tu tokia graži, mažyle. Ar žinai?

- A?

Tu man labai patinki Neusa. Jis nuleido ranką žemiau, prie plaukų trikampio tarp jos storų kojų ir ėmė glostyti. Tavo gyvenimas turbūt labai įdomus.

- Ką?

- Na, aš turiu galvoje tai, kad tu Angelo draugė. Turbūt jis labai įdomus. Papasakok man apie Angelą.

Ji tylėjo ir jis pagalvojo, kad ji tikriausiai jau miega. Jis kyštelėjo pirštą giliau, ir ji sukrutėjo.

- Neužmik, mieloji. Papasakok, kaip atrodo Angelas. Jis gražus?

Turtingas. Angelas turtingas.

Lanco ranka nesustojo nė sekundei.

- Ar jis su tavimi gerai elgiasi?

Taip. Angelas geras.

- Aš taip pat būsiu tau geras, - minkštai pasakė jis. Ne tik jo balsas, bet ir visa kita buvo minkšta. O jam reikėjo

erekcijos už milijoną dolerių. Jis ėmė galvoti apie sesutes Doli ir apie tai, ką jos mokėjo daryti. Jis įsivaizdavo, kaip jos glamonėja jo kūną savo pirštais, liežuviais ir krūtimis. Lancas pajuto, kaip jo lyties organas sukietėjo. Jis greitai užsigulė ant Neusos. „Viešpatie, visai tas pats, kad būčiau įkišęs varpą į šaltieną", - pagalvojo Lancas.

Tau malonu? - paklausė jis.

- Lyg ir nieko.

Jis galėjo ją pasmaugti. Dešimtys gražiausių moterų visame pasaulyje dejavo iš malonumo jo glėbyje, o šita riebi maita sako: „Lyg ir nieko"

Jis ėmė darbuotis klubais.

- Papasakok man dar apie angelą. Kas jo draugai?

- Angelas draugų neturi, - miegūstai suniurnėjo Neusa. - Aš jo draugas.

- Žinoma, mieloji. Ar Angelas gyvena su tavim, ar turi kitą butą?

Neusa užsimerkė.

- Ei, aš noriu miego. Kada tu baigsi?

„Niekada, - pagalvojo jis. - Su šita karve aš niekada nebaigsiu"

- Aš jau baigiau, sumelavo jis.

Tada miegokim.

Jis nuropojo nuo jos, virte virdamas pykčiu. „Kodėl Angelas negalėjo susirasti sau normalios meilužės? Jauną, gražią, karštą?" Tada jis neturėtų problemų, kad galėtų iškvosti tai, ko jam reikia. O šita kvaila kekšė! Beje, yra ir kitų būdų.

Lancas ilgai gulėjo nejudėdamas, kol įsitikino, kad Neusa užmigo. Tada jis atsargiai išlipo iš lovos ir ant pirštų galų priėjo prie spintos, kad nepažadintų šitos knarkiančios begemotės.

Spintoje kabojo tuzinas vyriškų kostiumų ir sportinių striukių. Apačioje stovėjo šešios poros vyriškų batų. Lancas atsagstė vieną švarką ir pažiūrėjo į etiketę. Visi kostiumai buvo pasiūti pagal užsakymą „Erera" siuvykloje de Platos gatvėje. Batai taip pat buvo padaryti pagal užsakymą. „Dabar aš jį surasiu, - apsidžiaugė Lancas. - Batų dirbtuvėje

turi būti Angelo adresas. Rytoj pat ten nueisiu ir viską išsiklausinėsiu. Nors ne. Jokių klausinėjimų" Jam reikia elgtis išmintingai. Galų gale jis juk turi reikalą su pasaulinės klasės žudiku. Daug saugiau būtų išklausinėti Neusą. „Tada man tereiktų šnibžtelėti į ausį bičiuliams iš Mosado ir pasiimti milijoną dolerių. Ar parodysiu Nedui Tilingastui ir visai jo brolijai iš CŽV, kad senis Haris Lancas dar neprarado meistriškumo. Šitie vaikinai neriasi iš kailio, kad surastų Angelą, o aš vienintelis, kas jį pagaus"

Jam pasirodė, kad Neusa sujudėjo. Jis pažiūrėjo į ją, bet ji miegojo. Lancas priėjo prie lovos. Neusos akys buvo užmerktos. Lancas be garso priėjo prie komodos ir ėmė raustis stalčiuose, tikėdamasis rasti Andželo fotografiją. Tai jam labai padėtų. Bet jam nepasisekė. Jis atsigulė į lovą. Neusa knarkė be perstojo.

Kai galų gale Haris Lancas užmigo, jam prisisapnavo, kad jis plaukia jachta nuogų gražuolių standžiomis nedidelėmis krūtimis draugėje.

Kai Haris Lancas rytą nubudo, Neusos šalia nebuvo. Jį apėmė panika. Gal ji jau išėjo į susitikimą su Angelu? Iš virtuvės atsklido kažkokie garsai. Jis greitai išlipo iš lovos ir apsirengė. Neusa stovėjo prie viryklės.

- Labas rytas, - tarė Lancas.

Kavą gersi? - suniurnėjo Neusa. Aš neturiu kada gaminti pusryčius. Turiu pasimatymą.

„Su Angelu!" Lancas pabandė nuslėpti jį apėmusį džiaugsmą.

- Gerai. Aš ne alkanas. Eik į savo pasimatymą, o vakare drauge pavakarieniausime. - Jis apkabino ją. - Kur tu norėtum nueiti? Savo mergaitei aš nieko negailiu. - „Aš galėčiau būti aktoriumi", - pagalvojo Haris Lancas.

- Man vis vien.

- Ar žinai restoraną „Čikin" Kangaljo gatvėje?

- Ne.

Tau ten patiks. Aš užvažiuosiu tavęs paimti aštuntą valandą. O ligi to laiko aš pamėginsiu susitvarkyti visus savo reikalus. - Jokių reikalų Haris Lancas neturėjo.

- Gerai.

Jis suėmė save į rankas ir prisivertė pabučiuoti Neusą. Nuo jos šlapių paburkusių lūpų jis vos neapsivėmė.

- Vadinasi, aštuntą.

Lancas išėjo iš namo ir susistabdė taksi. Jis tikėjosi, kad Neusa seka jį pro langą.

- Ties kitu posūkiu - į dešinę, - pasakė jis taksistui.

Kai jie pasuko už kampo, Lancas tarė:

- Aš čia išlipsiu.

Vairuotojas nustebęs pažiūrėjo į jį.

- Pone, jūs norėjote važiuoti tik vieną kvartalą?

- Taip. Reikalas tas, kad aš šlubuoju. Buvau sužeistas kare.

Atsiskaitęs Haris Lancas grįžo atgal ir užėjo į tabako kioskelį netoli Neusos namų. Jis užsirūkė ir ėmė laukti.

Neusa iš namų išėjo po dvidešimties minučių. Haris matė, kaip ji nuėjo gatve, ir leidosi paskui ją, laikydamasis saugaus atstumo. Jis negalėjo pamesti jos iš akių. Ji judėjo kaip vandenynų laivas.

Panašu, kad Neusa Munjes niekur neskubėjo. Ji perėjo Belgrano gatve ir pasuko į Kordobos gatvę. Ten ji užsuko į krautuvėlę, kur prekiavo odos dirbiniais. Jis stebėjo, kaip ji kalbėjosi su pardavėju. „Galbūt ji tariasi dėl susitikimo su Angelu?" - pagalvojo Lancas. Jis įsiminė parduotuvėlę.

Po kelių minučių Neusa išėjo, nešina nedideliu ryšulėliu rankoje. Paskui ji užsuko į kavinę ir nusipirko ledų. Ji lėtai ėjo Sen Martino gatve, atrodė, kad ji tiesiog šiaip sau vaikštinėja.

„Velniai rautų, kas atsitiko tam jos pasimatymui? pagalvojo Lancas. Ir kur Angelas?" Jis nepatikėjo, kad Angelo nėra mieste. Jis jautė, kad Angelas kažkur arti.

Staiga Lancas suvokė, kad Neusa Munjes kažkur prapuolė. Ji pasuko už kampo ir dingo. Jis pagreitino žingsnį ir taip pat pasuko už kampo, bet jos nepamatė. Abipus gatvės buvo parduotuvės, ir Lancas atidžiai jas apžiūrėjo, bijodamas, kad Neusa gali jį pastebėti.

Galiausiai jis pamatė ją mėsos parduotuvėlėje. Kam ji pirko produktus? Sau? Ar ji ko nors laukė ateinant pietų?

Kažko, vardu Angelas? Iš toliau Lancas stebėjo, kaip Neusa įėjo į daržovių parduotuvėlę. Jis sekė ją ligi pat jos namų. Jam atrodė, kad jokių įtartinų kontaktų ji neturėjo.

Kitas keturias valandas Haris Lancas sekė Neusos namą. Pagaliau jis nusprendė, kad Angelas neateis. „Galbūt šiandien man pavyks ką nors iš jos ištraukti, nesidulkinant su ja", pagalvojo Lancas. Jau vien prisiminus jam pasidarė šleikštu.

Vašingtone buvo vakaras. Polis Elisonas sėdėjo Oviniame kabinete. Diena šiandien buvo ilga. Nuolatiniai pasitarimai, tarybos, komisijos neleido jam pabūti vienam. Ne tik vienam. Priešais jį sėdėjo Stentonas Rodžersas. Prezidentas pamatė, kad tas taip pat atrodo pavargęs.

- Stenai, aš atitraukiau tave nuo šeimos.

- Nieko baisaus, Poli.

- Aš vis dėlto norėjau tave paklausti apie Merę Ešlį. Kaip vyksta patikrinimas?

Bemaž baigtas. Rytoj ar poryt mes turėsime visus duomenis. Kol kas viskas eina puikiai. Aš manau, ji tiks.

- Mes padarysime taip, kad ji tiktų. Išgersi dar?

- Ne, ačiū. Jeigu aš tau daugiau nereikalingas, tai eisiu. Mes šiandien su Barbara einame į Kenedžio centro atidarymą.

Gerai, - tarė Polis Elisonas. - Aš šiandien su Alisos giminaičiais.

- Perduok Alisai nuo manęs linkėjimų, - pasakė Stentonas Rodžersas. Jis pakilo.

- O tu - Barbarai.

Stentonas Rodžersas išėjo, o prezidentas ėmė galvoti apie Merę Ešli.

Kai vakare Haris Lancas atėjo paimti Neusos, kad nueitų drauge pavakarieniauti, į beldimą niekas neatsakė. Iš pradžių jis išsigando, kad ji išėjo.

Jis pastūmė duris. Jos buvo neužrakintos. Galbūt Angelas jo laukia? Galbūt jis nusprendė asmeniškai aptarti su

juo kontrakto sąlygas? Henris nutaisė rimtą veidą ir įėjo vidun.

Kambaryje nieko nebuvo.

- Ar čia kas nors yra?

Atsiliepė tik aidas. Jis nuėjo į miegamąjį. Skersai lovos gulėjo Neusa. Ji buvo girta.

- Ak tu bjaurybe... - Jis laiku sustojo. Negalima pamiršti, kad šita kvaila girta maita jam buvo praturtėjimo šaltinis. Jis suėmė ją už pečių ir pamėgino pakelti.

Ji atmerkė akis.

- Kas atsitiko?

Aš taip jaudinausi dėl tavęs, pasakė Lancas. Jis pasistengė, kad jo balsas skambėtų kuo nuoširdžiau. - Man skaudu žiūrėti, kokia tu nelaiminga, kad tu geri todėl, jog kažkas daro tave nelaimingą. Aš tavo draugas. Tu gali man viską papasakoti. Tai dėl Angelo, tiesa?

- Dėl Angelo, - suniurnėjo ji.

- Aš įsitikinęs, kad jis puikus vaikinas, - raminamu tonu pasakė Lancas. Jūs turbūt susipykote dėl kokio nors menkniekio.

Jis pabandė ją pasodinti. Tai buvo tas pats, kas mėginti apversti banginį. Jis atsisėdo šalia jos.

- Papasakok man apie Angelą. Ką jis tau padarė?

Neusa pažiūrėjo į jį apsiblaususiomis akimis.

- Pasidulkinkim.

Viešpatie! Jam teks pergyventi dar vieną begalinę naktį.

- Žinoma. Puiki mintis. - Nenoromis Lancas ėmė nusirenginėti.

Kai rytą Haris Lancas nubudo, jį užplūdo prisiminimai, ir vos neapsivėmė.

Neusa jį pažadino vidurnaktį.

- Aš noriu, kad tu man štai ką padarytum, - sumurmėjo ji. Ji paaiškino jam, ko jai norisi.

Jis nepatikėjo savo ausimis. Bet jam teko padaryti tai, ko ji prašė. Jis negalėjo leisti, kad ji ant jo supyktų. Noras buvo toks ištvirkėliškas, kad Lancas pagalvojo: „Nejaugi ir

Angelas darė jai tą patį?" Prisiminęs, ką jam reikėjo padaryti, Lancas sužiaukšėjo.

Jis girdėjo, kaip Neusa niūniuoja vonioje. Jis nežinojo, kaip pažiūrės jai į akis. „Užteks, - pagalvojo Lancas. - Jeigu ji šiandien man nepasakys, kur Angelas, teks eiti pas siuvėją"

Jis atsikėlė ir nuėjo į vonios kambarį. Ji stovėjo priešais veidrodį ir suko ant suktukų plaukus. Ji atrodė dar šlykštesnė, jeigu tai, žinoma, buvo įmanoma.

- Mums reikia su tavim pasikalbėti, - tvirtai tarė Lancas.

- Gerai. - Neusa parodė jam vonią su vandeniu. - Čia aš paruošiau tau. Kol tu maudysiesi, aš pagaminsiu pusryčius.

Lancui rūpėjo, kuo greičiau su ja pasikalbėti, bet jis suprato, kad negalima būti per daug atkakliam.

Tu mėgsti omletą?

Jis visai neturėjo apetito.

- Žinoma.

- Aš kepu skanų omletą. Mane Angelas išmokė.

Ji pasiėmė elektrinį džiovintuvą ir ėmė džiovintis plaukus. Jis įlipo į vonią.

Gulėdamas šiltame vandenyje, Lancas mąstė. „Gal man geriau įsigyti pistoletą ir pačiam nudėti Angelą. Nes, jeigu tai padarys izraeliečiai, gali kilti sunkumų dėl premijos išmokėjimo. O šitaip nebus jokių nesklandumų. Aš tiesiog pasakysiu, kur jie gali rasti jo kūną" Neusa kažką pasakė, bet džiovintuvas garsiai ūžė ir Haris neišgirdo jos žodžių.

- Ką tu sakei? - perklausė jis.

Neusa priėjo prie vonios.

- Aš turiu tau Angelo dovaną.

Ji metė džiovintuvą į vonią ir stebėjo, kaip Lancas raitėsi mirties konvulsijose.

7 skyrius

Prezidentas polis Elisonas padėjo ant stalo paskutinius saugumo tarnybos pranešimus, susijusius su Mere Ešli.

- Viskas švaru, Stenai.

- Aš žinau. Manau, kad ji - labiausiai vykusi kandidatūra. Nors vargu ar Valstybės departamentas džiaugsis.

- Paverkšlens ir liausis. Svarbiausia, kad mus palaikytų senatas.

Merės Ešli kabinetas universitete buvo nedidelis ir jaukus. Knygų lentynos lūžte lūžo nuo žinynų apie Rytų Europos šalis. Baldų buvo nedaug: senas rašomasis stalas, du krėslai, stalelis prie lango, užverstas egzaminų darbais, stalinė lempa. Ant sienos virš rašomojo stalo kabojo Balkanų žemėlapis, o šalia - sena Merės senelio fotografija. Ji buvo padaryta amžiaus pradžioje, ir figūra nuotraukoje sustingo nenatūralia poza. Merė labai brangino šitą fotografiją. Juk būtent senelis pažadino jos susidomėjimą Rumunija. Jis pasakojo jai romantiškas istorijas apie karalienę Mariją, baronienes, princeses, apie anglų princą Albertą, rusų carą Aleksandrą II ir apie kitus istorinius personažus.

„Mūsų gyslose yra šiek tiek karališkojo kraujo, - kalbėjo jis. Jeigu nebūtų įvykusi revoliucija, tu būtum buvusi princesė".

Ji dažnai apie tai svajojo.

Merė tikrino egzaminų darbus, kai jos kabineto durys atsidarė ir įėjo dekanas Hanteris.

- Labas rytas, ponia Ešli. Aš norėčiau su jumis pasikalbėti. Pirmą kartą per tą visą laiką dekanas užėjo į jos kabinetą. Merę pagavo džiaugsmas. Priežastis galėjo būti tik viena - ją nusprendė palikti profesoriauti ir kitam terminui. Ir dekanas pars nusprendė jai tai pranešti.

- Prašom prisėsti, - pasakė ji.

Jis atsisėdo į krėslą.

- Kaip vyksta paskaitos?

- Gerai. - Ji nekantravo kuo greičiau papasakoti apie malonią naujieną Edvardui. Jis ja didžiuosis. Niekada tokių jaunų dėstytojų kaip ji, nepalikdavo antram terminui.

Dekanas Hanteris, atrodė, jautėsi nesmagiai.

- Ponia Ešli, ar jūs turite kokių nors nemalonumų?

Klausimas buvo toks netikėtas, kad ji pasimetė.

- Nemalonumų? Aš? Ne. Kodėl jūs to klausiate?

Pas mane buvo žmonės iš Vašingtono ir klausinėjo apie jus.

Merės galvoje aidu atsiliepė Florensos Šaifer žodžiai: „Jie klausinėjo įvairių dalykų apie Merę... Federalinis agentas iš Vašingtono ...Toks įspūdis, kad kalbama apie tarptautinę šnipę... Ar ji lojali amerikietė? Ar ji gera žmona ir motina?"

Vadinasi, kalba visai ne apie profesorės pareigas. Ji pajuto gerklėje gniutulą.

- Ką... ką jie norėjo apie mane sužinoti?

- Juos domino jūsų profesinis pasirengimas. Jie taip pat klausinėjo apie jūsų asmeninį gyvenimą.

Nesuprantu. Aš iš tikrųjų nežinau, kas vyksta. Aš neturiu jokių nemalonumų. Tiek, kiek aš pati žinau, - tyliai pridūrė ji.

Jis žiūrėjo į ją su aiškiu nepasitikėjimu.

- Ar jie jums pasakė, kodėl klausinėja?

- Ne. Beje, mane įspėjo, kad niekam apie tai nesakyčiau. Bet aš pasitikiu savo bendradarbiais ir manau, kad jūs privalote tai žinoti. Jeigu jums kas nors atsitiko, aš noriu išgirsti apie tai iš jūsų lūpų. Skandalas, į kurį įsipainiojęs mūsų dėstytojai, gali mesti šešėlį universitetui.

Ji bejėgiškai papurtė galvą.

Aš... Aš iš tiesų nežinau, koks reikalas.

Jis pažiūrėjo į ją, tarsi ketindamas kažką sakyti, o paskui linktelėjo.

- Na ką gi, ponia Ešli.

Žiūrėdama, kaip jis išeina iš kabineto, ji pagalvojo: „Viešpatie, ką aš galėjau padaryti?"

Vakarieniaudama Merė beveik nekalbėjo. Ji laukė, kol Edvardas pavalgys, kad paskui papasakotų nemalonią naujieną. Jie dviese kažką sugalvos. Vaikai vėl elgėsi nepakeliamai. Betė atsisakė vakarieniauti.

- Dabar mėsos jau niekas nevalgo. Tai barbariškas urvinių žmonių paprotys. Civilizuoti žmonės nevalgo gyvų gyvulių.

Kodėl gyvų? paprieštaravo Timas. Tai negyvas gyvulys, todėl gali ramiai valgyti.

- Vaikai, - sušuko Merė. - Užteks ginčytis. Bete, pasidaryk sau salotų.

Tegul eina ir pasigano pievoje, - pasiūlė Timas.

Timai, žiūrėk į savo lėkštę! - Jai ėmė tuksenti smilkiniuose. - Edvardai...

Suskambėjo telefonas.

Tai, man, tarė Betė. Ji pašoko ir nudūmė prie telefono. Pakėlusi ragelį, ji ilgesingu balsu tarė: - Virdžilai? - Ji paklausė kelias sekundes ir jos veido išraiška pasikeitė. - Na taip, žinoma, - nepatenkinta pasakė ji. Smarkiai padėjusi ragelį, ji grįžo prie stalo.

- Kas atsitiko? - paklausė Edvardas.

- Kažkoks pokštininkas. Pasakė, kad skambina mamai iš Baltųjų rūmų.

- Iš Baltųjų rūmų? - perklausė Edvardas. Telefonas vėl suskambėjo.

Aš atsiliepsiu. Merė pakilo ir priėjo prie telefono. Alio. - Kuo ilgiau ji klausėsi, tuo rimtesnis darėsi jos veidas. - Mes dabar vakarieniaujame, ir manau, kad tai visai nejuokinga. Jūs galite.. Ką? Prezidentas? Kambaryje staiga įsivyravo tyla. - Palaukite, aš... Labą vakarą, pone prezidente. - Jos veide pasirodė nuostaba.Visa šeima išpūtusi akis, žiūrėjo į ją. - Taip, serė, žinoma. Aš pažinau jūsų balsą. Aš... Atleiskite, kad padėjome ragelį. Betė manė, kad skambina Virdžilas... Taip, sere. Ačiū. - Ji tylėdama klausėsi. - Kuo, jūs sakėte, norite mane paskirti? - Jos veidą užliejo raudonis.

Edvardas atsistojo ir priėjo prie telefono. Vaikai taip pat atsistojo greta.

Tai turbūt klaida pone prezidente. Mano pavardė Merė Ešli. Aš Kanzaso universiteto dėstytoja ir... Jūs skaitėte? Ačiū, sere. Labai malonu iš jūsų pusės. Taip, aš jumis tikiu. Žinoma, tačiau tai nereiškia, kad aš... Taip, sere. Žinoma, man labai malonu. Tai iš tikrųjų puiki galimybė, bet... Gerai. Aš pasikalbėsiu su vyru ir paskambinsiu jums.- Ji užsirašė ant popieriaus lapelio numerį. - Ačiū, pone, prezidente. Iki pasimatymo.

Ji lėtai padėjo ragelį ir stovėjo negalėdama pajudėti iš vietos.

- Dėl Dievo, paaiškink, kas vyksta, - pareikalavo Edvardas.

- Ar tai iš tikrųjų buvo prezidentas? - paklausė Timas.

Merė pavargusi atsisėdo ant kėdės.

- Iš tikrųjų.

Edvardas paėmė ją už rankos.

- Mere, ką jis tau sakė? Ko jis norėjo?

Merė sėdėjo galvodama: „Tai štai kodėl jie klausinėjo"

Ji pažiūrėjo į Edvardą ir lėtai tarė:

Prezidentas skaite mano knygą ir straipsnį žurnale. Jis sakė, kad jam labai patiko. Jis pasakė, kad jie visiškai atitinka jo „liaudies demokratijos" programą. Jis nori paskirti mane ambasadore Rumunijai.

Tave? Kodėl? - nepatikliai paklausė Edvardas.

Merė ir pati klausė savęs, bet ji norėjo, kad Edvardas klaustų kuo taktiškiau. Juk jis galėjo pasakyti: „Kaip puiku! Tu būsi puiki ambasadorė!" Bet jis buvo realistas. O iš tiesų, kodėl mane?

Tu juk neturi jokios patirties.

- Aš ir pati tai žinau, - dygiai atsakė ji. Iš tikrųjų visa tai tiesiog juokinga.

- Tu būsi ambasadorė? - paklausė Timas. - Mes važiuosime į Romą?

- Į Rumuniją.

Edvardas atsisuko į vaikus.

Greitai baikite vakarieniauti. Mums su mama reikia pasikalbėti.

- Ką - mes nedalyvausime balsavime?

- Jūsų balsai - patariamieji.

Edvardas paėmė Merę už rankos ir nusivedė į biblioteką. Jis pasisuko į ją ir tarė:

- Atleisk, aš elgiausi kaip asilas. Visa tai taip...

Nieko. Tu absoliučiai teisus, Edvardai. Bet kodėl pasirinko mane?

Jeigu Merė pavadino jį Edvardu, vadinasi, ji buvo įširdusi.

- Brangioji, aš tikras, kad tu tapsi gera pasiuntine. Bet juk visa tai taip netikėta.

- Aš niekaip negaliu tuo patikėti, - švelniai pasakė ji ir nusijuokė. - Florensa numirs, kai aš jai viską papasakosiu.

Edvardas įdėmiai žiūrėjo į ją.

Tave tikrai tai džiugina?

Ji nustebusi pažiūrėjo į jį.

- Žinoma. O tu pats neapsidžiaugtum?

Tai didelė garbė. Edvardas rūpestingai parinko žodžius. - Aš manau, jie turi svarbių argumentų, siūlydami tau šitą postą. - Jis dvejojo. - Reikia viską gerai apsvarstyti, ką mums toliau daryti.

Ji jau žinojo, ką jis pasakys, ir pagalvojo: „Edvardas teisus. Žinoma, jis teisus"

Aš negaliu mesti gydytojo praktikos ir savo ligonių. Man reikia pasilikti čia. Nežinau, ar ilgam tau reikės išvažiuoti, bet, jeigu tai tiktai tau svarbu, vaikai gali važiuoti su tavimi, o aš retkarčiais pas tave atskrisiu...

Tu išprotėjai, švelniai pasakė Merė. Nejaugi tu manai, kad aš galėsiu be tavęs gyventi?

- Na, bet tai didelė garbė...

Būti tavo žmona taip pat didelė garbė. Brangiausia, ką aš turiu, - tai tu ir vaikai. Aš niekada tavęs nepaliksiu. Šitame mieste kito tokio gydytojo nebus, o vyriausybė lengvai suras daug geresnį ambasadorių negu aš.

Jis apkabino ją.

- Tu tikra?

- Visiškai. Man labai malonu, kad paprašė. To visiškai...

Durys atsidarė, ir į kambarį įsiveržė vaikai.

Betė tarė:

- Aš ką tik paskambinau Virdžilui ir pasakiau, kad tu būsi ambasadorė.

- Tada perskambink jam ir pasakyk, kad nebūsiu.

- Kodėl? - paklausė Betė.

- Jūsų mama nusprendė, kad lieka čia.

- Kodėl? Aš juk niekada nebuvau Rumunijoje. Aš apskritai niekur nebuvau, - užsigavusi pasakė Betė.

- Aš taip pat, - tarė Timas. Jis pasisuko į Betę. - Aš juk tau sakiau, kad mes iš šito miesto neištrūksime.

- Reikalas nuspręstas, - paskelbė vaikams Merė.

Kitą dieną Merė paskambino telefonu, kurį jai davė prezidentas. Kai aname laido gale atsiliepė, Merė tarė:

Čia skambina Merė Ešli. Aš noriu pasikalbėti su prezidento padėjėju... ponu Grinu.

- Prašom minutėlę palaukti.

Vyriškas balsas atsiliepė:

- Klausau jūsų, pone Ešli.

- Ar galite perduoti ponui prezidentui mano žodžius?

- Žinoma.

- Pasakykite jam, kad aš labai sujaudinta jo pasiūlymo, bet mano vyras dėl savo profesinių įsipareigojimų negali važiuoti su manimi. Bijau, kad man teks atsisakyti. Tikiuosi, ponas prezidentas mane supras.

- Aš perduosiu jam jūsų žodžius, - atsakė balsas. - Ačiū, ponia Ešli. - Ragelyje pasigirdo signalai. Merė lėtai padėjo ragelį. Reikalas buvo baigtas. trumpam jai padovanojo svajonę. Taip, tai buvo tik svajonė, ir daugiau nieko. „O čia mano realusis pasaulis. Geriau pasiruošiu rytdienos politologijos paskaitai"

Manama, Bachreinas

Balto akmens namas niekuo neišsiskyrė iš dešimčių kitų namų, stovėjusių netoli turgaus. Jis priklausė vienam prekybininkui, rėmusiam organizaciją, žinomą kaip „Laisvės patriotai"

- Mums jis bus reikalingas tiktai vienai dienai, - pasakė jam balsas telefonu.

Viskas buvo sutvarkyta. Ir dabar pirmininkas kreipėsi į prie stalo sėdinčius žmones.

- Mums iškilo problemų, - pasakė pirmininkas. - Praeitą kartą priimtam mūsų sprendimui gresia žlugimas.

- Kas atsitiko? - paklausė Baldras.

- Ryšininkas - Haris Lancas - negyvas.

- Negyvas? Kaip tai įvyko?

- Jį nužudė. Kūnas buvo rastas Buenos Airių įlankoje.

- Ar policija žino, kas tai padarė? Aš turiu galvoje, ar jie gali aptikti mus?

- Ne. Mes visiškai saugūs.

O kaip mūsų planas? paklausė Toras. - Jis bus įvykdytas?

- Kol kas neaišku. Mes nežinome, kaip užmegzti ryšius su Angelu. Tiesa, Kontrolierius leido Hariui Lancui pasakyti jo vardą. Jeigu Angelas suinteresuotas mūsų pasiūlymu, jis pats mus susiras. Mums belieka tik laukti.

Didžiulė antraštė „Deili junjon" Džankšn Sičio laikraštyje skelbė: „MERĖ EŠLI ATSISAKO AMBASADORĖS PAREIGŲ"

Toliau dviejose skiltyse buvo rašoma apie Merę ir įdėta jos fotografija. Vietos radijo stotis kiaurą dieną pranešinėjo naujienas apie naująją miesto įžymybę. Tai, kad Merė Ešli atsisakė pasiūlymo, buvo dar įdomiau. Jo išdidžių gyventojų akyse Džankšn Sitis Kanzase buvo daug svarbesnis negu Bukareštas Rumunijoje.

Važiuodama apsipirkti, Merė nuolat girdėjo per radiją savo pavardę.

„...Anksčiau prezidentas Elisonas paskelbė, kad JAV ambasadoriaus paskyrimas Rumunijai bus jo "liaudies demokratijos„ programos pradžia, kertiniu jo užsienio politikos akmeniu. Kaip Merės Ešli atsisakymas atsilieps..."

Ji perjungė radiją į kitą stotį.

„Ištekėjusi už gydytojo Edvardo Ešlio. Mano, kad..."

Ji išjungė radiją. Šį rytą buvo ne mažiau nei keturiasdešimt draugų, kaimynų, studentų ar šiaip smalsuolių skambučių. Jai paskambino reporteriai net iš Tokijo ir Londono. „Jie išpūtė iš to visą istoriją, - pagalvojo Merė. - Juk tai ne mano kaltė, jog prezidentas nusprendė, kad jo programos sėkmė priklauso nuo Rumunijos. Manau, po poros dienų tas visas triukšmas nurims"

Ji įvažiavo į degalinės teritoriją ir sustojo prie benzino kolonėlės.

Dar nespėjo Merė išlipti iš mašinos, kai prie jos bėgte atbėgo degalinės savininkas ponas Blontas.

- Labas rytas, ponia Ešli. Ambasadoriai neturi patys pilti degalų į savo mašinas. Leiskite aš.

- Ačiū, - nusišypsojo Merė. - Aš jau prie to įpratau.

- Ne, ne. Aš reikalauju.

Prisipylusi baką benzino, Merė nuvažiavo į Vašingtonstritą ir sutojo prie avalynės parduotuvės.

- Labas rytas, ponia ambasadore, - pasveikino ją pardavėjas.

„Tai jai ima įgrįsti", - pagalvojo Merė, o garsiai pasakė:

Labas rytas, tačiau aš visai ne ambasadorė. Ji padavė jam batų porą. - Reikia pakalti naujus puspadžius Timo batams.

Pardavėjas paėmė juos.

- Ar tai ne tie batai, kuriuos mes taisėme praeitą savaitę?

- Ir užpraeitą taip pat, - atsiduso Merė.

Paskui Merė užvažiavo į universalinę parduotuvę. Ponia Heker, gatavų drabužių skyriaus vedėja, tarė:

Per radiją tiktai apie jus ir kalba. Jūs išgarsinote Džanksn Sitį, ponia ambasadore.

Aš ne ambasadorė, kantriai aiškino Merė. Aš atsisakiau.

- Aš ir sakau.

Ginčytis buvo beprasmiška.

- Man reikalingi džinsai Betei. Pageidautina patys stipriausieji.

- Kiek jau jai? Dešimt?

- Dvylika.

Viešpatie, kaip dabar greitai auga vaikai. Nespėsi akimi mirktelėti, o jie jau suaugę.

- Betė gimė jau suaugusi.

- O kaip Timas?

Toks pats, kaip ir Betė.

Apsipirkimui Merė sugaišo du kartus daugiau laiko negu paprastai. Visiems norėjosi su ja pasikalbėti. Ji užėjo į bakalėjos parduotuvėlę ir ėmė apžiūrinėti etiketes, tačiau tuoj pat prie jos priėjo šeimininkė - ponia Dilon.

- Labas rytas, ponia Ešli.

Labas rytas, ponia Dilon. Ar jūs turite kokių nors pusryčių, kuriuose nieko nebūtų?

- Ką?

Merė pažiūrėjo į sąrašą.

- Nei dirbtinių dažalų, nei natrio, nei riebalų, nei pagardų.

Ponia Dilon žvilgtelėjo į sąrašą.

Tai kokiam nors medicinos bandymui?

Kažin kas panašaus. Tai Betei. Ji ketina valgyti tik natūralų maistą.

- Reikėtų ją nuvesti į pievą, kad pasiganytų.

Merė nusijuokė.

- Mano sūnus jai taip ir pasakė. - Ji paėmė stiklainį ir pažiūrėjo į etiketę. Tai mano kaltė. Nereikėjo jos mokyti skaityti.

Namo Merė važiavo labai atsargiai. Šalo. Pūtė kiaurai persmelkiantis vėjas. Viskas buvo apsnigta, ir Merė prisiminė, kaip praeitą žiemą apledėjo aukštos įtampos linijų laidai. Elektros nebuvo beveik ištisą savaitę. Kiekvieną naktį jiedu su Edvardu mylėjosi. „Galbūt šią žiemą mums taip pat pasiseks", - nusišypsojo ji.

Kai Merė grįžo namo, Edvardas dar nebuvo grįžęs iš ligoninės. Timas žiūrėjo filmą per televizorių. Merė padėjo produktus ir priėjo prie lango.

- Ar tau nereikia ruošti namų darbų?

- Aš negaliu.

Tai kodėl?

- Aš nieko nesuprantu.

Tu nieko ir nesuprasi, jeigu žiūrėsi televizorių. Nagi, duok man vadovėlį.

Timas padavė jai penktos klasės matematikos vadovėlį.

- Šitie uždaviniai kvaili, - pasakė jis.

- Nėra kvailų uždavinių, yra tik kvaili mokiniai. Pažiūrėkime drauge.

Merė ėmė garsiai skaityti uždavinio sąlyga:

- Iš Mineapolio traukinys išvažiavo su šimtu keturiasdešimt devyniais keleiviais. Kai Atlantoje įsėdo nauji keleiviai, iš viso jų buvo du šimtai dvidešimt trys. Kiek žmonių įsėdo

į traukinį Atlantoje? Ji pažiūrėjo į sūnų. Juk tai taip paprasta, Timai. Iš dviejų šimtų dvidešimt trijų atimi šimtą keturiasdešimt devynis.

Ne, taip negalima, niūriai pasakė Timas. Reikia sudaryti lygtį. Šimtas keturiasdešimt devyni plius iksas lygu dviems šimtams dvidešimt trims. Iksas lygu dviems šimtams dvidešimt trims minus šimtą keturiasdešimt devynis. Iksas lygus septyniasdešimt keturiems.

- Kvailas uždavinys, - tarė Merė.

Eidama pro Betės kambarį, Merė išgirdo triukšmą. Ji įėjo. Betė sėdėjo ant grindų sukryžiavusi kojas, žiūrėjo televizorių, klausėsi grotuvo ir ruošė namų darbus.

- Kaip tu gali susikaupti tokiomis sąlygomis? - sušuko Merė.

Ji priėjo prie televizoriaus ir išjungė, paskui išjungė ir grotuvą.

Betė nustebusi pažiūrėjo į ją.

- Kodėl tu taip padarei? Juk tai Džordžas Maiklas.

Visas Betės kambarys buvo nukabinėtas roko muzikantų nuotraukomis. Čia buvo „Kisas", Van Halenas, „Matli Kri", Aldas Neva ir Devidas Li Rutas. Ant lovos gulėjo muzikiniai žurnalai, skirti jaunimui. Ant grindų voliojosi drabužiai.

Merė bejėgiškai žiūrėjo į šitą netvarką.

- Bete, kaip tu gali šitaip gyventi?

Betė nesuprasdama pažiūrėjo į motiną.

- Kaip tai?

- Gerai, - atsakė Merė. Ji pasižiūrėjo į ant stalo gulintį voką. Tu rašai Rikui Springfildui?

- Aš jį įsimylėjusi.

- Aš maniau, jog tu įsimylėjusi Džordžą Maiklą.

- Aš džiūte džiūvu dėl Džordžo Maiklo, tačiau įsimylėjusi Riką Springfildą. Mama, tu jaunystėje dėl ko nors džiūvai?

- Sąžiningai kalbant, Bete, aš apie tai neturiu supratimo.

- Kažkoks siaubas. Jo tėvas buvo kariškis, ir jie nuolat keldavosi iš vienos vietos į kitą. Jis taip pat vegetaras. Kaip ir aš. Jis toks nuostabus.

„Tai štai iš kur tas troškimas laikytis dietos!"

- Mama, ar galiu aš šeštadienį nueiti su Virdžilu į kiną?

- Su Virdžilu? O kas atsitiko Arnoldui?

Betė patylėjo, o paskui atsakė:

- Arnoldas užsinorėjo paišdykauti. Jis kažkoks maniakas.

Merė pasistengė, kad jos balsas skambėtų vienodai.

- „Paišdykauti" - tai reiškia...

- Jeigu man pradeda augti krūtys, tai berniukai mano, kad aš galiu daryti viską. Mama, ar tave kada nors trikdė tavo kūnas?

Merė priėjo prie Betės ir apkabino ją.

Taip, mano brangioji. Kai man buvo tiek metų, kiek dabar tau, mane labai trikdė mano kūnas.

- Man nepatinka, kad man prasidėjo mėnesinės, auga krūtys ir plaukai ant kūno. Kodėl taip yra?

Taip būna visoms mergaitėms, ir tau reikia priprasti.

Ne, aš nenoriu. - Ji ištrūko ir riktelėjo. - Aš visai ne prieš meilę, bet aš niekada nesimylėsiu. Su niekuo. Nei su Arnoldu, nei su Virdžilu, nei su Kevinu.

- Na, jeigu tu taip nusprendei, - iškilmingai pasakė Merė.

- Būtent. Mama, o ką pasakė prezidentas Elisonas, kai tu pranešei, kad atsisakai būti ambasadore?

- Jis vyriškai sutiko šitą naujieną, - patikino ją Merė. Turbūt eisiu gaminti vakarienės.

Merė nekentė valgio gaminimo ir nemokėjo to daryti. O kadangi jai patiko, kad viskas būtų kaip reikiant, todėl ji dar labiau neapkentė virtuvės. Tai buvo kažkoks uždaras ratas. Gerai, kad triskart per savaitę Liusinda ateidavo sutvarkyti namų ir pagaminti vakarienę. Šiandien Liusinda turėjo poilsio dieną.

Kai Edvardas grįžo iš ligoninės, Merė buvo virtuvėje, mėgindama išgelbėti prisvilusias pupas. Ji išjungė viryklę ir pabučiavo Edvardą.

- Sveikas, mielasis. Kaip prabėgo diena?

- Beje, šiandien pas mane atvežė trylikametę mergaitę su vaginos herpesu.

- O Dieve. - Ji išmetė pupas ir atidarė pomidorų stiklainį. Tu žinai, aš imu nerimauti dėl Betės.

- Neverta, - patikino jį Merė. - Ji ketina mirti skaistuole.

Vakarieniaujant Timas paklausė:

- Tėti, gal jūs padovanosite man banglentę gimtadienio proga?

Timai, aš nenoriu tavęs nuvilti, bet juk tu gyveni Kanzase.

Aš žinau. Bet Džonis pakvietė mane drauge su juo atostogauti Havajuose. Jo protėviai turi paplūdimio namelį Maujo saloje.

Ką gi, - atsakė Edvardas, - jeigu Džonis turi paplūdimyje namelį, tai turėtų būti ir lenta.

Timas kreipėsi į motiną:

- Ar aš galėsiu važiuoti su juo?

- Pažiūrėsime. Timai, nevalgyk taip greitai. Bete, tu visai nieko nevalgai.

- Aš čia nematau žmoniško valgio. - Ji pažiūrėjo į tėvus. - Štai ką aš jums pasakysiu. Aš ketinu pasikeisti vardą.

- O koks reikalas? - atsargiai paklausė Edvardas.

- Aš nusprendžiau imtis šou verslo.

Merė ir Edvardas susižvalgė.

Viešpatie, - tepasakė Edvardas.

8 skyrius

1965-aisiais didžiulis skandalas sukrėtė pasaulio slaptąsias tarnybas. Opozicijos lyderį Mechdį ben Barką, kovojusį prieš Maroko karalių Hasaną II, išviliojo iš jo prieglobsčio Ženevoje į Paryžių ir, padedami Prancūzijos slaptosios tarnybos, nužudė. Po šito incidento prezidentas Šarlis de Golis Prancūzijos slaptąją tarnybą padarė pavaldžią ne ministrui pirmininkui, o Gynybos ministerijai. Būtent todėl gynybos ministras Rolanas Pasi dabar buvo atsakingas už Marino Grozos saugumą, nes Prancūzija jam suteikė politinį prieglobstį. Vilą Neji žandarai saugojo kiaurą parą, bet ministrą ramino tik tai, kad Levas Pasternakas asmeniškai rūpinosi emigranto saugumu. Savo ruožtu Ro-

lanas Pasi pats susipažino su vidine saugumo sistema ir buvo tvirtai įsitikinęs, kad į vilą neįmanoma pakliūti.

Kelias paskutines savaites ėmė sklisti gandai, kad rengiamas perversmas, kad Marinas Groza ketina grįžti į Rumuniją ir kad kariškiai jam padės nuversti Aleksandru Jonesku. Levas Pasternakas pasibeldė į duris ir įėjo į biblioteką, kuri buvo Marino Grozos kabinetu. Groza dirbo, sėdėdamas už rašomojo stalo. Jis pakėlė akis į Pasternaką.

Visi nori žinoti, kada įvyks revoliucija, - pasakė tas.

Tai pati žinomiausia paslaptis pasaulyje. Pasakyk jiems, tegul pasisemia kantrybės. Levai, ar tu važiuosi su manimi į Bukareštą?

Labiau už viską pasaulyje Pasternakas troško grįžti į Izraelį. „Tai mano laikinas darbas, - jau seniai jis pasakė Marinui Grozai. - Kol tu pasirengsi veikti" „Laikinas darbas" tęsėsi savaites, mėnesius, taip prabėgo treji metai. O dabar reikėjo dar kartą apsispręsti.

„Pigmėjų pasaulyje, - pagalvojo Levas Pasternakas, man suteikta garbė tarnauti gigantui" Levas niekada nebuvo sutikęs tokio nesavanaudžio ir pasiaukojusio žmogaus, kaip Marinas Groza. Kai Pasternakas ėmė saugoti Mariną Grozą, jis susidomėjo, kur jo šeima. Groza niekada nekalbėjo apie savo artimuosius, tačiau vienas karininkas jam papasakojo štai ką:

- Grozą išdavė. Sekuritatė pagrobė jį ir kankino kelias dienas. Jie pažadėjo jį paleisti, jeigu jis išduos pogrindžio drauges. Jis nieko nepasakė. Tada jie areštavo jo žmoną ir keturiolikmetę dukrą ir atvedė į kankinimo kamerą. Grozai pasakė: arba jis prabils, arba pamatys, kaip jos mirs. Sunku įsivaizduoti baisesnį žmogaus išmėginimą. Žmonos ir dukters gyvybė prieš šimtų draugų, kurie juo tikėjo, gyvybių. Aš manau, kad Groza suprato, jog jo šeimą vis vien nužudys. Jis atsisakė išduoti bendražygius. Jį pririšo prie kėdės ir privertė žiūrėti, kaip žmoną ir dukrą prievartavo tol, kol jos numirė. Bet ir tuo jo kančios nesibaigė - jį iškastravo.

- Viešpatie!

Karininkas pažvelgė Levui Pasternakui į akis ir tarė:

- Svarbiausia, kad jūs suprastumėte: Marinas nori grįžti į Rumuniją ne todėl, kad atkeršytų. Jis nori išlaisvinti savo tautą. Jis nori, jog tai niekada nepasikartotų.

Tą dieną Levas Pasternakas ėmė dirbti Grozai ir kiekvieną dieną vis labiau ir labiau gerbė revoliucionierių. Dabar jam reikėjo nuspręsti grįžti į Izraelį ar vykti su Groza į Rumuniją.

Tą vakarą Pasternakas, eidamas koridoriumi pro Grozos miegamąjį, išgirdo šauksmus. „Vadinasi, šiandien penktadienis", - pagalvojo jis. Diena, kai ateidavo prostitutės. Jas parinkdavo aklai Anglijoje, JAV, Brazilijoje, Japonijoje, Tailande ir kitose šalyse. Jos nežinojo, kur ir pas ką jos važiuos. Jas pasitikdavo Šarlio de Golio oro uoste ir vežė tiesiai į vilą, o po kelių valandų vėl nuveždavo į oro uostą ir įsodindavo į lėktuvą. Kiekvieną penktadienio naktį buvo girdėti Marino Grozos riksmai. Visi manė, kad Marinas - iškrypėlis. Vienintelis žmogus, kuris žinojo, kas vyksta už miegamojo durų, buvo Levas Pasternakas. Prostitučių vizitai neturėjo nieko bendro su seksu. Jos buvo atgailos instrumentas. Kartą per savaitę Groza nusirengdavo nuogas, o moteris pririšdavo jį prie kėdės ir pliekė ligi kraujo rimbu. Kiekvieną kartą, kai jam kirsdavo rimbu, jis įsivaizdavo, kaip prievartauja jo žmoną ir dukrą. Ir tada jis imdavo rėkti: „Atleiskite! Aš viską papasakosiu! Viešpatie, padaryk taip, kad aš jiems viską papasakočiau..."

Praėjus dešimčiai dienų nuo to, kai buvo rastas Hario Lanco lavonas, pasigirdo telefono skambutis. Kontrolierius posėdžiavo su savo pavaldiniais, kai jam apie tai pranešė per vidaus selektorių.

- Aš žinau, kad jūs prašėte netrukdyti, bet jums skambina iš užsienio. Su jumis skubiai nori pasikalbėti. Skambina kažkokia Neusa Munjes iš Buenos Airių. Aš jai pasakiau...

Viskas gerai. Kontrolierius mokėjo tramdyti savo jausmus. Aš kalbėsiu iš savo kabineto. - Jis atsiprašė, nuėjo į kabinetą, užsirakino duris ir pakėlė ragelį. - Alio? Ar jūs panelė Munjes?

- Na, - išgirdo jis šiurkštų neišprususios moters balsą, kuri kalbėjo su Lotynų Amerikos akcentu. - Aš noriu jums perduoti, kad Angelui nepatiko jūsų atsiųstas tarpininkas.

Kontrolierius kruopščiai parinko žodžius:

- Atleiskite. Bet mes vis tiek norime, kad Angelas atliktų mūsų užduotį. Ar tai įmanoma?

- Aha. Jis sutinka.

Kontrolierius su palengvėjimu atsiduso.

- Puiku. Kaip man perduoti avansą?

Moteris nusijuokė.

- Angelui avansas nereikalingas. Angelo niekas neapgaus. - Jos balsas skambėjo pikta lemiančiai. - Kai darbas bus padarytas, jis sako, kad jūs padėtumėte pinigus minutėlę, aš kažkur užsirašiau, aha, - į valstybinį Ciūricho banką. Tai kažkur Šveicarijoje. - Ji darė silpnaprotės įspūdį.

- Man reikalingas sąskaitos numeris.

- Ach taip. Numeris... Viešpatie, aš pamiršau. Palaukit, kažkur jis čia užrašytas. - Jis išgirdo popieriaus šnaresį. - Štai jis. D-349077.

Jis pakartojo numerį.

- Kada jis galės tai padaryti?

- Kai jis bus pasirengęs, senjore. Angelas sakė, kad jūs apie tai sužinosite iš laikraščių.

- Gerai. Aš jums duosiu savo asmeninį telefoną, jeigu Angelui reikėtų susisiekti su manimi.

Jis lėtai padiktavo numerį.

Tbilisis, Tarybų Sąjunga

Susitikimas vyko atkampioje viloje, stovinčioje ant Kuros kranto.

- Iškilo du nauji dalykai. Iš pradžių geros naujienos. Kontrolierius gavo žinią iš Angelo. Reikalas juda pirmyn.

- Puiki naujiena, - sušuko Freiras. - O kokia bloga?

- Bijau, kad tai susiję su prezidento kandidatu į ambasadoriaus postą Rumunijoje, tačiau padėtis kontroliuojama...

Merei Ešli buvo sunku susikaupti per paskaitas. Kažkas pasikeitė. Studentų akyse ji tapo įžymybe. Tai buvo svaiginantis jausmas. Ji pastebėjo, kaip visi godžiai gaudo jos žodžius.

- Kaip jūs žinote, 1956-ji buvo persilaužimo metai daugeliui Rytų Europos šalių. Lenkijoje į valdžią atėjus Gomulkai atgimsta nacionalinis komunizmas. Čekoslovakijos komunistų partijai ima vadovauti Antoninas Mavoronis. Tais metais Rumunijoje neįvyko jokių stambių pasikeitimų...

Rumunija... Bukareštas... Žiūrėdama į nuotraukas, Merė matė, jog tai vienas gražiausių Europos miestų. Ji nepamiršo senelio jai papasakotų istorijų apie Rumuniją. Ji prisiminė, kaip vaikystėje bijojo pasakojimų apie kunigaikštį Vladą iš Transilvanijos. Jis buvo vampyras, jis gyveno savo pilyje, stovinčioje aukštai Brašovo kalnuose, ir gėrė nekaltų aukų kraują.

Merė staiga pajuto, kad auditorijoje įsivyravo tyla. „Įdomu, ar aš ilgai svajojau?" - pagalvojo ji. Ji ėmė greitai diktuoti toliau.

- Rumunijoje Georgė Georgijus Dežas sustiprino savo poziciją darbininkų partijoje.

Atrodė, kad paskaita niekada nesibaigs, bet pagaliau suskambėjo išsigelbėjimo skambutis.

- Namų užduotis - parašyti apie TSRS ekonominį planavimą, aprašyti valstybinių organų darbą, akcentuojant partinio aparato svarbą. Aš noriu, kad jūs išanalizuotumėte tarybinę užsienio politiką, jos įtaką Lenkijai, Čekoslovakijai ir Rumunijai.

Rumunija... Sveika atvykus į Rumuniją, ponia ambasadore. Jūsų limuzinas nuveš jus į ambasadą. Jūsų ambasadą. Jai siūloma gyventi vienoje gražiausių Europos šalių, apie viską asmeniškai pranešinėti prezidentui, būti „liaudies demokratijos" programos centre. „Aš galėčiau įeiti į istoriją"

Skambutis nutraukė jos svajones. Laikas buvo persirengti ir važiuoti namo. Šiandien Edvardas turi anksti grįžti iš ligoninės. Jis pakvietė ją vakarienės į užmiesčio klubą.

Tinkama vieta nevykėlei ambasadorei.

* * *

- Dėmesio! Dėmesio! - gergždė iš garsiakalbio balsas. Veikiai pasigirdo „Greitosios pagalbos" mašinų, skubančių į ligoninę, sirenos. Miesto ligoninė Džearyje buvo trijų aukštų pastatas ant kalvos pietrytinėje Džanksn Sičio dalyje. Ligoninė turėjo šešiasdešimt lovų, dvi šiuolaikines operacines, laboratorijas ir administracines patalpas.

Šitas penktadienis buvo kaip reta sunkus. Pirmojo aukšto palatos jau buvo pilnos sužeistų kareivių, atvykusių iš Railio forto, kur bazavosi pirmoji pėstininkų divizija, į Džanksn Sitį pasilinksminti ir pailsėti.

Gydytojas Edvardas Ešlis siuvo galvą kareiviui, nukentėjusiam per girtų muštynes. Edvardas šitoje ligoninėje dirbo jau trylika metų, o ligi tol buvo karo gydytoju KOP ir nešiojo kapitono antpečius. Jam siūlė dirbti prestižinėse didelių miestų ligoninėse, tačiau jis liko čia.

Baigęs siūti, jis pakėlė galvą ir apsidairė į šalis. Dar bent tuzinas kareivių laukė savo eilės, kad jiems susiūtų žaizdas. Jis išgirdo artėjančių mašinų sirenas.

- Pažįstama melodija, - pasakė jis.

Gydytojas Duglas Šaiferis, tvarkęs šautinę žaizdą, linktelėjo.

Toks įspūdis, kad mes kare.

Tai vienintelis jų karas dabar, - pasakė Edvardas. Atvažiuoti čia laisvomis dienomis ir prisigerti. Jiems sunku. - Jis patapšnojo kareiviui per petį. - Na štai ir viskas, sūneli. Dabar tu kaip naujas. - Jis atsigręžė į Duglą Šaiferį. - Einam, pažiūrėsime, ką ten atvežė.

Sužeistasis vilkėjo kareiviška uniforma. Iš išvaizdos jam buvo ne daugiau kaip aštuoniolika metų. Jis buvo ištiktas šoko. Kvėpavo sunkiai, kakta buvo aprasojusi. Gydytojas Ešlis patikrino pulsą. Jis buvo silpnas ir su pertrūkiais. Kitelis buvo kruvinas. Gydytojas Ešlis pasisuko į vieną sanitarų, atvežusių sužeistąjį.

- Kas jam atsitiko?

- Jam smogė peiliu į krūtinę, gydytojau.

- Reikia pažiūrėti, ar neužgautas plautis. - Jis atsisuko į seserį. - Skubiai padarykite krūtinės ląstos rentgeno nuotrauką.

Gydytojas Duglas Šaiferis apžiūrėjo jungo veną. Jis žvilgtelėjo į Edvardą.

- Ji išpampusi. Panašu, kad paliestas perikardas. - Tai reiškė, kad širdį saugąs maišelis buvo pilnas kraujo ir dabar spaudė širdį, neleisdamas jai normaliai plakti.

Medicinos seselė, stebėjusi sužeistojo kraujospūdį, tarė:

- Kraujospūdis greitai krinta.

Monitorius, kuriame vingiavo kardiogramos kreivė, rodė, kad širdis nesusidorojo. Ligonis galėjo mirti.

Kita medicinos sesuo pribėgo su nuotrauka. Edvardas greitai pažiūrėjo į ją.

- Tamponuosime perikardą.

Širdis buvo kliudyta. Neveikė vienas plautis.

Įstatykite vamzdelį ir išplėskite plautį. Edvardas kalbėjo tyliai, tačiau jo balse jautėsi nerimas. - Iškvieskite anesteziologą. Teks atverti krūtinės ląstą.

Medicinos sesuo padavė Duglui endotrachėjinį vamzdelį.

Edvardas linktelėjo.

Veik.

Duglas ėmė atsargiai stumti vamzdelį į kareivio trachėją. Kitame vamzdelio gale buvo guminė kriaušė, ir Šaiferis ėmė ją ritmiškai spaudyti, ventiliuodamas plautį. Monitoriuje linija buvo bemaž tiesi. Kambaryje pakvipo mirtimi.

- Vaikinas mirė.

Nebuvo laiko vežti jį į operacinę. Gydytojui Ešliui reikėjo staigiai apsispręsti.

- Darysime torakotomiją. Skalpelį!

Tuoj pat jo rankose atsirado skalpelis. Edvardas nesvyruodamas atvėrė krūtinės ląstą. Kraujo beveik nebuvo, kadangi širdis jau neplakė.

- Retraktorių!

Instrumentą iš karto įdėjo jam į ranką. Jis įstatė jį ir praskėtė šonkaulius.

- Žirkles!

Jis turėjo surasti perikardo maišelį. Jis įpjovė jį, ir ten susikaupęs kraujas trykštelėjo taip, kad užtiško ant jo ir šalia stovinčių medicinos seserų. Gydytojas Ešlis ėmė masažuoti širdį. Monitorius atgijo, ir atsirado pulsas. Kairiojo skilvelio viršūnėlė buvo perpjauta.

- Nuvežkite jį į operacinę.

Po trijų minučių ligonis jau gulėjo ant operacinio stalo.

- Perpilti kraują. Tūkstantį kubinių centimetrų.

Nebuvo laiko nustatyti kraujo grupę, todėl paėmė universalų donorų kraują. - O grupę, rezus neigiamas. Kai ėmė perpylinėti kraują, gydytojas Ešlis tarė:

- Paruoškite trisdešimt antrą vamzdelį.

Sesuo padavė jam vamzdelį.

Aš baigsiu pats, - pasiūlė Šaiferis. - O tu, Edai, eik nusiprausk ir persirenk.

Edvardo baltas chalatas buvo aptaškytas krauju. Jis pažiūrėjo į monitorių. Širdis plakė stipriai ir lygiai.

- Ačiū.

Išsimaudęs po dušu ir persirengęs, gydytojas Ešlis ėmė pildyti ligos lapą. Jis turėjo jaukų kabinetą, pristatytą lentynų su medicinos knygomis ir sporto taurėmis. Kabinete stovėjo stalas, kréslas ir dvi kėdės. Ant sienos tvarkingai įrėminti kabojo jo diplomai.

Edvardui gėlė visą kūną. Tačiau jis jautė seksualinį susijaudinimą, kaip visada po sudėtingų operacijų. „Susitikimas akis į akį su mirtimi prideda gyvybinės jėgos, kartą jam paaiškino vienas psichiatras. - O mylėjimasis - tai gyvenimo nenutrūkstamumo įtvirtinimas" Edvardas pagalvojo: „Kad ir kaip ten būtų, aš noriu, kad Merė būtų čia"

Išsirinkęs pypkę, jis užsirūkė ir atsisėdo į krėslą, ištiesęs kojas. Mintys apie Merę sukėlė kaltės jausmą. Tai dėl jo ji atsisakė prezidento pasiūlymo. Nors jo argumentai buvo pagrįsti. „Bet reikalas ne tik tas, - prisipažino sau Edvardas. Aš tiesiog pajutau pavydą. Aš elgiausi kaip išpaikintas vaikas. O ką, jeigu prezidentas būtų pasiūlęs man ką nors

panašaus? Aš būčiau šokinėjęs ligi lubų. Viešpatie! Man tiesiog norėjosi, kad Merė liktų namie ir rūpintųsi manimi ir vaikais. Koks aš kiaulė!"

Džanksn Sičio užmiesčio klubas buvo įsikūręs trijų aukštų pastate, pastatytame iš klinčių, tarp kalvų. Čia buvo golfo aikštelė, du teniso kortai, baseinas, baras, restoranas, lošimo salė.

Edvardo ir Merės tėvai buvo šito klubo nariais, todėl jie patys buvo priimti į jį dar vaikystėje. Užmiesčio klubas buvo gerbūvio simboliu jų mažame miestelyje.

Kai Edvardas su Mere atvažiavo, buvo jau vėlu ir beveik visi išsivaikščioję. Tie, kas dar buvo likę, nenuleido nuo Merės akių, šnibždėjosi. Merė jau įprato prie tokio elgesio.

Edvardas pažiūrėjo į žmoną.

- Nesigaili?

Žinoma, ji gailėjosi. Tačiau visa tai buvo neįgyvendinamos svajonės, kurių turi kiekvienas žmogus. Jeigu aš būčiau princesė... Jeigu aš būčiau milijonierė... Jeigu... Jeigu...

Merė nusišypsojo.

- Visai ne, brangusis. Paprasčiausiai malonu, kad man pasiūlė tokias pareigas. Aš vis vien negalėčiau palikti tavęs ir vaikų. - Ji paėmė jo ranką. - Aš nesigailiu. Aš džiaugiuosi, kad atsisakiau.

Jis pasilenkė prie jos ir sukuždėjo:

Aš noriu pasiūlyti vieną dalyką, kurio tu negalėsi atsisakyti.

Tada einame, - nusišypsojo Merė.

Iš pradžių, kai jie tik susituokė jų meilės žaidimai buvo karšti ir reiklūs. Jie jautė vienas kitam nenugalimą fizinį potraukį ir pasitenkindavo tiktai visiškai netekę jėgų. Laikas sušvelnino jausmus, tačiau džiugios emocijos išliko.

Grįžę namo, jie neskubėdami nusirengė ir atsigulė į lovą. Edvardas stipriai ją spaudė glėbyje, glamonėdamas jos veidą, krūtinę...

- Kaip nuostabu, - suaimanavo Merė.

Ji ėmė bučiuoti jo kūną, jausdama, kaip jis vis stipriau susijaudina. Paskui jie ligi išsekimo mylėjosi. Edvardas stipriai priglaudė prie savęs žmoną.

- Mere, aš taip stipriai tave myliu.

- Aš tave myliu dukart stipriau. Labanakt, brangusis.

Trečią valandą nakties tylą perrėžė telefono skambutis. Edvardas pakėlė ragelį.

- Alio...

Gydytojas Ešlis? ištarė susijaudinęs moteriškas balsas.

- Taip...

Pitą Graimsą ištiko širdies priepuolis. Jam baisiai skauda. Aš nežinau ką daryti. Panašu, kad jis miršta.

Edvardas atsisėdo lovoje, mėgindamas nuginti miegą.

Nieko nedarykite. Tegul jis nejuda. Būsiu po pusvalandžio.

Jis padėjo ragelį, išlipo iš lovos ir ėmė rengtis.

- Edvardai.

Jis pažiūrėjo į Merę. Jos akys buvo pusiau atmerktos.

- Kas atsitiko?

- Viskas gerai. Miegok.

Pažadink mane, kai grįši, - suniurnėjo Merė. - Aš vėl geidžiu tavęs.

- Aš pasistengsiu greičiau grįžti, - nusišypsojo Edvardas.

Po penkių minučių jis jau važiavo į Graimso ūkį.

Jis važiavo senuoju Milfordroudu. Naktis buvo šalta ir drėgna. Edvardas įjungė krosnelę. Vairuodamas mašiną, jis pagalvojo, jog be reikalo nepaskambino į „Greitąją medicinos pagalbą" prieš išvažiuodamas iš namų. Paskutiniai du Pito Graimso „širdies priepuoliai" buvo tik opaligės paaštrėjimas.

Jis pasuko į kelią Nr. 18, kuris ėjo per Džankšn Sitį. Miestas miegojo. Pūtė žvarbus šaltas vėjas.

Privažiavęs 6-ją gatvę, Edvardas pasuko į kelią Nr. 57. Kiek kartų jis važiavo čia vasarą, kai iš laukų sklinda gaivus

kvapas, o palei kelią stovi šieno kupetos. O kiek kartų jis važiavo čia žiemą, kai viskas apsnigta, o šaltame ore kyla iš kaminų dūmai. Neperteikiamas vienatvės pojūtis, kai nakties tamsoje pro tave pralekia laukai ir medžiai.

Edvardas važiavo greitai, nenuleisdamas nuo kelio akių. Jis pagalvojo apie jo laukiančią Merę. „Pažadink mane, kai grįši. Aš vėl geidžiu tavęs"

Jis buvo toks laimingas. Jis dėl jos buvo pasirengęs viskam. „Aš jai surengsiu tokį medaus mėnesį, apie kurį ji ir nesvajojo", - pažadėjo jis sau.

Priešakyje, kur kirtosi 57-sis ir 77-sis plentai stovėjo ženklas „Stop" Kai Edvardas įsuko į 77-jį plentą, iš kažkur pasirodė sunkvežimis. Edvardas išgirdo jo variklio ūžimą ir pamatė jo žibintus. Sunkvežimis lėkė tiesiai į jį. Tai buvo penkiatonis armijos sunkvežimis. Paskutinis garsas, kurį išgirdo Edvardas, buvo jo paties šauksmas.

Neji bažnyčios varpų skambėjimas ištirpo ore. Marino Grozos vilą saugoję žandarai neatkreipė jokio dėmesio į apdulkėjusį „Reno", kuris pravažiavo pro šalį. Angelas važiavo lėtai, tačiau ne taip, kad sukeltų įtarimą. Du sargybiniai prie vartų, aukšta siena, greičiausiai su elektros srove. Įvairūs prietaisai ir infraraudonieji spinduliai. Reikėtų visos armijos, kad paimtų tokią vilą.

„Man nereikalinga armija, - pagalvojo Angelas. - Tiktai mano genijus tai sugebės padaryti. Marinas Groza jau ne šio pasaulio gyventojas. Jeigu tik mano motina galėtų matyti, kiek aš turiu pinigų. Kokia ji būtų laiminga"

Argentinoje neturtingos šeimos buvo iš tikrųjų neturtingos. O Angelo motina buvo viena iš nelaimingų vienišų motinų. Niekas nežinojo, kas Angelo tėvas. Jis matė, kaip jo draugai ir giminaičiai mirė iš bado ir nuo ligų. Mirtis buvo gyvenimo būdas. Angelas mąstė filosofiškai: „jeigu tai vis vien turi įvykti, tai kodėl iš to neužsidirbus?" Iš pradžių daugelis abejojo, kad jis sugebės žudyti, tačiau tie, kas pastodavo jam kelią, kažkur išnykdavo. Angelo-žudiko šlovė stiprėjo. „Aš niekada neapsiskaičiuoju, - galvojo Angelas. - Aš - Angelas. Mirties Angelas"

9 skyrius

Ant apsnigto plento buvo daug mašinų su raudonomis mirksinčiomis šviesomis, kurios nudažė šaltą orą kraujo spalva. Gaisrinė mašina, „Greitoji pagalba", vilkikas, keturios patrulinės mašinos, šerifo mašina, o centre žibintų apšviestas penkiatonis armijos vilkikas M-871 ir, praktiškai palindęs po juo, sulamdytas Ešlio automobilis. Tuzinas policininkų ir gaisrininkų stovėjo nuošaliau ir trepsėjo, kad nesušaltų šią priešaušrio valandą. Viduryje plento gulėjo brezentu uždengtas kūnas. Privažiavus šerifo mašinai, iš jos iššoko Merė Ešli. Ji taip smarkiai virpėjo, kad vos laikėsi ant kojų. Pamačiusi brezentu uždengtą kūną, nuėjo prie jo.

Šerifas Mansteris sugriebė ją už rankos.

- Aš jūsų vietoje nežiūrėčiau į jį.

- Paleiskite mane! - suriko ji ir ištrūkusi nubėgo pirmyn.

- Labai prašau, ponia Ešli. Jums nereikia į jį žiūrėti.

Jis pagriebė ją, kai ji neteko sąmonės.

Ji atsipeikėjo ant užpakalinės šerifo mašinos sėdynės. Mansteris sėdėjo priekyje ir stebėjo ją. Krosnelė buvo įjungta, tad mašinoje buvo karšta.

- Kas atsitiko? - paklausė Merė.

- Jūs apalpote.

Staiga ji prisiminė. „Man nereikia žiūrėti į jį" Merė pažiūrėjo pro mašinos langą ir pagalvojo: „Tai pragaro scena" Nors mašinoje buvo karšta, jos dantys barškėjo.

- Kaip tai... - Jai buvo sunku kalbėti. - Kaip tai a-atsitiko?

- Jis nepastebėjo ženklo. Kariška mašina, kuri važiavo 77-ju plentu, mėgino pasukti, bet jūsų vyras lėkė tiesiai į ją.

Ji užsimerkė ir įsivaizdavo šitą siaubingą sceną. Ji matė, kaip sunkvežimis įsirėžia į Edvardo mašiną, ir pajuto jo priešmirtinę baimę.

Ji sunkiai ištarė:

Edvardas buvo atsargus v-vairuotojas. Jis niekada nebūtų pravažiavęs „Stop" ženklo.

- Ponia Ešli, - užjaučiamai pasakė šerifas, - mes turime liudytojus. Kunigas ir dvi vienuolės matė, kaip visa tai įvyko, ir dar pulkininkas Dženkinsas iš Railio forto. Visi jie kalba vieną ir tą patį. Jūsų vyras nesustojo prieš ženklą.

Jai atrodė, kad laikas sulėtino savo bėgsmą. Ji matė, kaip Edvardo kūną pernešė į mašiną. Policininkai tardė dvi vienuoles, ir Merė pagalvojo: „Jos ten sušals"

- Kūną nuveš į lavoninę, - pasakė šerifas Mansteris.

„Kūną"

- Ačiū, - mandagiai tarė Merė.

Jis sunerimęs pažiūrėjo į ją.

Geriau aš nuvešiu jus namo, tarė jis. Kas jūsų šeimos gydytojas?

- Edvardas Ešlis, - atsakė Merė. - Mano šeimos gydytojas - Edvardas Ešlis.

Vėliau ji blankiai prisiminė, kaip šerifas ją parvežė namo. Florensa ir Duglas Šaiferiai laukė jos svetainėje. Vaikai dar miegojo.

Florensa ją apkabino.

O brangioji! Kokia nelaimė! Kokia siaubinga nelaimė!

Viskas gerai, pasakė Merė. Edvardas pakliuvo į avariją. - Ji sukikeno.

Duglas atidžiai pažiūrėjo į ją.

- Aš tave nuvesiu į viršų.

- Man viskas gerai, ačiū. Gal išgersite arbatos?

- Einam, - tarė Duglas, - aš tave paguldysiu.

- Aš nenoriu miego. Gal ką nors pagaminti?

Kai Duglas vedė ją aukštyn į miegamąjį, Merė tarė:

Tai buvo avarija. Edvardas pakliuvo į avariją.

Duglas Šaiferis pažvelgė jai į akis. Jos buvo tuščios ir neregінčios. Jis pajuto, kaip jo nugara perbėgo šiurpulys.

Jis nulipo žemyn pasiimti savo lagaminėlio. Kai grįžo, Merė gulėjo nejudėdama.

- Aš duosiu tau migdomųjų.

Jis padavė jai tabletę ir atsisėdo greta ant lovos. Praėjo valanda, o Merė vis dar nemiegojo. Jis davė dar vieną tabletę. Paskui dar vieną. Galiausiai ji užmigo.

Tyrimas, remiantis 1048-ja byla - dėl avarijos, kuri baigėsi mirtimi, - vyko labai griežtai. Kadangi čia buvo įsipainiojęs kariškiai, tai drauge su šerifu tyrimuose dalyvavo KTS - ginkluotųjų pajėgų kriminalinių tyrimų skyrius.

Šelas Plenčardas iš KTS (Railio fortas), šerifas ir jo pavaduotojas studijavo pranešimą apie įvykį, sėdėdami šerifo kabinete 9-je gatvėje.

- Keista, - tarė šerifas Mansteris.

- Kas keista, šerife? - paklausė Plenčardas.

Štai, pažiūrėkite. Penki liudytojai matė, kaip įvyko nelaimingas atsitikimas, tiesa? Kunigas ir dvi vienuolės, pulkininkas Dženkinsas ir sunkvežimio vairuotojas seržantas Velis. Ir visi jie tvirtina, kad gydytojo Ešlio mašina nesustojo prieš ženklą, pasuko į kitą kelią ir įsirėžė į kariškių sunkvežimį.

Taip ir yra, - pritarė KTS atstovas. - Kas jums atrodo, keistai?

Šerifas Mansteris pasikasė pakaušį.

- Pone, ar jūs kada nors susidūrėte su tokiu faktu, kad bent du mačiusieji sakytų tą patį? - Jis trenkė kumščiu į stalą. Mane stebina tai, kad kiekvienas iš šito penketo kalba lygiai taip, kaip ir kiti.

KTS atstovas gūžtelėjo pečiais.

Tai dar kartą patvirtina, kad taip ir įvyko.

- Man čia kažkas nepatinka, - tarė šerifas.

- Kas?

- Ką veikė kunigas, dvi vienuolės ir pulkininkas 77-jame plente ketvirtą valandą ryto?

Čia nėra nieko keisto. Kunigas ir vienuolės ėjo į Leonardvilį, o pulkininkas grįžo į Railio fortą.

- Aš patikrinau archyvą, - tarė šerifas. - Gydytojas Ešlis per visą laiką buvo nubaustas vieną kartą - prieš šešerius metus už netvarkingai pastatytą mašiną. Jis niekada neturėjo avarijų.

KTS atstovas įdėmiai pažiūrėjo į jį.

- Šerife, į ką jūs darote užuominą?

Mansteris gūžtelėjo pečiais.

Aš nedarau jokių užuominų. Tiesiog visa tai man atrodo keistai.

- Kalbama apie nelaimingą atsitikimą, kurį matė keturi liudytojai. Jeigu jūs manote, kad tai kažkoks sąmokslas, tai jūsų teorija labai netvirta. Jeigu...

- Aš žinau, - atsiduso šerifas. - Jeigu tai būtų padaryta tyčia, tai sunkvežimis būtų nuvažiavęs. Ir nereikėtų jokių liudytojų.

Tikrai. - KTS atstovas atsistojo ir pasirąžė. - Na, man laikas grįžti į bazę. Jei aš teisingai supratau, tai sunkvežimio vairuotojas seržantas Velis nekaltas. - Jis pažiūrėjo į šerifą. - Jūs sutinkate?

Taip, vargais negalais ištarė šerifas. Tai buvo nelaimingas atsitikimas.

Merė nubudo nuo vaikų verksmo. Ji gulėjo nejudėdama, bijodama atmerkti akis. „Tai tiesiog košmariškas sapnas. Aš miegu, o kai nubusiu, Edvardas bus gyvas" Tačiau verksmas nesiliovė. Negalėdama jo pakelti, ji atmerkė akis ir įsistebeilijo į lubas. Galiausiai ji privertė save atsikelti. Merė jautė baisų nuovargį. Ji nuėjo į Timo miegamąjį. Florensa ir Betė taip pat sėdėjo ten. Jie visi verkė.

„Jeigu aš taip pat galėčiau verkti, - pagalvojo Merė. Viešpatie, kaip aš norėčiau pravirkti!"

Betė pažiūrėjo į Merę.

Tėtis iš tikrųjų miręs?

Merė linktelėjo, nepajėgdama ištarti nė žodžio. Ji prisėdo ant lovos krašto.

Aš turėjau jiems viską papasakoti, kaltai pasakė Florensa. - Jie ketino eiti pasivaikščioti.

Viskas gerai. Ji paglostė Timui galvą. Neverk, brangusis, viskas bus gerai.

Nieko gero jau nebus.

Niekada.

JAV ginkluotųjų pajėgų kriminalinių tyrimų skyrius Railio forte buvo įsikūręs 196 korpuse, iš visų pusių apsuptame medžių. Šelas Plenčardas savo kabinete pirmajame aukšte kalbėjosi su pulkininku Dženkinsu.

- Bijau, sere, kad mes vėl turime nemalonumų. Seržantas Velis, sunkvežimio vairuotojas, kuris partrenkė tą gydytoją...

- Kas atsitiko?

- Šiandien mirė nuo širdies smūgio.

- Gaila.

Taip, sere, - vienodu balsu pasakė KTS karininkas. - Jo kūną jau kremavo. Visa tai įvyko labai netikėtai.

- Vargšelis. - Pulkininkas pakilo. - Mane perkelia tarnauti į užsienį. - Jis nusišypsojo. - Su paaukštinimu.

- Sveikinu jus, sere. Jūs to nusipelnėte.

Vėliau Merė suprato, kad tik šokas ją išgelbėjo nuo išprotėjimo. Jai atrodė, kad visa tai atsitiko kažkam kitam. Ji lyg ir stovėjo nuošaliai, balsai sklido iš toli, lyg pro vatą.

Gedulingos pamaldos vyko nedidelėje bažnytėlėje Džefersonstrite. Tai buvo žydras statinys su baltu portiku ir laikrodžiu virš įėjimo. Bažnyčia buvo pilna Edvardo draugų ir kolegų, o taip pat daugybė puokščių ir vainikų. Prie vieno jų buvo pritvirtinta kortelė: „Priimkite mano gilią užuojautą. Polis Elisonas" Merė, Betė ir Timas sėdėjo iš šono. Karstas su Edvardo kūnu buvo uždengtas. Merė stengėsi apie tai nėgalvoti.

- Tėve mūsų, - skaitė kunigas, - priimk Dievo tarno sielą į savo karalystę, iš žemės gimusieji į žemę ir sugrįžta...

Ji prisiminė, kaip jiedu su Edvardu plaukiojo nedidele jachta Milfordo ežere.

Tau patinka? paklausė jis pirmąją jų pažinties dieną.

- Aš niekad anksčiau neplaukiojau jachta.

- Tada susitinkame šeštadienį, - pasakė jis.

Jie susituokė po savaitės.

- Žinai, kodėl aš tave vedžiau? - erzino Edvardas. - Tu išlaikei išbandymą. Visą laiką juokeisi ir nė karto neiškritai už borto.

Kai mišios pasibaigė, Merė su vaikais įsėdo į limuziną ir nuvažiavo į kapus.

Seniausios Džankšn Sičio kapinės buvo panašios į didelį parką, kurį juosė kelias. Daugelis antkapių buvo laiko sugriauti. Buvo šalta, todėl laidotuvės buvo trumpos. Kunigas užvertė Bibliją.

Galų gale viskas pasibaigė. Merė su vaikais stovėjo žvarbiame vėjyje, žiūrėdami, kaip karstą nuleidžia į kapą, iškastą įšalusioje žemėje.

„Sudie, mano mylimasis"

Manoma, kad mirtis - visko pabaiga, bet Merei Ešli tai tapo nesibaigiančių kančių pradžia. Jie kalbėjo su Edvardu apie mirtį, bet kai staiga ji tapo realybe, tai buvo baisu. Tai visiškai ne tai, kas turėjo įvykti tolimoje neapibrėžtoje ateityje. Niekaip negalima buvo susitaikyti, kad Edvardo nėra. Visa Merės esybė neigė jo mirtį. Kai jis numirė, viskas, kas pasaulyje gera, numirė drauge su juo. Tikrovė ją gąsdino. Ji norėjo būti viena. Ji jautėsi kaip mažas išgąsdintas vaikas, kurį paliko suaugusieji. Ji pagavo save pykstančią ant Dievo. Kodėl jis nepaėmė jos pirma? Ji pyko ant Edvardo, kad jis ją paliko, ant vaikų, ant savęs.

„Aš trisdešimt penkerių metų moteris su dviem vaikais, ir aš nežinau, kas aš tokia. Kai aš buvau ponia Edvard Ešli, aš buvau asmenybė, aš priklausiau žmogui, kuris priklausė man"

Laikas bėgo lėtai, sustiprindamas jos vidinę tuštumą. Jos gyvenimas pasidarė panašus į be mašinisto važiuojantį traukinį.

Edvardo draugai Floransa ir Duglas ateidavo, kad pabūtų su ja ir palengvintų jos kančias. Tačiau ji norėjo, kad ją paliktų ramybėje. Kartą Floransa rado Merę prie televizoriaus, ji žiūrėjo futbolo rungtynes.

- Ji net nepastebėjo manęs, - vakare pasakė Floransa vyrui. - Ji neatitraukė akių nuo ekrano. - Floransa krūptelėjo. Taip baisu.

- Kodėl?

- Merė nekenčia futbolo. Tai Edvardas nepraleisdavo nė vienų rungtynių.

Merė sukaupė visas jėgas ir valią, kad užbaigtų reikalus, likusius po Edvardo mirties. Testamentas, draudimas, banko sąskaitos, mokesčiai, skolos ir kitokie popieriai. Jai norėjosi išvyti iš savo namų visus tuos advokatus ir bankininkus. Tegul ją palieka ramybėje.

„Aš nenoriu su tuo susitaikyti", - galvojo ji, apsipildama ašaromis. Edvardas mirė, o juos domina tiktai pinigai.

Galų gale ji prisivertė su jais pasikalbėti.

Frenkas Danfis, banko atstovas, pasakė:

- Bijau, ponia Ešli, kad sumokėjus mokesčius ir skolas nieko neliks. Jūsų vyras gana nerūpestingai elgėsi su pinigais. Jam daugelis liko skolingi. Aš susitarsiu su teismo vykdytoju, kad jis surinktų pinigus iš skolininkų.

- Ne, - pasakė Merė. - Edvardui tai nepatiktų.

Danfis buvo nusiminęs.

Bijau, kad tada jums liks tik trisdešimt tūkstančių dolerių grynaisiais. Dar yra jūsų namo įkeitimo raštas. Jeigu jūsų namą parduosite...

- Edvardas nenorėtų, kad aš jį parduočiau.

Ji sėdėjo tiesiai, pasinėrusi į savo liūdnas mintis.

„Viešpatie, padaryk taip, kad ir mano žmona taip pat rūpintųsi manimi po mano mirties", - pagalvojo Danfis.

Bet blogiausia buvo dar prieš akis. Reikėjo atsikratyti asmeninių Edvardo daiktų. Florensa norėjo jai padėti, tačiau Merė atsisakė.

- Ne, Edvardui tai nepatiktų. - Kiek daug buvo įvairiausių daiktų. Tuzinas pypkių, maišelis su tabaku, dvi poros akinių, paskaitų komplektai, kurių jis jau niekada neskaitys. Ji atidarė Edvardo drabužių spintą ir perbraukė ranka per kostiumus, kurių jis jau niekada neapsivilks. Melsvas kaklaraištis, kurį jis buvo pasirišęs paskutinį kartą. Jo pirštinės ir šalikas, kurie jį šildė žiemą. Jam neprireiks jų šaltame kape. Automatiškai judėdama ji atidėjo į šalį jo skustuvą, dantų šepetėlius.

Ji rado meilės laiškelius, kuriuos jie rašė vienas kitam, ir prisiminė tas laimingas dienas, kai Edvardas tik pradėjo

privačią praktiką, kalėdinį vakarą be kalakutės, vasaros iškylas, pasivažinėjimus rogutėmis žiemą, jos pirmąjį nėštumą, kai jie įjungė klasikinę muziką dar negimusiai Betei, meilės laišką, kurį parašė Edvardas, kai gimė Timas, paauksuotą obuolį, kurį jis padovanojo jai, kai ji ėmė dėstyti universitete. Šimtai puikių daiktų, kuriuos palietus jos akis užplūsdavo ašaros. Jo mirtis buvo lyg piktas burtininko pokštas. Dar visai neseniai jis buvo gyvas, kalbėjo, šypsojosi, mylėjo, ir štai jis jau guli drėgnoje žemėje.

„Aš suaugęs žmogus. Aš privalau susitaikyti su realybe. Ne, aš nesuaugusi. Aš nenoriu su tuo susitaikyti. Aš nenoriu gyventi"

Naktį ji gulėjo atmerktomis akimis galvodama, kaip lengva bus prisidėti prie Edvardo ir pabaigti su nepakeliama agonija, nusiraminti.

„Mes pagimdyti, kad pasiektume laimę, - galvojo Merė. Tiktai pabaiga visada nelaiminga. Mūsų laukia tik mirtis. Mes mylime ir džiaugiamės, paskui visa tai griūva be jokios priežasties. Mes tarsi kosminiame laive, kuris vagoja žvaigždėtas erdves. Visas pasaulis - Dachau, o mes visi - žydai"

Pagaliau ji užmigo, bet vidurnaktį jos klyksmai pažadino vaikus, ir jie atbėgo pas ją į miegamąjį. Ji apkabino juos.

Tu juk nemirsi, tiesa? - sukuždėjo Timas.

„Aš negaliu nusižudyti, pagalvojo Merė. Aš jiems reikalinga. Edvardas man niekada to neatleistų"

Jai reikėjo gyventi toliau. Dėl jų. Ji privalėjo juos mylėti, nes Edvardo jau nebuvo ir nebuvo jo meilės. „Edvardai, kaip tu mums visiems reikalingas. Mes taip reikalingi vienas kitam. Edvardo mirtį pakelti daug sunkiau, nes mūsų gyvenimas buvo toks laimingas. Tiek daug priežasčių kentėti, nes tiek daug prisiminimų apie tai, ko jau niekada nebus. Kur tu, Viešpatie? Ar tu mane girdi? Padėk man. Prašau man padėti. Visi mes mirsime, ir reikia prie to priprasti. Man reikia priprasti. Aš siaubinga egoistė. Aš elgiausi kvailai, tarsi aš būčiau vienintelis pasaulyje kenčiantis žmogus. Dievas neketina manęs nubausti. Gyvenimas begalinis kaip

kosmosas. Šią sekundę kažkur pasaulyje kažkas netenka vaiko, slidinėja kalnuose, mylisi, šukuojasi, raitosi iš skausmo, dainuoja scenoje, tuokiasi, miršta iš bado. Galų gale ar mes visi ne vienas ir tas pats žmogus? Amžinybė - tai šimtas milijonų metų, ir prieš amžinybę kiekvienas mūsų kūno atomas buvo kažkokios žvaigždės dalelytė. Viešpatie, pažvelk į mane. Mes visi tavo visatos dalis, ir kai mes mirštame, su mumis numiršta visatos dalis"

Edvardas buvo visur.

Jis buvo dainose, kurių Merė klausėsi per radiją važiuodama plentu, kuriuo jie drauge važinėjo. Šalia jos lovoje, kai ji nubusdavo rytais.

„Man šiandien, brangioji, reikia anksčiau atsikelti. Turiu ligoniui padaryti histeroktomiją"

Ji aiškiai girdėjo jo balsą. Ji imdavo su juo kalbėti.

- Edvardai, aš taip pergyvenu dėl vaikų. Jie nenori eiti į mokyklą. Betė sako, kad bijo grįžusi namo rasti mane negyvą lovoje.

Merė kasdien ėjo į kapines ir stovėdama šaltyje, gedėjo to, kurį prarado amžinai. Tačiau tai nepadėjo jai rasti dvasios ramybę. „Tavęs čia nėra, - galvojo ji. - Pasakyk man, kur tu. Prašau"

Ji prisiminė Margeritos Jursenar apsakymą „Kaip išsigelbėjo Vang Fo" Tai buvo pasakojimas apie kinų dailininką, kurį imperatorius nubaudė mirties bausme už melą. Juk dailininkas teigė, kad sukūrė paveikslus gražesnius už tikrovę. Tačiau dailininkas pergudravo imperatorių. Jis nupiešė sau valtį ir išplaukė ja. „Aš taip pat norėčiau išplaukti, - pagalvojo Merė. - Aš negaliu būti čia be tavęs"

Floransa ir Duglas bandė ją paguosti.

- Jam dabar gerai, ramino jie ją. Tai buvo paprasti paguodos žodžiai, tačiau jie neguodė. Ne dabar. Niekada.

Ji dažnai nubusdavo naktį ir lėkdavo į vaikų kambarius, kad įsitikintų, jog jie gyvi. „Mano vaikai numirs, - galvojo Merė. Mes visi numirsime. O žmonės vaikšto gatvėmis. Idiotai! Jie juokiasi, bet jie visi numirs. Jų valandos suskaičiuotos, o jie jas leidžia kortuodami, žiūrėdami kvailus

filmus, beprasmiškas futbolo varžybas. Atsipeikėkite! Žemė tai Viešpaties skerdykla, o mes visi - aukos. Nejaugi jie nežino, kas atsitiks jiems ir jų mylimiesiems?"

Atsakymas lėtai ją pasiekdavo pro tankią liūdesio miglą. Žinoma, jie žino. Visi jų užsiėmimai, tai tik iššūkio forma, jų juokas - apsimestinė drąsa, kilusi iš suvokimo, kad gyvenimas neamžinas, kad visų laukia vienas ir tas pats likimas. Veikiai jos baimė ir pyktis palengva ėmė nykti, užleisdamas vietą žavėjimuisi žmogaus kūryba. „Man taip gėda. Aš privalau nueiti savo kelią. Galų gale mes visi liksime vieniši, o kol kas mes privalome dovanoti vienas kitam šilumą ir meilę"

Biblija skelbia, kad mirtis tai tiktai perėjimas į kitą pasaulį. Edvardas niekada nebūtų jos palikęs. Jis kažkur ten.

Ji ir toliau kalbėdavosi su juo. „Šiandien aš kalbėjau su Timo mokytoja. Jo pažymiai jau daug geresni. Betė peršalo ir guli lovoje. Vakar aš vakarieniavau pas Šaiferius. Jie tokia žavinga pora. Vakar buvo užėjęs dekanas. Jis norėjo sužinoti, ar aš ketinu toliau dėstyti universitete. Aš pasakiau, kad kol kas ne. Aš nenoriu nė minutei palikti vaikų. Aš jiems labai reikalinga. O kaip manai tu, ar man verta grįžti į universitetą? Beje, Duglą paaukštino tarnyboje. Jis dabar dirba vyriausiuoju gydytoju"

Ar girdėjo ją Edvardas? Ji nežinojo. Kur Dievas ir ar jis yra iš tikrųjų? Galbūt jo nėra? T.S. Eliotas sakė: „Jeigu žmogus netiki kokį nors Dievą, jis net neįdomus"

Ovaliniame kabinete posėdžiavo Polis Elisonas, Stentonas Rodžersas ir Floidas Beikeris. Valstybės sekretorius tarė:

- Pone prezidente, jums daro didelį spaudimą. Manau, kad mes ilgiau negalime laukti. Būtina paskirti ambasadorių Rumunijai. Aš norėčiau, kad jūs dar kartą peržiūrėtumėte sąrašą, kurį aš jums daviau, ir išsirinktumėte...

- Ačiū, Floidai. Aš vertinu tavo pastangas. Bet vis dėlto manau, kad Merė Ešli - pati tinkamiausia kandidatūra. Jos šeimyninė padėtis pasikeitė. Jos nelaimė gali išeiti mums į

naudą. Aš vėl noriu ją paprašyti. - Jis atsisuko į Stentoną Rodžersą. - Stenai, aš noriu, kad tu nuskristum į Kanzasą ir įkalbėtum ją sutikti.

- Gerai, pone prezidente.

Merė gamino vakarienę, kai suskambėjo telefonas. Ji pakėlė ragelį, ir telefonistė pasakė:

Jums skambina iš Baltųjų rūmų. Prezidentas nori pasikalbėti su ponia Edvard Ešli.

„Ne dabar, - pagalvojo Merė. Aš nenoriu kalbėti nei su juo, nei su bet kuo kitu"

Ji prisiminė, kaip andai ją sujaudino pirmasis prezidento skambutis.

Tai ponia Ešli, bet aš...

- Minutėlę...

Ragelyje pasigirdo pažįstamas balsas.

- Ponia Ešli, tai prezidentas Polis Elisonas. Aš nuoširdžiai užjaučiu jus dėl jūsų vyro mirties. Jis buvo puikus žmogus.

Ačiū, pone prezidente. Labai ačiū už atsiųstas gėles.

Aš nenorėjau trukdyti jūsų ramybės, ponia Ešli. Aš suprantu, kad prabėgo visai nedaug laiko, bet dabar jūsų šeimyninės aplinkybės pasikeitė. Aš prašau, kad jūs dar kartą pagalvotumėte dėl mano pasiūlymo tapti ambasadore Rumunijoje.

- Ačiū, bet aš manau, jog tai neįmanoma.

Prašau mane išklausyti. Aš siunčiu pas jus vieną žmogų. Jo vardas Stentonas Rodžersas. Aš būsiu jums dėkingas, jeigu jūs bent jau pasikalbėsite su juo.

Ji nežinojo, ką atsakyti.

Kaip paaiškinti, kad visas pasaulis jai apsivertė, kad visas jos gyvenimas sudužo? Dabar ją domino tik Timas ir Betė. Ji nusprendė, kad, tiek jau to, susitiks su prezidento pasiuntiniu ir kiek galima taktiškiau atsisakys pasiūlymo.

- Aš pasikalbėsiu su juo, pone prezidente, tačiau vargu ar aš pakeisiu savo sprendimą.

Bino bulvare buvo baras, kur dažnai laisvalaikiu ateidavo pailsėti Marino Grozos apsauginininkai. Net Levas Pasternakas retkarčiais čia užsukdavo. Angelas pasirinko staliuką, iš kur gerai girdėjosi aplinkinių pokalbiai. Apsauginininkai čia atsipalaiduodavo po varginančių budėjimų ir daug gėrė. O kai jie gėrė, tai jų liežuviai atsirišdavo. Angelas klausėsi, mėgindamas nustatyti silpniausią apsaugos vietą. Tokia vieta visada būdavo. Ir protingas žmogus būtinai ją aptikdavo.

Po trijų dienų Angelas nuklausė pokalbį, kuris pakišo jam mintį, kaip įvykdyti užsakymą.

Vienas sargybinis kalbėjo:

- Nežinau, ką daro Groza su tomis kekšėmis, bet esu tikras, kad jos plaka jį negailestingai. Kad tu tik girdėtum, kaip jis klykia. Praeitą savaitę aš kažkaip žvilgtelėjau į kambarį, kur jis laiko savo rimbus...

Kitą vakarą Angelui pavyko išgirsti štai ką:

Mūsų bebaimį lyderį lanko tik rinktinės kekšės-gražuolės. Jas atveža iš viso pasaulio. Levas pats tuo užsiima. Jis kietas vyrukas. Niekada neima tos pačios merginos antrą kartą. Todėl per jas prie Marino Grozos neprieisi.

Daugiau Angelui nieko ir nereikėjo.

Kitą rytą Angelas nuomojimo punkte pakeitė mašiną ir į Paryžių nuvažiavo jau „Fiatu" Sekso reikmenų parduotuvė buvo Monmartre, šalia Pigalio aikštės, kur sukinėjosi prostitutės ir suteneriai. Angelas įėjo į parduotuvę ir, vaikščiodamas tarp stelažų, atidžiai apžiūrinėjo siūlomas prekes. Čia buvo parduodami antrankiai ir grandinės, odinės trumpikės su prakirpimu priešakyje, vibratoriai, potenciją stiprinantys tepalai, natūralaus dydžio pripučiamos lėlės ir pornografinės kasetės. Čia taip pat buvo parduodami rimbai su spygliais galuose.

Angelas išsirinko rimbą, sumokėjo grynais ir išėjo.

Kitą dieną Angelas rimbą atnešė atgal. Pardavėjas susiraukė.

- Prekės atgal nepriimamos.

- Aš ir nenoriu jo grąžinti, - paaiškino Angelas. - Tiesiog nepatogu jį nešioti. Aš noriu, kad jūs pasiųstumėte jį man paštu. Aš, suprantama, užmokėsiu. Tos pačios dienos vakarą Angelas jau skrido lėktuvu į Buenos Aires.

Tvarkingai supakuotą rimbą atvežė į Neji vilą kitą dieną. Sargybinis atidžiai jį apžiūrėjo. Jis perskaitė parduotuvės pavadinimą, išvyniojo rimbą ir kruopščiai jį apžiūrėjo.

„Ar jam dar maža rimbų", - nusistebėjo jis. Vėliau jis nunešė jį į Marino Grozos miegamąjį ir pastatė jį spintelėje greta kitų rimbų.

10 skyrius

Railio fortas, vienas iš seniausiai veikiančių JAV fortų, buvo pastatytas 1853 metais, kai Kanzasas dar buvo indėnų teritorija. Jo paskirtis buvo ginti karavanus nuo indėnų užpuolimo. Dabar jis buvo naudojamas kaip malūnsparnių ir nedidelių lėktuvų bazė.

Kai nusileido DS-7, Stentoną Rodžersą pasitiko bazės vadas. Šalia jau stovėjo limuzinas, kuris jį nuveš pas Merę Ešlį. Rodžersas Merei paskambino iškarto po prezidento skambučio.

Ponia Ešli, aš pažadu, kad mano vizitas bus labai trumpas. Aš atskrisiu pirmadienį pavakare, jeigu jums tai patogu.

„Jis toks mandagus. Ir toks garsus žmogus. Kodėl prezidentas nusprendė jį atsiųsti pas mane?" - pagalvojo Merė.

- Žinoma, - atsakė Merė. - Gal jūs su mumis pavakarieniausite? - pridūrė ji.

Sekundę padvejojęs, jis atsakė:

- Ačiū. „Manęs laukia ilgas nuobodus vakaras", - pagalvojo jis.

Kai Florensa Šaifer išgirdo šitą naujieną, ji labai apsidžiaugė.

- Prezidentas pasiuntė savo užsienio reikalų patarėją? Vadinasi, tu priimsi jo pasiūlymą?

- Nieko panašaus, Florensa. Aš tiesiog pažadėjau prezidentui, kad pakalbėsiu su juo. Štai ir viskas.

Florensa apkabino Merę.

- Elkis kaip tinkama, kad tik tau būtų gerai.

- Aš žinau.

Stentonas Rodžersas žymus žmogus, nusprendė Merė. Ji matė jį laidoje „Susitikimas su spauda" ir forografijose „Taim" žurnale. Ji pagalvojo: „Gyvenime jis kur kas stambesnis" Kalbėjo jis mandagiai, bet tarsi iš tolo.

- Ponia Ešli, leiskite man dar kartą perduoti jums giliausią užuojautą ryšium su šia baisia tragedija.

- Ačiū.

Ji supažindino jį su Timu ir Bete. Kol Liusinda gamino vakarienę, jie kalbėjo bendromis temomis.

Kaip nori, - pasakė Liusinda. - Bet jam tai nepatiks.

Kai Merė pasakė Liusindai, kad pas juos svečiuosis Stentonas Rodžersas ir reikia ištroškinti mėsos, Liusinda atsakė:

Tokie žmonės, kaip Stentonas Redžersas, troškintos mėsos nevalgo.

- Štai kaip? O ką jie valgo?

- Jie labiau linkę į prancūzišką virtuvę.

- O mes pagaminsime troškintą mėsą.

Kaip nori, atkakliai pasakė Liusinda. Bet ji netinka.

Prie mėsos ji patiekė virtas bulves, šviežias daržoves ir salotas. Desertui iškepė moliūgų pyragą. Stentonas Rodžersas suvalgė viską, kas buvo jo lėkštėje.

Vakarieniaudami jie kalbėjo apie ūkininkų-gyvulių augintojų problemas.

- Vidurio Vakarų ūkininkai yra mažų kainų ir perprodukcijos gniaužtuose, - karštai pasakė Merė. - Nors jie ir kenčia, tačiau neketina eiti su ištiesta ranka.

Jie kalbėjo apie Džankšn Sičio istoriją, ir galiausiai Stentonas Rodžersas pradėjo kalbą apie Rumuniją.

Kaip jūs žiūrite į prezidento Jonesku vyriausybę?

Rumunijoje nėra vyriausybės, kaip tokios, - atsakė Merė. - Jonesku ir yra vyriausybė. Jis viską kontroliuoja.

- Kaip jūs manote, ar revoliucija ten įmanoma?

Šiuo metu, ne. Vienintelis žmogus, galintis nuversti Jonesku, tai Marinas Groza, dabar gyvenantis Prancūzijoje.

Klausimų buvo vis daugiau. Ji iš tikrųjų buvo Rytų Europos šalių ekspertė, ir Stentonas Rodžersas buvo suglumintas jos žinių. Merė jautėsi nesmagiai, lyg ją būtų apžiūrinėję pro mikroskopą.

„Polis buvo teisus, - pagalvojo Stentonas Rodžersas. - Ji iš tikrųjų puiki Rumunijos problemų specialistė. Negana to, ji puikiai su vaikais tinka Amerikos atstovės vaidmeniui"

Merė vis labiau ir labiau patiko Stentonui. Ji buvo tinkamiausia kandidatė.

- Ponia Ešli, - pasakė Rodžersas. - Aš būsiu atviras. Iš pat pradžių aš buvau nusiteikęs prieš jus kaip galimą kandidatę į ambasadorės Rumunijoje postą. Aš taip ir pasakiau prezidentui. Kalbu jums apie tai todėl, nes dabar aš pakeičiau savo nuomonę. Aš įsitikinęs, kad būsite puiki ambasadorė.

Merė papurtė galvą.

Atleiskite, pone Rodžersai. Aš juk nuošalyje nuo politikos. Aš ne profesionalė.

- Kaip kartą man pasakė prezidentas Elisonas, daugelis mūsų geriausių diplomatų nebuvo profesionalai. Tai yra jie neturėjo diplomatinės tarnybos patirties. Volteris Anenbergas, buvęs mūsų pasiuntinys Didžiojoje Britanijoje, buvo leidėjas.

- Bet aš...

Džonas Kenetas Gelbraitas, mūsų ambasadorius Indijoje, buvo dėstytojas. Maikas Mensfildas savo karjerą pradėjo žurnalistu, paskui tapo senatoriumi, o paskui jį paskyrė pasiuntiniu Japonijoje. Aš galiu jums pateikti dešimtis pavyzdžių. Tai vis žmonės, kuriuos jūs vadinate neprofesionalais. Jie, ponia Ešli, mylėjo Tėvynę ir buvo geranoriški tos šalies, į kurią juos siuntė, žmonėms.

- Jūsų nuomone, tai labai paprasta...

- Kaip jūs suprantate, jūs buvote kruopščiausiai patikrinta. Viskas puiku. Dekano Hanterio nuomone, jūs puiki dėstytoja ir, žinoma, jūs gerai suprantate padėtį Rumunijoje. Puiki pradžia. Ir dar - jūs kaip tik atitinkate tą tipą, kurį prezidentas nori parodyti šalims už „geležinės uždangos" Juk jų propaganda daro mus piktadariais.

Merė susimąsčiusi klausėsi jo.

Pone Rodžersai, aš noriu, kad jūs ir prezidentas žinotumėte, kaip aš vertinu jūsų dėmesį. Bet aš negaliu. Aš turiu rūpintis Timu ir Bete. Aš juk negaliu užmesti jų auklėjimo...

- Bukarešte yra puiki mokykla diplomatų vaikams, - tarė Rodžersas. - Timas ir Betė ten gaus puikų išsilavinimą. Jie išmoks ten to, ko niekada neišmoks čia.

Merė pokalbį su Rodžersu įsivaizdavo visai ne tokį.

- Nežinau... Man reikia pagalvoti.

Aš liksiu čia ligi ryto, tarė Rodžersas. Aš būsiu motelyje „Ol Sizns" Patikėkite, ponia Ešli, aš suprantu, kad jums nelengva apsispręsti. Tačiau šita programa svarbi ne tik prezidentui, ji svarbi visai šaliai. Prašau pagalvoti.

Kai Stentonas Rodžersas išėjo, Merė užlipo į viršų. Vaikai nemiegojo, nes laukė jos.

- Na, ar tu sutikai? - paklausė Betė.

Man reikia pasitarti su jumis. Jeigu aš sutiksiu, tai reiškia, kad jums teks atsisveikinti su mokykla ir su visais jūsų draugais. Jums teks gyventi svetimoje šalyje, kurios kalbos jūs nemokate, ir lankyti svetimą mokyklą.

- Mudu su Timu jau kalbėjome apie tai, - pasakė Betė, - ir žinai, ką mes nusprendėme?

- Ką?

- Kad bet kuri šalis džiaugsis turėdama tokią ambasadorę kaip mūsų mama.

Tą naktį ji vėl kalbėjo su Edvardu: „Kad tu jį girdėtum, brangusis. Toks įspūdis, kad aš iš tikrųjų reikalinga prezidentui. Nors yra milijonas žmonių, kurie šitą darbą atliktų geriau už mane, vis tiek malonu. Tu prisimeni, kaip mes galvojome, jog tai būtų puiku? Na štai, aš vėl turiu šansą.

O aš nežinau, ką man daryti? Tiesą pasakius, aš bijau, juk čia mūsų namas. Kaip aš galiu jį palikti? Čia man viskas primena tave. Tai viskas, kas liko iš tavęs. Padėk man. Labai prašau" Ji pajuto, kad verkia.

Sėdėdama su naktiniais marškiniais palei langą, ji žiūrėjo į medžius, siūbuojamus ledinio vėjo.

Paryčiui ji nusprendė.

Devintą valandą ryto Merė paskambino į motelį „Ol Sizns" ir paprašė pakviesti Stentoną Rodžersą.

Išgirdusi jo balsą, ji pasakė:

- Pone Rodžersai, prašau perduoti prezidentui, kad aš laikau garbe jo pasiūlymą ir priimu jį.

11 skyrius

„Šita gražesnė negu visos kitos", - pagalvojo sargybinis. Ji buvo visai nepanaši į prostitutę. Veikiau į aktorę arba fotomodelį. Maždaug dvidešimties metų, ilgais tamsiais plaukais ir šviesia oda. Ji vilkėjo gražia suknele.

Levas Pasternakas pats palydėjo ją vidun. Jos vardas buvo Bisera, kilusi iš Jugoslavijos. Pamačiusi tokią daugybę sargybinių, ji pasijuto nesmagiai. Bisera nežinojo daugiau nieko, išskyrus tai, kad jos suteneris davė jai bilietą į abi puses ir pasakė, kad už valandą darbo jai sumokės du tūkstančius dolerių.

Levas Pasternakas pasibeldė į miegamojo duris, ir Groza atsakė:

- Įeikite.

Pasternakas atidarė duris ir praleido pirma savęs merginą. Marinas Groza stovėjo šalia lovos. Jis vilkėjo chalatą, bet mergina matė, kad po juo nieko nebuvo.

Tai Bisera, - tarė Pasternakas. Grozos vardo jis nepasakė.

- Labas vakaras, brangioji. Įeik.

Pasternakas išėjo, rūpestingai uždarydamas paskui save duris, o Marinas Groza liko vienu du su mergina.

Ji priėjo prie jo ir viliojamai nusišypsojo.

- Čia pas tave taip jauku. Aš nusirengsiu, kad būtų dar geriau. - Ji buvo benusivelkanti suknelę.

- Ne. Prašau nenusirengti.

Ji nustebusi pažiūrėjo į jį.

- Argi tu nenori...

Groza priėjo prie apintos ir ištraukė iš ten rimbą.

- Štai ko aš noriu.

Aišku. Jis norėjo pasijusti vergu. Keista. Jis visai nebuvo panašus į tokio tipo vyrus.

„Kas juos supras", - pagalvojo Bisera, o garsiai pasakė:

- Žinoma, mielasis. Jeigu tai tau sukelia geismą...

Marinas Groza nusivilko chalatą ir atsuko jai nugarą. Pamačius jo sužalotą kūną, jai pasidarė nejauku. Visa nugara buvo randuota. Jo akyse buvo kažkas, kas ją apstulbino, o kai ji suprato, kas ten buvo, ji dar labiau apstulbo. Ten buvo liūdesys. Šitas žmogus išgyveno nepakeliamą skausmą. Kodėl jis norėjo būti plakamas? Ji žiūrėjo, kaip jis priėjo prie kėdės ir atsisėdo ant jos.

- Stipriai, - įsakė jis. - Plak mane labai stipriai.

Gerai. Bisera paėmė rimbą. Jai ir anksčiau teko susidurti su sadomazochizmo polinkiais, tačiau čia buvo kažkas kita, ko ji nesuprato. „Tai ne mano reikalas, pagalvojo ji. - Svarbiausia gauti pinigus ir namo"

Ji užsimojo ir rėžė rimbu jam per nugarą.

- Stipriau, - suaimanavo jis. - Stipriau.

Jis raitėsi iš skausmo kiekvieną kartą, kai rimbas nusileisdavo ant jo nugaros. Kartą... Dar kartą... Dar ir dar... Vis stipriau ir stipriau. Prieš akis iškilo vaizdiniai. Jo žmonos ir dukters prievartavimo scenos. Kvatojantys kareiviai su nuleistomis kelnėmis ėjo nuo moters prie mergaitės, laukdami savo eilės. Kai rimbas niokojo jo kūną, jis vėl girdėjo maldaujančius žmonos ir dukters klyksmus, kurie pamažėle silpnėjo. Veikiai jų kruvini kūnai nejudėdami tįsojo ant grindų.

- Stipriau, - sudejavo Groza. Po kiekvieno smūgio jis jautė paslėpsniuose peilio ašmenis, kai jį kastravo. Jis vos kvėpavo.

- Pašauk... - balsas nutrūko. Plaučiai buvo paralyžiuoti.

Mergina liovėsi plakusi.

- Ei! Ar tau viskas gerai?

Ji pamatė, kaip jis griuvo ant grindų, o jo atmerktų akių žvilgsnis buvo sustingęs.

- Padėkite! Padėkite! - suriko Bisera.

Levas Pasternakas įbėgo su pistoletu rankoje. Jis pamatė ant grindų gulintį kūną.

- Kas atsitiko?

Bisera isteriškai klykė:

- Jis mirė! Jis miręs! Aš nieko nedariau. Aš tik plakiau jį, kaip jis prašė. Prisiekiu!

Po kelių sekundžių pasirodė viloje gyvenęs gydytojas. Jis pasilenkė, kad apžiūrėtų Marino Grozos kūną. Raumenys buvo sukietėję, o oda - pamėlusi.

Jis pakėlė rimbą ir pauostė.

- Na, kas?

- Velniai rautų! Kurarė. Tai vieno Pietų Amerikos augalo ekstraktas. Inkai ištepdavo juo savo strėles, kad nužudytų priešus. Po trijų minučių nervų sistema visiškai paralyžiuojama.

Abu vyrai stovėjo, bejėgiškai žiūrėdami į savo mirusį lyderį.

Per ryšių palydovą apie Marino Grozos mirtį sužinojo visas pasaulis. Levui Pasternakui pavyko nuslėpti nuo spaudos žmogžudystės smulkmenas. Vašingtone prezidentas susitiko su Stentonu Rodžersu.

- Kaip tu manai, Stenai, kas stovi už žmogžudžio nugaros?

- Arba rusai, arba Jonesku. - Tarp kitko, tai vienas ir tas pats. Jie nenorėjo pažeisti *status quo.*

- Vadinasi, mums teks turėti reikalų su Jonesku. Na ką gi. Reikia kuo greičiau paskirti Merę Ešli ambasadore.

- Ji jau kelyje. Jokių problemų nebus.

- Gerai.

Išgirdęs naujieną apie Grozos mirtį, Angelas nusišypsojo: „Tai įvyko anksčiau negu aš tikėjausi"

Dešimtą valandą vakaro suskambėjo asmeninis Kontrolieriaus telefonas. Jis pakėlė ragelį.

- Alio.

Jis išgirdo gomurinį Neusos Munjes balsą:

Angelas šiandien perskaitė laikraštį. Jis sako, kad pinigai būtų jo sąskaitoje.

- Perduokite jam, kad mes nedelsdami tai sutvarkysime. Panele Munjes, pasakykite jam, kad aš labai patenkintas jo darbu. Galimas daiktas, mums veikiai vėl prireiks jo paslaugų. Duokite man telefono numerį, kad galėčiau jums paskambinti.

Gerokai patylėjusi, ji pagaliau tarė:

- Taip. - Ir padiktavo telefono numerį.

- Labai gerai. Jeigu Angelas...

Ragelyje pasigirdo signalai.

Prakeikta maita.

Tą patį rytą pinigai įplaukė į sąskaitą Ciūriche, o dar po valandos juos pervedė į vieną Saudo Arabijos banką Ženevoje. „Dabar reikia būti atsargiam, - mąstė Angelas. - Prakeikti bankininkai taip ir stengiasi tave apiplėšti"

12 skyrius

Ji ne tik pakavo savo daiktus. Ji pakavo savo gyvenimą. Ji atsisveikino su trylika laimės, prisiminimų ir meilės metų. Ji visam laikui atsisveikino su Edvardu. Tai buvo jų šeimos židinys, o dabar jis bus tiesiog namas, kuriame gyvens svetimi žmonės, nepažįstantys to džiaugsmo ir liūdesio, ašarų ir juoko, kuriuos girdėjo šitos sienos.

Duglas ir Floransa Šaiferiai džiaugėsi, kad Merė sutiko tapti ambasadore.

Tu sugebėsi, - įtikinėjo Floransa Merę. - Mes su Duglu ilgėsimės tavęs ir vaikų.

Pažadėkite, kad atvažiuosite pas mus į Rumuniją pasisvečiuoti.

- Žinoma, atvažiuosime!

Merės pečius užgriuvo daugybė reikalų, daugybė įvairiausių įsipareigojimų. Ji surašė ištisą sąrašą:

Paskambinti į transporto kompaniją, kad jie paimtų daiktus, kuriuos mes kol kas paliekame.

Paskambinti pieninininkui, kad nevežtų pieno.
Paskambinti, kad neneštų laikraščių.
Palikti pašte naują adresą.
Pasirašyti namo išnuomojimo popierius.
Apmokėti sąskaitas.
Užsukti name vandentiekio čiaupus.
Nepanikuoti!

Dekanas Hanteris padėjo jai susitvarkyti universiteto reikalus.

- Aš ką nors surasiu, kas dėstys jūsų grupėms. Tačiau studentams jūsų trūks. Jis nusišypsojo. Aš įsitikinęs, ponia Ešli, kad mes jumis didžiuosimės. Sėkmės!

- Ačiū.

Merė pasiėmė iš mokyklos vaikus. Dar reikėjo įsigyti bilietus į lėktuvą. Anksčiau tokiais dalykais rūpinosi Edvardas, ir Merė laikė, jog taip ir turi būti. Dabar Edvardo nėra. Bet jis buvo jos atmintyje, širdyje, iš kur jis niekada neišnyks.

Merė nerimavo dėl vaikų. Iš pradžių jie džiugiai sutiko žinią, kad gyvens kitoje šalyje, tačiau dabar jų entuziazmas užgeso. Ir Timas, ir Betė atėjo pasitarti su mama.

Mama, - tarė Betė. - Aš negaliu palikti savo draugų. Galbūt aš jau niekada nepamatysiu Virdžilo. Galbūt mes galime palaukti ligi atostogų?

O Timas pasakė:

- Mane ką tik priėmė į pirmąją lygą. Jeigu aš išvažiuosiu, jie suras kitą žaidėją. Palaukime ligi kitos vasaros, kol baigsis sezonas. Na, mama!

Jie bijojo. Kaip bijojo ir Merė. Stentonas Rodžersas kalbėjo taip įtikinamai, bet, nubudusi naktį, Merė pagalvojo: „Aš visai nieko neišmanau apie diplomatinį darbą. Aš paprasčiausia kanzasietė namų šeimininkė, besidedanti politike. Visi supras, kad aš nieko nemoku. Kokia aš kvailė, kad sutikau"

Atėjo išvykimo laikas.

- Mes su Duglu nuvešime tave į oro uostą, - išsireikalavo Florensa.

Oro uostas, iš kurio jie turėjo išskristi šešiaviečiu čarteriniu lėktuvu, buvo Kanzaso valstijos Manheteno miestelyje. Jie turėjo nuskristi į Kanzas Sitį Misurio valstijoje, o iš ten, didžiuliu laineriu, į Vašingtoną.

Aš noriu pabūti čia dar minutėlę, - pasakė Merė. Ji įžlipo į miegamąjį, kur jiedu su Edvardu praleido tiek malonių valandų. Ji stovėjo, neturėdama jėgų pajudėti. „Aš išvažiuoju, mano brangusis, ir noriu su tavim atsisveikinti. Aš manau, kad tu man pritartum. Tikiuosi, jog taip. Aš tiktai bijau, kad jau niekada čia negrįšiu. Man atrodo, kad aš išduodu tave. Bet tu visada ir visur būsi su manimi. Tu man dabar reikalingas taip, kaip niekada. Būk su manimi. Padėk man. Aš taip tave myliu. Kartais aš galvoju, kad be tavęs aš nepragyvensiu ir dienos. Ar tu mane girdi, brangusis? Kur tu?..

Duglas Šaiferis sukrovė jos bagažą į nedidelį lėktuvą. Kai Merė pamatė pakilimo take stovintį lėktuvą, ji sustingo.

- O Viešpatie!

- Kas atsitiko? - paklausė Florensa.

- Aš buvau taip užsiėmusi, kad apie tai net nepagalvojau.

- Apie ką?

- Ogi apie tai, kad reikės skristi. Aš dar niekada neskridau lėktuvu. Aš į jį nelipsiu.

- Mere, tikimybė, kad kas nors atsitiks, viena iš milijono.

- Nereikia jokių tikimybių, - silpnu balsu pasakė Merė. - Mes važiuosime traukiniu.

Tu negali taip elgtis. Rytoj tavęs laukia Vašingtone.

- Gyvos. Aš nemanau, kad aš jiems reikalinga mirusi.

Šaiferiams teko ją įkalbinėti penkiolika minučių, kol ji sutiko lipti į lėktuvą. Po pusvalandžio lėktuvas jau buvo pasirengęs išskristi. Kai sukaukė varikliai ir lėktuvas nuriedėjo pakilimo taku, Merė užsimerkė ir įsikibo abiem rankomis į alkūnramsčius. Po kelių sekundžių jie jau buvo ore.

- Mama.

Tyliai. Nekalbėkite!

Ji sėdėjo bijodama pažvelgti pro iliuminatorių; o vaikai jautėsi puikiai ir stebėjo žemę iš viršaus.

„Vaikai, - graudžiai pagalvojo Merė. Ką jie supranta?"

Kenzas Sityje jie persėdo į DS-10 ir išskrido į Vašingtoną. Timas ir Betė sėdėjo atskirai, o šalia Merės sėdėjo pagyvenusi ledi.

- Tiesą sakant, aš truputį nervinuosi, - prisipažino Merės kaimynė. - Aš dar niekad nebuvau skridusi.

Merė nusišypsojo ir patapšnojo jai per ranką.

Nėra ko nervintis. Tikimybė, kad kas nors atsitiks, viena iš milijono.

13 skyrius

Kai jų lėktuvas nusileido Vašingtono Daleso oro uoste, juos pasitiko jaunas vyriškis iš Valstybės departamento.

- Sveika atvykusi į Vašingtoną, ponia Ešli. Aš - Džonas Bernsas. Ponas Rodžersas paprašė mane jus sutikti ir nuvežti į viešbutį. Aš užsakiau jums numerį „Riversaid Tauerse" Manau, jums ten patiks.

- Ačiū.

Ji supažindino jį su Timu ir Bete.

- Duokite jūsų kvitus, aš paimsiu bagažą.

Po dvidešimties minučių jie jau važiavo limuzinu į Vašingtono centrą.

Timas susižavėjęs žiūrėjo pro langą.

- Žiūrėk! - sušuko jis. - Tai juk Linkolno memorialas!

- O štai Vašingtono paminklas! - šūktelėjo Betė, žiūrėdama pro kitą langą.

Merė sutrikusi žvilgtelėjo į Džoną Bernsą.

- Jūs jau atleiskite jiems, - pasakė ji. - Matote, jie niekada nebuvo išvažiavę iš... Ji žvilgtelėjo pro langą, jos akys išsiplėtė. - Viešpatie! - Sušuko ji. - Žiūrėkite! Baltieji rūmai!

Limuzinas važiavo Pensilvanijos aveniu. Merė pagalvojo: „Šitas miestas valdo pasaulį. Čia sukoncentruota visa valdžia. Ir aš taip pat būsiu susijusi su ja"

Kai limuzinas privažiavo prie viešbučio, Merė paklausė:

- Kada aš pasimatysiu su ponu Rodžersu?

- Jis paskambins jums rytoj ryte.

Pitas Konorsas, CŽV kontržvalgybos skyriaus viršininkas, dirbo ligi vėlumos. Jo darbo diena buvo toli gražu nebaigta. Kiekvieną naktį trečią valandą komanda rengdavo prezidentui žvalgybos pranešimą. Pranešimas, kurio kodas „Piklz" turėjo gulėti ant prezidento stalo šeštą valandą ryto. Ginkluotas kurjeris nugabendavo jį į Baltuosius rūmus. Pitas Konorsas pats buvo suinteresuotas šifruotėmis, gaunamomis iš už ,,geležinės uždangos" šalių, nes

dauguma jų buvo susiję su Merės Ešli paskyrimu į Rumuniją.

Tarybų Sąjunga buvo sunerimusi dėl prezidento Elisono plano skverbtis į socialistines šalis ir ten šnipinėti.

„Aš jaudinuosi ne mažiau negu tie komunistai, - niūriai pagalvojo Pitas Konorsas. - Jeigu prezidento planas bus įgyvendintas, visa šalis taps atviru namu prakeiktiems jų šnipams"

Kai tiktai Merė Ešli išlipo Vašingtono oro uoste, Pitas Konorsas iškart gavo apie tai informaciją. Jis pažiūrėjo į jos ir jos vaikų fotografijas. „Tai bus nuostabi kandidatūra", su pasitenkinimu pagalvojo jis.

„Riversaid Tauers" buvo nedidelis jaukus viešbutis su puikiais numeriais. Jis buvo Votergeito komplekso kvartale.

Viešbučio tarnautojas atnešė bagažą. Kai Merė dėliojo daiktus, suskambėjo telefonas.

- Ponia Ešli? - paklausė vyriškas balsas.

Taip.

Mano pavardė Benas Konas. Aš - „Vašington post" žurnalistas. Gal galėtumėte skirti man kelias minutes? Merė nežinojo, ką atsakyti.

- Mes ką tik atskridome, ir aš...

Viso labo porą minučių. Aš tiktai noriu su jumis susipažinti.

- Gerai.

- Aš tuojau pat pakilsiu į jūsų aukštą.

Benas Konas buvo tvirtai surėstas neaukštas vyriškis, buvusio boksininko veidu. „Jis atrodo, kaip sporto reporteris" - pagalvojo Merė.

Jis atsisėdo į krėslą priešais ją.

- Ponia Ešli, jūs pirmą kartą Vašingtone? - paklausė jis.

Taip.

Ji pastebėjo, kad jis neturėjo nei diktofono, nei užrašų knygutės.

- Aš jums neužduosiu kvailų klausimų.

- Ką tai reiškia? - susiraukė ji.

- Kaip jums patinka Vašingtonas? Tai pirmas dalykas, kurio klausiama visų įžymybių. Jums čia patinka?

- Aš ne įžymybė, - nusijuokė Merė, - bet manau, kad Vašingtonas man patinka.

- Jūs dėstėte Kanzaso universitete?

Taip. Aš skaičiau politologijos kursą. Rytų Europos šalių politika.

- Aš supratau, kad prezidentas apie jus sužinojo, kai perskaitė jūsų knygą ir straipsnius žurnaluose.

Taip.

- O kitkas, kaip sakoma, jau ištisa istorija.

- Aš manau, kad visa tai taip nepaprasta...

Nieko nepaprasto čia nėra. Prezidentas Reiganas šitaip susipažino su Džina Kirkpatrik ir padarė ją JAV atstove SNO. Jis nusišypsojo. Taigi precedentas yra. Tai vienas svarbiausių žodžių Vašingtone. Jūsų protėviai buvo kilę iš Rumunijos?

Tiktai mano senelis.

Penkiolika minučių Benas Konas klausinėjo Merę apie jos gyvenimą ir darbą.

- Kada šitas interviu pasirodys laikraštyje? - paklausė Merė. Ji norėjo pasiųsti iškarpą Florensai Šaifer.

Benas Konas atsistojo ir išsisukinėdamas atsakė:

- Aš kol kas susilaikysiu, nespausdinsiu. - Kažkas čia buvo ne taip. Ir jis niekaip negalėjo suprasti, būtent kas. - Mes su jumis dar susitiksime.

Kai jis išėjo, Timas ir Betė įėjo į kambarį.

- Mama, ar tau jis patiko?

- Taip. - Jos balsas buvo netvirtas. - Manau, kad taip.

Kitą ritą paskambino Stentonas Rodžersas.

- Labas rytas, ponia Ešli. Tai Stentonas Rodžersas.

Jai pasirodė, kad ji girdi seno draugo balsą. Galbūt, todėl, kad jis buvo vienintelis pažįstamas šitame mieste.

Labas rytas, pone Rodžersai. Ačiū, kad pasiuntėte poną Bernsą mus sutikti ir apgyvendinti viešbutyje.

Tikiuosi, jums patinka?

- Čia tiesiog nuostabu.

- Būtų neblogai mums susitikti ir aptarti kurias ne kurias procedūras, kurias jums teks atlikti.

- Žinoma.

- Papietaukime šiandien „Grande". Tai netoli nuo jūsų viešbučio. Taigi pirmą valandą dienos?

- Puiku.

- Aš jus pasitiksiu salėje.

Merė paprašė, kad vaikams pietus atneštų į numerį, ir pirmą valandą taksi atvažiavo prie viešbučio „Grand". Merė apstulbusi žiūrėjo į jį. Viešbutis „Grand" buvo valdžios centras. Čia apsistodavo valstybių vadovai, visų šalių diplomatai, ir nesunku buvo suprasti kodėl. Tai buvo grakštus statinys su įspūdingu holu, kur grindys buvo itališkojo marmuro, o didingos kolonos laikė skliautuotas lubas. Čia buvo puikus vidinis kiemelis su baseinu ir fontanu. Marmuriniai laiptai vedė į restoraną, kur jos laukė Rodžersas.

- Laba diena, ponia Ešli.

- Laba diena, pone Rodžersai.

Jis nusijuokė.

Nebūkime tokie oficialūs. Gal vadinkime kits kitą Stenu ir Mere?

- Žinoma. - Jai buvo malonu.

Dabar Stentonas Rodžersas atrodė visai kitaip. Merei buvo sunku nusakyti, kuo tai pasireiškė. Džanksn Sityje jis atrodė jai abejingas ir net svetimas. Dabar viso to nebuvo. Jis kalbėjo su ja šiltai ir draugiškai.

„Tai todėl, kad jis man pritaria", - pagalvojo laiminga Merė.

- Jūs gersite?

- Ačiū ne.

Jie užsisakė pietus. Kainos ir valgiaraštis ją apstulbino. „Taip, tokių kainų Džanksn Sityje nėra. Vien tik viešbučio numeris per parą atsieina 250 dolerių. Taip man ir pinigų neužteks", - pagalvojo Merė.

Stenai, atleiskite man už tiesmukumą, tačiau kiek gauna ambasadorius?

- Teisėtas klausimas, - nusijuokė jis. - Jūsų atlyginimas bus šešiadešimt penki tūkstančiai dolerių per metus, plius pinigai išlaikymui ir išlaidoms.

- Ir kada man pradės jį mokėti?

- Kai tik jūs prisieksite.

- O ligi tol?

Jums mokės septyniasdešimt penkis dolerius per dieną.

Jai nukrito širdis. Jai neužteks pinigų ne tik užmokėti už pietus, bet ir paprasčiausiai pragyventi.

- Ar aš ilgai būsiu Vašingtone? - paklausė Merė.

- Maždaug mėnesį. Mes padarysime viską, kas įmanoma, kad jus greičiau paskirtų. Valstybės sekretorius pasiuntė Rumunijos vyriausybei telegramą, kad ji patvirtintų, jog pasirengę jus priimti. Tarp mūsų kalbant, mes jau kalbėjomės su rumunais. Su jais problemų nebus, tačiau jums dar reiks gauti senato pritarimą.

„Vadinasi, rumunų vyriausybė mane pasirengusi priimti, - džiugiai pagalvojo Merė. - Galbūt aš iš tiesų tinku tokiam darbui"

- Aš susitariau dėl jūsų neformalaus susitikimo su senato užsienio reikalų komisijos pirmininku. Po to bus atviras visų komisijos narių svarstymas. Jie klausinės jus apie darbą, pasirengimą, lojalumą šaliai ir apie tai, ko jūs norėtumėte pasiekti.

- O kas paskui?

- Balsuos komisija, o paskui ir senatas.

- Juk buvo atvejų, kai komisija atmesdavo kandidatą, argi ne? - lėtai paklausė Merė.

- Čia ant kortos pastatytas prezidento autoritetas. Jus stipriai palaikys iš Baltųjų rūmų. Prezidentas nori, kad jūs būtumėte kuo greičiau paskirta. Beje, aš pamaniau, kad jums ir jūsų vaikams būtų neblogai apžiūrėti miesto įžymybes, todėl užsakiau jums mašiną su vairuotoju. Jūsų taip pat laukia ekskursija į Baltuosius rūmus.

- Labai ačiū.

Stentonas Rodžersas nusišypsojo.

- Prašom.

Ekskursija į Baltuosius rūmus įvyko kitą rytą. Visur juos lydėjo gidas. Juos nuvedė į Žaklinos Kenedi sodą, o taip pat į sodą, kuris buvo sutvarkytas pagal aštuonioliktojo amžiaus dvasią.

- Prieš jus, - paskelbė gidas. - Rytinis sparnas. Čia yra kabinetai, kur prezidentas susitinka su kongreso atstovais, čia taip pat yra svečių kambariai ir Pirmosios ledi aptarnaujančiojo personalo kambariai.

Jie perėjo į vakarinį sparną ir žvilgtelėjo į Ovalinį prezidento kabinetą.

- O kiek čia iš viso kambarių? - paklausė Timas.

- Čia yra šimtas trisdešimt du kambariai, šešiasdešimt devynios pagalbinės patalpos, dvidešimt aštuoni židiniai ir trisdešimt du vonios kambariai.

- Čia turbūt dažnai maudosi.

- Prezidentas Vašingtonas asmeniškai stebėjo Baltųjų rūmų statymą. Jis buvo vienintelis prezidentas, kuris čia negyveno.

- Aš jo nesmerkiu, - burbtelėjo Timas. Velniškai didelis namas.

Paraudusi Merė stuktelėjo jam į šoną.

Ekskursija tęsėsi dvi valandas, ir galiausiai visa Ešlių šeima buvo apstulbusi ir nusikamavusi.

„Čia viskas prasidėjo, - pagalvojo Merė, - ir aš būsiu viso šito dalele"

- Mam?

Taip, Bete.

- Labai keista tavo veido išraiška.

Kitą rytą pasigirdo telefono skambutis iš prezidento kanceliarijos.

- Labas rytas, ponia Ešli. Prezidentas Elisonas klausia, ar galėtumėte susitikti su juo antroje dienos pusėje?

Merė sutriko.

Taip... Aš... Žinoma.

- Ar jums bus patogu trečią valandą?

- Suprantama.

- Limuzinas jūs lauks prie įėjimo į viešbutį be ketvirčio trečią valandą.

Kai Merę įvedė į Ovalinį kabinetą Polis Elisonas atsistojo. Jis paspaudė jai ranką, nusišypsojo ir tarė:

- Pagaliau jūs čia!

- Aš labai džiaugiuosi, pone prezidente. Man tai didelė garbė.

- Sėskitės, ponia Ešli. Ar galiu jus vadinti Mere?

- Žinoma.

Jie atsisėdo ant sofos.

- Jūs būsite mano dopelgangeris, - pasakė prezidentas.

- Ar jūs žinote, kas tai yra?

- Tai kažkas panašaus į gyvo žmogaus identiško kitam sielą.

- Teisingai. Tai apie mus. Jūs įsivaizduoti sau negalite, su kokiu malonumu aš perskaičiau jūsų paskutinį straipsnį, Mere. Toks įspūdis, lyg aš pats būčiau jį parašęs. Daugelis netiki, kad mūsų „liaudies demokratijos" planas ims veikti, bet mes su jumis parodysime, kad jie klysta.

„Mūsų ,,liaudies demokratijos" planas. Mes su jumis. Koks žavingas žmogus", - pagalvojo Merė. Garsiai ji pasakė:

- Pone prezidente, aš padarysiu viską, kas galėtų jums padėti.

- Aš pasikliaunu jumis. Labai. Rumunija bus mūsų plano išbandymas. Po Marino Grozos mirties jūsų uždavinys tampa sudėtingesnis. Jeigu mes sugebėsime įsitvirtinti ten, tai galėsime sustiprinti savo pozicijas ir kitose komunistinėse šalyse.

Pusę valandos jie aptarinėjo kuriuos ne kuriuos prezidento plano aspektus, ir pagaliau Polis Elisonas tarė:

- Stenas Rodžersas nuolat palaikys ryšius su jumis. Jis tapo dideliu jūsų gerbėju. - Jis ištiesė jai ranką. - Sėkmės.

Kitą dieną Stentonas Rodžersas paskambino Merei.

- Rytoj devintą valandą ryto užplanuotas jūsų susitikimas su senato užsienio reikalų komisijos pirmininku.

Užsienio reikalų komitetas įsikūręs „Dirksen bilding" pastate. Virš įėjimo į pastatą kabojo lentelė „UŽSIENIO REIKALŲ KOMITETAS SD-419"

Pirmininkas buvo impozantiškas, veriančių žalių akių ir profesionalaus politiko manierų vyriškis. Jis pasitiko Merę prie durų.

- Aš - Čarlis Kempbelas. Džiaugiuosi jus matydamas, ponia Ešli. Aš apie jus tiek daug girdėjau.

„Gero ar blogo?" - pagalvojo Merė.

Jis nuvedė ją prie krėslo.

- Kavos?

- Ačiū, ne, senatoriau. - Ji taip nervinosi, jog vargu ar būtų galėjusi išlaikyti rankose puodelį su kava.

Na ką gi. Eisime prie reikalo. Prezidentas nori jus paskirti ambasadore Rumunijoje. Mes, žinoma, jam visokeriopai padėsime. Vienas klausimas; kaip jūs pati manote, ar jūs sugebėsite užimti šitą postą?

- Ne, sere.

Jos atsakymas užklupo jį netikėtai.

- Atleiskite, ponia Ešli?

- Jeigu jūs turite galvoje, ar aš turiu diplomatinio darbo patirties, tada aš nesugebėsiu. Tačiau man sakė, kad trečdalis mūsų diplomatų neturėjo tokios patirties. Tačiau žinių apie Rumuniją aš turiu. Aš žinau jos ekonomines ir socialines problemas, politinę padėtį. Aš manau, kad galėsiu sušvelninti jų požiūrį į amerikiečius.

„Taip, - nustebęs pagalvojo Čarlis Kempbelas. - O aš tikėjausi sutiksiąs kvaišelę" Dar prieš susitikdamas su ja Kempbelas nuteikė save prieš Merę Ešli. Jis gavo nurodymą padaryti taip, kad komisija pritartų jos paskyrimui neatsižvelgiant į nieką. Valdžios koridoriuose buvo daug kalbama apie kažkokią kaimietę, kurią prezidentas iškasė kažkur Dievo užmirštoje skylėje - Džankšn Sityje.

„Tačiau ji mus visus nustebins", - pagalvojo Kempbelas.

Susitikimas su senato komisijos nariais įvyks trečiadienį devintą valandą ryto.

Susitikimo išvakarėse Merę apėmė panika. „Brangusis, kai jie paklaus mane apie darbo patirtį, ką aš jiems pasakysiu? Kad aš namų šeimininkė iš Džanksn Sičio ir kad tris kartus paeiliui užėmiau pirmą vietą čiuožimo varžybose? Aš nežinau, kaip man elgtis. Jeigu tu būtumei šalia"

Šituo momentu ją tarsi apdegino. Juk jeigu Edvardas būtų gyvas, jos čia nebūtų. „Aš ramiai sėdėčiau namie su vyru ir vaikais"

Svarstymas vyko senato užsienio reikalų komiteto salėje. Visi penkiolika komiteto narių sėdėjo priešais sieną, ant kurios kabojo milžiniškas pasaulio žemėlapis. Kairėje įsitaisė žurnalistai, centre - žiūrovų vietos. Kampuose stovėjo televizijos kameros. Salė buvo pilnutėlė. Pitas Konorsas sėdėjo paskutinėje eilėje. Kai vaikų lydima į salę įėjo Merė, visi nuščiuvo.

Ji vilkėjo tamsų kostiumą ir šviesią palaidinę. Vaikus privertė nusimauti džinsus, nusivilkti megztinius ir padoriau apsirengti.

Benas Konas, sėdėjęs už spaudos stalo, žiūrėjo kaip jie ėjo perėjimu. „Viešpatie, - pagalvojo jis. Tiesiog kaip nuo žurnalo viršelio"

Tarnautojas vaikus pasodino pirmoje eilėje, o Merę palydėjo prie liudytojo tribūnos. Ji stovėjo „jupiterių" apšviesta, stengdamasi nuslėpti savo jaudinimąsi.

Prasidėjo svarstymas. Čarlis Kempbelas nusišypsojo Merei.

- Labas rytas, ponia Ešli. Ačiū, kad atėjote į komiteto posėdį. Pateiksime klausimus.

Iš pradžių buvo paprasti klausimai:

- Pavardė?..

- Našlė?..

- Vaikai?..

Klausimai buvo lengvi ir raminantys.

- Remiantis tuo, ką jūs mums ką tik papasakojote, ponia Ešli, keletą paskutinių metų jūs dėstėte politinius mokslus Kanzaso universitete?

Taip, sere.

- Jūs kilusi iš Kanzaso?

- Ar iš jūsų giminių buvo rumunų?

Taip, sere. Mano senelis.

Jūs parašėte knygą ir keletą straipsnių apie JAV suartėjimą su sovietinio bloko šalimis?

Taip, sere.

- Paskutinis jūsų straipsnis buvo išspausdintas „Forin afers" ir patraukė prezidento dėmesį?

Taip, sere.

- Ponia Ešli, ar galėtumėte komitetui papasakoti, kokia pagrindinė šito straipsnio parašymo prielaida?

Visas jos susijaudinimas bematant dingo. Ji jautėsi taip, lyg skaitytų studentams paskaitą.

- Šiuo momentu pasaulyje yra kelios ekonominės sąjungos. Kadangi jos nebendrauja viena su kita, tai užuot vienijusios pasaulį, jos skirsto jį į priešiškus blokus. Europa turi „Bendrąją rinką" Rytų blokas - ESPT, be to, egzistuoja ELPA - Europos laisvosios prekybos asociacija ir „trečiojo pasaulio" šalių neprisijungimo judėjimas. Prielaida labai paprasta, man norėtųsi, kad visas šitas organizacijas sietų ekonominiai santykiai. Žmonės, drauge besiverčiantys pelningu verslu, nežudo vieni kitų. Aš manau, kad šitas principas tinka ir šalims. Tegul mūsų šalis bendradarbiauja su draugais ir priešininkais. Pavyzdžiui, šiandien mes išleidžiame milijardus dolerių statydami papildomas grūdų saugyklas, o tuo tarpu daugelyje pasaulio šalių žmonės miršta iš bado. Bendra pasaulinė rinka galėtų išspręsti šitą problemą. Ji galėtų sureguliuoti taip, kad produkcija būtų teisingai paskirstoma remiantis pasaulinėmis kainomis. Aš noriu prie to prisidėti.

Žodžio paprašė senatorius Haroldas Tarklas, vyriausiasis komiteto narys ir opozicinės partijos atstovas.

Benas Konas užgniaužė kvapą. Dabar prasidės.

Senatorius Tarklas jau buvo peržengęs septyniasdešimt, ir pasižymėjo itin bjauriu charakteriu.

- Ponia Ešli, ar jūs pirmą kartą Vašingtone?

Taip, sere. Aš manau, kad tai vienas iš pačių...

- Aš manau, jūs daug keliavote?
- Ne. Mes su vyru planavome nuvykti...
- Ar jūs lankėtės Niujorke?
- Ne, sere.
- Kalifornijoje?
- Ne, sere.
- Europoje?

Ne. Bet aš norėjau pasakyti, kad mes planavome...

- Ar jūs apskritai, ponia Ešli, buvote kur nors išvykusi už Kanzaso ribų?

Taip. Aš skaičiau paskaitas Čikagos universitete, o taip pat Denveryje ir Atlantoje.

Tikriausiai tai buvo labai įdomu, ponia Ešli, - sausai atsakė Tarklas. - Aš neprisimenu atvejo, kad komitetui tektų turėti reikalų su tokiu nepasirengusiu kandidatu. Tikimasi, kad jūs atstovausite Jungtinėms Amerikos Valstijoms tokioje sudėtingoje šalyje kaip Rumunija, o jūs mums pasakojate, kad jūsų žinios pagrįstos trumpomis kelionėmis į Čikagą, Denverį ir Atlantą. Juk taip išeina?

Merė matė, kaip visos televizijos kameros pasisuko į jos pusę, ir pasistengė sutvardyti savo emocijas.

Ne, sere. Mano žinios pagrįstos pasaulio analize ir studijavimu. Aš politinių mokslų daktarė ir penkis metus dėsčiau Kanzaso universitete. Be to, mano dėstomas dalykas susijęs su Rytų Europos šalimis. Aš žinau visas Rumunijoje egzistuojančias problemas, žinau, ką jos vyriausybė ir žmonės galvoja apie Jungtines Valstijas ir kodėl taip yra. - Jos balsas skambėjo tvirtai. - Jie apie mūsų šalį žino tik tai, ką jiems paskelbia jų propaganda. Aš norėčiau jiems parodyti, kad JAV ne militaristinė valstybė, iš visų jėgų besistengianti pradėti karą. Aš norėčiau, kad jie pamatytų paprastą amerikiečių šeimą. Aš...

Ji stabtelėjo, bijodama, jog pagauta apmaudo ji per toli nuėjo. Tačiau, jos nuostabai, salėje ėmė ploti.

Posėdis tęsėsi. Po valandos Čarlis Kempbelas kreipėsi į komiteto narius.

- Ar dar yra klausimų?

- Aš manau, kad viskas aišku, - pasakė vienas senatorių.

- Sutinku. Ačiū, ponia Ešli. Posėdis baigtas.

Pitas Konorsas įdėmiai stebėjo Merę, o paskui, kai ją apspito žurnalistų minia, ramiai išėjo.

- Ar jus nustebino prezidento pasiūlymas?

- Jūs manote, kad jūsų kandidatūrai pritars?

- Jūs iš tikrųjų manote, kad galite būti ambasadore?

Ponia Ešli, pasisukite štai taip. Nusišypsokite. Dar kartą.

- Ponia Ešli...

Benas Konas stovėjo nuošaliai. „Ji šaunuolė, - pagalvojo jis. - Ji į viską turi teisingus atsakymus. Velniai rautų, kaip man sužinoti teisingus klausimus"

Kai Merė grįžo į viešbutį, jai paskambino Stentonas Rodžersas.

- Labas vakaras, ponia ambasadore.

Jai ėmė suktis galva.

Iš tikrųjų? O, Stenai? Kaip aš dėkinga jums. Man sunku išreikšti savo jausmus.

- Aš taip pat labai džiaugiuosi, - su pasididžiavimu balse atsakė jis. - Labai džiaugiuosi, Mere.

Kai ji pasakė vaikams, jie pakibo ant jos.

- Aš žinojau, kad tau pasiseks, - sušuko Timas.

- Kaip tu manai, ar tėtis tai žino? - tyliai paklausė Betė.

- Aš tuo tikra, brangioji, - nusišypsojo Merė. - Aš nenustebsiu, jeigu tai jis man padėjo.

Merė paskambino Florensai, ir, kai toji išgirdo naujieną, tai sušuko:

- Puiku! Aš privalau visam miestui papasakoti!

Merė nusijuokė.

- Aš jums ambasadoje paskirsiu kambarį. Atvažiuok su Duglu.

- O kada tu išvyksti į Rumuniją?

Na, iš pradžių dar turi balsuoti senatas, bet Stenas sako, kad tai tik formalumas.

- O paskui?

- Paskui manęs laukia susitikimai su vyriausybės atstovais Vašingtone. Paskui mes su vaikais išskrisime į Rumuniją.

Aš tuojau pat skambinu į „Deili junjon" sušuko Florensa. - Tau turbūt čia pastatys paminklą. Na, viskas. Aš pernelyg susijaudinusi, kad galėčiau kalbėti. Aš tau paskambinsiu rytoj.

Benas Konas apie balsavimo rezultatus sužinojo, kai grįžo į redakciją. Jam kažkas kėlė nerimą. Bet jis negalėjo suprasti, būtent kas.

14 skyrius

Kaip ir sakė Stentonas Rodžersas, balsavimas senate buvo grynas formalumas. Už ją balsavo absoliuti dauguma. Išgirdęs apie tai, prezidentas Elisonas pasakė Rodžersui:

Stenai, mūsų planas pavyko. Dabar mūsų niekas nesustabdys.

Stentonas Rodžersas linktelėjo.

- Niekas, - sutiko jis.

Pitas Konorsas sėdėjo savo kabinete, kai jam pranešė apie balsavimo rezultatus. Jis tuojau pat parašė šifruotą pranešimą. Vienas jo žmonių budėjo CŽV šifravimo kambaryje.

- Man reikalingas kanalas „Rodžeris", - tarė Konorsas. - Palauk už durų.

Kanalas „Rodžeris" buvo labai slapta CŽV telegrafo sistema, kuria naudojosi tik aukšto rango viršininkai. Pranešimus perduodavo lazerio spinduliu ir labai aukštu dažniu per sekundės dalį. Likęs vienas, Konorsas perdavė pranešimą. Jis buvo adresuotas Sigmundui.

Kitą savaitę Merė susitiko su Valstybės sekretoriaus pavaduotoju užsienio reikalams. CŽV direktoriumi, prekybos ministru, Niujorko banko „Čeiz Manheten" direktoriais ir kelių įtakingų žydų organizacijų atstovais. Visi turėjo savų pamokymų, patarimų ir prašymų.

Nedas Tilingastas neslėpė savo entuziazmo.

- Puiku, kad mūsų vaikinai vėl galės ten dirbti, ponia pasiuntine. Mums buvo sunku pakliūti į Rumuniją nuo to laiko, kai mus paskelbė *perso'na non gra'ta** Vienas mano žmogus dirbs jūsų pasiuntinybėje atašė pareigose. - Jis reikšmingai pažiūrėjo į ją. - Aš tikras, kad jūs jam padėsite.

Merė nesuprato, būtent ką ji turės padaryto, tačiau nusprendė neklausti.

Paprastai naujų ambasadorių prisaikdinimo ceremonijai pirmininkauja valstybės sekretorius, o priesaiką priima vienu metu keletas kandidatų. Priesaikos dieną Merei iš ryto paskambino Stentonas Rodžersas.

- Mere, prezidentas Elisonas prašo, kad jūs atvyktumėte į Baltuosius rūmus dvyliktą valandą. Jis pats priims jūsų priesaiką. Paimkite drauge Timą ir Betę.

Ovalinis kabinetas buvo pilnutėlis spaudos atstovų. Kai įėjo Merė kartu su prezidentu, visos televizijos kameros pasisuko į juos, suspragsėjo fotoaparatų užraktai. Merė buvo tik ką pasikalbėjusi su prezidentu ir dabar jautėsi tvirtai ir ramiai.

- Jūs puikiai tinkate šitam postui, - pasakė jis jai. - Kitaip aš jūsų ir nebūčiau pasirinkęs. Mes su jumis įgyvendinsime svajonę.

„Visa tai panašu į sapną", - galvojo Merė, žiūrėdama į kamerų objektyvus.

- Prašom pakelti dešiniąją ranką.

Merė kartojo paskui prezidentą priesaikos žodžius.

- Aš, Merė Ešli, iškilmingai prisiekiu, kad visada gerbsiu ir laikysiuosi Jungtinių Amerikos Valstijų Konstitucijos, ginsiu savo šalį nuo vidaus ir išorės priešų. Aš taip pat prisiekiu, kad savo noru įsipareigoju sąžiningai ir dorai atlikti savo pareigas. Tepadeda man Dievas.

Ji tapo JAV ambasadore Rumunijos Socialistinėje Respublikoje.

---

* Diplomatinis atstovas, neturintis pasitikėjimo tos valstybės, į kurią jis skiriamas, vyriausybės. - Vert. past.

Prasidėjo kasdienybė. Merei įsakė atvykti į Valstybės departamento Europos skyrių. Jai paskyrė laikiną mažytį kabinetą šalia Rumunijos sekcijos.

Džeimsas Stiklis, Rumunijos sekcijos vadovas, buvo profesionalus diplomatas, turintis dvidešimt penkerių metų darbo stažą. Jam buvo apie šešiasdešimt. Jis buvo neaukšto ūgio, lapės veidu ir plonomis lūpomis, šaltomis vandeningomis rudomis akimis. Jis su panieka žiūrėjo į politinius iškilėlius, kurie įsibraudavo į jo pasaulį. Stiklis laikė save geriausiu Rumunijos žinovu, ir, kai prezidentas Elisonas paskelbė, kad pasirengęs pasiųsti naują ambasadorių į tą šalį, neabejojo, jog pasirinks būtent jį. Merės Ešli paskyrimas jam buvo nemalonus netikėtumas. Blogai, kai tave aplenkė, bet kai tave aplenkė niekam nežinoma asmenybė iš Kanzaso, tai tiesiog apmaudu.

Tu tik įsivaizduok sau, kalbėjo jis Briusui, savo geriausiam draugui. - Pusė mūsų pasiuntinių yra prakeikti politiniai iškilėliai. Anglijoje ar Prancūzijoje tai neįmanoma. Argi kariškiai išsirenka sau generolus iš mėgėjų? O štai užsienyje visi prakeikti mūsų iškilėliai yra generolais.

- Džeimsai, tu girtas.

- Aš noriu dar labiau pasigerti.

Dabar jis tiriamai žiūrėjo į priešais jį sėdinčią Merę Ešli.

Merė taip pat tyrinėjo Stiklį. Jis jai pasirodė nemalonus.

„Aš nenorėčiau, kad jis taptų mano priešu", - pagalvojo Merė.

Mums reikia greitai padaryti jus eksperte. O laiko nedaug. - Jis padavė jai krūvelę popierių. - Pradėkite nuo šitų ataskaitų.

- Aš skirsiu jiems visą dieną.

- Ne. Po trisdešimties minučių jums prasidės rumunų kalbos pamokos. Paprastai tam sugaištama keletą mėnesių, bet jūs turite tik porą dienų.

Dienos bėgo, ir Merė jautė, kad netenka jėgų. Kiekvieną rytą ji drauge su Stikliu studijavo būtinus dokumentus.

Aš skaitysiu visus jūsų pranešimus, pranešė jai Stiklis. - Geltonos spalvos - reikalaujantis sprendimo, baltos - informacijai. Antrieji egzemplioriai bus siunčiami į Gynybos ministeriją, CŽV, valstybinį banką ir dešimtis kitų organizacijų. Vienas pirmųjų klausimų, kurio jums teks imtis, - tai rumunų kalėjimuose esančių amerikiečių likimas. Juos būtina išlaisvinti.

- O kuo juos kaltina?

Šnipinėjimu, narkotikų prekyba, vagyste. Rumunai juos gali apkaltinti kuo tik nori.

Merė pagalvojo apie tai, kokiu būdu galima būtų panaikinti kaltinimą šnipinėjimu. „Ką nors sugalvosiu"

- Aišku, - trumpai atsakė ji.

- Įsidėmėkite, Rumunija - labiausiai nepriklausoma šalis už „geležinės uždangos" Ir mes turime padėti jiems tai išsaugoti.

- Suprantama.

Dabar aš jums šį tą duosiu, - pasakė Stiklis. - Šitų dokumentų nepaleiskite iš rankų. Jie slapti. Grąžinsite man juos rytoj rytą. Klausimų turite?

- Ne, sere.

Jis padavė Merei storą užantspauduotą voką.

- Prašom pasirašyti.

Ji pasirašė.

Grįždama mašina į viešbutį, Merė stipriai spaudė voką rankose, jausdamasi tarsi filmo apie Džeimsą Bondą personažu.

Vaikai jau buvo apsirengę ir laukė jos.

„Viešpatie, - prisiminė Merė. - Aš juk žadėjau nuvesti juos į kinų restoranėlį ir į kiną"

- Vaikai, - tarė ji. - Planai šiek tiek pasikeitė. Mūsų žygį teks atidėti kitam kartui. Šiandien mes liksime čia ir vakarieniausime numeryje. Aš turiu skubaus darbo.

- Gerai.

- Žinoma, mama.

„Anksčiau jie būtų ėmę žliumbti. Tačiau dabar jie jau suaugę. Mes visi tampame suaugę"

Ji apkabino juos.

- Kitą kartą būtinai nueisime, - pažadėjo ji.

Tai, ką jai davė Džeimsas Stiklis, buvo tiesiog neįtikėtina. „Nieko nuostabaus, kad jam rytoj reikia grąžinti šituos dokumentus", - pagalvojo Merė. Tai buvo smulki informacija apie visus aukštus Rumunijos veikėjus: nuo prezidento ligi prekybos ministro. Čia buvo nurodyti jų seksualiniai įpročiai, finansinė padėtis, draugai ir panašios detalės. Kurie ne kurie dalykai ją tiesiog sukrėtė. Pavyzdžiui, prekybos ministras miegojo su savo meiluže ir su savo vairuotoju, o tuo tarpu jo žmona mylėjosi su savo tarnaite.

Ligi pat ryto Merė stengėsi įsiminti pavardes ir tamsiąsias charakterio puses žmonių, su kuriais jai teks turėti reikalų. „Įdomu, ar aš galėsiu pažiūrėti jiems į akis?" pagalvojo ji.

Rytą ji grąžino slaptus dokumentus.

- Na, dabar jūs žinote viską apie Rumunijos lyderius, tarė Stiklis.

Taip, - suniurnėjo Merė.

- Jums reikia nuolat atsiminti: dabar rumunai taip pat žino apie jus viską.

Vargu ar tai jiems ką nors duos.

- Jūs taip manote? - Stiklis atsilošė kėdėje. - Jūs moteris, ir, be to, vieniša. Jie jau dabar laiko jus lengvu grobiu. Jie pamėgins pasinaudoti jūsų vienišumu. Jie žinos kiekvieną jūsų judesį. Ambasada ir jūsų rezidencija prikaišiota klausomųjų įtaisų. Komunistinėse šalyse mums tenka naudotis vietos tarnų paslaugomis, todėl kiekvienas jų - būtinai Rumunijos saugumo bendradarbis.

„Jis mėgina mane įbauginti, - pagalvojo Merė. - Nieko jam neišeis"

Merė buvo suplanavusi kiekvieną valandą. Be rumunų kalbos paskaitų, į jos tvarkaraštį įėjo kursai Užsienio reikalų institute Rosline, instruktažai Karinės žvalgybos agentūroje, susitikimai su tarptautinio saugumo skyriaus viršininku

ir senato atstovais. Visi jie turėjo savų reikalavimų, palinkėjimų ir patarimų.

Merė jautė sąžinės graužimą: ji visai apleido vaikus. Stentonas Rodžersas padėjo jai surasti auklėtoją. Be to, Timas ir Betė susidraugavo su kitais viešbutyje gyvenusiais vaikais. Taigi jie bent jau turėjo draugų. Tačiau ji vis dėlto norėjo dažniau pabūti su jais.

Merė suspėdavo su jais tik papietauti, kadangi aštuntą valandą ryto jai prasidėdavo rumunų kalbos pamokos. Jai rumunų kalba pasirodė labai sunki. „Stebiuosi, kaip rumunai gali ja kalbėti?" Ji mokėsi rumuniškas frazes, garsiai jas kartodama:

- Labas rytas.
- Ačiū.
- Sveiki atvykę.
- Aš nesuprantu.
- Ponas.
- Panelė.

Ir visi šitie žodžiai buvo tariami visai kitaip, negu rašomi.

Betė ir Timas stebėjo, kaip ji triūsia prie namų darbų, ir šypsojosi.

Tai tau atpildas už tai, kad vertei mus mokytis daugybos lentelę.

Susitikęs su ja eilinį kartą Džeimsas Stiklis tarė:

- Ponia ambasadore, aš noriu supažindinti jus su jūsų karo atašė, pulkininku Viljamu Makiniu.

Bilis Makinis vilkėjo civiliniais drabužiais, tačiau iš jo laikysenos nesunku buvo atspėti, kad jis kariškis. Tai buvo aukštas vidutinio amžiaus vyriškis vėjų nugairintu veidu.

- Malonu su jumis susipažinti, ponia ambasadore.

Makinis kalbėjo žemu pakimusiu balsu, lyg jam būtų skaudėjusi gerklė.

- Labai malonu, - atsakė Merė.

Pulkininkas Makinis buvo pirmasis jos vadovaujamos ambasados darbuotojas, ir ji truputį jaudinosi. Tikrovė, atrodė, tapo dar apčiuopiamesnė.

- Nekantriai laukiu darbo pradžios su jumis, - pasakė pulkininkas Makinis.

- Ar jūs anksčiau lankėtės Rumunijoje?

Pulkininkas ir Džeimsas Stiklis susižvalgė.

- Jis ten buvo anksčiau, - atsakė Stiklis.

Kiekvieną pirmadienį Valstybės departamento konferencijų salėje instruktažai naujiems pasiuntiniams.

- Diplomatinėje tarnyboje egzistuoja griežta pavaldumo sistema. Viršuje yra ambasadorius. „Po juo" („Po ja", automatiškai pasakė sau Merė) yra politinis patarėjas ir patarėjas ryšiams su visuomene. Taip pat ambasadoriui pavaldūs karo atašė, prekybos ir žemės ūkio atašė. Jūs turėsite diplomatinio neliečiamumo statusą. Jus negalės areštuoti už greičio viršijimą, padegimą ir net ką nors nužudžius. Jeigu jūs numirsite, niekas neturi teisės paliesti jūsų kūno arba skaityti jūsų paliktus užrašus. Jums nereikia mokėti parduotuvėse - jų šeimininkai negalės paduoti jų į teismą.

Neduok Dieve, jei apie tai sužinos mano žmona, šūktelėjo vienas dalyvaujančių diplomatų.

Visada atsiminkite, kad ambasadorius yra asmeninis prezidento atstovas tos šalies vyriausybei, kurioje jis akredituotas. Tikimės, kad jūs elgsitės prideramai. Instruktorius žvilgtelėjo į laikrodį. Prieš kitą instruktaža perskaitykite „Nurodymų dėl užsienio santykių" antrojo tomo trys šimtai pirmąjį skyrių, kur kalbama apie socialinius ryšius. Ačiū.

Merė ir Stentonas Rodžersas pietavo „Votergeito" viešbutyje.

- Prezidentas Elisonas nori, kad visuomenė jus geriau pažintų, - tarė Rodžersas.

- O ko iš manęs reikalaujama?

Mes organizuojame nacionalinę kampaniją. Interviu spaudai, radijui, televizijai.

Aš juk niekada... Na, bet jeigu tai taip svarbu, aš pamėginsiu.

Puiku. Jums reikia atnaujinti savo garderobą. Jūs negalite dukart pasirodyti su tuo pačiu drabužiu.

- Stenai, bet juk tai kainuoja baisius pinigus! Be to, aš neturiu laiko vaikščioti po parduotuves. Aš užsiėmusi nuo ankstyvo ryto ligi vėlaus vakaro. Jeigu...

- Nėra jokių problemų. Mums padės Elena Mondi.

- Kas?

Tai viena geriausių Vašingtono pirkėjų. Ji pati viską sutvarkys.

Elena Mondi - patraukli negrė, anksčiau dirbusi fotomodeliu, o vėliau ėmusi vadovauti asmeninių pirkinių tarnybai. Vieną dieną ji užėjo pas Merę ir ištisą valandą aptarinėjo jos naująjį garderobą.

- Puiki suknelė Džanksn Sičiui, - atvirai pasakė ji, apžiūrinėdama Merę. Bet mums reikia užvaldyti Vašingtoną. Tiesa?

- Aš neturiu tiek pinigų...

- Aš žinau, kur galima nusipirkti pigiau, - nusišypsojo Elena Mondi. - Taigi jums reikės ilgos vakarinės suknelės, suknelės kokteiliams ir vakariniams priėmimams, suknelės arbatėlėms ir dieniniams priėmimams, dalykinis kostiumas gatvei ir darbui, juoda suknelė ir atitinkama skrybėlaitė, kad galėtumėte dalyvauti gedulinguose renginiuose arba laidotuvėse.

Pirkiniams buvo sugaištos trys dienos. Kai viskas buvo supirkta, Elena Mondi vertinamai pažiūrėjo į Merę Ešli:

Jūs patraukli moteris, bet galima padaryti jus dar patrauklesnę. Aš noriu, kad jūs nueitumėte į grožio saloną pas Siuzaną ir pas Bilį į „Sanšain" kirpyklą. Po kelių dienų Merė susitiko su Stenu Rodžersu viename oficialių pietų. Jis pažiūrėjo į Merę ir nusišypsojo.

- Jūs atrodote stulbinančiai.

Prasidėjo laikraščių puolimas. Jį suplanavo Valstybės departamento Ryšių su spauda skyriaus viršininkas Janas Vilersas. Keturiasdešimtmetis Vilersas jaunystėje pats buvo

nepailstantis žurnalistas ir, atrodė, žinojo viso pasaulio informacijos priemones.

Merė sėdėjo prieš televizijos laidų „Labas rytas, Amerika" „Susitikimas su spauda", „Ugnies riba" kameras. Interviu su ja pasirodė laikraščiuos „Niujork taims", „Vašington post" ir dešimtyje kitų. Iš jos ėmė interviu „Taimso", „Špigelio", „Oži" ir „Mondo" reporteriai. Žurnalai „Taim" ir „Pipl" paskyrė jai ir jos vaikams ištisus skyrius. Merės fotografijos mirgėjo visur, ir kas beatsitikdavo pasaulyje, ją iš karto prašydavo pakomentuoti tą įvykį. Merė Ešli ir jos vaikai tapo įžymybėmis.

- Mam, - tarė Timas, - tiesiog kraupu pasidaro, kai matai visuose žurnaluose mūsų nuotraukas.

- Būtent kraupu, - sutiko Merė.

Ji šlovės spinduliuose jautėsi nejaukiai. Ji taip ir pasakė Stentonui Rodžersui.

Benas Konas ir Akiko gulėjo lovoje. Akiko buvo žavi japonė, dešimčia metų jaunesnė už reporterį. Jie susipažino prieš keletą metų, kai jis rašė straipsnį apie manekenes, ir nuo to laiko nesiskyrė.

Konas buvo paskendęs savo mintyse.

Ar kas nors atsitiko, mielasis? švelniai paklausė Akiko. - Gal man dar tave paglamonėti?

Jo mintys klaidžiojo kažkur toli.

- Ne, aš ir taip jau susijaudinęs.

- Kažkodėl nematau, - erzinančiu balsu pasakė ji.

Man neduoda ramybės viena medžiaga laikraščiui. Šitame mieste vyksta kažkas keisto.

- Kas čia nepaprasta?

- Aš ir pats nežinau, štai koks reikalas.

- Tu man papasakosi?

Merė Ešli. Per paskutines dvi savaites jos fotografija pasirodė šešių žurnalų viršeliuose, o juk ji dar nepradėjo eiti savo pareigų. Akiko, kažkas daro ją superžvaigžde. Bet kodėl?

Nepamiršk, kad mano rytietiškas mąstymo būdas. Turbūt tu viską perdedi.

Benas Konas užsidegė cigaretę ir giliai užsitraukė.

- Galbūt tu ir teisi, - suniurnėjo jis.

Ji perbraukė ranka per jo kūną ir ėmė glostinėti.

- Gal tu padėsi cigaretę ir uždegsi mane?

- Rytoj bus pranešimas viceprezidento Bredfordo garbei, - tarė Stentonas Rodžersas. - Aš paėmiau tau kvietimą. Penktadienį „Pan Ameriken junjon"

„Pan Ameriken junjon" buvo įsikūręs didingame pastate su didžiuliu sodu. Čia dažnai vykdavo įvairūs diplomatiniai priėmimai. Pietūs viceprezidento garbei buvo žymus įvykis, krištolas ir senovinis sidabras puošė stalus. Tyliai grojo nedidelis orkestras. Visi kviestieji priklausė sostinės elitui. Be viceprezidento ir jo žmonos, čia buvo senatoriai, ambasadoriai ir įvairiausios įžymybės.

Merę stulbino ją supanti prabanga.

„Reikia viską įsiminti, kad galėčiau papasakoti Timui ir Betei", - pagalvojo ji.

Svečius pakvietė prie stalo. Merė sėdėjo tarp senatorių, aukštų departamento valdininkų ir diplomatų. Pietūs buvo prašmatnūs, o žmonės - žavūs.

Vienuoliktą valandą Merė šalia jos sėdinčiam senatoriui tarė:

- Aš net nepastebėjau, kad jau taip vėlu. Aš pažadėjau vaikams, kad neužtruksiu.

Ji pakilo ir linktelėjo svečiams.

- Buvo labai malonu su jumis susipažinti. Iki pasimatymo.

Salėje įsivyravo tyla. Kviestiniai svečiai žiūrėjo, kaip Merė eina prie išėjimo.

- O Viešpatie! - sukuždėjo Stentonas Rodžersas. - Jos juk niekas neįspėjo.

Kitą rytą per pusryčius Stentonas Rodžersas susitiko su Mere.

Mere, tarė jis. - Šitame mieste egzistuoja griežtos taisyklės. Daugelis jų siaubingai kvailos, tačiau jų reikia laikytis.

- Aš ką nors ne taip padariau?

- Jūs pažeidėte pirmąją taisyklę, - atsiduso jis. - Niekas - absoliučiai niekas - negali išeiti iš priėmimo anksčiau už garbingąjį svečią. O garbingasis svečias vakar buvo Jungtinių Valstijų viceprezidentas.

- O Viešpatie!

- Šiandien be perstojo skambėjo visi telefonai.

Atleiskite, Stenai. Aš juk šito nežinojau. Be to, aš buvau pažadėjusi vaikams...

- Vašingtone vaikai neegzistuoja, čia yra tiktai rinkėjai. Šitame mieste sukoncentruota visa valdžia. Niekada to nepamirškite.

Iškilo piniginių problemų. Išlaidos buvo tiesiog neįsivaizduojamos. Vašingtono kainos Merę stulbino. Ji atidavė kuriuos ne kuriuos skalbinius į viešbučio skalbyklą, o kai pamatė sąskaitą, vos nenualpo.

Penki doleriai ir penkiasdešimt centų už tai, kad išskalbė palaidinę? Ir du doleriai už tai, kad išskalbė liemenėlę. Na, jau ne, dabar aš pati skalbsiu.

Ji sudrėkino pėdkelnes šaltu vandeniu ir įdėjo į šaldiklį. Jos bus stipresnės. Vaikų drabužius ji skalbė kriauklėje. Išskalbtas nosinaites ji džiovino ant veidrodžio, o paskui jas rūpestingai sulankstydavo, kad nereikėtų lyginti. Savo sukneles ir Timo kelnes ji pakabindavo ant pakabų vonioje, paskui ligi galo atsukdavo karšto vandens čiaupą ir uždarydavo vonios duris. Kai vieną rytą Betė atidarė vonios duris, iš ten išsiveržė garų kamuoliai.

- Mama! Ką tu darai?

Pinigus taupau, išdidžiai atsakė Merė. - Skalbimo kainos tiesiog gluminančios.

- O jeigu pas mus užeis prezidentas? Kaip tai atrodys? Jis žiūrės į tave kaip į prasčiokę.

- Prezidentas pas mus neužeis. Prašau uždaryti duris ir netrukdyti man taupyti pinigus.

Taip jau ir prasčiokė! Jeigu prezidentas pamatytų, ką ji daro, jis ja didžiuotųsi. Ji parodytų jam skalbyklos sąskaitą, ir jis pamatytų, kiek ji sutaupė būdama praktiška amerikietė. Jis būtų priblokštas. „Jeigu mano vyriausybės nariai turėtų tokią vaizduotę kaip jūsų, ponia ambasadore, mūsų eko-

nomika būtų kur kas geresnė. Mes praradome dvasią, pionierių padariusių šią šalį didžia. Žmonės prarado nuovokumą. Mes daugiau pasikliauname elektros prietaisais negu patys savimi. Aš noriu parodyti jus kaip pavyzdį kuriems ne kuriems Vašingtono valdininkams, kurie mano, jog mūsų šalis padaryta iš pinigų. Tai jiems bus gera pamoka. Beje, Mere Ešli, man kilo puiki mintis. Aš paskirsiu jus finansų ministre"

Garai veržėsi pro durų apačią, o kai Merė jas atidarė, visas garų debesys įsiveržė į svetainę. Pasigirdo durų skambutis, ir Betė šūktelėjo:

- Mama, pas tave atėjo Džeimsas Stiklis.

15 skyrius

Kiekvieną dieną tai atrodo vis keisčiau, pasakė Benas Konas. Jis sėdėjo nuogas lovoje greta Akiko. Jie žiūrėjo laidą „Susitikimas su spauda", kurioje dalyvavo Merė Ešli.

- Aš manau, - kalbėjo naujoji ambasadorė Rumunijoje, kad, prisijungusi Honkongą ir Makao, Kinija taps humaniškesne komunistine visuomene.

- Iš kur, velniai rautų, ji gali žinoti apie Kiniją? - suniurnėjo Benas Konas. Jis pasisuko į Akiko. - Prieš tave namų šeimininkė iš Kanzaso, kuri nei iš šio, nei iš to tapo tarptautine eksperte.

- Ji ganėtinai protinga, - pasakė Akiko.

- Protinga - tai viena. Tačiau kiekvieną kartą, kai ji duoda interviu, reporteriai lyg nuo grandinės nutrūksta. Kaip ji prasimušė į „Susitikimą su spauda"? Aš tau pasakysiu. Kažkas nusprendė, jog Merė Ešli turi tapti įžymybe. Bet kas? Kodėl? Net apie Čarlzą Lindbergą* tiek nekalbėjo.

- Kas toks Čarlzas Lindbergas?

Benas Konas atsiduso.

Štai ji, skirtingų kartų problema. Jokio tarpusavio supratimo.

---

* Garsus amerikiečių lakūnas, pirmasis perskridęs Atlanto vandenyną.

Yra kiti tarpusavio supratimo keliai, - švelniai pasakė Akiko. Ji švelniai pargriovė jį ir apžergė. Jos ilgi šilkiniai plaukai kuteno jam krūtinę. Kai jis stipriai susijaudino, ji paglostė jo varpą ir pasakė:

- Sveikas, Artūrai.

- Artūras geidžia tavęs.

- Palauk. Aš tuojau grįšiu.

Ji išlipo iš lovos ir nuėjo į vonią. Benas Konas pažiūrėjo į televizoriaus ekraną ir pagalvojo: „Reikia išsiaiškinti su šita ledi. Čia kažkas ne taip, ir aš sužinosiu, būtent kas"

Akiko, sušuko jis. Kur tu dingai? Artūrą lenkia miegas.

Pasakyk jam, kad truputį palauktų. Aš jau einu. Po kelių minučių ji grįžo į kambarį, nešdamasi dubenį su ledais, plakta grietinėle ir vyšniomis.

- Viešpatie, kam? Aš sotus. Aš noriu tavęs.

- Gulėk ir nejudėk. - Ji patiesė po juo rankšluostį, ranka paėmė ledų ir ėmė teplioti jo varpą.

- Ei! Šalta! - suriko jis.

- Tyliau! - Ant ledų ji užtepė plaktos grietinėlės ir galiausiai lytinį organą papuošė vyšnia.

- Dievinu ledus su vaisiais, - sukuždėjo ji.

Paskui ji ėmė visa tai laižyti liežuviu. Beną užliejo neįtikėtinų pojūčių banga. Ir visi jie buvo malonūs. Kai jis jau negalėjo daugiau ištverti, jis parvertė Akiko ant nugaros ir suartėjo su ja.

Iš televizoriaus ekrano Merė Ešli kalbėjo:

- Vienas geriausių būdų išvengti karo su šalimis, kurios nepripažįsta amerikietiškosios ideologijos tai prekyba su jomis...

Tą vakarą Benas Konas paskambino Janui Vilersui.

- Sveikas, Janai!

- Bendži, bičiuli! Kuo galiu būti naudingas?

- Padaryk man vieną paslaugą.

- Visada pasirengęs.

Aš supratau, kad tu organizuoji interviu su mūsų naująja ambasadore Rumunijoje.

- Taip, - atsargiai atsakė Janas.

- Kas stovi už viso to? Aš norėčiau žinoti.

- Atleisk, Benai. Tuo užsiima Valstybės departamentas. Aš viso labo menkas žmogelis. Paklausk valstybės sekretorių.

- Kodėl tu nepasiunti manęs tiesiog į užpakalį, Janai? Aš manau, kad nuvažiuosiu ir pats susižinosiu.

- Ir kur tu ketini važiuoti?

- Į Džanksn Sitį Kanzaso valstijoje.

Benas Konas Džanksn Sityje išbuvo tiktai vieną dieną. Apie valandą jis kalbėjo su šerifu Mansteriu ir vienu jo pavaduotojų, o paskui išsinuomota mašina nuvažiavo į Railio fortą, kur kalbėjosi su KTS atstovu. Tą pačią dieną jis išskrido atgal.

Kai tik jo lėktuvas pakilo į orą, iš Railio forto paskambino į Vašingtoną.

Merė Ešli ėjo koridoriumi į Džeimso Stiklio kabinetą, kai už nugaros išgirdo žemą vyrišką balsą.

- Čia tai bent!

Merė staigiai atsigręžė. Aukštas nepažįstamasis stovėjo atsirėmęs į sieną, įžūliai šypsodamasis. Jis buvo nesiskutęs, mūvėjo džinsus ir avėjo sportinius batelius. Jo akys žiūrėjo pašaipiai. Jo pasipūtėliška išvaizda išvedė ją iš kantrybės. Greitai nusisukusi, Merė piktai nužingsniavo toliau, jausdama jo žvilgsnį.

Pas Džeimsą Stiklį ji išbuvo daugiau kaip valandą. Kai Merė grįžo į savo kabinetą, tai aptiko ten nepažįstamąjį, kuris sėdėjo jos krėsle, kojas užsikėlęs ant stalo ir žiūrinėjo jos popierius. Ji pajuto, kaip pykčio raudonis užliejo jos skruostus.

- Kokį velnią jūs čia darote?

Vyriškis permetė ją ilgu žvilgsniu, paskui tingiai atsistojo.

- Aš Maikas Sleidas. Vadinkite mane tiesiog Maiku.

Kuo nusipelniau jūsų vizito, pone Sleidai? - lediniu tonu paklausė ji.

Apskritai tai niekuo, - paprastai atsakė jis. - Mes su jumis kaimynai. Aš dirbu čia skyriuje. Manau, imsiu ir užeisiu pasisveikinti.

- Jūs jau pasisveikinote. Be to, jeigu jūs iš tikrųjų dirbate skyriuje, manau, kad jūs turite savo stalą. Todėl ateityje nesėskite prie mano stalo ir nesirauskite mano popieriuose!

- Dieve, na ir charakteris! O aš girdėjau, kad kanzasiečiai, arba kaip jūs ten save vadinate, svetingi ir draugingi žmonės.

Pone Sleidai, - iškošė pro dantis Merė. - Aš duodu jums dvi sekundes, kad išsinešdintumėte iš čia, kitaip aš pakviesiu sargybinį.

- Aš turbūt kažką ne taip nugirdau, - suniurnėjo jis.

- Ir jeigu jūs iš tikrųjų čia dirbate, tai jums reikia nueiti namo nusiskusti ir padoriai apsirengti.

- Aš turėjau žmoną, kuri man sakydavo tą patį, - atsiduso jis. - Bet jos jau seniai nėra.

Merės veidas liepsnojo iš įniršio.

- Lauk!

- Kol kas, mažyle, - jis pamojavo jai ranka. - Dar pasimatysime.

„Ne, - pagalvojo Merė, - nė už ką"

Tą rytą ją persekiojo vieni nemalonumai. Džeimsas Stiklis buvo nusiteikęs priešiškai. Jis to net neslėpė. Apie vidudienį Merė pasijuto visai nusialinusi. Ji nusprendė nepietauti, o pasivažinėti Vašingtono gatvėmis ir truputį atsipalaiduoti. Jos limuzinas stovėjo priešais Užsienio reikalų institutą.

Laba diena, ponia ambasadore, - tarė vairuotojas. Kur jūs pageidaujate važiuoti?

Bet kur, Marvinai. Imkime ir paprasčiausiai pasivažinėkime.

Taip, ponia. - Mašina švelniai pajudėjo iš vietos. - Ar norite pasižiūrėti į ambasadas?

Taip. Ji buvo pasirengusi važiuoti bet kur, kad atsikratytų apmaudo.

Vairuotojas pasuko į kairę ir nuvažiavo į Masačusetso aveniu.

- Jos prasideda čia, - pasakė Marvinas, kai jie išvažiavo į platų prospektą. Jie važiavo lėtai, kad ji galėtų apžiūrėti čia įsikūrusias ambasadas.

Japonijos ambasadą Merė atpažino iš vėliavos su tekančia saule. Ant indų ambasados durų puikavosi auksinis dramblys.

Jie pravažiavo mečetę, kurios kieme klūpodami meldėsi žmonės. Pravažiavo 23-ją gatvę, kurios kampe stovėjo balto akmens pastatas.

Tai Rumunijos ambasada, - tarė Marvinas. - O šalia...

- Prašau sustoti.

Limuzinas sustojo. Merė pro langą pažiūrėjo į palei duris kabančią lentelę:

RUMUNIJOS SOCIALISTINĖS RESPUBLIKOS AMBASADA

Paklususi netikėtam postūmiui, Merė tarė:

- Palaukite manęs čia. Aš noriu užeiti į ambasadą.

Jos širdis tankiai plakė. Tai bus jos pirmas kontaktas su šalimi, apie kurią ji pasakojo studentams ir kuri keleriems metams taps jos namais.

Giliai atsidususi, Merė paspaudė skambučio mygtuką. Tyla. Ji stumtelėjo duris, ir tos atsidarė. Merė įėjo vidun. Vestibiulyje buvo tamsu ir šalta. Palei sieną stovėjo sofa, du krėslai ir televizorius. Išgirdusi žingsnius, ji atsigręžė. Aukštas liesas žmogus paskubomis leidosi laiptais.

Taip? Taip? Kas atsitiko? - kartojo jis.

Merė nušvito.

- Labas rytas. Aš - Merė Ešli. Aš nauja ambasadorė...

Vyriškis užsidengė rankomis veidą.

- O Viešpatie!

- Kas nors ne taip? - išsigando Merė.

Bet juk mes jūsų visai nelaukėme, ponia ambasadore.

- O, aš žinau. Aš tiesiog važiavau pro šalį...

- Ambasadorius Korbesku siaubingai, siaubingai susijaudins.

Susijaudins? Kodėl? Aš juk paprasčiausiai užvažiavau...

- Žinoma, žinoma. Atleiskite man. Aš vadinuosi Gabrielis Stoika. Aš ambasadoriaus pavaduotojas. Leiskite, aš įjungsiu šildymą ir uždegsiu šviesą. Matote, mes jūsų nelaukėme. Visai nelaukėme.

Matėsi, kad jis visiškai pasimetęs. Merė norėjo išeiti, bet buvo jau per vėlu. Ji žiūrėjo, kaip bruzdėjo Gabrielis Stoika, uždegdamas šviesas, kol visa salė galiausiai nušvito.

Po kelių minučių bus šilta, atsiprašinėjamu tonu pasakė jis. Mes stengiamės taupyti elektros energiją. Vašingtone labai brangu.

Ji norėjo prasmegti iš gėdos skradžiai žemę.

- Jeigu aš būčiau žinojusi...

- Ne, ne. Nieko baisaus. Ambasadorius viršuje. Aš jam pranešiu apie jūsų atvykimą.

- Neverta...

Bet Stoika jau nulėkė į viršų.

Po penkių minučių Stoika grįžo.

- Prašom užeiti. Ambasadorius džiaugiasi, kad jūs atvykote. Labai džiaugiasi.

- Jūs tikras, kad?..

- Jis jūsų laukia.

Stoika palydėjo ją į viršų. Jie įėjo į konferencijų salę, kur stovėjo ilgas stalas su dvylika kėdžių. Palei sieną stovėjo stelažai su rumuniškais suvenyrais, ant kitos sienos kabojo reljefinis Rumunijos žemėlapis. Virš židinio puikavosi valstybinė Rumunijos vėliava. Užsisagstydamas švarką prie jos ėjo Rumunijos ambasadorius Radu Korbesku. Tai buvo aukštas tamsiaplaukis vyriškis. Tarnas visur uždeginėjo šviesas.

- Ponia ambasadore, - sušuko Korbesku. - Kokia netikėta garbė! Atleiskite, kad taip neoficialiai jus priimame. Jūsų Valstybės departamentas neįspėjo mūsų apie jūsų vizitą.

- Tai mano kaltė, - pasakė Merė. - Aš važiavau pro šalį ir...

- Aš taip džiaugiuosi jus matydamas! Taip džiaugiuosi! Mes tiek daug kartų matėme jus per televiziją ir skaitėme

laikraščiuose. Mes taip norėjome susipažinti su naujaja ambasadore. Ar norite arbatos?

- Na, jeigu jūsų tai neapsunkins...

- Apsunkins? Ką jūs! Atleiskite, kad mes nesurengėme jums oficialių pietų. Atleiskite man. Aš taip sutrikęs. - „Tai aš sutrikusi, - galvojo Merė. - Ir kodėl aš čia atėjau? Kvailė, kvailė, kvailė! Aš net savo vaikams apie tai nepasakosiu. Šitą paslaptį aš nusinešiu į kapą"

Kai atnešė arbatą, rumunų ambasadorius taip jaudinosi, kad ją išliejo.

- Koks aš nerangus. Atleiskite, man.

Merei norėjosi, kad jis liautųsi atsiprašinėjęs.

Ambasadorius ėmė kalbėti aukštuomenės temomis, tačiau tai tik blogino padėtį. Buvo matyti, kad jis siaubingai pasimetęs. Pirmai progai pasitaikius, Merė pakilo.

- Labai jums ačiū, Jūsų ekscelencija. Džiaugiuosi susipažinusi su jumis.

Ir ji greitai išėjo.

Kai Merė grįžo į savo kabinetą, Džeimsas Stiklis tuojau pat ją pakvietė pas save į kabinetą.

Ponia Ešli, lediniu balsu pradėjo jis. Ką jūs sau leidžiate?

„Matyt, man nepavyks to išlaikyti paslaptyje", nusprendė Merė.

Ar jūs dėl Rumunijos ambasados? Aš nusprendžiau tiesiog užeiti ir susipažinti...

- Čia jums ne kaimas, kai vaikščiotumėte į svečius, - suriaumojo Stiklis. - Vašingtone tiesiog taip niekas į ambasadas nevaikšto. Jeigu vienas ambasadorius nori susitikti su kitu, jis pasiunčia jam kvietimą. Jūs pastatėte Korbesku į keblią padėtį. Man vos pavyko jį atkalbėti, kad nepareikštų oficialaus protesto Valstybės departamentui. Jis mano, kad jūs atėjote, jog tyčia užkluptumėte jį nepasirengusį.

- Ką? Aš tiktai...

- Atsiminkite, jog jūs daugiau ne paprasta pilietė, jūs Jungtinių Valstijų vyriausybės atstovė. Kitą kartą, kai jums

kils panašus noras, iš pradžių paklauskite manęs. Tikiuosi, aš pasakiau aiškiai?

Taip, - atsakė Merė.

- Gerai. - Jis pakėlė ragelį ir surinko numerį. - Ponia Ešli čia. Tu užeisi? Gerai.

Merė sėdėjo, netardama nė žodžio, jausdamasi nubaustu vaiku. Durys atsidarė, ir įėjo Maikas Sleidas.

Jis pažiūrėjo į Merę ir nusišypsojo.

- Laba diena, aš paklausiau jūsų patarimo ir nusiskutau.

- Ar jūs pažįstami? - paklausė Stiklis.

- Ne visai, - atsakė Merė, žiūrėdama į Sleidą. - Aš radau jį savo kabinete besirausiantį mano popieriuose.

- Ponia Ešli, pristatau jums Maiką Sleidą. Jis bus jūsų pavaduotojas ambasadoje.

- Kuo?

- Ponas Sleidas dirba Rytų Europos skyriuje. Paprastai iš Vašingtono jis neišvažiuoja, tačiau buvo nuspręsta paskirti jį jūsų pavaduotoju.

Merė pašoko nuo kėdės.

- Ne, - pasipriešino ji. - Tai neįmanoma.

- Aš pažadu skustis kiekvieną dieną, - nuolankiai pasakė Sleidas.

Merė atsisuko į Stiklį.

- Aš maniau, kad ambasadoriui leidžiama pačiam pasirinkti pavaduotoją.

Taip, tačiau...

- Aš atmetu Maiko Sleido kandidatūrą. Man jis nereikalingas.

Įprastomis aplinkybėmis jūs galėtumėte pasinaudoti savo teise, tačiau šiuo atveju jūs neturite pasirinkimo. Tai Baltųjų rūmų įsakymas.

Merė Maiką Sleidą sutikdavo visur. Pentagone, senato valgykloje, Valstybės departamento koridoriuose. Jis visada dėvėjo džinsus, sportinius marškinėlius ir avėjo sportinukais. Ji negalėjo suprasti, kaip jį įleidžia į tokias įstaigas.

Sykį ji matė jį pietaujantį su pulkininku Makiniu. Jie kažką karštai aptarinėjo, ir Merei pasidarė smalsu, kokie

interesai juos siejo. „Galbūt jie seni draugai? O gal jie kažką rezga prieš mane? Aš tampu paranoike, - pagalvojo Merė. - O juk aš dar ne Rumunijoje"

Čarlis Kempbelas, senato užsienio reikalų komiteto galva, surengė Merės garbei priėmimą. Kai ji įėjo į salę, tai pamatė, kad visos moterys vilkėjo puikius vakarinius tualetus. „Aš šitam pasauliui nepriklausau, - pagalvojo ji. - Jos atrodo taip, tarsi būtų tokios gimusios"

Ji nežinojo, jog atrodo geriau už visas.

Čia buvo nemažai fotografų, ir ją fotografavo dažniau už kitus. Ji šoko su daugeliu vyrų, ir bemaž visi prašė jos telefono numerio. Ji visam tam buvo abejinga.

- Atleiskite, - sakė ji visiems, - darbas ir šeima atima iš manęs visą laiką.

Jai net į galvą neatėjo mintis, kad ji galėtų su kuo nors susitikti. išskyrus Edvardą, kito vyro ji neturės.

Su ja prie stalo sėdėjo Čarlis Kempbelas su žmona ir keletas žmonių iš Valstybės departamento. Ėmė kalbėti apie juokingas situacijas, atsitikusias ambasadoriams.

- Prieš keletą metų Madride, - pasakojo vienas svečių, - šimtai karingai nusiteikusių studentų susirinko palei Britanijos ambasadą, reikalaudami grąžinti Gibraltarą Ispanijai. Kai jie buvo bemaž įsibrovę į ambasados teritoriją, paskambino vienas Franko vyriausybės ministrų. „Aš apstulbintas to, kas vyksta prie jūsų ambasados, pasakė jis. Gal atsiųsti daugiau policijos?" - „Ne, - atsakė ambasadorius. - Geriau siųskite mažiau studentų"

Ar tiesa, paklausė kažkas, kad senovės graikai Hermį laikė pasiuntinių globėju?

Taip. Jis taip pat globojo valkatas, vagis ir melagius.

Merei vakaras patiko. Visi aplinkiniai buvo tokie protingi, mandagūs, įdomūs. Ji buvo pasirengusi sėdėti ligi ryto. Šalia jos sėdintis vyriškis paklausė:

- Ar jums rytoj reikia anksti keltis?

- Ne, - atsakė ji. - Rytoj sekmadienis, ir aš galiu išsimiegoti.

Šiek tiek vėliau viena moterų nusižiovavo.

- Atleiskite, aš turėjau sunkią dieną.

- Aš taip pat, - su šypsena atsakė Merė.

Staiga jai pasirodė, kad salėje įsivyravo keista tyla. Ji pastebėjo, jog visi žiūri į ją. „Koks reikalas?" - pagalvojo ji. Merė žvilgtelėjo į laikrodį. Trečia valanda nakties. Ir staiga su siaubu prisiminė, jog Stentonas Rodžersas ją įspėjo: „Pirmiausia visada išeina garbingasis svečias"

O juk tas svečias buvo ji! „Viešpatie, - pagalvojo ji. - Jie juk negali išeiti, kol neišėjau aš!"

Ji pakilo ir prislėgtu balsu pasakė:

Linkiu visiems labos nakties. Vakaras buvo tiesiog puikus.

Apsisukusi ji nuėjo durų link, girdėdama, kaip visi sukruto eiti.

Pirmadienio rytą ji susidūrė koridoriuje su Maiku Sleidu.

- Aš girdėjau, - šypsodamasis pasakė jis, - kad jūs pusę Vašingtono laikėte ant kojų kiaurą naktį.

Jo išraiška išvedė ją iš kantrybės.

Eidama pro Džeimso Stiklio kabinetą, ji užsuko pas jį.

- Pone Stikli, aš manau, kad jei ponas Sleidas bus mano pavaduotoju, tai neigiamai atsilieps mūsų ambasados darbui Rumunijoje.

Jis atsitraukė nuo dokumento, kurį skaitė.

- Taip? O koks reikalas?

- Jo elgesys. Aš manau, kad jis šiurkštus ir pasipūtęs. Sąžiningai pasakius, jis man nepatinka.

Taip, Maikas turi tam tikrų keistumų, bet...

Keistumų? Bet jis juk šiurkštus ir neišauklėtas kaip raganosis. Aš oficialiai reikalauju, kad man paskirtų kitą pavaduotoją.

- Jūs baigėte?

- Taip.

- Ponia Ešli, taip išėjo, kad Maikas Sleidas yra labiausiai patyręs Rytų Europos valstybių specialistas. Jūsų uždavinys tas, kad užmegztumėte draugiškus ryšius su rumunais. O mano darbas - jums visokeriopai padėti. Taigi geresnio

už Maiką Sleidą nėra. Ir aš daugiau nenoriu nieko girdėti. Aš aiškiai kalbu?

„Beprasmiška, - pagalvojo Merė. - Absoliučiai beprasmiška"

Susinervinusi ji grįžo į savo kabinetą. „Galima būtų pakalbėti su Stenu, - pagalvojo ji. - Jis padėtų. Tačiau tai bus silpnumo parodymas. Aš pati pamėginsiu susidoroti su Maiku Sleidu"

- Svajojame?

Merė krūptelėjo. Priešais ją su krūvele memorandumų stovėjo Maikas Sleidas.

- Tai atitrauks jus nuo kitų minčių, - pasakė jis, dėdamas popierius ant stalo.

- Kitą kartą prieš eidamas į mano kabinetą pasibelskite.

Jo akyse švietė pašaipa.

- Nežinau, iš kur tokia nuojauta, kad aš jums nepatinku?

Viduje ji virte virė iš pykčio.

- Aš jums paaiškinsiu, pone Sleidai. Todėl, kad aš laikau jus savimi pasitikinčiu, nemaloniu, pasipūtusiu...

Jis pakėlė pirštą.

- Jūs kartojatės.

- Nedrįskite iš manęs šaipytis, - sušuko ji.

- Jūs norite pasakyti, - jis patildė balsą, - kad aš negaliu prisidėti prie kitų? Kaip jūs manote, ką apie jus kalba Vašingtone?

- Man vis vien ką apie mane kalba.

- O be reikalo. - Jis atsisėdo ant stalo krašto. - Visi save klausia: kokią teisę jūs turite būti ambasadore? Aš Rumunijoje praleidau ketverius metus. Tai parako statinė, o vyriausybė ten siunčia kažkokią mergiotę.

Merė klausėsi jo sukandusi dantis.

Ponia Ešli, jūs ne profesionalė. Ir jeigu jus jau taip norėjo padaryti ambasadore, geriau būtų pasiuntę į Islandiją.

Merė neteko pusiausvyros. Pašokusi ji skėlė jam antausį.

- Jūs labai greitai atsakote, - atsiduso Maikas Sleidas.

16 skyrius

Kvietime buvo parašyta: „Rumunijos Socialistinės Respublikos ambasadorius kviečia jus kokteilio ir pietų į ambasadą, 23-je gatvėje, 19.30, su smokingais, RSVP 555-6893"

Merė prisiminė savo apsilankymą Rumunijos ambasadoje. Kokia ji buvo kvailė! „Ne jau, daugiau tai nepasikartos. Aš dabar žinau, kaip reikia elgtis"

Ji apsivilko naują vakarinę aksominę suknelę su iškirpte, apsiavė aukšta pakulne batukus ir pasikabino ant kaklo kuklų perlų vėrinį.

Tu atrodai geriau už Madoną, - tarė Betė.

Merė ją apkabino.

Aš taip jaudinuosi. Jūs vakarieniaukite ir žiūrėkite televizorių. Aš grįšiu anksti. Rytoj mes eisime į prezidento Vašingtono namą-muziejų Maunt Vernone.

- Linkiu gerai pasilinksminti, mama.

Suskambėjo telefonas.

- Ponia ambasadore, ponas Stiklis laukia jūsų apačioje, - pranešė jai durininkas.

„Gaila, kad jis eis su manim, - pagalvojo Merė. - Aš pati sugebėsiu laikytis toliau nuo nemalonumų"

Šį kartą rumunų ambasada atrodė visiškai kitaip. Jautėsi šventiška nuotaika, kurios nebuvo tada. Prie durų juos pasitiko Gabrielius Stoika, ambasadoriaus pavaduotojas.

- Labą vakarą, pone Stikli. Džiaugiuosi jus matydamas.

- Aš noriu supažindinti jus su mūsų naująja ambasadore. - Stiklis linktelėjo į Merės pusę.

Stoikos veide neatsispindėjo jokių emocijų.

Džiaugiuosi, galėdamas su jumis susipažinti, ponia ambasadore. Prašau eiti paskui mane.

Eidama koridoriumi Merė pastebėjo, kad visi kambariai apšviesti ir buvo šilta. Salėje grojo nedidelis orkestras. Visur stovėjo vazos su gėlėmis.

Ambasadorius Korbesku kalbėjo su grupele svečių, kai pamatė Džeimsą Stiklį ir Merę Ešli.

- Labą vakarą, pone Stikli.

- Laba vakarą, pone ambasadoriau. Leiskite jums pristatyti Jungtinių Valstijų ambasadorę Rumunijoje. Korbesku pažiūrėjo į Merę ir lygiu balsu pasakė:

- Aš laimingas susipažindamas su jumis.

Merė manė, kad iš Korbesku akių galės nustatyti jo nuotaiką, tačiau jo akys buvo neįžvelgiamos.

Priėmime dalyvavo ne mažiau kaip šimtas žmonių. Vyrai vilkėjo smokingus, o moterys - vakarinius tualetus, sukurtus prancūzų modeliuotojų. Dabar, be to didžiulio stalo, kurį Merė matė praeitą kartą, čia buvo dar keletas nedidelių stalų. Livrėjuoti liokajai nešiojo svečiams šampaną.

- Norite išgerti? - paklausė Stiklis.

- Ne, ačiū, - atsakė Merė. - Aš negeriu.

- Iš tikrųjų? Labai gaila.

- Kodėl? - nustebo ji.

- Todėl, kad tai jūsų darbo dalis. Kiekvieno diplomatinio priėmimo metu, kur jus kvies, sakomi tostai. Jeigu jūs negersite, įžeisite šeimininką. Užtenka bent priglausti lūpas prie taurės su šampanu.

- Aš tai įsidėmėsiu, - atsakė Merė.

Ji apsidairė aplink ir pamatė Maiką Sleidą. Ji iš pradžių jo net nepažino. Jis vilkėjo smokingą, ir ji buvo priversta pripažinti, kad atrodė jis patraukliai. Jis buvo apkabinęs apkūnią blondinę, kuri, atrodė, štai štai išsiners iš savo suknelės. „Pigybė, - pagalvojo Merė. - Kaip tiktai jo skonio. Įdomu, kiek panašių draugužių jo laukia Bukarešte?" Ji prisiminė jo žodžius: „Jūs neprofesionalė, ponia Ešli. Ir jeigu jus taip norėjo padaryti pasiuntine, geriau jau būtų pasiuntę į Islandiją" Išsigimėlis!

Kol ji stebėjo Maiką, prie jo priėjo paradine uniforma vilkįs pulkininkas Makinis. Atsiprašęs blondinės, Maikas nuėjo su juo į šalį. „Reikia būti atidžiai su tais dviem", pagalvojo Merė.

Pro šalį ėjo liokajus su padėklu.

- Aš, ko gero, paimsiu šampano, - tarė Merė.

Džeimsas Stiklis stebėjo, kaip ji išgėrė visą taurę.

- Gerai, laikas imtis darbo.

- Darbo?

- Panašiuose priėmimuose tvarkoma daugybė reikalų.

Visą kitą valandą Merę supažindino su ambasadoriais, senatoriais, gubernatoriais ir vadovaujančiais Vašingtono politikais. Susidomėjimas Rumunija buvo didžiulis, ir visiems įtakingiems žmonėms pavyko gauti kvietimus į priėmimą. Maikas Sleidas priėjo prie Stiklio ir Merės, laikydamas už parankės savo blondinę.

- Labą vakarą, - linksmai pasakė Maikas. - Susipažinkite su Debe Denison. Tai Džeimsas Stiklis ir Merė Ešli.

Jis tyčia apsiriko. Lediniu balsu Merė jį pataisė:

- Ambasadorė Ešli.

Maikas tvojo ranka sau per kaktą.

- Atleiskite, ponia ambasadore. Beje, panelės Denison tėvas taip pat ambasadorius. Suprantama, jis profesionalus diplomatas. Per paskutinius dvidešimt penkerius metus jis dirbo daugelyje šalių.

- Tai buvo labai įdomu, - tarė Debė Denison.

- Debė daug keliavo, - pasakė Maikas Sleidas.

- Taip, - abejingai atsakė Merė. - Suprantama.

Merė meldėsi, kad nepakliūtų prie to paties stalo su Maiku Sleidu, ir jos maldos buvo išgirstos. Jis sėdėjo prie kito stalo drauge su savo pusnuoge blondine. Merė sėdėjo dvylikos žmonių kompanijoje. Daugelį jų buvo mačiusi žurnalų fotografijose ir televizoriaus ekrane. Džeimsas Stiklis sėdėjo priešais ją. Iš kairės sėdėjo svečias, kalbėjęs keista kalba, kurios Merė nesugebėjo atpažinti. Iš dešinės aukštas, grakštus vidutinio amžiaus blondinas, gražiu išraiškingu veidu.

- Aš tiesiog džiūgauju, kad esu šalia jūsų, - pasakė jis Merei. Aš karštas jūsų gerbėjas. Jis kalbėjo su vos pastebimu skandinavišku akcentu.

- Ačiū. - „Gerbėjas. Ką jis gerbia? - pagalvojo Merė. Aš juk kol kas dar nieko nenuveikiau"

- Mano pavardė Olavas Petersonas, aš Švedijos ambasados kultūros atašė.

- Džiaugiuosi susipažinusi su jumis, pone Petersonai.

- Ar jūs lankėtės Švedijoje?

- Ne. Tiesą sakant, aš dar niekur nebuvau.

- Tada jums dar viskas prieš akis, - nusišypsojo Olavas.

- Galbūt aš kada nors atvažiuosiu į jūsų šalį su vaikais.

- O, jūs turite vaikų? Suaugę?

Timui - dešimt, o Betei - dvylika. Tuojau aš jums juos parodysiu. Ji išėmė iš rankinuko nuotraukas. Priešais sėdintis Džeimsas Stiklis nepritariami papurtė galvą.

Olavas Petersonas įdėmiai žiūrėjo į nuotraukas.

- Kokie žavingi vaikai! - sušuko jis. - Visai kaip jų mama.

- Akis jie turi tėvo.

Jiedu su Edvardu dažnai dėl to ginčydavosi.

„Betė bus tokia pati gražuolė kaip tu, - paprastai sakydavo Edvardas. - O į ką panašus Timas, aš taip ir nesuprantu. Tu tikra, kad tai mano sūnus?"

Tokie juokingi ginčai visada pasibaigdavo meilės žaidimais.

Olavas Petersonas kažką jai kalbėjo.

- Atleiskite, aš užsigalvojau.

- Aš girdėjau, kad vyras žuvo automobilio avarijoje. Aš jus užjaučiu. Moteriai labai sunku be vyro.

Merė pakėlė taurę šampano ir truputėlį nugėrė. Šampanas buvo vėsus ir gaivinantis. Ji išgėrė jį ligi dugno. Tuojau pat liokajus pripildė jos taurę.

Kada jūs pradėsite dirbti Rumunijoje? paklausė Petersonas.

Man pasakė, kad vyksiu ten po kelių savaičių, - Merė pakėlė taurę. Už Bukareštą. - Ji išgėrė. Šampanas buvo puikus. Visiems žinoma, kad šampanas beveik neturi alkoholio.

Kai liokajus pasiūlė jai vėl šampano, ji mielai sutiko. Merė apžvelgė salę, kur prašmatniai apsirengę svečiai kalbėjo įvairiomis kalbomis, ir pagalvojo: „Taip, Džankšn Sityje tokių pokylių nebūna. Kanzasas nuobodus kaip kaimas. O Vašingtonas įdomus, kaip... kaip?"- ji susiraukė, mėgindama rasti tinkamą palyginimą.

- Ar jums viskas gerai? - paklausė Petersonas.

Ji paplekšnojo jo ranką.

- Viskas puiku. Aš dar išgerčiau, Olavai.

- Suprantama.

Jis pasikvietė liokajų, ir tas vėl pripylė taurę.

- Namuose, - patikliai pasakė Merė, - aš niekada negėriau šampano. - Ji vėl nugėrė kelis gurkšnius. - Aš apskritai nieko negėriau. - Jai ėmė pintis liežuvis. - Išskyrus, žinoma, vandenį.

Olavas šypsodamasis žiūrėjo į ją.

Gale stalo sėdintis rumunų ambasadorius Korbesku pakilo.

- Ledi ir džentelmenai, gerbiamieji svečiai, aš norėčiau pasiūlyti tostą.

Ritualas prasidėjo. Jie gėrė už Rumunijos prezidentą Aleksandru Jonesku. Jie gėrė už ponią Jonesku. Paskui buvo tostai už JAV prezidentą, viceprezidentą, už rumunų vėliavą ir amerikiečių vėliavą. Merei pasirodė, kad tostų buvo daugiau nei šimtas. Ir kiekvieną kartą ji gėrė. „Aš čia ambasadorė, - priminė ji sau. - Tai mano pareiga"

Paskui Rumunijos ambasadorius pasakė:

- Aš įsitikinęs, kad mums visiems bus malonu paklausyti, ką pasakys žavingoji ponia Ešli, naujoji JAV ambasadorė Rumunijoje.

Merė pakėlė taurę ir jau ketino išgerti, kai staiga suvokė, kad visi žiūri į ją. Ji sunkiai atsistojo, laikydamasi už stalo, kad nepargriūtų. Pažiūrėjusi į susirinkusiuosius ji pamojavo ranka.

- Sveikinu visus. Tikiuosi, jums čia patinka?

Ji dar niekada nesijautė laimingesnė. Visi buvo tokie mieli. Visi jai šypsojosi, o kai kurie net juokėsi. Merė žvilgtelėjo į Džeimsą Stiklį ir nusišypsojo.

- Nuostabus vakarėlis. Aš džiaugiuosi, kad jūs visi čia susirinkote. Ji sudribo ant kėdės ir pasisuko į Olavą Petersoną. - Man kažko įbėrė į šampaną.

Jis paėmė ją už rankos.

- Aš manau, jums reikėtų atsigaivinti. Čia taip tvanku.

Taip, iš tikrųjų tvanku. Tiesą sakant, man net svaigsta galva.

- Išeikime.

Jis padėjo Merei atsistoti, ir, dideliam savo nustebimui, ji pajuto, kad jai sunku eiti. Džeimsas Stiklis buvo įsitraukęs į pokalbį su savo kaimynu ir nematė, kada jie išėjo. Merė ir Olavas praėjo pro stalą, už kurio sėdėjo Maikas Sleidas. Jis žiūrėjo į ją, nepritariamai suraukęs antakius.

„Jis pavydi, pagalvojo Merė. Jo niekas neprašė pasakyti kalbą"

- Žinote, kokia problema? - staiga tarė Merė. - Jis norėjo būti ambasadoriumi. Dabar jam tenka susitaikyti su tuo, kad į šitą postą paskyrė mane.

- Apie ką jūs kalbate? - paklausė Olavas.

- Šiaip sau, nesvarbu.

Jie išėjo į šaltą nakties orą. Merė buvo dėkinga Petersonui už tai, kad jis ją prilaikė. Prieš akis jai viskas plaukė.

- Čia kažkur turi stovėti mano limuzinas, - tarė Merė.

- Liepkite jam važiuoti namo, - pasiūlė Olavas Petersonas. - Užeikime pas mane ir truputį išgersime.

- Daugiau šampano nė lašo.

- Ne, ne. Tiesiog po lašelį brendžio.

„Brendis. Knygose visi garsūs žmonės geria brendį. Brendį su sodos vandeniu"

- Su sodos vandeniu?

- Suprantama.

Olavas Petersonas padėjo Merei įlipti į taksi, prilaikydamas ją, kad nepargriūtų.

- Aš girta? - paklausė Merė.

- Žinoma, ne, - nuramino ją Petersonas.

- Aš keistai jaučiuosi.

Petersonas įvedė ją į namą ir išsikvietė liftą.

Truputį brendžio ir viskas bus gerai.

Jūs žinote, kad aš negreita, aš norėjau pasakyti negirta?

- Žinoma. - Petersonas glostė jos ranką.

Lifto durys atsidarė, ir jie išėjo į koridorių.

- Ar jūs žinote, kad čia nelygios grindys?

- Rytoj aš tuo užsiimsiu.

Viena ranka Petersonas prilaikė Merę, o kita grabaliojo kišenėje raktą. Galų gale atrakino ir jiedu įėjo į prieblandoje skendintį butą.

- Čia tamsu, - tarė Merė.

Olavas Petersonas ją apkabino.

- Aš mėgstu tamsą, o jūs?

Ji negalėjo nustatyti, mėgsta ji tamsą ar ne.

- Ar jūs žinote, kad esate labai graži moteris?

- Ačiū. O jūs labai gražus vyriškis.

Jis nuvedė ją prie sofos ir pasisodino šalia savęs. Jai svaigo galva. Jis pabučiavo ją, glostydamas ranka šlaunį.

- Ką jūs darote?

- Atsipalaiduok, brangioji. Tau bus gerai.

Jai iš tikrųjų buvo gerai. Jo rankos buvo tokios švelnios. Kaip Edvardo.

- Jis buvo puikus gydytojas.

- Be abejo. - Jis prisiglaudė prie jos visu kūnu.

- Žinoma. Kai kam nors reikėjo operacijos, visi ėjo pas Edvardą.

Ji gulėjo ant nugaros. Švelnios rankos pakėlė jai suknelę ir glamonėjo jos kūną. Edvardo rankos. Merė užmerkė akis, jausdama, kaip minkštos lūpos ir liežuvis glamonėja jos pilvą. Edvardo liežuvis buvo toks švelnus. Kaip jai tai patiko.

- Man taip malonu, brangusis, - sukuždėjo ji. - Paimk mane. Labai prašau.

Tuojau - kimiai suskambėjo jo balsas. Tai buvo ne Edvardo balsas.

Ji atmerkė akis ir pamatė priešais save svetimą, nepažįstamą veidą. Pajutusi, kad jis tuojau ją paims, ji suriko.

- Ne! Sustokite!

Merė staigiai pasisuko ir nusirito nuo sofos. Vargais negalais ji atsistojo.

Olavas Petersonas žiūrėjo į ją.

- Bet...

- Ne!

Ji apžvelgė kambarį.

- Atleiskite, - pasakė Merė. - Aš suklydau. Negalvokite, kad aš...

Apsigręžusi Merė nuėjo prie durų.

- Palaukite! Aš parvešiu jus namo.

Bet jos jau nebuvo.

Merė ėjo tuščiomis gatvėmis. Ledinis vėjas pūtė jai į veidą. Ji jautė, kad miršta iš gėdos. Niekaip nepaaiškinsi to, ką ji padarė. Ir nėra jokio atleidimo. Ji apsijuokė. Ir dar kaip kvailai! Pasigėrė viso diplomatinio korpuso akivaizdoje, nuėjo namo pas nepažįstamą vyriškį ir vos neatsidavė jam. Rytoj ji bus visų Vašingtono laikraščių pajuokos objektu.

Benas Konas šitą istoriją girdėjo iš trijų žmonių, kurie buvo Rumunijos pasiuntinybėje. Jis peržiūrėjo visų Vašingtono ir Niujorko laikraščių aukštuomenės kronikos skiltis. Apie šitą incidentą nebuvo nė žodžio. Kažkas šitą istoriją užgniaužė. Tai galėjo padaryti tiktai labai įtakingas asmuo.

Konas sėdėjo savo kabinetėlyje redakcijoje ir mąstė. Paskui jis surinko Jano Vilerso telefono numerį.

- Labą dieną. Ar yra ponas Vilersas?

Taip. Kas prašo?

- Benas Konas.

- Minutėlę. - Po nedidelės pauzės sekretorė vėl pakėlė ragelį. - Atleiskite, pone Konai. Bet ponas Vilersas tik ką išėjo.

- Kada aš galėsiu jį rasti?

- Bijau, kad šiandien tai neįmanoma.

- Gerai.

Paskui jis paskambino vienai žurnalistei, kuri tvarkė paskalų skyrelį kitame laikraštyje.

- Linda, - tarė Konas. - Kokie tavo reikalai?

- Krutu po truputį.

- Ar kas nors įdomaus atsitiko šitame liūne?

Linda žinojo viską, kas vyksta Vašingtone.

- Nieko, Benai. Tyku.

- Aš girdėjau, kad Rumunijos pasiuntinybėje buvo kažkoks skandalas? - atsainiai paklausė jis.

- Tiesa? - suklususi pasitikslino ji.

- Aha. Ar tu ką nors girdėjai apie naująją mūsų ambasadorę Rumunijoje?

Ne. Atleisk, Benai, man skambina tarpmiestine linija.

Ragelyje pasigirdo signalai.

Tada jis paskambino savo bičiuliui, dirbusiam Valstybės departamente. Kai sekretorė juos sujungė, jis tarė:

- Sveikas, Alfredai.

- Bendži! Kaip laikaisi?

- Mes taip ilgai nesimatėme. Gal kartu papietaukime?

Tinka. Ką tu ten sumanei?

- Aš tau viską papasakosiu, kai susitiksime.

- Gerai. Šiandien aš turiu laiko. Papietausime „Votergeite"?

- Klausyk, geriau „Silver spring"

- Bet juk tai toli.

Taip.

- Aš viską supratau, - po pauzės pasakė Alfredas.

- Pirmą valandą?

Tinka.

Benas Konas sėdėjo prie kampinio staliuko, kai įėjo Alfredas Šatlvortas. Restorano šeimininkas Tonis Sechijus atvedė jį prie Kono staliuko.

- Džentelmenai, ką gersite?

Šatlvortas užsisakė martinį.

- Man nieko, - atsakė Benas Konas.

Alfredas Šatlvortas buvo vidutinio amžiaus, nesveiko žmogaus veido vyriškis. Prieš keletą metų, važiuodamas neblaivus, jis padarė avariją. Benas Konas gavo redakcijos užduotį parašyti apie šį įvykį. Šatlvorto karjera kybojo ant plauko.

Konas užglaistė istoriją, ir už tai atsidėkodamas Šatlvortas retkarčiais jam perduodavo kurią ne kurią informaciją.

- Alai, man reikalinga tavo pagalba.

- Prašau. Visada.

Man reikalinga visa informacija apie naująją mūsų ambasadorę Rumunijoje.

- Ką tu turi galvoje? - susiraukė Alfredas Šatlvortas.

Trys žmonės paskambino man ir papasakojo, kad ji taip prisisiurbė Rumunijos ambasadoje, kad elgėsi kaip kvaiša diplomatinio korpuso ir kitų svečių akivaizdoje. Tu peržiūrėjai rytinius laikraščius?

Taip. Ten rašė apie tą priėmimą, bet apie Merę Ešli - nieko.

- Būtent. Keistas šuns elgesys. „Margoji juosta"

- Nesupratau.

Tai iš Šerloko Holmso. Šuo naktį nelojo. Jis tylėjo. Laikraščiai taip pat tyli. Kodėl reporteriai atsisakė tokio gardaus kąsnelio? Kažkas visa tai užglaistė. Kažkas labai svarbus. Jeigu kuris nors kitas politikas būtų viešai šitaip apsijuokęs, laikraščiai būtų džiūgavę.

- Nebūtinai, Benai.

Alai, niekam nežinoma Pelenė magiškai palytėta prezidento staiga tampa Greise Keli, princese Di ir Žaklina Kenedi viename asmenyje. Aš sutinku, kad ji graži, bet ne tiek. Aš manau, kad vien dėstymo Kanzaso universitete mažoka, kad galėtum tapti ambasadoriumi vienoje pačių pavojingiausių pasaulio šalių. Čia kažkas ne taip. Aš buvau nuskridęs į Džankšn Sitį ir kalbėjausi su tenykščiu šerifu.

Alfredas Šatlvortas vienu mauku išgėrė martinį.

- Aš, ko gero, užsisakysiu dar. Tu verti mane nervintis.

- Dėl Dievo. - Benas Konas užsakė martinį.

- Tęsk, - tarė Šatlvortas.

Ponia Ešli atsisakė prezidento pasiūlymo, nes jos vyras nenorėjo palikti savo praktikos ligoninėje. Paskui jis žūva automobilio katastrofoje. Štai! Pakeliui į Bukareštą ledi pakliūva į Vašingtoną. Lyg tai būtų suplanuota iš anksto.

- Suplanuota? Kieno?

- Čia ir yra klausimas.

- Benai, ką tu tuo nori pasakyti?

- Nieko. Geriau paklausyk, ką man papasakojo šerifas Mansteris. Jam pasirodė keista, kad šaltą žiemos naktį

pasitaikė bemaž pustuzinis automobilio katastrofos liudytojų. Tačiau keisčiausia, kad visi jie dingo. Visi ligi vieno.

Toliau.

Aš nuvažiavau į Railio fortą, kad pasikalbėčiau su sunkvežimio, kuris susidūrė su gydytojo Ešlio mašina, vairuotoju.

- Ir ką jis tau papasakojo?

- Nieko. Jis miręs. Širdies smūgis. Dvidešimt septynerių metų.

Šaltlvortas žaidė su taure.

- Aš manau, jog tai ne viskas?

- Ne, ne viskas. Aš nuėjau į kriminalinių tyrimų skyrių, kad pasikalbėčiau su pulkininku Dženkinsu, kuris stebėjo tyrimą ir drauge buvo įvykio liudytojas.Pulkininko neradau. Jį paaukštino tarnyboje ir kažkur perkėlė. Sako, kad jis dabar generolas ir tarnauja kažin kur užsienyje. Bet niekas nežino kur.

Alfredas Šatlvortas pakraipė galvą.

- Benai, aš žinau, kad tu velniškai gabus reporteris, bet šįsyk tu, man regis, eini klaidingu keliu. Tavo pasakojimas panašus į Hičkoko scenarijų. Žmonės iš tiesų žūsta automobilių avarijose. Žmones tikrai ištinka širdies smūgiai, karininkai tikrai paaukštinami tarnyboje. Tu ieškai sąmokslo, kuris neegzistuoja.

Alai, ar tu ką nors girdėjai apie organizaciją, kuri vadinasi „Laisvės patriotai"

- Ne. Ar tai kokie nors teroristai?

Jie ne teroristai, ramiai atsakė Benas Konas. Sklando įvairūs gandai, tačiau nieko tikslaus sužinoti neįmanoma.

- Kas per gandai?

- Manoma, kad tai aukštus postus užimantys fanatikai tiek dešiniosios, tiek ir kairiosios pakraipos iš Vakarų ir Rytų šalių. Jų ideologijos diametraliai priešingos, tačiau baimė laiko juos drauge. Komunistai mano, kad prezidento Elisono planas nukreiptas prieš Rytų bloko vienybę. Dešiniojo sparno atstovai mano, kad šitas planas padės komunistams mus sunaikinti. Todėl jie ir sukūrė neįprastą aljansą.

- Viešpatie! Aš negaliu tuo patikėti!

- Dar ne viskas. Be aukšto rango valdininkų čia įsipainioję Vakarų ir Rytų šalių saugumo tarnybų žmonės. Ar tu to negalėtum patikrinti? Dėl manęs?

- Nežinau. Pamėginsiu.

- Pasistenk tai padaryti kiek įmanoma nepastebimiau. Jeigu tokia organizacija egzistuoja, jai nepatiks, kad kažkas aptiko jos pėdsakus.

- Aš tau paskambinsiu, Benai.

- Ačiū. Dabar papietaukime.

Spagečiai *a la carbonari* buvo puikūs.

Alfredas Šatlvortas į Beno Kono teoriją žiūrėjo skeptiškai. „Reporteriai visur ieško sensacijų", - pagalvojo jis. Jis labai norėjo padaryti bičiuliui paslaugą, tačiau neturėjo supratimo, kaip aptikti šitos mitinės organizacijos pėdsakus. Jeigu ji iš tikrųjų egzistavo, tai žinios apie ją galėjo būti vyriausybės kompiuteriuose. Tačiau jis negalėjo ten pakliūti. „Bet aš žinau, kas gali, - prisiminė Alfredas Šatlvortas. Reikia jam paskambinti"

Alfredas Šatlvortas baigė gerti antrąją porciją martinio, kai į barą įėjo Pitas Konorsas.

Atleiskit, užtrukau, pasakė Konorsas. Nedidelės problemos.

Pitas Konorsas užsisakė neskiestą viskį, o Šatlvortas dar vieną martinį.

Jie buvo pažįstami, nes Konorso draugė ir Šatlvorto žmona dirbo vienoje kompanijoje. Konorsas ir Šatlvortas buvo visai nepanašūs vienas į kitą: vienas žaidė mirtinus šnipinėjimo žaidimus, kitas buvo valdininkas-biurokratas. Būtent šitas skirtingumas juos ir siejo, ir retkarčiais jie pasikeisdavo naudinga informacija. Kai Šatlvortas pirmą kartą susipažino su Konorsu, jis buvo gyvas, įdomus pašnekovas. Paskui kažkas jam atsitiko, ir jis pavirto įnirtingu reakcionieriumi.

Šatlvortas gurkštelėjo martinio.

Pitai, man reikalinga viena paslauga. Ar tu negali žvilgterėti į kompiuterį. Man reikia. Galbūt to ten ir nėra, bet aš pažadėjau savo draugui.

Konorsas nepastebimai nusišypsojo. „Šitas vaikinas nori sužinoti, kas dulkina jo žmoną"

Žinoma. Aš ir taip tau skolingas. Ką tu norėtum sužinoti?

- Jeigu tai iš tikrųjų egzistuoja, tai organizacijos pavadinimas „Laisvės patriotai" Ar girdėjai apie tokią?

Pitas Konorsas atsargiai pastatė stiklinę ant stalo.

- Neprisimenu. O kuo vardu tavo draugas?

- Benas Konas. Jis „Post" reporteris.

Kitą rytą Benas Konas apsisprendė.

Arba aš turėsiu pačią sensacingiausią amžiaus medžiagą, - pasakė jis Akiko, - arba nieko. Laikas tai išsiaiškinti.

Ačiū Dievui, - sušuko Akiko. Artūras bus be galo laimingas.

Benas Konas aptiko Merę jos kabinete.

- Labas rytas, ponia ambasadore. Aš Benas Konas. Ar prisimenate mane?

- Taip, pone Konai. Ar jūs jau parašėte savo straipsnį?

- Aš kaip tik dėl to skambinau. Aš buvau Džankšn Sityje ir iškapsčiau jus sudominančios informacijos.

- Kas per informacija?

- Aš nenorėčiau apie tai kalbėti telefonu. Gal mes kur nors susitiktume?

Mano dienotvarkė labai perkrauta. Tuojau pažiūrėsiu... Penktadienio rytą aš turėsiu pusvalandį. Ar jums tinka?

Dar trys dienos.

- Taip, visiškai.

- Jūs ateisite pas mane?

Apačioje, jūsų pastate, yra kavinė. Ar galėtume ten susitikti?

- Gerai. Iki penktadienio.

Jiedu atsisveikinio ir padėjo ragelius. Šiek tiek vėliau pasigirdo trečiasis spragtelėjimas.

Tiesiog su Kontrolieriumi susisiekti buvo neįmanoma. Jis vadovavo ir finansavo „Laisvės patriotus", tačiau niekada nedalyvaudavo susitikimuose. Niekas nežinojo, kas jis toks. Buvo telefono numeris (Konorsas bandė išsiaiškinti, kam jis priklauso, tačiau veltui), kurį surinkus atsiliepdavo į juostelę įrašytas balsas: „Jūs turite šešiasdešimt sekundžių savo pranešimui padiktuoti". Šitas telefonas buvo nenumatytiems atvejams pranešti. Iš telefono būdelės Konorsas paskambino šiuo numeriu ir perdavė savo pranešimą.

Jis buvo gautas 18.00.

Buenos Airėse buvo 20.00.

Dukart perklausęs pranešimą, Kontrolierius surinko numerį. Jam teko laukti tris minutes, kol galiausiai Neusa Munjes pakėlė ragelį ir atsiliepė.

Taip.

- Čia skambina žmogus, kuris anksčiau turėjo reikalų su Angelu, pasakė Kontrolierius. Aš turiu jam naują užduotį. Ar jūs galite negaišdama susisiekti su juo?

- Nežinau, - atsakė ji girtu balsu.

Jis susitvardė.

- Kada jūs galėsite su juo pasimatyti?

- Nežinau.

- Klausykite, - jis kalbėjo lėtai ir aiškiai, lyg kalbėtų su vaiku, - pasakykite Angelui, kad tai skubu. Aš noriu...

- Minutėlę. Man reikia į tualetą.

Ji padėjo ragelį ant stalo. Kontrolierius, virpėdamas iš pykčio, laukė.

Po trijų minučių ji paėmė ragelį.

- Aš taip prisigėriau alaus, kad tiesiog negalėjau iškentėti, - pranešė ji.

Jis sukando dantis.

- Tai labai svarbu. - Jis bijojo, kad ji nieko neatsimins. - Paimkite popieriaus ir pieštuką. Aš jums viską padiktuosiu.

Tą vakarą Merė buvo Kanados ambasados organizuotame kviestiniame vakare. Kai ji ėjo iš darbo namo, kad persirengtų, Džeimsas Stiklis ją įspėjo.

- Šį kartą tik apsimeskite gerianti.

„Jie su Maiku Sleidu vienas kito verti", - pagalvojo ji.

Vakarienė tęsėsi, tačiau ji norėjo kuo greičiau eiti pas vaikus. Čia nebuvo nė vieno pažįstamo veido. Iš vienos pusės šalia jos sėdėjo graikas laivų savininkas, iš kitos - anglų diplomatas.

Viena aukštuomenės dama iš Filadelfijos kreipėsi į Merę:

- Ponia ambasadore, ar jums patinka Vašingtonas?

- Ačiū. Labai patinka.

- Jūs turbūt laiminga, kad galėjote ištrūkti iš Kanzaso?

- Ištrūkti iš Kanzaso? - Merė nesuprasdama žiūrėjo į ją.

- Aš niekada nebuvau Vidurio Amerikoje, - tęsė dama, - bet aš įsivaizduoju, kaip tai siaubinga. Visi tie ūkininkai, laukai, grūdai, kukurūzai. Aš neįsivaizduoju, kaip jūs visa tai galėjote pakelti?

Merė supyko, bet stengėsi kalbėti vienodu balsu.

- Grūdai ir kukurūzai, apie kuriuos jūs kalbate, - mandagiai pasakė ji, - maitina visą pasaulį.

Globėjišku tonu dama tarė:

Mūsų mašinų varikliai varomi benzinu, bet aš nenorėčiau gyventi ten, kur yra naftos telkiniai. Bet kas nors juk turi gyventi rytuose. Bet, tiesą sakant, ką galima veikti Kanzase, jei, žinoma, jūs kasdien nenuimate derliaus?

Svečiai įdėmiai klausėsi jų pokalbio.

Ką galima veikti Kanzase? Merė prisiminė rugpjūčio šienapjūtę, muges, teatro vaidinimus, sekmadienio piknikus į Milfordo Parką, žūklę ir pasiirstymą valtimis ežere. Žiemą - žygius su slidėmis, vasaros fejerverkus Nepriklausomybės dieną.

- Jeigu jūs niekada nebuvote Vidurio Amerikoje, tai kaip jūs galite įsivaizduoti, kas ten yra? Juk tai mūsų šalis. Amerika - tai ne Vašingtonas, Los Andželas arba Niujorkas. Tūkstančiai mažų miestelių, apie kuriuos jūs nė karto negirdėjote, daro mūsų šalį didingą. Tai šachtininkai, ūkininkai ir darbininkai. Taip, beje, Kanzase yra teatras ir baletas. Mes ten auginame ne tik grūdus ir kukurūzus, bet ir tikrus amerikiečius.

- Jūs, žinoma, žinote, kad vakar įžeidėte vieno įtakingo senatoriaus seserį, kitą rytą painformavo ją Džeimsas Stiklis.

- Aš jai dar ne tai norėjau pasakyti, - įžūliai atsakė Merė.

Antradienį iš pat ryto Angelas buvo blogos nuotaikos. Reisas iš Buenos Airių į Vašingtoną užtruko dėl anoniminio skambučio, pranešusio, jog lėktuve paslėpta bomba. „Pasaulis pasikeitė, - susierzinęs pagalvojo Angelas. - Negalima ramiai skraidyti lėktuvais"

Viešbučio numeris, kurį jis iš anksto buvo užsisakęs Vašingtone, pasirodė per daug šiuolaikiškas... per daug plastiko. Būtent plastiko. Buenos Airėse viskas buvo tikra.

„Atliksiu užduotį ir grįšiu namo, - pagalvojo Angelas. - Darbas paprastas, beveik įžeidžiantis mano talentą. Bet pinigus moka gerus. Reikia šį vakarą pasidulkinti. Įdomu, kodėl žudymas man visada sužadina geismą?"

Iš pradžių Angelas užėjo į elektros prekių parduotuvę, paskui į dažų parduotuvę, ir galiausiai į universalinę parduotuvę, kur nusipirko šešias lemputes. Likusi įranga jau laukė jo viešbutyje, supakuota į dvi dėžes su užrašu: „Nemėtyti" Pirmoje dėžėje gulėjo keturios rankinės granatos, o antroje - portatyvinis suvirinimo aparatas.

Angelas atsargiai nupjovė vienos granatos viršų ir likusiąją dalį nudažė lempučių spalva. Paskui jis ištraukė iš granatos sprogstamąją medžiagą ir pakeitė ją seisminiais sprogmenimis. Paskui ten dar įdėjo švino ir metalinę šrapnelę. Paskui Angelas sudaužė į stalą lemputę taip, kad pagrindas ir volframo siūlas liko sveiki. Jam užteko minutės, kad pritvirtintų siūlą prie elektrinio detonatoriaus. Jis lėtai įdėjo siūlą į granatą. Kai Angelas baigė, ji niekuo nesiskyrė nuo paprastos lemputės.

Jis ėmė tvarkyti likusias lemputes. Dabar beliko laukti skambučio.

Telefonas suskambėjo aštuntą valandą vakaro. Angelas pakėlė ragelį ir priglaudė prie ausies, tačiau neištarė nė žodžio. Balsas ragelyje tarė:

- Jis išėjo.

Angelas padėjo ragelį. Atsargiai, labai atsargiai jis sudėjo lemputes į lagaminėlį.

Prie reikalingo namo taksi jį atvežė per septyniolika minučių.

Vestibiulyje durininko nebuvo, bet, jeigu ir būtų buvęs, Angelas žinojo, kaip su juo susidoroti. Reikalingas butas buvo penktame aukšte, koridoriaus gale. Užraktas buvo toks paprastas, kad jį be rakto galėjo atrakinti bet kuris vaikas. Po kelių sekundžių jis jau buvo bute. Jis sustojo ir pasiklausė. Nieko. Tam, kad pakeistų šešias lemputes, sugaišo kelias minutes. Paskui Angelas nuvažiavo į Daleso oro uostą ir išskrido į Buenos Aires.

Benui Konui buvo sunki diena. Iš pradžių jis dalyvavo valstybės sekretoriaus spaudos konferencijoje, po to pietavo su į pensiją išeinančiu vidaus reikalų ministru, paskui dar susitiko su vienu pažįstamu iš gynybos ministerijos. Jis grįžo namo išsimaudyti ir persirengti, kad vėl išeitų, šį kartą vakarieniauti su vienu „Vašington post" redaktorių. Namo Benas Konas grįžo jau apie vidurnaktį. „Reikia pasirengti susitikimui su Mere Ešli", - pagalvojo jis.

Akiko išvažiavo ir turėjo grįžti tiktai rytoj. „Na ir gerai. reikia truputį pailsėti. Tačiau, - pagalvojo jis šypsodamasis. - Šita draugužė moka valgyti ledus su vaisiais" Jis išsiėmė raktą ir atidarė duris. Bute buvo tamsu. Jis pasuko jungiklį. Butas sprogo kaip atominė bomba. Beną Koną tiesiog sudraskė į gabalėlius. Kitą dieną dingo be žinios Alfredas Šatlvortas. Jo kūno taip ir nepavyko surasti.

17 skyrius

Mes ką tiktai gavome oficialų patvirtinimą, tarė Stentonas Rodžersas. - Rumunijos vyriausybė pritarė jūsų kandidatūrai.

Tai buvo vienas labiausiai jaudinančių momentų Merės Ešli gyvenime. „Senelis galėtų didžiuotis manimi", - pagalvojo ji.

Aš norėjau asmeniškai pranešti jums šitą naujieną, Mere. Prezidentas nori susitikti su jumis. Aš nuvešiu jus į Baltuosius rūmus.

- Aš... Aš nežinau, kaip man padėkoti jums už viską, ką jūs man padarėte, Stenai.

Aš nieko nepadariau, prieštaravo Stenas. Tai prezidentas jus išsirinko. - Jis nusišypsojo. - Gana vykęs pasirinkimas.

Merė prisiminė Maiką Sleidą.

Yra žmonių, kurie tam nepritaria.

- Jie klysta. Mere, jūs savo šaliai galite padaryti daugiau negu kas nors kitas.

- Ačiū, - atsakė ji. - Aš pateisinsiu jūsų pasitikėjimą.

Jai norėjosi papasakoti jam apie Maiką Sleidą. Stentonas Rodžersas įtakingas žmogus. Galbūt jam pavyks padaryti taip, kad Sleidas liktų Vašingtone. „Ne, - pagalvojo Merė, - neverta. Jis ir taip daug man padėjo"

- Aš turiu vieną pasiūlymą. Galbūt jūs neskriskite tiesioginiu reisu į Bukareštą, o iš pradžių kelias dienas pabūkite Paryžiuje, Romoje, o jau iš ten nuskrisite į Rumunijos sostinę.

- O Stenai! Tai bus nuostabu. O laiko užteks?

- Aš turiu įtakingų draugų. - Jis mirktelėjo jai. - Aš viską sutvarkysiu.

Paklususi nelauktam protrūkiui, ji apkabino Rodžersą. Jis tapo jai tokiu artimu draugu. Tai, apie ką jiedu su Edvardu tik svajojo, tapo realybe. Tačiau be Edvardo.

Merė ir Rodžersas įėjo į Žaliąją salę, kur jų laukė prezidentas.

- Atleiskite, Mere, kad viskas taip užtruko. Stentonas jums jau pranešė, kad rumunų vyriausybė pritarė jūsų kandidatūrai. Štai jūsų skiriamieji raštai.

Jis padavė jai laišką. Merė lėtai perskaitė:

„Ponia Merė Ešli skiriama svarbiausiąja Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento atstove Rumunijoje, ir jai pa-

valdūs toje valstybėje esantys Jungtinių Valstijų valstybės tarnautojai"

- Čia taip pat jums. - Prezidentas jai padavė pasą. Jis buvo ne mėlynas, o juodos spalvos. Viršelyje auksinėmis raidėmis buvo parašyta: „DIPLOMATINIS PASAS"

Kelias savaites Merė laukė šitos minutės, o dabar negalėjo tuo patikėti.

Paryžius!

Roma!

Bukareštas!

Pernelyg gerai, kad būtų tiesa. Staiga jai toptelėjo motinos žodžiai: „Jeigu kas nors, Mere, tau atrodo pernelyg gerai, tai turbūt taip ir yra"

Dieniniuose laikraščiuose šmėstelėjo nedidelis pranešimas, kad „Vašington post" reporteris Benas Konas žuvo, sprogus dujoms jo bute. Sprogimas įvyko dėl netvarkingos dujų viryklės.

Merė tos žinutės nepastebėjo. Todėl, kai Benas Konas neatėjo į susitikimą, Merė nusprendė, kad, jis, matyt, pamiršo. Ji grįžo į savo kabinetą ir dirbo toliau.

Jos ir Maiko Sleido tarpusavio santykiai vis labiau ir labiau ją nervino. „Gyvenime nebuvau sutikusi tokių įžūlėlių, galvojo Merė. Vis dėlto teks pakalbėti apie jį su Stentonu"

Stentonas Rodžersas nuvažiavo į Daleso oro uostą su Mere ir jos vaikais. Sėdėdamas Valstybės departamento limuzine, Stentonas tarė:

- Mes jau pranešėme ambasadoms Paryžiuje ir Romoje apie jūsų atvykimą. Jumis pasirūpins.

- Ačiū, Stenai. Tai taip miela iš jūsų pusės.

- Ką nors padaryti dėl jūsų man - malonumas, - šypsodamasis pasakė jis.

- Ar aš galėsiu pamatyti Romoje katakombas? - paklausė Timas.

Ten gana baisu, - perspėjo jį Rodžersas.
Todėl aš ir noriu ten apsilankyti.

Oro uoste jų laukė Janas Vilersas su tuzinu fotografų ir reporterių. Apsupę Merę, Betę ir Timą, jie apibėrė juos klausimais.

Galiausiai Stentonas Rodžersas tarė:

- Užteks.

Du Valstybės departamento valdininkai ir aviakompanijos atstovas nuvedė Merę ir vaikus į aukštesniems pareigūnams skirtą laukiamąją salę. Vaikai nuėjo prie žurnalų kiosko.

Stenai, - tarė Merė, - man labai nesinori kalbėti šiuo klausimu. Tačiau reikalas tas, kad Džeimsas Stiklis man pasakė, jog Maikas Sleidas bus mano pavaduotoju. Ar jo niekaip negalima pakeisti?

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

- Kokios nors problemos su Sleidu?

Tiesą sakant, aš jo nemėgstu. Ir nepasitikiu juo. Pati nežinau kodėl. Ar galima jį pakeisti kuo nors kitu?

Aš nelabai gerai pažįstu Maiką Sleidą, - susimąstęs pasakė Stentonas Rodžersas, - bet jo tarnybinė atestacija labai gera. Jis puikiai užsirekomendavo Artimuosiuose Rytuose ir Europoje. Tai būtent tas žmogus, kuris galės jums bet kuriuo atveju padėti.

- Ponas Stiklis taip pat galvoja, - atsiduso Merė.

- Bijau, kad mūsų nuomonės sutampa. Sleidas puikus specialistas, bet, jeigu jūs turėsite su juo kokių nors problemų, iš karto praneškite man. Ir jeigu su kitais žmonėmis - taip pat. Aš jums padėsiu.

- Labai ačiū.

- Ir dar. Jūs žinote, kad visi jūsų pranešimai bus platinami po įvairias ministerijas ir žinybas?

Taip.

- Jeigu jūs norėsite, kad koks nors pranešimas pakliūtų tik į mano rankas, užuot rašiusi kodą, parašykite tris „X"

- Aš tai įsiminsiu.

De Golio oro uostas Merei pasirodė scena iš mokslinio-fantastinio filmo. Dešimtys eskalatorių, tūkstančiai keleivių.

- Niekur nenueikite, - įsakė Merė vaikams.

Nužengusi nuo eskalatoriaus, ji bejėgiškai apsidairė į šalis. Sustabdžiusi pro šalį einantį prancūzą ji, užsikirsdama ištarė išmoktą frazę:

- *Pardon, monieur, ou sont les bagages?**

Jis niekinamai su ryškiu prancūzišku akcentu jai atsakė:

- Atleiskite, ponia. Aš nekalbu angliškai.

Tuo momentu prie Merės pribėgo gerai apsirengęs amerikietis.

- Ponia ambasadore! Atleiskite man. Man buvo pavesta jus sutikti, tačiau aš pavėlavau dėl avarijos kelyje. Aš Piteris Kelas. Aš iš Amerikos ambasados.

- Aš taip džiaugiuosi jus matydama, - pasakė Merė. Aš jau maniau, kad pasimesiu. Kaip mums rasti savo bagažą?

Nesijaudinkite, - patikino ją Piteris Kelas. - Aš viską padarysiu.

Jis ištesėjo savo žodį. Po penkiolikos minučių, kai likusieji keleiviai vis dar stovėjo eilėje prie muitinės kontrolės, Merė, Betė ir Timas jau ėjo prie išėjimo iš oro uosto.

Inspektorius Anri Diuranas iš Prancūzijos žvalgybos valdybos stebėjo, kaip jie sėdo į mašiną. Kai limuzinas pajudėjo iš vietos, inspektorius priėjo prie telefono-automato. Jis uždarė būdelės duris, įmetė žetoną ir surinko numerį.

Kai tik jam atsakė, jis tarė:

- *S'il vous plait, dites a Thore que son paquet est arrive a Paris.***

Kai limuzinas sustojo priešais JAV ambasadą, jų jau laukė prancūzų reporteriai.

Piteris Kelas žvilgtelėjo pro langą.

- Dieve mano! Tai panašu į demonstraciją.

---

* Atleiskite, pone, kur galima paimti bagažą? (pranc.).

** Prašau perduoti Torui, kad jo paketas atvyko į Paryžių (pranc.)

Ambasadoje juos sutiko Hjū Saimonas, Amerikos ambasadorius Prancūzijoje. Tai buvo vidutinio amžiaus teksietis su kupeta rudų plaukų ir veriančiomis akimis.

Ponia ambasadore, visi nori su jumis susipažinti. Spauda čia sukinėjasi nuo pat ryto.

Spaudos konferencija truko ilgiau nei valandą, ir, kai ji pagaliau baigėsi, Merė merdėjo iš nuovargio. Dabar ji sėdėjo Hjū Saimono kabinete.

Na ką gi, - tarė jis. Aš džiaugiuosi, kad viskas jau pasibaigė. Beje, kai aš atvažiavau čia užimti ambasadoriaus postą, man paskyrė tik vieną pastraipą paskutiniame laikraščio „Mond" puslapyje. - Jis nusišypsojo. - Žinoma, aš ne toks dailus kaip jūs. Jis kažką prisiminė. Man skambino Stentonas Rodžersas. Jis sakė, kad aš iš kailio išsinerčiau, bet padaryčiau taip, kad jūs mėgautumėtės kiekviena buvimo Paryžiuje minute.

- Išsinertumėte iš kailio? - paklausė Timas.

Būtent taip jis ir pasakė, - linktelėjo ambasadorius.- Jis jus taip myli.

- Mes taip pat jį mylime, - atsakė Merė.

- Aš užsakiau jums liuksą viešbutyje „Ric" Tai Santarvės aikštėje. Aš tikras, kad jums ten patiks.

Ačiū. Ji susijaudinusi pridūrė: Tai labai brangus viešbutis.

Taip. Bet tik ne jums. Stentonas Rodžersas susitarė, kad visas išlaidas apmokės Valstybės departamentas.

- Jis tiesiog nepaprastas, - tarė Merė.

- Sprendžiant iš jo žodžių, jūs taip pat.

Visi dieniniai ir vakariniai laikraščiai pirmuosiuose puslapiuose įdėjo medžiagą, susijusią su Amerikos ambasadorės vizitu. Naujiena pasirodė ir per visus televizijos kanalus, o taip pat rytiniuose kitos dienos laikraščiuose.

Peržiūrėjęs laikraščių krūvą, inspektorius Diuranas nusišypsojo. Viskas ėjo pagal planą. Net geriau negu jis tikėjosi. Jis galėjo tiksliai pasakyti, kur lankysis Ešlių šeima

per tris kitas dienas. „Jie aplankys visas vietas, kur paprastai veda amerikiečių turistus", - pagalvojo jis.

Merė su vaikais pietavo restorane „Žiulis Vernas" Eifelio bokšte, o paskui jie apžiūrėjo Triumfo arką.

Kitą rytą jie paskyrė Luvrui, papietavo Versalyje, o vakarieniavo „Sidabriniame bokšte"

Sėdėdamas restorane, Timas pažiūrėjo pro langą į Dievo Motinos katedrą ir paklausė:

- O kur gyvena jų kuprius?

Jie puikiai praleido laiką Paryžiuje. Merei taip norėjosi, jog drauge būtų Edvardas.

Trečiąją dieną popiet juos nuvežė į oro uostą. Inspektorius Diuranas žiūrėjo, kaip jie lipo į lėktuvą, skrendantį į Romą.

„O moteris ganėtinai patraukli, net graži. Tai faktas. Gražus kūnas, puikios kojos ir šlaunys. Įdomu, kokia ji lovoje?" - pagalvojo inspektorius. Vaikai jį nustebino. Kaip amerikiečiai, tai pernelyg gerai išauklėti.

Kai lėktuvas pakilo į orą, inspektorius priėjo prie telefono būdelės.

*-S'il vous plait, dites Thore que son paquet est en a route Rome.**

Romos Leonardo da Vinčio oro uoste jų jau laukė reporteriai. Kai tik jie išlipo iš lėktuvo, Timas šūktelėjo:

- Mama, žiūrėk! Jie turbūt atskrido iš paskos.

Iš tikrųjų skyrėsi tik akcentas. Šį kartą jis buvo itališkas.

Pirmiausia jie norėjo sužinoti, ar jai patinka Italija.

Ambasadorius Oskaras Vineris buvo apstulbęs ne mažiau negu jo kolega Paryžiuje.

- Net Frenkui Sintarai nebuvo surengtas toks susitikimas. Kaip jūs, ponia ambasadore, sugebėjote juos taip sužavėti?

---

* Perduokite Torui, kad jo paketas pakeliui į Romą (pranc.).

- Aš jums paaiškinsiu, - atsakė Merė. - Spaudą dominu ne aš, o prezidento „liaudies demokratijos" programa. Veikiai mūsų atstovai bus visose šalyse už „geležinės uždangos" Tai bus žingsnis į tvirtą taiką. Štai kas labiausiai domina žurnalistus.

Po sekundės ambasadorius Vineris tarė:

- Jus daug kas užgriuvo, tiesa?

Kapitonas Čezarė Barzinis, Italijos slaptosios policijos galva, taip pat galėjo tiksliai pasakyti, kokiose vietose lankysis Merė Ešli su savo vaikais.

Jis priskyrė prie jų du savo žmones, ir jie kasdien jam pateikdavo ataskaitą.

- Jie valgė ledus „Donėj' kavinėje, vaikštinėjo po Via Veneta, apžiūrėjo Koliziejų.

- Jie gėrėjosi Trevio fontanu. Mėtė ten monetas.

- Jie lankėsi Karakalos Termose ir katakombose. Berniukui pasidarė bloga, ir jį nuvežė į viešbutį.

- Objektai važinėjo ekipažu po Borgezės parką ir vaikštinėjo Pjaca Navona.

„Tegul mėgaujasi", - sarkastiškai pagalvojo kapitonas Barzinis.

Ambasadorius Vineris palydėjo Merę ir vaikus į oro uostą.

- Man reikia perduoti Rumunijos ambasadai diplomatinį paštą. Gal paimsite drauge?

- Žinoma, - atsakė Merė.

Kapitonas Barzinis buvo oro uoste ir stebėjo, kaip Ešlių šeima lipo į lėktuvą, priklausantį kompanijai „Tirom eirlainz" ir skrendantį į Bukareštą. Kai tiktai lėktuvai pakilo, jis paskambino telefonu.

*-Il un messaggio per Balder. Il suo pacco e in a via a Bucharest.**

Tiktai tada, kai jie jau buvo ore, Merė pagaliau suvokė, kur jie skrenda. Tai buvo taip neįtikėtina, kad ji garsiai pasakė:

* Aš turiu pranešimą Baldrui. Jo paketas pakeliui į Bukareštą (it.).

Mes skrendame į Rumuniją, kur aš būsiu Jungtinių Valstijų ambasadorė.

Betė keistai pažiūrėjo į ją.

Taip, mama. Mes tai žinome. Todėl mes ten ir skrendame.

Kaip ji galėjo paaiškinti jiems savo būseną?

„Aš būsiu pati geriausia ambasadorė pasaulyje, - galvojo ji. - Veikiai Jungtinės Valstijos ir Rumunija bus artimos sąjungininkės"

Kai tablo pasirodė užrašas „Nerūkyti", visos jos svajonės kažkur prapuolė.

„Nejaugi mes leidžiamės? - pagauta panikos pagalvojo Merė. - Mes juk ką tik pakilome. Kodėl taip greitai?"

Kai lėktuvas ėmė leistis, jai užgulė ausis. Po kelių minučių lėktuvo ratai palietė žemę.

„Štai ir viskas, - pagalvojo Merė. - Aš ne ambasadorė. Aš ne ta, kuria mane laiko. Per mane gali prasidėti karas. Dieve, padėk man! Man, kaip ir Dorotei, nereikėjo vykti iš Kanzaso" *

* Dorotė - „Smaragdinio miesto burtininko" herojė.

18 skyrius

Otopenio oro uostas, esantis už dvidešimties mylių nuo Bukarešto, buvo šiuolaikiškas kompleksas, pastatytas priimti keleiviams iš kaimyninių komunistinių šalių ir nedideliam skaičiui Vakarų šalių turistų.

Pastato viduje stovėjo automatais ginkluoti kareiviai, vilkį rudą uniformą. Merei pasidarė šalta, bet visai ne dėl šalto oro. Timas ir Betė prisiglaudė prie motinos. „Jie jaučia tą patį, ką ir aš", - pagalvojo Merė.

Prie jų priėjo du žmonės. Vienas buvo aukštas, grakštus, amerikietiško tipo vyriškis, kitas vyresnis - prastai pasiūtu kostiumu.

Amerikietis prisistatė.

Sveika atvykusi į Rumuniją, ponia ambasadore. Aš Džeris Devisas, jūsų atstovas ryšiams su visuomene. O čia Tudoras Kostakė, protokolinio skyriaus viršininkas.

- Labai džiaugiuosi matydamas jus ir jūsų vaikus mūsų žemėje, - pasakė Kostakė. - Sveiki atvykę į mūsų šalį.

„Tam tikra prasme, - pagalvojo Merė, - tai bus taip pat ir mano šalis"

- *Multumesc,* domnule*, - padėkojo Merė.

O, jūs kalbate rumuniškai! sušuko Kostakė. *Cu placere***

- Aš moku tik keletą žodžių, - greitai atsakė Merė.

- *Buma dimineata,****, - pasakė Timas.

Merė net paraudo iš pasitenkinimo. Ji supažindino su Timu ir Bete.

- Jūsų limuzinas, ponia ambasadore, laukia jūsų, - tarė Džeris Devisas. - Ten jau yra pulkininkas Makinis.

Pulkininkas Makinis. Pulkininkas Makinis ir Maikas Sleidas. Jai įdomu buvo sužinoti, ar ją pasitinka Maikas Sleidas, - tačiau ji nepaklausė.

---

* Ačiū, pone (rum.).

** Sveika atvykusi (rum.).

*** Labas rytas (rum.).

Palei muitinės kontrolę stovėjo didžiulė eilė, bet Merė su vaikais išėjo iš oro uosto po kelių minučių. Čia jos taip pat laukė reporteriai, bet, skirtingai negu jų kolegos Vakaruose, jie buvo santūrūs ir organizuoti. Baigę klausinėti, jie padėkojo jai ir išėjo visi kartu.

Karine uniforma vilkintis pulkininkas Makinis stovėjo ant šaligatvio. Jis ištiesė jai ranką.

- Labas rytas, ponia ambasadore. Tikiuosi, jog kelionė buvo maloni.

- Ačiū, taip.

- Ponas Sleidas taip pat norėjo jus pasitikti, tačiau jam sutrukdė svarbūs reikalai.

„Įdomu, blondinė ar brunetė?" - pagalvojo Merė.

Privažiavo ilgas juodas limuzinas su Amerikos vėliavėle. Uniformuotas vairuotojas atidarė dureles.

Tai Florianas.

Vairuotojas nusišypsojo, parodęs gražius baltus dantis.

- Sveiki atvykę, ponia ambasadore, pone Timai, panele Bete. Džiaugsiuosi jums tarnaudamas.

- Ačiū, - atsakė Merė.

- Florianas bus jūsų žinioje dvidešimt keturias valandas per parą. Manau, kad mums verta iš karto važiuoti į rezidenciją, kad jūs išsipakuotumėte daiktus ir pailsėtumėte. Vėliau jūs turbūt norėsite pavažinėti po miestą. Rytą Florianas nuveš jus į Amerikos ambasadą.

- Puiku, - atsakė Merė.

Ji vėl pagalvojo: „Kur galėtų būti Maikas Sleidas?"

Kelias iš oro uosto į miestą buvo pasigėrėtinas. Jie važiavo dviejų eilių plentu, prisikimšusiu sunkvežimių ir lengvųjų automobilių. Judėjimas dažnai sustodavo dėl nedidelių čigonų vežimų, važiavusių plentu. Abipus plento šalia šiuolaikinių gamyklų glaudėsi vargani nameliai, šmėsčiojo laukai, kur dirbo moterys, apsirišusios galvas spalvotomis skarelėmis.

Jie pravažiavo Banasį, vietos oro uostą. Šiek tiek toliau nuo plento stovėjo žemas dviaukštis pastatas, nudažytas pilkai melsvais dažais.

- Kas ten?

- Kalėjimas, - susiraukė Florianas. - Čia sodina visus, kurie nesutinka su Rumunijos vyriausybe.

Kai jie įvažiavo į miestą, pulkininkas Makinis parodė raudoną mygtuką šalia mašinos durelių.

- Tai pavojaus mygtukas, - paaiškino jis. - Jeigu atsitiktų kas nors nenumatyta, sakykime, kas nors jus užpuls, paspauskite šitą mygtuką. Jis įjungs daviklį mašinoje, kuris perduos signalą į ambasadą. O ant mašinos stogo užsidegs raudona lempa. Mes sužinosime jūsų buvimo vietą per kelias minutes.

Tikiuosi, kad man neteks juo pasinaudoti, - atsakė Merė.

- Aš taip pat, ponia ambasadore, tikiuosi.

Centrinė Bukarešto dalis stebino savo grožiu. Visur buvo parkai, fontanai, paminklai. Merė prisiminė senelio žodžius: „Bukareštas - tai miniatiūrinis Paryžius. Čia yra net Eifelio bokšto kopija" Taip ir buvo. Ji dabar buvo savo protėvių žemėje.

Gatvės buvo pilnos autobusų ir tramvajų. Limuzinas įsuko į nedidelę gatvelę.

Prieš jus rezidencija, tarė pulkininkas. Gatvė pavadinta vieno rusų generolo garbei. Žaisminga, argi ne?

Ambasadoriaus rezidencija - senovinis trijų aukštų pastatas, apsuptas sodo.

Tarnai išsirikiavo palei duris, laukdami naujosios ambasadorės. Kai Merė išlipo iš limuzino, Džeris Devisas jai pristatė tarnus.

- Ponia ambasadore, pristatau jums jūsų tarnus. Michajus jūsų vyresnysis liokajus, Sabina jūsų sekretorė, Rosika ekonomė, Kosma virėjas, Delija ir Karmena kambarinės. Merė praėjo pro išsirikiavusius tarnus. Žiūrėdama, kaip jie lankstosi ir daro reveransus, ji pagalvojo: „O Viešpatie! Ką man su jais daryti? Namie man užteko vienos Liusindos, kuri tvarkė butą ir gamino valgyti tris kartus per savaitę"

- Mums didelė garbė jums tarnauti, - pasakė Sabina.

Atrodė, kad jie visi žiūrėjo į ją, laukdami, ką ji pasakys. Merė giliai atsiduso.

- *Buna ziua...* - pasisveikino ji.

Visos rumunų kalbos žinios išgaravo jai iš galvos. Ji bejėgiškai pažiūrėjo į tarnus.

Liokajus Michajus žengė žingsnį pirmyn ir nusilenkė.

- Ponia, mes visi kalbame angliškai. Mes pasirengę su malonumu įvykdyti visus jūsų pageidavimus.

- Ačiū, - su palengvėjimu atsakė Merė.

Viduje jos laukė padengtas stalas su šampanu ir viliojančiais užkandžiais.

Kaip puiku, - sušuko Merė, tarnai godžiai žiūrėjo į stalą. Įdomu, ar jiems reikia ko nors pasiūlyti? Vaišina tarnus ar ne? Ji nenorėjo suklysti.

„Jūs girdėjote apie naująją amerikiečių ambasadorę? Ji pakvietė tarnus papietauti drauge su ja, ir jie buvo taip šokiruoti, kad tuojau pat išėjo"

„Jūs girdėjote apie naująją amerikiečių ambasadorę? Ji apsivalgė alkanų tarnų akivaizdoje ir nieko jiems nepasiūlė"

- Nors, - tarė Merė, - aš kol kas nealkana. Aš papietausiu paskui.

- Aš jums aprodysiu namą, - pasiūlė Džeris Devisas.

Ji su džiaugsmu sutiko.

Namas buvo tiesiog puikus. Jaukus, šiek tiek senamadis, bet Merei jis labai patiko. Pirmajame aukšte buvo vestibiulis, biblioteka, muzikos kambarys, svetainė, didžiulis valgomasis su virtuve ir sandėliuku. Visi kambariai buvo puikiai apstatyti. Iš valgomojo galima buvo išeiti į terasą, iš kur atsivėrė stulbinantis reginys.

Kitame namo gale buvo dengtas baseinas ir suomiška pirtis.

- Mes turime savo baseiną, - apsidžiaugė Timas. - Ar galima paplaukioti?

- Vėliau. Pirmiausia įsikurkime.

Tačiau pati svarbiausia namo puošmena buvo šokių salė, pastatyta šalia sodo. Ji buvo nepaprastai didelė. Ant sienų kabojo itališki veidrodžiai.

- Čia vyksta diplomatiniai priėmimai, - pasakė Džeris Devisas. - Žiūrėkite. - Jis pasuko junginklį. Pasigirdo veikiančio variklio ūžimas, ir lubos ėmė slinkti į šalis. Veikiai jie stovėjo po atviru dangumi. - Lubas galima atidaryti ir rankomis.

- Klasė! - šūktelėjo Timas.

Šita salė vadinama „Ambasadoriškas pramanas", atsiprašomu tonu pasakė Devisas. - Vasarą gryname ore pernelyg karšta, o žiemą pernelyg šalta. Priėmimai čia vyksta balandį ir rugsėjį.

- Vis viena klasė! - pakartojo Timas.

- O dabar lipkime į viršų ir apžiūrėkime gyvenamuosius kambarius.

Plačiais laiptais jie užlipo į antrą aukštą ir atsidūrė dideliame hole. Čia buvo du miegamieji su bendru vonios kambariu. Toliau buvo pagrindinis miegamasis, svečių priimamasis, buduaras, vonia, o taip pat siuvimo ir lyginimo kambariai. Nedideli laiptai iš čia vedė į terasą ant namo stogo.

Trečiajame aukšte, - tarė Džeris Devisas, - yra tarnų kambariai, sandėliukai, skalbykla. Rūsyje - vyninė, o taip pat tarnų valgomasis.

- Namas tiesiog... tiesiog didžiulis, - pasakė Merė.

Vaikai bėgiojo iš vieno kambario į kitą.

- O kuris miegamasis bus mano? - paklausė Betė.

- Patys su Timu ir nuspręskite, - atsakė Merė.

- Gali imti šitą, - pasiūlė Timas. - Čia gėlėti apmušalai. Mergaitėms tokie patinka.

Pagrindinis miegamasis buvo žavingas. Čia stovėjo plati lova su raižytiniu galvūgaliu, dvi sofos priešais židinį, krėslas, tualetinis stalelis su antikvariniu veidrodžiu ir spinta. Pro langą matėsi puikus vaizdas.

Delija ir Karmena jau išdėliojo Merės daiktus. Ant lovos gulėjo krepšys su diplomatiniu paštu, kurį ambasadorius Vineris paprašė nuvežti į Rumuniją. „Rytoj aš jį nunešiu į ambasadą", - nusprendė Merė. Ji priėjo arčiau ir įdėmiai jį apžiūrėjo. Raudoni antspaudai buvo sulaužyti. „Kada tai galėjo atsitikti? - pagalvojo Merė. - Oro uoste? Čia? Ir kas tai padarė?"

Į kambarį įėjo Sabina.

- Ar viskas gerai, ponia?

Taip. Žinote, aš niekada neturėjau asmeninės sekretorės, - prisipažino Merė. - Aš supratimo neturiu, kokios jūsų pareigos.

- Mano darbas - rūpintis jūsų visuomeniniu gyvenimu, ponia ambasadore. Aš privalau pranešti jums apie įvairius aukštuomenės rautus, pietus, priėmimus ir taip toliau. Aš taip pat privalau rūpintis namais. Kai tiek tarnų, visada iškyla problemų.

Taip, žinoma, - išsiblaškiusi atsakė Merė.

- Ar aš galiu būti jums kuo nors naudinga?

„Gali pradžiai pasakyti, kas atplėšė diplomatinį paštą" - pagalvojo Merė, o garsiai pasakė:

- Ačiū, ne. Aš noriu truputį pailsėti.

Staiga ji pajuto baisų nuovargį.

Merė naktį nubudo jausdamasi vieniša ir susijaudinusi dėl naujojo darbo.

„Aš privalau pasikliauti tik savimi, mano brangusis. Aš neturiu į ką atsiremti. Kaip būtų gerai, jeigu tu būtum šalia ir sakytum man: nebijok, tu susidorosi"

Kai ji pagaliau užmigo, jai prisisapnavo Maikas Sleidas, kuris jai kalbėjo: „Aš nekenčiu mėgėjų. Kodėl tau neišvykus namo?"

Amerikos ambasada Bukarešte įsikūrusi Kiseliovo gatvėje. Tai gotikinio stiliaus baltas dviejų aukštų namas, aptvertas tvora su geležiniais vartais, šalia kurių nuolat budi pilka miline vilkintis policininkas. Antrasis sargybinis sėdi nedidelėje būdelėje šalia įėjimo. Prie pastato veda privažiuojamasis kelelis. Užlipęs rausvojo marmuro laiptais, pakliūvi į erdvų holą.

Holo grindys marmurinės, dvi vidaus televizijos kameros, ant budinčio jūrų pėstininko stalo stovi monitorius, židinys su užtvarėle, ant kurios nupieštas dūmus leidžiantis drakonas. Ant sienų kabo prezidentų portretai. Platūs laiptai veda į antrąjį aukštą, kur yra konferencijų salė ir darbo kabinetai.

Budintis jūrų pėstininkas laukė Merės.

- Labą rytą, ponia ambasadore, - tarė jis. - Aš - seržantas Hjū. Bet visi mane vadina tiesiog Haniu.

Labą rytą, Hani.

- Jūsų laukia jūsų kabinete. Aš jus palydėsiu.

- Ačiū.

Ji paskui jį užlipo į viršų ir atsidūrė priimamajame, kur už rašomo stalo sėdėjo vidutinio amžiaus moteris.

Moteris atsistojo.

- Labą rytą, ponia ambasadore. Aš esu Dorotė Stoun, jūsų sekretorė.

- Labą rytą.

- Jūsų kabinete bemaž minia, - tarė Dorotė.

Sekretorė atidarė duris, ir Merė įėjo į kambarį. Už stalo sėdėjo devyni žmonės. Kai Merė įėjo, visi atsistojo. Jie tylėdami žiūrėjo į ją, ir Merei pasirodė, kad visi jie nusiteikę priešiškai. Pirmasis, Ką ji pamatė, buvo Maikas Sleidas. Ji prisiminė savo sapną.

Aš matau, jūs atvykote laimingai, - pasakė Maikas. Leiskite man supažindinti jus su skyrių viršininkais. Lukas Dženklou, administracinis patarėjas; Edis Malcas, patarėjas politikos klausimais; Patricija Hetfild, patarėja ekonomikos klausimais; Devidas Volosas, administracinio skyriaus viršininkas; Tedas Tompsonas, žemės ūkio skyrius; Džeris Debisas, jūsų atstovas ryšiams su visuomene, jūs su juo jau pažįstami; Devidas Viktoras, patarėjas prekybos klausimais, ir jau jums pažįstamas pulkininkas Bilis Makinis.

Prašom sėstis, - tarė Merė. Ji atsisėdo gale stalo ir pažiūrėjo į susirinkusiuosius. „Įvairiausių rūšių, amžiaus ir dydžio priešiškumas", - pagalvojo ji.

Mes visi visiškai pavaldūs jums, pasakė Maikas Sleidas. - Bet kurią minutę jūs galite pakeisti bet kurį.

„Melas, - susierzinusi pagalvojo Merė. Vieną aš jau mėginau pakeisti"

Susitikimas truko penkiolika minučių. Pokalbis buvo ganėtinai padrikas.

Galiausiai Maikas Sleidas tarė:

- Per dieną Dorotė suorganizavo jums kiekvienam susitikimą su ambasadore. Ačiū.

Merei nepatiko, kad jis ėmėsi vadovauti. Kai jie liko vieni, Merė paklausė:

- O kas iš jų CŽV agentas?

Maikas keistai pažiūrėjo į ją ir pasakė:

- Gal jūs galėtumėte eiti su manim?

Jis išėjo iš kabineto. Padvejojusi Merė nuėjo iš paskos. Jie ėjo ilgu koridoriumi, abipus kurio buvo darbuotojų kabinetai. Maikas priėjo prie masyvių durų, šalia kurių stovėjo jūrų pėstininkas. Jis pasitarukė į šalį, ir Maikas pastūmė sunkìas duris. Atsigręžęs jis mostu pakvietė Merę įeiti.

Ji įėjo dairydamasi į šalis. Visos sienos, grindys ir lubos buvo padengtos metalu ir stiklu.

Maikas Sleidas uždarė sunkias duris.

- Šitas kambarys vadinamas „Akvariumu" Toks kambarys yra visose ambasadose, kurios yra šalyse už „geležinės uždangos" Tai vienintelė patalpa ambasadoje, kur nėra paslėptų mikrofonų.

Ji nepatikliai pažiūrėjo į jį.

- Ponia ambasadore, klausomieji įtaisai yra ne tik ambasadoje. Jie visur. Galiu lažintis iš paskutinio dolerio, kad jūsų rezidencijoje pilna „vabaliukų" Jeigu jūs nueisite į restoraną, būkite tikra, kad po stalu įtaisytas „vabaliukas" Jūs esate priešo teritorijoje.

Merė atsisėdo į krėslą.

Kaip jūs su tuo kovojate? paklausė ji. Aš turiu galvoje, kaip tada kalbėti?

- Kiekvieną rytą mes atliekame elektroninį valymą. Mes randame jų mikrofonus ir padarome juos nekenksmingus. Kai jie įtaiso naujus, mes vėl juos randame.

- Kodėl mes leidžiame rumunams dirbti mūsų ambasadoje?

- Mes jų teritorijoje. Arba mes žaisime pagal jų taisykles, arba viskas nueis velniop. Šitame kambaryje jie negali įtaisyti mikrofonų, nes kiaurą parą priešais duris budi jūrų pėstininkai. Na, o dabar klauskite.

- Man buvo įdomu sužinoti, kas čia iš CŽV?

- Politikos patarėjas Edis Malcas.

Ji pamėgino prisiminti, kaip Edis Malcas atrodo. Apkūnus ir žilas. Ne, tai žemės ūkio skyriaus viršininkas. Edis Malcas... Aha, liesas, vidutinio amžiaus, pikta lemiančia veido išraiška. Ar jai taip pasirodė todėl, kad ji dabar jau žinojo, kad jis dirba CŽV?

- Jis vienintelis dirba CŽV?

- Taip.

Panašu, kad jo balsas skambėjo ne visai tvirtai.

Maikas Sleidas pažvelgė į laikrodį.

- Po trisdešimties minučių jūs turite įteikti skiriamuosius raštus. Florianas jūsų laukia mašinoje. Originalą atiduosite prezidentui Jonesku, o kopija bus laikoma seife.

- Aš pati žinau, - pro dantis iškošė Merė.

- Jis paprašė, kad jūs drauge paimtumėte vaikus. Aš pasiunčiau mašiną jų atvežti.

Net nepasitarė su ja.

- Ačiū.

Rumunijos vyriausybės pastatas buvo niūrus, stambių smiltainio blokų statinys. Jis buvo pačiame Bukarešto centre. Jį juosė plieninė siena, palei kurią ištisą parą budėjo apsauginiankai. Priešais duris stovėjo sargybiniai. Merę ir vaikus nuvedė į viršų.

Prezidentas Aleksandru Jonesku jų laikė ilgame, stačiakampio pavidalo kambaryje antrajame aukšte. Rumunijos prezidentas atrodė įspūdingai: rusva oda, vanagiški veido bruožai ir garbanoti plaukai. Stambi nosis rodė valdingą prigimtį. Akys degė ryškia ugnimi.

- Jūsų ekscelencija, - kreipėsi į prezidentą juos lydėjęs valdininkas, leiskite jums pristatyti Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorę.

Prezidentas paėmė Merės ranką ir pabučiavo.

- Jūs dar gražesnė negu fotografijose.

- Ačiū. Jūsų ekscelencija. Tai mano dukra Betė ir sūnus Timas.

- Puikūs vaikai, - tarė Jonesku. Jis laukiamai pažiūrėjo į ją. - Ar jūs man ką nors turite?

Merė vos nepamiršo. Greitai atidariusi rankinuką, ji išėmė savo skiriamuosius raštus, pasirašytus prezidento Elisono.

Aleksandras Jonesku atsainiai permetė akimis laišką.

Ačiū. Rumunijos vyriausybės vardu aš priimu jūsų skiriamuosius raštus. Dabar jūs oficiali Amerikos ambasadorė mūsų šalyje. - Jis plačiai nusišypsojo. - Šiandien aš rengiu priėmimą jūsų garbei. Jūs susipažinsite su žmonėmis, su kuriais jums teks dirbti.

- Labai malonu iš jūsų pusės, - pasakė Merė.

Jis vėl paėmė jos ranką ir tarė:

Mes turime patarlę: „Kiekvienas ambasadorius atvyksta į mūsų šalį su ašaromis, nes žino, kad jam daug metų teks gyventi svetimoje žemėje, toli nuo draugų, bet, kai jis išvyksta, jis vėl verkia, nes priverstas palikti naujus draugus ir šalį, kurią pamilo". Aš tikiuosi, kad jūs pamilsite mūsų šalį, ponia ambasadore. - Jis paglostė jai ranką.

- Aš tuo tikra, - atsakė Merė. „Jis žiūri į mane tiesiog kaip į dailią mergaitę. Reikės ką nors daryti"

Pasiuntusi vaikus namo, Merė likusią dienos dalį praleido ambasados konferencijų salėje, kalbėdamasi su skyrių viršininkais, patarėjais ir atašė. Tarp pastarųjų buvo ir pulkininkas Makinis.

Visi jie sėdėjo prie ilgo stačiakampio stalo. Ant kėdžių, palei sienas susėdo dar dešimt žemesnio rango darbuotojų.

Patarėjas prekybos klausimais, mažas putnus žmogus, berte bėrė skaičius. Merė pagalvojo, kad pradžiai būtų neblogai įsiminti visų vardus.

Paskui žodžio paprašė Tedas Tompsonas, patarėjas žemės ūkio klausimais.

Rumunijos žemės ūkyje prastesnė padėtis negu jie nori parodyti. Šių metų derlius bus tiesiog apverktinas, todėl mes negalime jų palikti be grūdų.

Patarėja ekonomikos klausimais Patricija Hetfild paprieštaravo.

- Tedai, jie iš mūsų gavo užtektinai paramos. Rumunija ir taip yra privilegijuotų šalių sąraše. Jie naudojasi PS. - Ji metė žvilgsnį į Merę.

„Ji specialiai nori pastatyti mane į keblia padėtį", pagalvojo Merė.

Patricijos Hetfild balse suskambėjo globėjiškos gaidelės.

- PS - tai reiškia...

- ... palankiausią statusą, - nutraukė ją Merė. - Rumuniją mes laikome besivystančia šalimi, todėl ji turi tam tikras eksporto ir importo lengvatas.

Patricijos veido išraiška pasikeitė.

Teisingai, pasakė ji. Mes ir taip jau atidarėme aruodus... Prekybos patarėjas Devidas Viktoras ją nutraukė:

- Mes juos ne šiaip sau atidarėme. Mes norime, kad jie visi pas mus pirktų. Jiems reikės didžiulių kreditų, kad galėtų pirkti mūsų grūdus. Jeigu mes jiems jų neparduosime, jie nusipirks Argentinoje. - Jis atsisuko į Merę. - Panašu, kad sojos pupų mums nepavyks jiems parduoti. Mus nori aplenkti brazilai. Aš būčiau jums labai dėkingas, jeigu jūs kalbėdama su ministru pirmininku įkalbėtumėte jį kartu su grūdais pirkti ir sojos pupų. Tai labai svarbu.

Merė metė žvilgsnį į Maiką Sleidą, sėdintį kitame stalo gale. Jis kažką piešė savo bloknote ir, atrodė, visai nesiklausė pokalbio.

- Aš pasistengsiu ką nors padaryti, - pažadėjo Merė. Ji pagalvojo, kad reikia paskambinti į Vašingtoną ir paprašyti, kad leistų suteikti Rumunijos vyriausybei naujus kreditus. Pinigai ateina iš Amerikos bankų, tačiau jie tai daro tik vyriausybei sutikus.

Žodžio paprašė Edis Malcas, patarėjas politikos klausimais ir CŽV agentas.

Aš turiu sudėtingą problemą, ponia ambasadore. Vakar vakare buvo areštuota devyniolikametė amerikietė studentė. Pas ją rado narkotikų. Čia tai laikoma rimtu nusikaltimu.

- O kokie narkotikai?

- Marichuana. Viso labo kelios uncijos.

- O kas per mergina?

- Koledžo studentė. Protinga. Gana simpatinga.

- Ir kas, jūsų nuomone, jai gresia?

- Paprastai tai baudžiama penkeriais metais kalėjimo.

„Viešpatie, - pagalvojo Merė, - į ką ji bus panaši, kai išeis?"

- Ką mes galime padaryti? - paklausė ji.

- Galite pamėginti sužavėti Sekuritatės vadą. Jo pavardė Istrasė. Jis labai galingas žmogus.

- Mergina teigia, kad viskas buvo sufabrikuota, - tęsė Edis Malcas. Galbūt ji ir teisi. Ir padaryk tu man tokią kvailystę - pradėti romaną su policininku. Po to, kai jis ją išdul... kai jie permiegojo, jis išdavė ją valdžiai.

- Kaip jis galėjo taip pasielgti? - pasibaisėjo Merė.

- Ponia ambasadore, - sausai tarė Maikas Sleidas, - čia mes esame priešai, o ne jie. Rumunija su mumis koketuoja, visi mes draugai-bičiuliai, šypsenos, rankų paspaudimai. Mes jiems nuolaidžiaujame, Nes norime atskirti juos nuo rusų. Tačiau, kai kalbama apie ką nors konkretaus, nereikia pamiršti, kad jie vis dar komunistai.

Merė kažką pasižymėjo bloknote.

- Gerai, aš pagalvosiu, ką galima padaryti. - Ji atsisuko į Džerį Devisą, atstovą ryšiams su visuomene.

- Kokių problemų turite jūs?

Mums kilo problemų dėl gyvenamųjų patalpų remonto, kuriose gyvena mūsų darbuotojai. Butai tiesiog apleisti.

- O ką, patys negalime susitvarkyti?

- Deja, ne. Rumunijos vyriausybė turi duoti sutikimą. Kai kuriuose butuose sugadintas šildymas, o kituose neveikia tualetai.

- O jūs apie tai pranešėte?

- Taip, per paskutinius tris mėnesius kiekvieną dieną.

- Tai kodėl...

Tai - vadinamasis „kamavimas", - paaiškino Maikas Sleidas. - Nervų karas su mumis.

Merė vėl užsirašė bloknote.

- Ponia ambasadore, - tarė Džekas Čenseloras, - aš taip pat turiu problemų. Iš mūsų bibliotekos nuolat dingsta knygos...

Merė pajuto, kad jai pradeda skaudėti galva.

Visą dieną ji praleido klausydamasi įvairiausių nusiskundimų. Visi jautėsi nelaimingi. O jai dar būtina perskaityti dokumentus. Visas stalas buvo užverstas popieriais: vakarykščių straipsnių vertimai iš rumunų laikraščių ir žurnalų. Laikraščio „Skyntėja" straipsniuose daugiausia buvo kalbama apie prezidento Jonesku veiklą. Kiekviename laikraščio puslapyje buvo mažų mažiausiai keturios prezidento nuotraukos.

Kiti straipsniai buvo iš „Romania libera", dienraščių „Flakara rošije" ir „Magazinui" Ir tai tik pradžia. Jai taip pat buvo būtina peržiūrėti aplankalą su telegramomis ir naujienų suvestine iš Jungtinių Valstijų, perskaityti žinomų Amerikos veikėjų kalbų tekstus, storą derybų ataskaitą dėl ginklavimosi kontrolės ir Amerikos ekonomikos suvestinę.

„Šito ir per metus neperskaitysiu, - pagalvojo Merė, - o man reikia tokią krūvą peržiūrėti kas rytą"

Bet labiausiai Merei kėlė nerimą santykiai su bendradarbiais. Tuo reikėjo užsiimti negaištant.

Ji pasikvietė protokolinio skyriaus vedėją Harietą Kriuger.

- Ar jūs seniai dirbate ambasadoje? - paklausė Merė.

Penkerius metus prieš rumunams nutraukiant su mumis santykius, ir tris mėnesius dabar. - Jos balse skambėjo vos pastebima ironija.

- Jums čia nepatinka?

- Kaip dainuojama dainoje „Tu tik parodyk man kelią namo"

- Ar galima su jumis pakalbėti neoficialiai?

- Ne, ponia ambasadore.

Merė visai pamiršo.

- Kodėl mums nenuėjus į „Akvariumą"?

Kai Merė ir Harieta Kriuger sėdėjo „Akvariume", už sandariai uždarytų durų, Merė tarė:

Man dabar atėjo į galvą viena mintis. Šiandien mes posėdžiavome konferencijų salėje. Galbūt ten buvo klausomųjų įtaisų?

Galbūt, nerūpestingai atsakė Harieta. Tačiau tai neturi reikšmės. Maikas Sleidas būtų neleidęs kalbėti apie tai, kas rumunams dar nežinoma.

Vėl Maikas Sleidas.

- Ką jūs galvojate apie Maiką Sleidą?

- Geresnio už jį nėra.

Merė nusprendė savo nuomonės nesakyti.

- Aš norėjau su jumis pasikalbėti, kadangi man susidarė įspūdis, dar darbuotojų moralinė dvasia ne itin tvirta. Visi skundžiasi. Visi atrodo nelaimingi. Aš noriu žinoti: ar visada taip, ar to priežastis - aš?

Tam tikrą laiką Harieta Kriuger tiriamai žiūrėjo į ją.

- Norite, kad aš sąžiningai atsakyčiau?

- Labai prašau.

Ir viena, ir antra. Mes, amerikiečiai, sėdime čia kaip greitpuodyje. Užtenka pažeisti žaidimo taisykles, ir prasidės dideli nemalonumai. Mes negalime palaikyti draugiškų santykių su rumunais, nes paskui paaiškės, kad jie saugumo agentai. Tenka bendrauti tik su amerikiečiais. O kadangi mūsų čia mažai, visa tai įkyri. - Ji gūžtelėjo pečiais. Atlyginimas mažas, valgis šlykštus, orai bjaurūs. - Ji pažiūrėjo į Merę. Tačiau, ponia ambasadore, čia jūsų kaltės nėra. Jūs turite dvi problemas. Pirmoji - tai, kad jūs politinė iškilėlė, kurią paskyrė vadovauti ambasadai, kur dirba profesionalūs diplomatai. Ji patylėjo. Ar aš ne per daug atvira?

- Ne. Prašau tęsti.

Dauguma darbuotojų nusiteikė prieš jus dar jums neatvykus. Jiems norisi, kad viskas vyktų po senovei, o politiniai iškilėliai mėgsta viską keisti. Jiems jūs mėgėja, kuri aiškina profesionalams, kaip reikia dirbti. Antroji problema yra ta, kad jūs moteris. Rumunams ant savo vėliavos vertėjo pavaizduoti šovinistinę kiaulę. Jau jeigu amerikiečiams nepatinka, kad įsakinėtų moteris, tai rumunams juo labiau.

- Aišku.

Tačiau jūs turite puikų spaudos agentą, - nusišypsojo Harieta Kriuger. - Per savo gyvenimą aš nemačiau, kad kam nors skirtų tiek dėmesio, kiek skiria jums. Kaip jums tai pavyksta?

Merė nežinojo ką atsakyti.

Harieta Kriuger žvilgtelėjo į laikrodį.

Oho! Šitaip jūs pavėluosite. Florianas laukia, kad nuvežtų jus namo. Jums reikia persirengti.

- Persirengti? Kodėl? - paklausė Merė.

- Ar jūs nematėte dienotvarkės, kurią aš padėjau jums ant stalo?

Bijau, kad aš neturėjau laiko. Tiktai nesakykite, kad man reikės važiuoti į kokį nors priėmimą.

Priėmimą? Šiandien jūs turite dalyvauti trijuose priėmimuose. Šią savaitę jūs turite dalyvauti dvidešimt viename priėmime.

Tai neįmanoma. Aš neturiu tiek...

- Nieko nepadarysi. Bukarešte septyniasdešimt penkios ambasados, ir kiekvieną vakarą vienoje jų vyksta priėmimas.

- O aš galiu pasakyti „ne"?

Tai reiškia, kad Jungtinės Valstijos sako „ne" Jūs įžeisite juos, jei atsisakysite.

Merė atsiduso.

- Važiuoju persirengti.

Tą dieną priėmimas vyko vyriausybės rūmuose. Jis buvo surengtas į Rumuniją atvykusio aukšto VDR pareigūno garbei.

Kai tiktai Merė įėjo į salę, prie jos tuojau pat priėjo prezidentas Jonesku. Jis pabučiavo jai ranką.

- Aš laukiau, kada mes vėl susitiksime.

- Ačiū, Jūsų ekscelencija, aš taip pat.

Jai atrodė, kad jis girtas. Ji prisiminė, kas buvo parašyta jo dosjė: „Vedęs. Keturiolikos metų sūnus ir trys dukterys. Mėgsta moteris. Daug geria. Subtilus stebėtojas. Moka sužavėti, kai jam to reikia. Dosnus draugams. Negailestingas priešams"

„Šito žmogaus reikia saugotis", - pagalvojo Merė.

Paėmęs Merę už rankos, Jonesku nusivedė į kambario kampą.

- Štai pamatysite, kaip jums patiks rumunai. - Jis suspaudė jai ranką. - Mes labai aistringi žmonės. - Jis laukė jos atsakymo, bet, nieko neišgirdęs, tęsė: Mes senųjų dakų ir jų užkariautojų romėnų palikuonys. Šimtmečiais visa Europa į mus šluostėsi kojas. Mūsų sienos nuolat keitėsi. Hunai, gotai, avarai, slavai ir mongolai naudojo mus tartum patiesalą po kojomis, tačiau mes išgyvenome. Ir žinote kodėl? Jis pasilenkė prie jos, ir Merė užuodė alkoholio kvapą. - Mes turėjome galingus valdovus. Mano tauta manimi pasitiki, ir aš ją valdau.

Merė prisiminė, ką jai pasakojo. Naktiniai areštai, teismų savivalė, kankinimai, pradingę žmonės.

Kol Jonesku kalbėjo, Merė pro jo petį pažiūrėjo į pilną svečių salę. Čia jų buvo ne mažiau kaip du šimtai, ir kiekvienas atstovavo kokiai nors ambasadai. Veikiai ji susipažins su visais. Ji išstudijavo sąrašą, kurį jai davė Harieta Kriuger, ir pamatė, kad viena pirmųjų jos pareigų buvo susitikimai su kiekvienu septyniasdešimt penkių ambasadų vadovu. Be to, sąraše buvo nurodyta daugybė kokteilių ir pietų per šešias savaitės dienas.

„Kada aš turėsiu laiko atlikti ambasadorės pareigoms?" - pagalvojo Merė. Tačiau veikiai ji suprato, kad čia ir yra dalis jos pareigų. Prie Jonesku priėjo vyriškis ir kažką pakuždėjo jam į ausį. Jo veido išraiška iškart pasikeitė. Dabar tai buvo šalta kaukė. Jis kažką rumuniškai iškošė pro dantis. Žmogus linktelėjo ir išėjo. Diktatorius pasisuko į Merę ir vėl pražydo šypsena.

- Priverstas jus palikti. Tikiuosi, kad greitai susitiksime.

Jonesku išėjo.

19 skyrius

Kad greičiau peržiūrėtų popierius, Merė pasakė Florianui, kad jis atvažiuotų jos paimti pusę septynių ryto. Pakeliui į ambasadą ji peržiūrėjo ataskaitas ir kitų pasiuntinybių komunikatus, kuriuos jai atvežė naktį į rezidenciją.

Eidama koridoriumi pro Maiko Sleido kabinetą, Merė nustebusi sustojo. Jis dirbo, sėdėdamas už rašomojo stalo. Sleidas buvo nesiskutęs. Atrodė, kad jis dirbo visą naktį.

- Jūs šiandien anksti, - tarė Merė.

Jis pakėlė akis.

- Labas rytas. Man reikia su jumis pasikalbėti.

- Gerai. - Ji norėjo įeiti.

- Ne čia. Jūsų kabinete.

Kai jie įėjo į Merės kabinetą, Maikas priėjo prie kampe stovinčio aparato.

Tai popierių naikinimo mašina, - painformavo jis.

- Aš žinau.

- Iš tikrųjų? Vakar jums išėjus ant stalo liko popieriai. Juos jau spėjo perfotografuoti ir nuotraukas išsiųsti į Maskvą.

- Viešpatie! Aš turbūt pamiršau. Kas per popieriai?

- Kosmetikos ir kitų moteriškų reikmenų sąrašas, kuriuos jūs ketinote užsisakyti. Bet tai nesvarbu. Valytoja dirba Sekuritate. Rumunai džiaugiasi bet kokia popieriaus skiautele, kuri pakliūva jiems į rankas, jie dideli meistrai sudėlioti viską iš skiautelių.

O antroji pamoka? šaltai paklausė Merė. Maikas šyptelėjo.

Ambasadorius pradeda nuo to, kad geria kavą su savo pavaduotoju. Kokią jūs mėgstate?

Ji neturėjo nė menkiausio noro gerti kavą su šiuo bjauriu išsigimėliu.

- Aš? Juodą.

Teisingai. Čia reikia rūpintis savo figūra. Valgis čia labai riebus. - Jis pakilo ir nuėjo prie durų.

- Aš pats ją verdu. Jums patiks.

Ji atsisėdo prie stalo. „Reikia būti su juo atsargesnei, - nusprendė Merė. - Aš vis vien pasistengsiu jo atsikratyti"

Jis grįžo nešinas dviem puodeliais kavos ir pastatė juos ant stalo.

- Kaip man sutvarkyti Timo ir Betės mokyklos reikalus?

- Aš jau nusprendžiau. Florianas nuveš juos rytais ir parveš po pamokų.

- Aš... Ačiū, - apstulbusi ištarė ji.

Kai jūs turėsite laiko, pažiūrėkite į tą mokyklą. Ji nedidelė. Ten viso labo šimtas mokinių. Kiekvienoje klasėje aštuoni ar devyni mokiniai. Ten mokosi vaikai iš Kanados, Izraelio, Nigerijos, žodžiu, iš visur. Mokytojai - puikūs.

- Labai gerai.

Maikas nugėrė kavos.

- Kaip aš suprantu, jūs vakar turėjote pokalbį su mūsų bebaimiu lyderiu?

- Su prezidentu Jonesku. Taip. Jis buvo labai galantiškas.

- Šitą jis moka. Puikus vaikinas. Kol ant ko nors supyksta. Tada vargšeliui nusuka sprandą.

- Galbūt mums vertėtų nueiti į „Akvariumą"? - nervingai paklausė Merė.

- Nebūtina. Šį rytą patikrino jūsų kabinetą, jis švarus. O kai čia apsilankys tarnai, saugokitės. Beje, neleiskite Jonesku jus sužavėti. Tai gudrus kalės vaikas. Tauta jį niekina, bet nieko negali padaryti. Slaptoji policija viską kontroliuoja. Kas trečias rumunas dirba arba policijai, arba saugumui. Rumunams draudžiama bendrauti su užsieniečiais. Jeigu užsienietis nori užeiti į svečius pas rumuną, turi gauti valstybės sutikimą.

Merė pajuto, kaip kūnu perbėgo šiurpulys.

- Bet kurį rumuną gali areštuoti už tai, kad jis pasirašys peticiją, pakritikuos vyriausybę ir taip toliau.

Merė ir anksčiau skaitė laikraščiuose apie represijas komunistinėse šalyse, tačiau gyventi tarp viso šito...

- Bet jie juk turi teismus.

Taip, kartais jie surengia parodomuosius procesus, kur leidžiama dalyvauti užsienio korespondentams. Bet daugumą tų, kas pakliūva į policijos rankas, dažniausiai žūva nelaimingo atsitikimo metu. Jie turi koncentracijos stovyklas, kurių mums nerodo. Jos yra prie Dunojaus žiočių. Ten, kur jis įteka į Juodąją jūrą. Aš kalbėjau su žmonėmis, kurie ten buvo. Sunku apsakyti žodžiais, kokios ten nežmoniškos sąlygos.

- Jie net neturi kur pabėgti, - tarė Merė. Rytuose Juodoji jūra. Pietuose - Bulgarija. Kitos sienos yra su Ju-

goslavija, Vengrija ir Čekoslovakija. Iš visų pusių - „geležinė uždanga"

- Jūs girdėjote apie dekretą dėl spausdinimo mašinėlių?

- Ne.

Tai paskutinis Jonesku išradimas. Jis įsakė suregistruoti visas turimas šalyje spausdinimo mašinėles ir dokumantų dauginimo mašinas. Kai tik juos suregistravo, jis išleido nurodymą juos konfiskuoti. Dabar jis visiškai kontroliuoja visą informaciją. Dar kavos?

- Ačiū, ne.

- Jonesku laiko tautą už gerklės. Rumunai bijo streikuoti, nes žino, kad už tai bus sušaudyti. Gyvenimo lygis vienas žemiausių Europoje. Parduotuvėse nieko nėra. Jeigu žmonės mato eiles, jie stoja neklausdami, ką parduoda. Jie nusipirks bet ką, kol yra galimybė.

Man atrodo, lėtai pasakė Merė, - kad tai suteikia mums puikią galimybę jiems padėti.

Maikas Sleidas pažiūrėjo į ją.

- Žinoma, - sausai atsakė jis. - Puikią galimybę.

Peržiūrėdama telegramas, gautas rytą iš Vašingtono, Merė galvojo apie Maiką Sleidą. Keistas žmogus. Įžūlus, tačiau drauge: „Aš jau viską nusprendžiau. Florianas nuveš juos rytais ir parveš po pamokų namo" Jį taip pat jaudino rumunų tautos problemos. „Jis daug sudėtingesnis negu aš galvojau, - nusprendė Merė. - Bet vis vien aš juo nepasitikiu"

Visai atsitiktinai Merė sužinojo, kad darbuotojai posėdžiauja be jos. Ji išvažiavo iš ambasados papietauti su Rumunijos žemės ūkio ministru. Tačiau, kai ji atvyko į ministeriją, jai pasakė, kad ministrą skubiai iškvietė pas prezidentą. Merė nusprendė grįžti į ambasadą. Ji pasakė sekretorei:

- Pakvieskite pas mane Luką Dženklau, Devidą Volosą ir Edį Malcą.

Dorotė Stoun neryžtingai pažiūrėjo į ją.

- Ponia ambasadore, jie posėdyje, - tyliai tarė ji.

- Su kuo jie posėdžiauja?

Dorotė Stoun giliai atsiduso.

- Su kitais bendradarbiais.

Merei prireikė laiko, jog tai suviršintų.

- Jūs norite pasakyti, kad jie posėdžiauja be manęs?

- Taip, ponia ambasadore.

Tai buvo papiktinama.

- Aš manau, tai ne pirmą kartą?

- Ne, ponia ambasadore.

- Kas dar čia vyksta, ko aš nežinau?

Dorotė Stoun vėl atsiduso.

- Jie be jūsų žinios siunčia telegramas.

„Pamiršk apie Rumunijos revoliuciją, - pagalvojo Merė. - Revoliucija vyksta ambasadoje"

- Dorote, praneškite visiems skyrių viršininkams, kad trečią valandą įvyks posėdis konferencijų salėje. Aš noriu, kad ten būtų visi.

- Gerai, ponia ambasadore.

Merė sėdėjo gale stalo, žiūrėdama į susirinkusius bendradarbius. Skyrių viršininkai sėdėjo prie stalo, o likusieji įsitaisė ant kėdžių palei sieną.

Laba diena, aštriai pasakė Merė. Aš ilgai jūsų netrukdysiu. Aš juk žinau, kad mes visi užsiėmę. Aš sužinojau, kad skyrių viršininkai rengia posėdžius, kai aš nebūnu ambasadoje. Nuo dabar kiekvienas, kuris dalyvaus šituose posėdžiuose, tuojau pat bus atleistas. - Akies krašteliu ji pastebėjo, kaip Dorotė kažką žymėjosi bloknote. Aš taip pat žinau, kad jūs be mano sankcijos siunčiate telegramas. Pagal Valstybės departamento taisykles ambasadorius turi teisę priimti ir atleisti darbuotojus savo nuožiūra. Merė atsisuko į Tedą Tompsoną, patarėją žemės ūkio klausimais. Vakar jūs išsiuntėte nesankcionuotą telegramą į Valstybės departamentą. Jums užsakytas bilietas į lėktuvą, skrendantį į Vašingtoną rytoj vidurdienį. Jūs nedirbate ambasadoje. - Ji žvilgsniu permetė visus dalyvaujančius posėdyje. Jeigu dar kas nors išsiųs telegramą be mano leidimo arba atsisakys man padėti, tas kitą dieną išskris į Jungtines valstijas. Aš baigiau, ledi ir džentelmenai.

Įsivyravo mirtina tyla. Paskui žmonės po vieną ėmė eiti iš salės. Maiko Sleido veide atsispindėjo nustebimas.

Merė ir Dorotė Stoun liko vienos.

- Ką jūs į tai pasakysite? - paklausė Merė.

Trumpai ir aiškiai, nusijuokė Dorotė. Tai pats trumpiausias ir vaisingiausias posėdis, kurį man teko matyti.

- Puiku. Dabar atėjo laikas įvesti tvarką ryšių skyriuje.

Visi pranešimai, siunčiami iš Rytų Europos šalių, iš pradžių šifruojami. Visi jie spausdinami specialia mašinėle ir ryšių kambaryje šifruojami. Šifras keičiamas kasdien. Yra penkios slaptumo rūšys: „slaptai", „visiškai slaptai", „konfidencialiai", „tarnybiniam naudojimui" ir „neslaptai" Kambarys, kuriame stovi šiuolaikiškiausia elektroninė įranga, kruopščiai saugomas.

Budintis karininkas Sendis Pelansas sėdėjo ryšių kambaryje už grotuoto langelio. Kai Merė įėjo, jis atsistojo.

- Laba diena, ponia ambasadore. Kuo galiu jums padėti?

Tai aš noriu jums padėti.

- Atleiskite, nesupratau, - nustebęs ištarė Pelansas.

- Jūs išsiuntėte telegramas be mano parašo. Vadinasi, tai buvo man nežinomos telegramos.

- Bet juk skyrių viršininkai sakė... - ėmė teisintis jis.

- Nuo dabar, jei kas nors jums atneš telegramą be mano parašo, tuojau pat atneškite man. Jūs mane supratote?

„Taip, su ja menki juokai", - pagalvojo Pelansas.

Taip, ponia ambasadore, aš viską supratau.

- Puiku.

Merė apsisuko ir išėjo iš kambario. Ji žinojo, kad ryšių kambariu taip pat naudojasi CŽV perduodama pranešimus „juoduoju kanalu" Tačiau čia ji nieko negalėjo padaryti. Jai pasidarė įdomu, kiek CŽV bendradarbių buvo ambasadoje ir ar Maikas Sleidas pasakė jai visą tiesą. Ji įtarė, jog ne visą.

Vakare Merė užsirašė, ką ji turi padaryti kitą dieną, o svarbiausius darbus pabraukė. Popierius ji padėjo ant

stalo. Rytą ji nuėjo į dušą išsimaudyti. Apsirengusi, ji paėmė popierius. Jie gulėjo visai ne taip, kaip ji juos paliko. „Būkite tikra, kad ambasada ir jūsų rezidencija klausomos" Merė stovėjo ir mąstė.

Pusryčiaudama, kai ji sėdėjo prie stalo su vaikais, Merė garsiai pasakė:

- Rumunai tokia puiki tauta. Bet man susidarė įspūdis, kad jie kai kuriais aspektais atsilieka nuo Jungtinių Valstijų. Ar žinote, kad daugelyje mūsų darbuotojų butų nėra šildymo ir neveikia tualetai. Timas ir Betė nustebę pažiūrėjo į ją. - Aš manau, kad reikia rumunus išmokinti, kaip taisyti tokius daiktus.

Kitą rytą prie jos priėjo Džeris Devisas.

- Nežinau, kaip jums tai pavyko, bet mūsų butuose pilna darbininkų. Jie remontuoja butus.

Merė šyptelėjo.

- Su jais reikia kalbėti geruoju.

Eiliniame posėdyje Maikas Sleidas pasakė:

- Jūs turite parodyti pagarbą visiems ambasadoriams. Taigi geriausia tai pradėti daryti jau šiandien.

Jo tonas jai pasirodė įžeidžiamas. Be to, tai buvo ne jo reikalas. Už protokolinius dalykus buvo atsakinga Harieta Kriuger, tačiau tą dieną jos nebuvo ambasadoje.

Labai svarbu paisyti eiliškumo, - tęsė Sleidas. - Pati svarbiausia...

- ...tarybinė ambasada. Aš tai žinau.

- Aš patarčiau...

- Pone Sleidai, jeigu man prireiks jūsų patarimo, aš jums pasakysiu.

Gerai, atsiduso Sleidas. Kaip pasakysite, ponia ambasadore.

Po vizito į tarybinę ambasadą Merė buvo pasinėrusi į reikalus. Ji susitiko su vienu senatoriumi, kuris domėjosi informacija apie disidentus, kalbėjosi su naujuoju žemės ūkio skyriaus viršininku.

Kai Merė jau ketino važiuoti namo, jai paskambino Dorotė Stoun.

- Skubus skambutis iš Vašingtono, ponia ambasadore. Su jumis kalbės Džeimsas Stiklis.

Merė pakėlė kito aparato ragelį.

- Laba diena, pone Stikli.

Stiklis tiesiog virte virė iš apmaudo.

- Galbūt jūs man paaiškinsite, ką ten veikiate?

- Aš supratimo neturiu, ką jūs turite galvoje?

- Ką gi. Tai akivaizdu. Valstybės departamentas ką tik gavo formalų Gabono pasiuntinio protestą dėl jūsų elgesio su juo.

- Palaukite! - pasakė Merė. - Čia kokia nors klaida. Aš net nekalbėjau su Gabono pasiuntiniu.

Būtent, suriaumojo Stiklis. Bet jūs kalbėjote su Tarybų Sąjungos ambasadoriumi.

- Taip, žinoma. Aš šiandien lankiausi su mandagumo vizitu.

- Ar jūs nežinote, kad užsienio ambasados turi tam tikrą eiliškumą pagal skiriamųjų raštų įteikimo datą?

Taip, bet...

- Jūsų žiniai, Gabonas yra pirmasis, o Estija paskutinė. O tarp jų yra daugiau nei septyniasdešimt kitų šalių ambasadų ir pasiuntinybių. Klausimų turite?

- Ne, sere. Atleiskite, jeigu aš...

Tikiuosi, tokie dalykai daugiau nepasikartos.

Kai Maikas Sleidas sužinojo apie šitą skambutį, jis užėjo į Merės kabinetą.

- Aš mėginau jus įspėti.

- Pone Sleidai...

- Į tokius dalykus diplomatai žiūri ypač rimtai. Beje, 1661 metais ispanų pasiuntinio padėjėjai Londone užpuolė prancūzų pasiuntinio karietą, nužudė vežiką ir papjovė arklius, kad ispanų pasiuntinys atvažiuotų pirmasis. Aš jums patarčiau pasiųsti atsiprašymą.

Merė suprato, kad nuoskaudos jai geriau neparodyti.

Merę jaudino komentarai, kuriuos ji girdėjo apie savo populiarumą spaudos puslapiuose. Net „Pravdoje" pasirodė jos ir vaikų nuotrauka.

Vidurnaktį Merė paskambino Stentonui Rodžersui. Jis kaip tik turėjo pradėti savo darbo dieną. Jis pakėlė ragelį.

- Kaip gyvuoja mano mylima ambasadorė?

- Viskas puiku. O kas pas jus, Stenai?

Išskyrus tai, kad dirbu keturiasdešimt aštuonias valandas per parą, daugiau neturiu kuo skųstis. Tačiau tai man patinka.

- Kokie jūsų reikalai? Turite problemų?

- Ne visai problemų. Tiesiog man pasidarė įdomu ką ne ką sužinoti. - Ji nežinojo, kaip tiksliai suformuluoti frazę, kad jis teisingai ją suprastų. Aš manau, jūs matėte mano nuotrauką „Pravdoje"?

- Tai tiesiog nuostabu! - sušuko Stentonas Rodžersas. - Pagaliau rusai jus pastebėjo.

- Stenai, argi visi ambasadoriai tokie populiarūs kaip aš?

Tiesą sakant, ne. Bet bosas nusprendė stumti jus pirmyn visomis jėgomis. Jūs mūsų vitrina. Prezidentas Elisonas iš tikrųjų nori, kad jūs parodytumėte jiems, kokie iš tikrųjų yra amerikiečiai. Mes ir toliau jus reklamuosime. Mes norime, kad visas pasaulis įsižiūrėtų į jus. Per jus jie formuoja savo nuomonę apie Jungtines Valstijas.

- Man... man labai malonu.

- Dirbkite ir toliau ta pačia dvasia.

Jie pakalbėjo dar porą minučių ir atsisveikino.

„Vadinasi, už visos tos spaudos kampanijos stovi pats prezidentas, - pagalvojo Merė. - Tada nieko stebėtino, kad rašoma tiek straipsnių apie mane ir vaikus"

Kalėjimas „Ivanas Stelianas" viduje buvo dar baisesnis negu iš išorės. Siaurų koridorių sienos buvo išdažytos pilkai. Abu kameros aukštai buvo prikišti žmonių. Automatais apsiginklavę sargybiniai palaikė tvarką. Nuo sunkaus tvaiko Merei ėmė svaigti galva.

Sargybinis nuvedė Merę į mažytį pasimatymų kambarėlį.

- Ji čia. Kalbėti gali dešimt minučių.

- Ačiū. - Merė įėjo į kambarėlį, ir durys užsidarė.

Hana Merfi sėdėjo už mažo apsilaupiusio stalelio. Ji vilkėjo kalinės drabužiais, rankos buvo sukaustytos antrankiais. Edis Malcas sakė, kad jai devyniolika metų. Jis atrodė vyresnė bent dešimčia metų. Išblyškęs veidas, įkritę skruostai, nuo ašarų paraudusios akys. Plaukai buvo nešukuoti.

- Sveika, - tarė Merė, - aš - amerikiečių ambasadorė.

Hana Merfi pažiūrėjo į ją ir ėmė raudoti.

- Neverk. Viskas bus gerai.

- N-nebus, - sudejavo mergina, - mane teis kitą savaitę. Aš čia numirsiu! Aš neištversiu penkerių metų šitame kalėjime.

- Neverk. Geriau papasakok, kaip visa tai įvyko.

Giliai atsidususi, Hana Merfi ėmė pasakoti.

Aš susipažinau su vienu vyriškiu su rumunu. Aš jaučiausi vieniša. Jis buvo toks švelnus man, ir mes... mes su juo mylėjomės. Draugė man davė dvi cigaretes su marichuana. Vieną mes surūkėme drauge su juo. Mes vėl mylėjomės, o paskui aš užmigau. O kai nubudau, jo šalia nebuvo, o kambarys buvo pilnas policininkų. Aš buvau nuoga. Jie žiūrėjo, kaip aš rengiuosi, o paskui mane atvežė čia. - Ji bejėgiškai palingavo galva. - Man pasakė, kad mane pasodins penkeriems metams.

- Nepasodins, jeigu aš tau padėsiu.

Merė prisiminė, ką jai pasakė Lukas Dženklau, kai ji rengėsi važiuoti į kalėjimą. „Jūs niekuo negalėsite jai padėti, ponia ambasadore. Mes išbandėme visas priemones. Užsieniečiui penkeri metai - tai standartinis nuosprendis. Jeigu ji būtų rumunė, tai jai grėstų kalėjimas iki gyvos galvos"

Merė pažiūrėjo į Haną Merfi ir tarė:

- Aš padarysiu viską, ką įstengsiu, kad tau padėčiau.

Merė susipažino su oficialiu policijos raportu. Jį buvo pasirašęs Sekuritate galva Aurelas Istrasė. Trumpai ir aiškiai aprašyta reikalo esmė. Merginos kaltė buvo akivaizdi. „Reikia ką nors sugalvoti", - nutarė Merė. Ji stengėsi prisiminti, kas buvo parašyta apie Istrasę slaptame aplankale, kurį jai buvo davęs Džeimsas Stiklis. Kas ten buvo apie jį parašyta? Kad... Merė staiga prisiminė.

Merė susitarė, kad jis ateis į ambasadą kitą dieną.

- Jūs tik sugaišite laiką, - perspėjo ją Maikas Sleidas. Istrasė - tai kalnas. Jums nepavyks jo pajudinti.

Istrasė buvo neaukšto ūgio, randuotu rusvu veidu ir blizgančia plike. Kadaise jam sulaužė nosį, ir ji negerai suaugo. Istrasei buvo įdomu, kam jo prireikė Amerikos ambasadorei.

- Ponia ambasadore, jūs norėjote susitikti su manim?

Taip. Ačiū, kad atėjote. Aš norėčiau pasikalbėti su jumis dėl Hanos Merfi.

- A, narkotikų pardavėja! Rumunijoje įstatymai griežti. Tokius žmones mes sodiname į kalėjimą.

Puiku, - atsakė Merė. Man džiugu tai girdėti. Būtų gerai, kad ir Jungtinėse Valstijose sugriežtintų prekiautojams narkotikais įstatymus.

Istrasė nustebęs pažiūrėjo į ją.

- Vadinasi, jūs sutinkate su manim?

Absoliučiai. Visi, kas prekiauja narkotikais, privalo sėdėti kalėjime. Tačiau Hana Merfi jų nepardavinėjo. Ji pasiūlė parūkyti savo meilužiui.

Tai tas pats. Jeigu...

- Ne visai, pulkininke. Jos meilužis - slaptosios policijos leitenantas. Jis taip pat rūkė marichuaną. Ar jį nubaudė?

- Kam? Jis paprasčiausiai rinko nusikaltimo įrodymus.

- Leitenantas turi žmoną ir trejetą vaikų?

- Taip, - susiraukė Istrasė. - Šita amerikietė įsiviliojo jį į lovą.

- Pulkininke, bet juk Hana Merfi viso labo tik devyniolikos metų studentė. O jūsų leitenantui keturiasdešimt penkeri. Tai kas ką įsiviliojo į lovą?

- Amžius neturi reikšmės, - atkakliai pasakė Istrasė.

- Ar leitenanto žmona žino apie šį jo nuotykį?

- Kodėl ji turėtų apie jį žinoti?

- Todėl, kad mano galva, mergaitę įviliojo į spąstus. Aš noriu šitą dalyką pagarsinti. Pasaulio spauda apsidžiaugs.

- Nieko jums neišeis, - atsakė jis.

Ji nusprendė pradėti kozirių tūzu.

- Ar todėl, kad šitas leitenantas jūsų žentas?

Ne, ne todėl, - piktai atsakė pukininkas. - Tiesiog aš noriu, kad nugalėtų tiesa.

- Aš taip pat noriu, - patikino jį Merė.

Pagal jos skaitytą dosjė, jo žentas susipažindavo su jaunais turistais vyrais ir moterimis siūlydamas jiems parduoti narkotikus juodojoje rinkoje, miegojo su jais, o paskui išduodavo policijai.

- Aš manau, jūsų dukrai nėra reikalo žinoti apie jos vyro elgesį, - pasakė Merė. - Bus geriau, jeigu jūs paleisite Haną Merfi, o aš išsiųsiu ją į valstijas. Ką jūs į tai pasakysite, pulkininke?

Jis žiūrėjo į ją, paraudęs iš pykčio.

- Jūs labai įdomi pašnekovė, - galų gale pasakė jis.

- Ačiū. Jūs taip pat įdomus pašnekovas. Taigi aš laukiu Hanos Merfi rytoj savo kabinete. Paskui aš pirmuoju lėktuvu išsiųsiu ją namo.

Pulkininkas gūžtelėjo pečiais.

- Aš pasistengsiu ką nors sugalvoti.

- Aš įsitikinusi, kad jums pavyks, pulkininke Istrase. Ačiū.

Kitą dieną Hana Merfi jau skrido namo.

- Kaip jums tai pavyko? - nepatikliai paklausė Maikas Sleidas.

- Aš paklausiau jūsų patarimo ir sužavėjau jį.

20 skyrius

Tą dieną, kai Timas ir Betė turėjo pirmą kartą eiti į mokyklą, Merę iškvietė į ambasadą penktą valandą ryto - atėjo skubi telegrama, ir reikėjo tuojau pat duoti atsakymą. Diena buvo tokia įtempta, kad Merė grįžo namo tik septintą vakaro. Vaikai jos laukė.

- Na, - paklausė Merė, - kaip mokykla?

- Man patiko, - atsakė Betė. - Tu žinai, ten mokosi vaikai iš dvidešimt dviejų šalių. Vienas italas nuo manęs akių nenuleido. Puiki mokykla.

Ir laboratorija čia puiki, - pridėjo Timas. - Rytoj mes pjaustysime rumuniškas varles.

- Žinai, kas keista, - tarė Betė. - Angliškai jie visi kalba su kažkokiu keistu akcentu.

- Atsiminkite, - pasakė Merė vaikams, - jeigu kas nors kalba su akcentu, vadinasi, jis moka kalbėti keliomis kalbomis. Na, aš džiaugiuosi, kad jūs neturėjote problemų.

- Jokių. Maikas viskuo pasirūpino, - pasakė Betė.

- Kas?

- Ponas Sleidas. Jis liepė jį vadinti Maiku.

- O ką bendro turi Maikas Sleidas su jūsų pamokomis?

- Ar jis tau nieko nesakė? Jis užvažiavo paimti mūsų, o paskui supažindino su visais mokytojais. Jis juos visus pažįsta.

- Ir daugelį vaikų taip pat, - pridėjo Timas. - Jis mus ir su jais supažindino. Visi jį myli. Nuostabus vaikinas.

„Pernelyg nuostabus", - pagalvojo Merė.

Kitą rytą, kai Maikas užėjo į jos kabinetą, Merė tarė:

- Aš girdėjau, kad jūs nuvežėte Timą ir Betę į mokyklą.

Jis linktelėjo:

Vaikams nelengva adaptuotis svetimoje mokykloje. Jie labai geri vaikai.

O ar jis turi vaikų? Merė staiga suprato, kad ji labai mažai žino apie jo asmeninį gyvenimą. „Taip net geriau, pagalvojo ji. - Juk jis tik ir laukia, kad aš suklysčiau"

Ji nusprendė, kad jam vis vien nepavyks sulaukti.

Šeštadienį Merė pasiėmė drauge vaikus į privatų diplomatų klubą, kur susirinkdavo diplomatinio korpuso nariai, kad aptartų paskutinius gandus.

Apžvelgusi salę, Merė pamatė Maiką Sleidą, sėdintį su kažkokia moterimi, ir, kai toji atsigręžė, Merė atpažino Dorotę Stoun. Merė sustingo kaip įkasta. Ji pasijuto taip, lyg jos sekretorė bendradarbiautų su priešu. Jai pasidarė įdomu, ar Dorotės ir Maiko santykiai artimi. „Reikia mažiau ja pasitikėti, - pagalvojo Merė. - Ir ne tik ja"

Harieta Kriuger prie stalo sėdėjo viena. Merė priėjo prie jos.

Ar jūs neprieštarausite, jeigu aš atsisėsiu prie jūsų stalo?

- Labai džiaugsiuosi. - Harieta išsitraukė pakelį amerikietiškų cigarečių.

- Užsirūkykite.

- Ačiū. Aš nerūkau.

- Šitoje šalyje neįmanoma gyventi be cigarečių, - pasakė Harieta.

- Nesuprantu.

- Čia viskas įmanoma tik per „Kentą" Žinoma, perkeltine prasme. Jeigu jūs einate pas gydytoją, turėkite pakelį cigarečių. Jeigu norite nusipirkti mėsos, pataisyti automobilį, pakeisti perdegusią lemputę, visiems reikia duoti kyšį cigaretėmis. Vienam savo pažįstamam italui reikėjo atlikti nedidelę operaciją. Jam teko duoti cigarečių medicinos seselei, kad paruoštų naują skalpelį. Už tvarsčius jam taip pat reikėjo mokėti cigaretėmis. Kitaip medicinos seselės būtų panaudojusios senus.

- Bet kodėl...

Todėl, kad šalyje trūksta tvarsčių, atsakė Harieta Kriuger, - taip pat ir vaistų. Taip yra visose Rytų Europos šalyse. Praeitą mėnesį VDR kilo botulizmo epidemija. Rytų vokiečiams teko pirkti serumą Vakaruose.

- O žmonės net negali pasiskųsti,- tarė Merė.

- Jie randa būdų. Ar jūs girdėjote apie Bulu?

- Ne.

Tai anekdotų herojus. Tik pasakodami anekdotus rumunai ir išleidžia susikaupusius garus. Pavyzdžiui, žmonės stovi eilėje nusipirkti mėsos. Eilė beveik nejuda. Išstovėjęs penkias valandas Bulu supyko ir sako: „Einu į rūmus ir užmušiu Jonesku". Po dviejų valandų jis grįžta, o draugai jį klausia: „Na ką, užmušei?" Bulu atsako: „Ne, ten taip pat buvo didelė eilė"

Merė nusijuokė.

- Ar jūs žinote, kas čia juodojoje rinkoje turi didžiausią paklausą? Videokasetės su amerikiečių televizijos programomis.

- Jiems patinka žiūrėti mūsų filmus?

- Ne, jiems labiau patinka žiūrėti mūsų reklamą. Viskas, kas mums yra įprasta, - skalbimo mašinos, dulkių siurbliai,

automobiliai - jiems nepasiekiama. Jie nenuleidžia nuo jų akių. O kai prasideda filmas, jie jau nežiūri į ekraną.

Merė pakėlė galvą ir pamatė, kaip Maikas Sleidas išeina iš klubo drauge su Dorote Stoun. Jai buvo įdomu, kur jie eina.

Merė grįžo namo po ilgos sunkios darbo dienos. Ji norėjo tik vieno dalyko - kuo greičiau išsimaudyti vonioje ir atsigulti. Ambasadoje jai nė minutės nepavyko pabūti vienai. Bet veikiai ji suvokė, kad ir čia jai tai nepavyks. Kul tik ji ėjo, visur sutikdavo tarnus, ir jai kilo įtarimas, kad jie ją šnipinėja.

Vienąkart ji nubudo naktį ir nusileido į virtuvę. Kai atidarė šaldytuvo dureles, tai už nugaros išgirdo triukšmą. Atsigręžusi Merė pamatė vyresnįjį liokajų Michajų, Rosiką, Deliją ir Karmeną.

- Kuo galiu jums, ponia, padėti? - paklausė Michajus.

- Niekuo, - atsakė Merė. - Paprasčiausiai aš užsinorėjau valgyti.

Į virtuvę atėjo Kosma ir nuskaustu balsu pasakė:

- Ponia, jums reikėjo tik pasakyti, kad jūs alkana, ir aš jums būčiau ką nors pagaminęs.

Jie visi nepritariamai žiūrėjo į ją.

- Apskritai aš nealkana. Ačiū. - Ir ji greitai užlipo į viršų.

Kitą dieną ji papasakojo vaikams, kas atsitiko.

- Aš jaučiuosi, kaip antroji žmona „Rebekoje"

- O kas ta „Rebeka"? - paklausė Betė.

- Tai nuostabi knyga, kurią jūs kada nors perskaitysite.

Kai Merė grįžo į ambasadą, Maikas Sleidas jau laukė jos.

- Susirgo vienas mūsų vaikinas. Nueikite pažiūrėti.

Jis nuvedė ją į vieną kabinetų, kur ant sofos išblyškusiu veidu gulėjo jūros pėstininkas. Jis dejavo iš skausmo.

- Kas atsitiko? - paklausė Merė.

- Aš manau, kad tai apendicitas.

- Jį reikia skubiai nugabenti į ligoninę.

Maikas atsisuko ir pažiūrėjo į ją.

Tiktai ne čia.

- Ką jūs turite galvoje?

- Jį reikia nugabenti lėktuvu į Ciūrichą arba Romą.

Tai tiesiog juokinga, pasipiktino Merė. Ji patildė balsą. - Ką, ar jūs nematote kokia jo būklė?

- Juokinga ar nejuokinga, bet niekas iš Amerikos ambasados darbuotojų niekada negula į bet kurios už „geležinės uždangos" esančios šalies ligoninę.

- Bet kodėl?

- Nes mes rizikuojame. Mes atiduodame jį į Rumunijos vyriausybės ir slaptosios policijos rankas. Jie gali suleisti jam narkotikų, sakykime ekopalominą, ir išklausti viską, ko reikia. Tokios taisyklės. Reikia jį nugabenti į kitą šalį.

- O kodėl mūsų ambasadoje nėra savo gydytojo?

Todėl, kad mes esame trečiosios kategorijos ambasada. Mūsų biudžete savam gydytojui nėra lėšų. Kas trys mėnesiai čia atvažiuoja amerikietis gydytojas. O šiaip mes turime vaistininką, kuris išduoda vaistus. - Maikas jai padavė popieriaus lapelį: - Pasirašykite čia, ir jį tuojau pat išveš. Aš dėl lėktuvo susitarsiu.

- Gerai. Merė pasirašė. Ji priėjo prie jauno kareivio ir paėmė jo ranką. - Viskas bus gerai.

Po dviejų valandų jūros pėstininkas jau buvo pakeliui į Ciūrichą.

Kai kitą rytą Merė paklausė Maiką apie ligonio savijautą, jis tik pečiais gūžtelėjo.

- Jį operavo, - abejingu balsu atsakė jis.

„Koks bejausmis žmogus, - pagalvojo Merė. - Jo niekas negali sujaudinti"

21 skyrius

Kad ir kaip anksti Merė ateidavo į ambasadą, Maikas Sleidas jau būdavo ten. Jis retai lankydavosi priėmimuose, ir Merei atrodė, kad jis ieškojo pramogų visai kitokiose vietose.

Jis nesiliovė ją stebinęs. Kartą Merė išleido vaikus su Florianu į Floreasko parko čiuožyklą. Tą dieną ji nusprendė išeiti anksčiau iš darbo ir prisidėti prie jų, o kai atvažiavo į

čiuožyklą, tai ten pamatė Maiką Sleidą. Jis čiuožinėjo drauge su vaikais, ir jiems visiems buvo labai linksma. Jis kantriai mokino juos čiuožti „aštuntukais" „Reikia įspėti vaikus dėl Maiko", - pagalvojo Merė. Tačiau ji labai blankiai įsivaizdavo, dėl ko reikėtų juos įspėti.

Kai kitą rytą Merė atvažiavo į ambasadą, pas ją užėjo Maikas.

- Kondelas atvyksta po dviejų valandų. Aš pagalvojau...

- Kondelas?

Mes taip trumpai vadiname kongreso delegaciją. Keturi senatoriai su žmonomis ir padėjėjais. Jie tikisi, kad jūs juos sutiksite. Man reikia suorganizuoti jiems susitikimą su prezidentu Jonesku ir pasakyti Harietai, kad ji pasirūpintų ekskursijomis ir pirkiniais.

- Ačiū.

- Kaip dėl kavos?

- Su malonumu.

Jis nuėjo į savo kabinetą, o ji pažiūrėjo jam iš paskos. Keistas žmogus. Šiurkštus, beširdis. O drauge... Kaip kantriai jis mokė Timą ir Betę čiuožti.

Kai jis grįžo su dviem puodeliais kavos, Merė paklausė:

- Ar jūs turite vaikų?

Klausimas jį užklupo netikėtai.

- Aš turiu du sūnus.

- Kur?

Jie gyvena su mano buvusia žmona. Jis staiga pakeitė temą: - Reikia nuspręsti, kada jiems suorganizuoti susitikimą su Jonesku.

Kava buvo puiki. Būtent tą dieną Merė staiga suvokė, kad gerti rytais kavą su Maiku jau tapo įpročiu.

Angelas ją pamatė La Bakoje, uosto rajone, kur ji stovėjo su kitomis prostitutėmis. Ji buvo su prigludusia palaidine ir džinsais. Iš išvaizdos jai buvo ne daugiau kaip penkiolika metų, nelabai graži, bet Angelui buvo tas pats.

- Einam brangioji. Truputį pasismaginsime.

Mergaitė gyveno netoliese mažame butuke. Vieninteliame kambaryje stovėjo lova, dvi kėdės ir lempa ant stalo.

- Nusirenk. Aš noriu pasižiūrėti į tave nuogą.

Mergaitė dvejojo. Angelo išvaizda jai kėlė baimę. Bet šiandien klientų beveik nebuvo, ir, jeigu ji neparneš Pepei pinigų, tas ją primuš, kaip ir visada. Ji ėmė lėtai nusirenginėti.

Angelas žiūrėjo į ją. Mergina nusivilko palaidinę, paskui nusimovė džinsus. Kitokių drabužių nebuvo. Kūnas buvo liesas ir smulkus.

- Batų nenusiauk. Eikš čia ir klaupkis ant kelių.

Mergaitė taip ir padarė.

- O dabar klausyk, ko aš noriu.

Ji klausėsi, išpūtusi akis iš baimės.

- Aš niekada tokio dalyko...

Angelas kirto jai per galvą. Mergaitė sudejavusi parkrito ant grindų. Angelas pastvėrė ją už plaukų ir sviedė ant lovos. Kai mergaitė suriko, jis stipriai smogė jai per veidą. Ji sudejavo.

- Puiku, - pasakė Angelas. - Man patinka, kai tu dejuoji.

Kumščio smūgiu jis sulaužė jai nosį. Gavęs iš jos viską, ko jam reikėjo, jis numetė ant lovos keletą pesų.

- Ačiū, - nusišypsojo Angelas.

Mergaitė gulėjo be sąmonės.

Merė stengėsi kuo daugiau laiko praleisti su vaikais. Jie dažnai kartu eidavo į muziejus ir bažnyčias, tačiau vaikai nekantriai laukė išvykos į Drakulos pilį Brašove, už šimto mylių nuo Bukarešto.

- Jis buvo kunigaikštis, - pakeliui paaiškino Florianas. - Kunigaikštis Vladas Tepesas. Jis buvo didvyris ir kovėsi su užkariautojais turkais.

- O aš maniau, kad jis tiesiog mėgo žudyti žmones ir gerti jų kraują, - pasakė Timas.

- Taip, - linktelėjo Florianas. - Labai gaila, tačiau po karo jis ėmė piktnaudžiauti valdžia. Pavirtęs diktatoriumi, jis sodindavo savo priešus ant baslio. Pasklido gandai, kad jis vampyras. Airis Bremas Stoukeris, remdamasis ta legenda, parašė knygą. Knyga kvaila, bet labai padėjo turizmui.

Didinga pilis stovėjo aukštai kalnuose. Jie visai neteko jėgų, kol stačiais laiptais užkopė į viršų. Žemomis lubomis salės sienos buvo nukabinėtos senoviniais ginklais.

- Būtent čia Drakula žudė savo aukas ir gėrė jų kraują, lyg iš po žemių sklindančiu balsu pasakė ekskursijos vadovas.

Čia buvo šalta ir drėgna. Nukarę voratinkliai palietė Timo veidą.

- Man, žinoma, nebaisu, - pasakė jis motinai, - bet gal einam iš čia?

Kas šešios savaitės Amerikos KOP lėktuvas S-130 nusileisdavo mažame aerodrome netoli nuo Bukarešto. Lėktuvas buvo prikrautas produktų ir kitų prekių, kurių Rumunijoje buvo neįmanoma nusipirkti. Amerikos ambasados darbuotojai visa tai užsisakydavo per karinį komisariatą Frankfurte.

Vienąkart rytą, kai jie drauge gėrė kavą, Maikas tarė:

- Šiandien turi atskristi lėktuvas su prekėmis. Gal norite nuvažiuoti su manim į oro uostą?

Merė jau norėjo atsisakyti ji turėjo pernelyg daug darbo ir toks kvietimas jai atrodė beprasmiškas. Tačiau Maikas Sleidas buvo ne tas žmogus, kuris nemoka taupyti laiko. Smalsumas paėmė viršų.

- Gerai.

Važiuodami į oro uostą jie aptarinėjo einamuosius reikalus. Pokalbis buvo pabrėžtinai oficialus.

Kai jie privažiavo oro uostą, ginkluotas jūrų pėstininkas atidarė vartus ir leido įvažiuoti. Po dešimties minučių nusileido S-130.

Už oro uosto aptvaro susirinko šimtai rumunų. Jie nenuleido akių nuo komandos, iškrovinėjančios lėktuvą?

- Ką jie čia veikia? - paklausė Merė.

- Jie svajoja. Jie žiūri į daiktus, kurių jie niekada neturėjo ir neturės. Jie žino, kad mums atgabeno mėsos, muilo, kvepalų. Čia visada susirenka minia, kai atskrenda mūsų lėktuvas. Nesuprantu, kaip jie sužino, kada jis atskris.

Merė pažiūrėjo į jų veidus.

- Sunku patikėti.

- Jie šitą lėktuvą priima kaip simbolį. Reikalas ne tas, kokį krovinį jis atgabeno, jis pats jiems įkūnija laisvą šalį, kuri rūpinasi savo žmonėmis.

- Kodėl jūs mane čia atvežėte? - paklausė Merė.

- Aš nenoriu, kad Jonesku apžavėtų jus savo saldžiomis kalbomis. Štai ji - tikroji Rumunija.

Kiekvieną rytą, kai Merė važiuodavo į darbą, ji matė eilėse stovinčius žmones, kad pakliūtų į ambasados konsulinį skyrių. Ji manė, kad jie čia ateina aiškintis jiems kilusius klausimus. Bet tą rytą ji priėjo arčiau prie lango, kad atidžiau įsižiūrėtų į juos. Tai, ką ji pamatė jų veiduose, privertė ją nueiti pas Maiką.

- Kas per žmonės, ten, prie vartų?

Maikas drauge su ja priėjo prie lango.

- Tai daugiausiai Rumunijos žydai. Jie laukia eilės, kad paduotų pareiškimą vizai gauti.

Bet juk Bukarešte yra Izraelio ambasada. Kodėl jie nesikreipia ten?

- Dėl dviejų priežasčių, - paaiškino Maikas. - Pirma, jie mano, kad Amerikos vyriausybė turi daugiau šansų padėti jiems išvykti į Izraelį negu Izraelio. O antra, jie mano, kad šitaip slaptoji policija nesužinos jų ketinimų. Jie, žinoma, labai klysta. Maikas parodė ranka į gyvenamąjį namą, stovintį priešais ambasadą. - Šitame name yra keli butai, iš kurių sekama. Jie fotografuoja visus, kas įeina į ambasadą ir iš jos išeina.

- Koks siaubas!

Tokios jų žaidimo taisyklės. Kai žydų šeima paduoda pareiškimus vizai, kad išvyktų iš Rumunijos, juos automatiškai išmeta iš darbo ir iš buto. Kaimynus verčia atgręžti jiems nugaras. Jiems tenka laukti po trejus ketverius metus, kol vyriausybė teikiasi atsakyti. Paprastai atsakymas būna neigiamas.

- Nejaugi mes nieko negalime padaryti?

- Mes visą laiką stengiamės jiems padėti. Bet Jonesku žaidžia su žydais katę ir pelę. Tik pavieniams asmenims pavyko iš čia išvykti.

Merė pažiūrėjo į žmonių veidus, juose atsispindėjo neviltis.

- Juk turi būti kokia nors išeitis.

- Nenuodykite sau sielos, - patarė Maikas.

Laiko skirtumas ją labai vargino. Kai Vašingtone buvo diena, Bukarešte - gili naktis ir Marę nuolat žadindavo trečią ar ketvirtą ryto, kad atsakytų į telegramą arba telefono skambutį.

Kiekvieną kartą, kai ateidavo naktinė telegrama, budintis jūrų pėstininkas skambindavo budinčiam karininkui, o tas siųsdavo savo padėjėją žadinti Merės. Paskui ji dažniausiai neužmigdavo.

„Tai labai įdomu, brangusis. Aš iš tikrųjų manau, kad galėsiu ką nors padaryti. Bent jau bandau. Man negalima klysti. Visi deda viltis į mane. Kaip būtų gerai, jei tu galėtum matyti mane ir pasakyti: ,,Šaunuolė senutė". Aš taip kenčiu dėl tavęs. Ar tu girdi, Edvardai? Galbūt tu kur nors čia? Aš kartais tiesiog iš proto einu be tavęs..."

Jie gėrė rytinę kavą.

- Mes turime problemų, - tarė Maikas.

- Kokių?

- Su jumis nori pasimatyti dvylika aukšto rango Rumunijos bažnyčios atstovų. Jie gavo kvietimą iš Jutos bažnyčios. O Rumunijos vyriausybė atsisako jiems duoti išvykimo vizą.

- O kodėl?

- Mažai kam iš rumunų leidžia išvykti iš šalies. Yra net anekdotas. Kai Jonesku atėjo į valdžią, jis žiūrėjo pro langą ir matė, kaip teka saulė. „Labas rytas, drauge saule", pasveikino ją Jonesku. „Labas rytas, - atsakė saulė. - Visi tokie laimingi, kad jūs tapote Rumunijos prezidentu" Vakare Jonesku pažiūrėjo pro langą, išeinantį į vakarus, ir pamatė besileidžiančią saulę. ,,Labas vakaras, drauge saule", - pasisveikino jis. Tačiau saulė neatsakė. ,,Kas atsitiko, rytą tu su manimi taip gražiai kalbėjai, o dabar tyli?" Saulė atsakė: ,,Aš jau Vakaruose. Eik po velnių" Todėl Jonesku

ir bijo, kad, kai tiktai dvasininkai atsidurs už sienos, jie pasiųs jį po velnių.

- Aš dėl to pasikalbėsiu su užsienio reikalų ministru.

Maikas pakilo.

- Ar jums patinka liaudies šokiai?

- Kodėl jūs mane šito klausiate? - nustebo Merė.

Rytoj Rumunijos nacionalinio teatro sezono atidarymas. Norite nueiti?

Merė nežinojo, ką atsakyti. Ji visai nesitikėjo tokio Maiko pasiūlymo. Ir dar labiau nustebo, kai atsakė jam: „Taip"

- Gerai. - Maikas jai padavė nedidelį voką.

- Čia trys bilietai. Galite pasiimti Timą ir Betę.

Merė paraudo, jausdamasi nesmagiai.

- Ačiū, - pasakė ji.

- Aš pasakysiu, kad Florianas užvažiuotų jūsų paimti aštuntą vakaro.

Betė ir Timas neparodė jokio noro eiti į teatrą. Betė pasikvietė mokyklos draugą vakarienės.

- Tai mano draugas italas, - pasakė ji. - Ar tu nieko prieš?

- Sąžiningai pasakius, manęs niekada netraukė liaudies šokiai, - pridėjo Timas.

- Gerai, - nusijuokė Merė. - Kaip norite.

Jai buvo įdomu, ar jos vaikai jautė tokią vienatvę kaip ji. Merė pagalvojo, ką pakviesti drauge. Pulkininką Makinį, Džerį Devisą, Harietą Kriuger? „Eisiu viena", - nusprendė Merė.

Kai Merė išėjo iš rezidencijos, Florianas jau laukė jos prie vartų.

Labas vakaras, ponia ambasadore. - Jis nusilenkęs atidarė jai dureles.

- Aš matau, Florianai, kad jūs šiandien geros nuotaikos.

Jis nusišypsojo.

- Aš visada geros nuotaikos, ponia. - Jis uždarė dureles ir atsisėdo prie vairo. - Mes, rumunai, turime tokią patarlę: „Bučiuok ranką, kurios negali įkasti"

- Ar jūs čia gerai gyvenate Florianai? - išdrįso jį paklausti Merė. Jis pažvelgė į ją veidrodėlyje.

- Jums atsakyti, kaip mus moko partija ar norite išgirsti tiesą?

- Prašau pasakyti tiesą.

- Mane gali sušaudyti už tokius žodžius, bet nė vienas rumunas čia negyvena laimingai. Tiktai užsieniečiai. Jūs galite atvažiuoti ir išvažiuoti, kada įsigeisite. O mes čia, kaip kalėjime. Mums visko stinga. - Jie važiavo pro parduotuvę, šalia kurios stovėjo didžiulė eilė. - Matote? Jie stovės tris valandas, kad nusipirktų gabalėlį avienos, ir tai visiems neužteks. Ir taip visur. O žinote, kiek namų turi Jonesku? Dvylika! Aš ten vežiau svečius. Kiekvienas namas tikri rūmai. O paprasti žmonės gyvena po tris keturias šeimas mažuose butuose, o butai nešildomi. Florianas staiga nutilo, bijodamas, jog per daug pasakė. - Aš manau, kad jūs niekam nepasakysite apie mūsų pokalbį?

- Žinoma, ne.

- Ačiū. Aš nenorėčiau, kad mano žmona liktų našlė. Ji jauna. Be to, ji žydaitė. Pas mus paplitęs antisemitizmas.

Merė jau žinojo apie tai.

- Yra toks anekdotas apie tai, kaip vienoje parduotuvėje turėjo pardavinėti kiaušinius. Penktą valandą ryto, nors buvo labai šalta, prie parduotuvės išsirikiavo eilė. Aštunta valanda. Eilė dar ilgesnė, o kiaušinių neatvežė. Parduotuvės direktorius sako: „Visiems vis tiek neužteks. Žydai gali nestovėti". Antra valanda dienos. Eilė dar ilgesnė, o kiaušinių nėra. Parduotuvės direktorius sako: „Tegul lieka tik partijos nariai. Kiti gali nelaukti" Vidurnaktis. Šaltis. Direktorius uždaro parduotuvę ir sako: „Kiaušinių taip ir neatvežė. Žydams vėl pasisekė" Merė nežinojo, juoktis jai ar verkti. „Reikia kažko imtis", - pagalvojo ji.

Liaudies teatras buvo triukšmingoje gatvėje, kur stovėjo daugybė kioskų, prekiaujančių gėlėmis, plastmasiniais dirbiniais ir kitokiomis smulkmenomis. Teatras buvo nedidelis, papuoštas lipdiniais ir priminė nerūpestingą praeitį. Vaidinimas buvo nuobodus, kostiumai prasti, šokėjai nerangūs. Atrodė, jog visam tam nebus galo. Kai vis dėlto vaidinimas pasibaigė, Merė su malonumu išėjo į gryną orą. Florianas stovėjo palei mašiną.

- Bijau, ponia ambasadore, kad teks užtrukti, prakiuro padanga. O atsarginę pavogė. Aš paskambinau, kad skubiai atvežtų dar vieną. Manau, kad po valandos ji jau bus čia. Jūs palauksite mašinoje?

Merė pažiūrėjo į dangų. Švietė mėnulis. Vakaras buvo ramus ir šaltas. Ji staiga prisiminė, kad dar niekada nevaikščiojo Bukarešto gatvėmis.

- Aš, ko gero, pėsčia grįšiu į rezidenciją, - pasakį ji.

Jis linktelėjo.

- Puikus vakaras pasivaikščioti.

Apsisukusi Merė nuėjo gatve, vedančia į centrą. Bukareštas jai atrodė puikus, egzotiškas miestas. Vitrinose šmėsčiojo užrašai: „Tabakas", „Vaistinė"

Merė ėjo Kolia Mošilor ir pasuko į Strada Marija Roseti, kuria važiavo grūste prisigrūdę autobusai. Net tokiu vėlyvu metu prie parduotuvių stovėjo eilės. Kavinėje pardavinėjo „gogoaše" skanias rumuniškas spurgas. Šaligatviais vaikščiojo žmonės su rezgėmis rankose. Merei atrodė, kad visi į ją žiūri. Moterys pavyzdžiui apžiūrinėjo jos drabužius. Merė pagreitino žingsnį.

Priėjusi Viktorijos gatvės kampą, ji neryžtingai sustojo, nežinodama, kur toliau eiti. Ji kreipėsi į praeivį:

- Atleiskite, kaip man nueiti į?..

Baimingai žvilgtelėjęs į ją, jis greitai perėjo į kitą gatvės pusę.

„Jiems neleidžiama kalbėti su užsieniečiais", - prisiminė Merė.

Kur eiti? Ji pamėgino prisiminti, kuriuo keliu važiavo į teatrą su Florianu. Rezidencija turėjo būti rytų pusėje. Veikiai ji pakliuvo į siaurą gatvelę. Tolumoje matėsi apšviestas prospektas. „Ten aš pasigausiu taksi", - su palengvėjimu pagalvojo Merė.

Už nugaros pasigirdo žingsniai, ir Merė nevalingai atsigręžė. Prie jos artėjo aukštas vyriškis su paltu. Merė pagreitino žingsnį.

- Atleiskite, - riktelėjo vyriškis su aiškiu rumunišku akcentu. - Jūs paklydote?

Ji su palengvėjimu atsiduso. Tai turbūt policininkas. Galbūt jis ėjo iš paskos, kad nieko jai neatsitiktų.

- Taip, - dėkingai atsakė Merė. - Aš norėjau grįžti...

Staiga pasigirdo privažiuojančios mašinos triukšmas. Susilyginusi su ja mašina staigiai sustojo. Vyriškis sugriebė Merę. Ji jautė jo burnos kvapą ir jos kūną glamonėjančias rankas. Jos ėmė ją tempti prie atdarų mašinos durelių. Merė priešinosi iš visų jėgų.

- Į mašiną! - suriaumojo vyriškis.

- Ne! - rėkė ji. - Padėkite!

Kitoje gatvės pusėje pasirodė žmogus. Ją laikęs vyriškis nežinojo, ką daryti.

- Nagi, paleisk ją, - suriko nepažįstamasis.

Jis pribėgo, stvėrė vyriškį už apykaklės ir stipriai trūktelėjo į save. Merė pajuto, kad jos jau niekas nelaiko. Vairuotojas buvo beišlipąs iš mašinos, kad padėtų savo bendrui.

Pasigirdo sirena. Paltu vilkintis kažką šūktelėjo vairuotojui, abu sėdo į mašiną, ir ji trūktelėjo iš vietos.

Balta mašina su žydromis juostomis ir žybsinčia lempute ant stogo sustojo šalia Merės. Ant šono buvo užrašyta „MILICIJA" Iš ten greitai išlipo du uniformuoti milicininkai.

- Ar jums nieko neatsitiko? - paklausė vienas jų rumuniškai, o paskui laužyta anglų kalba pridūrė: - Kas atsitiko?

Merė niekaip negalėjo suvaldyti emocijų.

Taip... Du vyriškiai... Jie n-norėjo įtempti mane į mašiną. Jeigu ne šitas džentelmenas... - Ji atsigręžė.

Nepažįstamasis dingo.

22 skyrius

Visą naktį ją persekiojo košmarai. Per miegus ji atsimušinėjo nuo vyrų. Ji nubusdavo ir vėl užmigdavo. Ir vėl nubusdavo. Prieš akis iškildavo viena ir ta pati scena: žingsniai už nugaros, privažiuojanti mašina, vyriškis stumia ją į automobilį. Ar jie žinojo, kas ji tokia? Arba tiesiog norėjo apiplėšti gerai apsirengusią amerikiečių turistę?

Kai Merė įėjo į kabinetą, Maikas Sleidas jau laukė jos. Jis atnešė du puodelius kavos ir pastatė juos ant stalo.

- Na, kaip pavyko kelionė į teatrą? - paklausė jis.

- Puikiai. - Tai, kas įvyko paskui, neturi nieko bendro su juo.

- Ar jūs nesužeista?

- Ką? - nustebusi paklausė ji.

Jis kantriai pakartojo:

- Kai jie norėjo jus pagrobti, ar nesužeidė jūsų.

- Kaip... Iš kur jūs tai sužinojote?

Ponia ambasadore... jo balse skambėjo ironija. Rumunijoje paslapčių nėra. Net jeigu jūs einate į dušą, apie tai žino visi. Jūs pasielgėte gana neprotingai, pėsčiomis grįždama namo.

Dabar aš ir pati suprantu, šaltai atsakė Merė. Daugiau taip nebus.

- Gerai. Ką iš jūsų atėmė?

- Nieko.

Jis susiraukė.

- Jeigu juos būtų dominęs jūsų rankinukas ar kailiniai, jie galėjo juos atimti gatvėje. Išeina taip, kad jie norėjo jus pagrobti.

- Kam reikėtų mane grobti?

- Tai buvo ne Jonesku žmonės. Jis stengiasi su mumis palaikyti gerus santykius. Galbūt kokia nors disidentų grupė.

- Arba banditai, kurie norėjo gauti už mane išpirką.

- Šitoje šalyje žmonių dėl išpirkos negrobia. Už tai net neteisia, o iškart sušaudo. - Jis gurkštelėjo kavos. - Norite patarimo?

- Aš klausau jūsų.

- Važiuokite namo.

- Ką?

Maikas Sleidas pastatė puodelį ant stalo.

- Jum viso labo tereikia parašyti atsistatydinimo pareiškimą, paimti vaikus ir grįžti į Kanzasą, kur būsite saugi.

Merės veidą užliejo raudonis.

- Pone Sleidai, aš padariau klaidą. Ji ne pirmoji ir, ko gero, ne paskutinioji. Bet į šitą postą mane paskyrė Jungtinių Valstijų prezidentas. Ir kol jis pats mane atleis, aš nenoriu girdėti, jog man patarinėtų, kad važiuočiau namo.

- Ji sunkiai tvardėsi, kad neimtų šaukti. - Aš manau, kad ambasados bendradarbiai turi dirbti su manimi, o ne prieš mane. Jeigu jums tai per sunku, galbūt jūs pats važiuokite namo? - Ji drebėjo iš įniršio.

Maikas Sleidas atsistojo.

- Aš pasirūpinsiu, ponia ambasadore, kad jums atneštų rytines suvestines.

Tą rytą ambasadoje tik ir kalbėjo apie mėginimą pagrobti. „Įdomu, iš kur jie apie tai sužinojo? - stebėjosi Merė. - Ir kaip apie tai sužinojo Maikas Sleidas?" Merė apgailestavo, kad nežino savo išgelbėtojo vardo ir negalės jam padėkoti. Ji matė jį tik probėgšmais. Jai pasirodė, jog tai buvo patrauklus keturiasdešimtmetis, anksti pražilęs vyriškis. Jis kalbėjo su akcentu, galimas daiktas, prancūzišku. Jeigu tai buvo turistas, tai jis greičiausiai jau išskrido namo.

Merę persekiojo mintis. Viena ir ta pati mintis. Vienintelis žmogus, kuris norėjo jos atsikratyti, buvo Maikas Sleidas. O gal jis tai suorganizavo, kad ją išgąsdintų ir priverstų grįžti namo? Juk bilietus į teatrą davė jis. Jis žinojo, kur jis bus. Šita mintis niekaip neišėjo jai iš galvos.

Merė ilgai galvojo - papasakoti vaikams apie įvykį ar ne. Galiausiai ji nusprendė, kad to daryti neverta. Jai nesinorėjo jų gąsdinti. Ji nusprendė, kad dabar jie niekur vieni nevaikščios.

Tą vakarą Prancūzijos ambasadoje turėjo įvykti priėmimas garsios prancūzų pianistės garbei. Merė taip pavargo, kad būtų bet ką davusi, kad tik nereikėtų niekur eiti, tačiau išeities nebuvo.

Ji išsimaudė vonioje, išsirinko vakarinę suknelę, bet, kai paėmė batelius, pamatė, kad vienas kulniukas nulūžęs. Ji pakvietė Karmeną.

- Klausau jūsų, ponia ambasadore.

- Karmena, nuneškite jį į taisyklą, tegul pataiso.

- Gerai, ponia. Ar dar ką nors?

- Ačiū, ne. Daugiau nieko nereikia.

Kai Merė atvyko į Prancūzijos pasiuntinybę, ten jau buvo daugybė svečių. Prie durų ją pasitiko ambasadoriaus padėjėjas.

Jis pabučiavo jai ranką.

- Labas vakaras, ponia ambasadore. Dėkoju jums, kad atėjote.

- Labai malonu, kad atsiuntėte man kvietimą.

Jie abu nusišypsojo iš šitų tuščių frazių.

- Leiskite palydėti jus pas ambasadorių. - Jis nuvedė ją per salę, kur dauguma veidų jai jau buvo pažįstami. Merė pasisveikino su Prancūzijos ambasadoriumi, ir jie pasikeitė mandagiomis frazėmis.

- Jums patiks ponia Dofen. Ji puiki pianistė.

- Aš taip noriu jos pasiklausyti, - sumelavo Merė.

Pro šalį praėjo tarnas, nešdamas ant padėklo šampaną. Merė jau išmoko gerti šampaną priėmimuose. Ji atsisuko pasisveikinti su Austrijos ambasadoriumi ir staiga pamatė nepažįstamąjį, kuris išgelbėjo ją nuo pagrobėjų. Jis stovėjo kampe ir kalbėjosi su italų ambasadoriumi bei jo padėjėju.

- Prašom atleisti, - pasakė Merė ir nuėjo prie prancūzo.

- Taip, žinoma, aš ilgiuosi Paryžiaus, - kalbėjo jis, - bet tikiuosi, kad kitais metais... - Pamatęs Merę, jis nutilo.

- A, vargšė ledi.

- Jūs pažįstami? - paklausė Italijos ambasadorius.

- Mes nebuvome oficialiai supažindinti, - atsakė Merė.

- Ponia ambasadore, ar galiu aš jums pristatyti gydytoją Luji Deforžė?

Prancūzo veidas pasikeitė.

- Ponia ambasadorė? Prašau man atleisti. Aš neturėjau supratimo, - jo balse skambėjo sumaištis. - Kaip aš galėjau jūsų nepažinti?

- Jūs padarėte daug daugiau, - nusišypsojo Merė. - Jūs išgelbejote mane.

Italų ambasadorius pasižiūrėjo į gydytoją ir tarė:

- Tai ten buvote jūs? - Jis pasisuko į Merę. - Aš girdėjau apie šitą liūdną įvykį.

- Jis iš tikrųjų būtų liūdnas, jeigu ne gydytojas Deforžė. Aš jums labai dėkinga.

Luji Deforžė nusišypsojo.

- Aš toks laimingas, kad reikiamu metu buvau reikiamoje vietoje.

Ambasadorius ir jo padėjėjas pamatė, jog įėjo Anglijos ambasadorius.

- Prašau atleisti, - pasakė Italijos ambasadorius. - Mes trumpam jus paliekame.

Jie nuėjo pasitikti anglų ambasadoriaus. Merė liko vienu du su gydytoju.

- Kodėl jūs pasislėpėte, kai atvažiavo policija?

- Matote, mums geriau nepakliūti į policijos rankas. Jie įpratę areštuoti liudytojus ir išspausti iš jų informaciją. Aš dirbu gydytoju Prancūzijos pasiuntinybėje, ir aš neturiu diplomatinio neliečiamumo statuso. O kadangi aš žinau viską, kas dedasi ambasadoje, aš galėjau tapti rumunams vertingu informacijos šaltiniu. - Jis nusišypsojo. - Tad atleiskite, jei jums pasirodė, kad aš palikau jus.

Jai patiko jo tiesumas. Jis kažkuo jai priminė Edvardą. Galbūt tuo, kad Deforžė buvo gydytojas. Ne, ne tik tuo. Jis kalbėjo taip pat atvirai, kaip ir Edvardas. Net šypsena buvo kažkuo panaši.

- Atleiskite, - tarė Deforžė, - man laikas atlikti socialinio gyvulio funkcijas.

- Jums nepatinka priėmimai?

Jis mirktelėjo jai.

- Aš jų nekenčiu.

- O jūsų žmona?

Jis kažką norėjo pasakyti, bet paskui persigalvojo.

Taip, jai patiko priėmimai. Net labai.

- Ji šiandien čia?

- Ją nužudė drauge su abiem vaikais.

Merė išblyško.

- O Viešpatie! Atleiskite. Kaip?..

Jo veidas buvo panašus į sustingusią kaukę.

- Tai aš dėl visko kaltas. Mes tada gyvenome Alžyre. Aš dirbau pogrindyje, kovojau su teroristais. - Jis kalbėjo su pertrūkiais. - Jie mane susekė ir susprogdino mūsų namą. Aš tuo metu nebuvau namie.

- Atleiskite man, - pakartojo Merė. Tušti, nereikalingi žodžiai.

- Nieko. Sakoma, kad laikas gydo viską, bet aš tuo jau netikiu. - Jo balse skambėjo kančios gaidelės.

Merė prisiminė Edvardą, ir kaip jai buvo be jo sunku. Bet šitas žmogus gyvena dar kamuojamas nuolatinio skausmo.

Jis pažvelgė į ją ir tarė:

- Atleiskite, ponia ambasadore... - Nusisukęs jis nuėjo prie kitų svečių.

„Edvardai, jis truputį panašus į tave. Jis tau patiktų. Jis labai tvirtas žmogus. Jis kenčia, ir tai mane traukia prie jo. Aš, brangusis, taip pat kenčiu. Aš visada kentėsiu be tavęs. Aš čia tokia vieniša. Nėra net su kuo pasikalbėti. Aš taip noriu, kad man viskas pavyktų. Maikas Sleidas stengiasi išsiųsti mane namo. Bet aš nevažiuosiu. Kaip man tavęs reikia, brangusis. Labanakt, mano mielasis"

Kitą rytą Merė paskambino Stentonui Rodžersui. Buvo taip malonu išgirsti jo balsą. „Tai lyg siūlas, siejantis mane su namais", - pagalvojo ji.

Mes patenkinti jūsų darbu, pasakė Stentonas Rodžersas. - Apie Haną Merfi čia daug rašė laikraščiai. Puikiai dirbate.

- Ačiū, Stenai.

- Mere, papasakokite, kaip jus norėjo pagrobti.

- Aš jau kalbėjau su ministru pirmininku ir slaptosios policijos viršininku, tačiau jie neturi jokių pėdsakų.

- Argi Maikas Sleidas jūsų neįspėjo, kad nevaikščiotumėte viena?

- Taip, jis mane įspėjo. - „Gal pasakyti jam, kad Maikas Sleidas nusiteikęs išsiųsti mane namo? Ne. Aš pati su juo susidorosiu", - nusprendė Merė.

Įsidėmėkite, jeigu kas, aš visada pasirengęs jums padėti. Bet kuriuo metu.

Aš žinau, dėkingai atsakė Merė. Man tai labai svarbu.

Po šito skambučio ji pasijuto daug geriau.

- Mes turime problemų. Iš ambasados nuteka informacija.

Merė ir Maikas Sleidas gėrė kavą prieš darbo pradžią.

- Ar tai labai rimta?

- Labai. Mūsų patarėjas prekybos klausimais Devidas Viktoras buvo susitikęs su Rumunijos prekybos ministru.

- Aš žinau. Mes svarstėme tą dalyką praeitą savaitę.

Teisingai, - atsakė Maikas. - Kai Devidas susitiko su juo antrą kartą, rumunai turėjo atsakymus į visus mūsų pasiūlymus. Jie tiksliai žinojo visus mūsų planus.

- Galbūt jie tiesiog susiprotėjo?

Galbūt. Bet mes turėjome naujų pasiūlymų, apie kuriuos jie iš anksto nieko nežinojo.

Merė susimąstė.

- Jūs manote, kad tai kas nors iš personalo?

- Ne šiaip kas nors. Mes šituos pasiūlymus svarstėme „Akvariume" Ten įeiti turi teisę tik aštuoni žmonės - skyrių viršininkai.

- Kad ir kas jis būtų, jis turi turėti elektroninį klausomąjį įtaisą, matyt, miniatiūrinį magnetofoną. Aš siūlau šiandien sukviesti posėdį „Akvariume" ir pakviesti visus tuos, kurie buvo paskutinį kartą. Mūsų įtaisai nurodys kaltąjį.

Už stalo „Akvariume" sėdėjo aštuoni žmonės. Edis Malcas, patarėjas politikos klausimais ir CŽV agentas; patarėja ekonomikos klausimais Patricija Hetfild; patarėjas prekybos klausimais Devidas Viktoras; atstovas ryšiams su visuomene Džeris Devisas; administracinio skyriaus viršininkas Lukas Dženklou ir pulkininkas Makinis. Merė sėdėjo viename stalo gale, Maikas Sleidas - kitame.

Merė kreipėsi į Devidą Viktorą:

- Kaip vyksta derybos su Rumunijos prekybos ministru?

Patarėjas pakraipė galvą.

- Tiesą sakant, visiškai ne taip, kaip aš tikėjausi. Jie jau žino viską, ką aš pasakysiu, dar man neprasižiojus. Aš pateikiau jiems naujus pasiūlymus, tačiau jie turėjo parengtus argumentus ir šiuo atveju. Toks įspūdis, kad jie skaito mano mintis.

- Galbūt taip ir yra, - tarė Maikas.

- Ką jūs norite pasakyti?

- Kad jie skaito vieno mūsų mintis. - Jis pakėlė priešais jį stovinčio telefono ragelį. - Tegul įeina.

Po sekundės durys atsidarė, ir į kambarį įėjo žmogus su prietaisu. Prietaisas turėjo skalę su rodykle.

- Minutėlę, - pasakė Edis Malcas. - Čia negalima.

- Viskas gerai, - tarė Maikas Sleidas. - Tai mums padės išsiaiškinti vieną dalyką. - Jis žvilgtelėjo į vyriškį su prietaisu. - Pradėkite.

- Gerai. Prašom pasilikti savo vietose.

Visi stebėjo, kaip jis priėjo prie Maiko Sleido ir prinešė prie jo prietaisą. Rodyklė rodė nulį. Paskui jis priėjo prie Patricijos Hetfild. Rodyklė nepajudėjo. Jis priėjo prie Edžio Malco, Džerio Deviso, Luko Dženklou. Rodyklė nejudėjo. Žmogus patikrino Devidą Viktorą ir pagaliau pulkininką Makinį. Liko tik Merė. Kai jis prisiartino prie jos, rodyklė staigiai šoktelėjo.

Kas per velnias! sušuko Maikas Sleidas. Jūs įsitikinęs?

- Ką nors pasakykite, - paprašė ją elektronikos specialistas.

Merė atsistojo, pasimetusi žiūrėdama į prietaisą.

- Gal nutraukime posėdį, - pasiūlė Maikas.

- Šiandien viskas. Ačiū, - tarė Merė.

- Jūs pasilikite, - paliepė specialistui Maikas.

Kai visi išėjo, Maikas paklausė:

- Ar jūs galite nustatyti, kur yra „vabaliukas"?

- Žinoma. - Specialistas ėmė lėtai leisti prietaisą žemyn, laikydamas jį per kelis centimetrus nuo Merės kūno. Kai tik jis nuleido jį palei pėdą, rodyklė šoktelėjo už raudonos linijos.

Specialistas atsitiesė.

- Klausomasis mikrofonas jūsų bateliuose.

Merė nepatikliai pažiūrėjo į jį.

- Jūs klystate. Šituos batelius aš nusipirkau Vašingtone.

- Būkite gera, nusiaukite juos, - paprašė Maikas Sleidas.

Bet aš... Visa tai buvo tiesiog juokinga. Turbūt prietaisas blogai veikia. Arba kas nors nori įvilioti ją į spąstus. Greičiausiai tai Maiko Sleido pokštai. Jie nori jos atsikratyti, todėl perduos į Vašingtoną: ji perduoda priešams informaciją.

Ji nusiavė batelius ir įbruko Maikui į rankas.

- Imkite, - susierzinusi pasakė ji.

Jis pavartė juos rankose ir paklausė:

Tai naujas kulniukas?

Na, tai... Dabar ji prisiminė, kad prašė Karmeną nunešti pataisyti batelį.

Maikas nuplėšė kulniuką. Viduje buvo miniatiūrinis magnetofonas.

Štai mes ir radome savo šnipą, sausai pasakė Maikas. - Kur jums taisė tą batelį?

- Nežinau. Aš paprašiau tarnaitę nunešti į taisyklą.

Puiku, sarkastiškai pasakė Maikas. Mes būsime jums labai dėkingi, jeigu ateityje, ponia ambasadore, jūs tokius darbus patikėsite savo sekretorei.

Merei atnešė telegramą:

„Senato užsienio reikalų komitetas nusprendė suteikti Rumunijai paskolą, kurios jūs prašote. Rytoj bus apie tai paskelbta. Sveikinu. Stentonas Rodžersas"

Maikas Sleidas taip pat perskaitė telegramą.

- Geros naujienos. Negulesku džiūgaus.

Merė žinojo, kad Rumunijos finansų ministro Negulesku padėtis gana netvirta. Šita paskola padarys jį didvyriu Jonesku akyse.

- Vadinasi, jie apie tai paskelbs tik rytoj. - Merė susimąstė. Aš noriu, kad jūs šiandien man suorganizuotumėte susitikimą su Negulesku.

- Man taip pat eiti su jumis?

- Ne nereikia.

Po dviejų valandų Merė jau sėdėjo finansų ministro kabinete. Jo veide švytėjo pasitenkinimo šypsena.

- Aš matau, jūs turite man gerų naujienų?

Bijau, kad ne, apgailėstaudama pasakė Merė. Ji matė, kaip dingo nuo jo lūpų šypsena.

- Kaip? Aš supratau, kad viskas jau buvo nuspręsta.

Merė atsiduso.

- Aš taip pat taip maniau.

- Kas atsitiko? Kodėl nieko neišėjo? - Jo veidas papilkėjo.

Merė gūžtelėjo pečiais.

- Nežinau.

Aš juk pažadėjau mūsų prezidentui... Priblokštas naujienos, jis nutilo. Pažiūrėjęs į Merę, jis kimiai tarė: Prezidentui tai nepatiks. Nejaugi nieko negalima padaryti?

- Aš taip pat susinervinusi, - atsakė Merė. - Viskas ėjo gerai, kai staiga prieš balsavimą vienas senatorių sužinojo, kad rumunų dvasininkams, kuriuos pakvietė į Jutą, nedavė vizos. Pats senatorius - mormonas, ir jis buvo labai pasipiktinęs.

- Dėl dvasininkų? - falcetu paklausė Negulesku. - Jūs norite pasakyti, kad jie balsavo prieš dėl?..

Taip man perdavė.

Bet, ponia ambasadore, Rumunijoje viskas daroma bažnyčios labui. Jie čia turi visišką laisvę. Jo liežuvis pynėsi. - Mes tiesiog dieviname dvasininkus!

Jis atsisėdo greta Merės.

Ponia ambasadore, jeigu man pavyks padaryti taip, kad tiems dvasininkams leis apsilankyti jūsų šalyje, kaip jūs manote, ar senato finansų komitetas suteiks mums paskolą?

Pažiūrėjusi jam į akis, Merė atsakė:

- Pone Negulesku, aš jums tai garantuoju. Bet atsakyti jūs turite ligi vakaro.

Negulesku paskambino pusę trijų.

Ponia ambasadore! Puikios naujienos! Dvasininkai gali važiuoti, kada nori. O jūs?

Merė paskambino jam po valandos.

- Aš ką tik gavau telegramą. Paskolą nuspręsta suteikti.

23 skyrius

Merė nuolat galvojo apie Luji Deforžė. Jis išgelbėjo jai gyvybę ir dingo. Ji džiaugėsi, kad pasimatė su juo priėmime. Paklususi staiga kilusiam norui, Merė nuėjo į parduotuvę, parduodančią prekes tik už valiutą, nupirko jam gražią

sidabrinę taurę ir paprašė psiųsti į Prancūzijos ambasadą. Tai buvo jos kuklus atsidėkojimas už tai, ką jis padarė.

Dorotė Stoun jai pasakė:

- Jums skambina gydytojas Deforžė. Ar kalbėsite su juo?

- Žinoma, - nusišypsojo Merė. Ji pakėlė ragelį.

- Laba diena.

Laba diena, ponia ambasadore. Kaip malonu buvo girdėti jo balsą su prancūzišku akcentu. - Aš noriu jums padėkoti už tokią prašmatnią dovaną. Nors tai daryti buvo nebūtina. Aš ir taip džiaugiuosi, kad galėjau jums padaryti paslaugą.

Tai buvo ne paprasta paslauga, - atsiliepė Merė. Aš norėčiau kada nors išreikšti jums savo dėkingumą.

Jis tylėjo.

- Galbūt... - Jis vėl nutilo.

Taip?

- Bet ne. Nieko, - sumišęs atsakė jis.

- Prašau.

- Gerai. - Jis įtemptai nusijuokė. - Galbūt man pavyks kada nors pakviesti jus vakarienės. Aš žinau, kad jūs labai užsiėmusi...

- Su malonumu, - greitai ištarė Merė.

- Tiesa?

Jo balse skambėjo džiaugsmas.

Tiesa.

- Ar jūs žinote restoraną „Taru"?

Merė ten buvo dukart.

- Ne, - atsakė ji.

- Labai gerai. Man bus malonu jį parodyti. Šeštadienį vakare jūs turbūt užimta?

Šeštą valandą aš privalau dalyvauti priėmime, bet paskui mes galime kartu pavakarieniauti.

Nuostabu. Aš žinau, jūs turite du vaikus. Galbūt jūs juos paimsite drauge?

- Ačiū, bet šeštadienį jie bus užsiėmę. - Ji pati nesuprato, kodėl pasakė netiesą.

Priėmimas vyko Šveicarijos pasiuntinybėje. Tai, be abejo, buvo pirmos kategorijos ambasada, nes priėmime dalyvavo prezidentas Jonesku.

Pamatęs Merę, jis priėjo prie jos.

- Labas vakaras, ponia ambasadore. - Jis paėmė jos ranką ir palaikė savojoje ilgiau negu reikėjo. Aš labai džiaugiuosi, kad jūsų šalis sutiko mums suteikti tą paskolą.

- O mes džiaugiamės, Jūsų ekselencija, kad jūs leidote dvasininkijos atstovams aplankyti mūsų šalį.

Jis atsainiai mostelėjo ranka.

- Rumunija - ne kalėjimas. Čia kiekvienas gali važiuoti, kur tik nori. Mano šalis yra socialinio teisingumo ir demokratijos simbolis.

Merė pagalvojo apie ilgas eiles prie parduotuvių, minią oro uoste, besistengiančius emigruoti žydus.

- Visa valdžia Rumunijoje priklauso liaudžiai.

„Rumunijoje yra koncentracijos stovyklos, kurių mums nerodo"

- Labai gerbdama jus, pone prezidente, noriu pasakyti, kad šimtai, o gal ir tūkstančiai žydų nori palikti Rumuniją. Jūsų vyriausybė neduoda jiems vizų.

Jis susiraukė.

Tai disidentai. Ramybės drumstėjai. Mes darome pasauliui paslaugą, kad jų neišleidžiame, nuolat juos kontroliuojame.

- Pone prezidente...

- Čia į žydus žiūrima palankiau negu bet kurioje kitoje šalyje už „geležinės uždangos". 1967 metais po arabų ir izraeliečių konflikto Tarybų Sąjunga ir visos kitos Rytų Europos šalys nutraukė su Izraeliu diplomatinius santykius. Visos, išskyrus Rumuniją.

Aš tai žinau, pone prezidente, tačiau faktas lieka faktu...

- Ar jūs jau ragavote juodųjų ikrų? Jie tiesiog puikūs.

Luji Deforžė pasiūlė užvažiuoti jos paimti, bet ji pasakė, kad ją nuveš Florianas. Ji paskambino gydytojui ir pasakė, kad vėluos. Jai reikėjo grįžti į ambasadą ir parašyti ataskaitą apie pokalbį su prezidentu Jonesku.

Ambasadoje budėjo Hanis. Jūrų pėstininkas atidavė jai pagarbą ir atidarė duris. Merė įėjo į savo kabinetą ir uždegė

šviesą. Ji sustojo tarsi įkasta. Raudonais dažais ant sienos buvo parašyta: „KELIAUK NAMO, KOL GYVA" Išbalusiu veidu ji išlėkė iš kabineto ir nubėgo laiptais žemyn.

- Ar kas nors atsitiko, ponia ambasadore? - paklausė Hanis.

- Hani, kas buvo mano kabinete?

- Niekas, ponia ambasadore.

Kur lankytojų registravimo žurnalas? Ji stengėsi kalbėti ramiu balsu.

- Štai. Prašom. - Hanis padavė jai žurnalą.

Čia buvo žymimas lankymosi laikas. Ji pažiūrėjo, kas atėjo į ambasadą po pusės šešių, kai jos jau nebuvo kabinete. Ji suskaičiavo dvylika pavardžių.

Merė pažvelgė į budintį jūrų pėstininką:

- Žmones, kurie čia įrašyti, - juos visus lydėjo?

Žinoma, ponia ambasadore. Lankytojai negali lipti į viršų be palydovo. Kas nors ne taip?

Kažkas buvo ne taip.

Tegul kas nors uždažo užrašą ant sienos mano kabinete, - pasakė Merė.

Ji apsisuko ir greitai išėjo iš ambasados. Ataskaita gali palaukti rytdienos.

Luji Deforžė jau laukė jos restorane. Kai ji priėjo prie staliuko, jis atsistojo.

- Atleiskite, kad vėluoju. - Merė stengėsi, kad nevirpėtų balsas.

Jis pristūmė jai kėdę.

- Ar jums viskas gerai, ponia ambasadore?

Taip, - atsakė ji. Viskas puiku. „Keliauk namo, kol gyva" - Aš ko gero, išgersiu viskio. - Ji nekentė viskio, bet tikėjosi, jog atslūgs įtampa.

Užsakęs gėrimus, Deforžė tarė:

- Būti ambasadore šitoje šalyje turbūt nelengva. Ypač moteriai. Rumunai nesiskaito su moterimis.

Merė vargais negalais nusišypsojo.

Geriau papasakokite apie save. - Ji norėjo pakeisti pokalbio temą.

- Bijau, kad jums bus neįdomu.

- Jūs sakėte, kad kovojote prieš teroristus Alžyre. Papasakokite.

Jis gūžtelėjo pečiais.

- Mes gyvename siaubingais laikais. Aš manau, kiekvienas žmogus turi rizikuoti kuo nors, kad nerizikuotų viskuo. Aš manau, kad su terorizmu laikas baigti, - aistringai pasakė jis.

„Jis panašus į Edvardą, - pagalvojo Merė. - Edvardas visada aistringai kalbėdavo apie savo įsitikinimus" Gydytojas Deforžė buvo toks žmogus, kurį sunku įtikinti kitaip. Dėl savo idealų jis buvo pasirengęs rizikuoti savo gyvybe.

- Jeigu aš būčiau žinojęs, kad už tai man reikės užmokėti savo artimųjų gyvybėmis. - Jis nutilo. - Atleiskite, aš jus pakviečiau čia ne tam, kad pasakočiau savo nelaimes. Čia puikiai gamina avieną. Rekomenduoju paragauti.

- Gerai, - sutiko Merė.

Deforžė užsakė vakarienę ir butelį vyno. Jie kalbėjosi toliau. Merė jau nusiramino ir negalvojo apie grėsmingą užrašą ant sienos. Ji su nuostaba pajuto, kaip jai lengva bendrauti su šiuo žavingu prancūzu. Jis taip priminė jai Edvardą. Tiesiog stulbinančiai sutapo Merės interesai ir įsitikinimai su jo interesais. Nors Merė gimė mažame Kanzaso miestelyje, o Luji - už penkių tūkstančių mylių nuo jo, jų gyvenimas daug kuo buvo vienodas. Jo tėvas buvo ūkininkas ir, sutaupęs pinigų, išsiuntė sūnų mokytis į Paryžiaus medicinos institutą.

- Mano tėvas buvo puikus žmogus, ponia ambasadore.

- „Ponia ambasadorė" skamba labai oficialiai.

- Ponia Ešli?

- Merė.

- Ačiū, Mere.

Ji nusišypsojo.

- Prašau, Luji.

Jai buvo įdomu sužinoti apie jo asmeninį gyvenimą. Jis toks protingas ir gražus. Tikriausiai jis turėjo daug moterų. Ji panoro sužinoti, ar jis turi moterį.

- Jūs neketinate vesti? - Ji pati nusistebėjo savo drąsa.

Jis papurtė galvą.

- Ne. Jeigu jūs būtumėte pažinojusi mano žmoną, jūs suprastumėte. Ji buvo nepaprasta. Niekas nesugebės man jos pakeisti.

„Būtent taip ir aš galvoju apie Edvardą, pagalvojo Merė. - Niekas negalės man jo pakeisti" Jis buvo ypatingas. Ir vis dėlto žmogui reikalingas draugas. Ne tik tam, kad būtų mylimas. Tiesiog, kad pasidalintum savo jausmais.

...Tada man ir pasitaikė tokia galimybė, - tęsė Luji. Man buvo įdomu padirbėti Rumunijoje. - Jis patildė balsą. - Prisipažįstu, ji man atrodo baisi šalis.

- Tiesa?

- Kalbu ne apie žmones. Jie puikūs. Bet aš nekenčiu jų vyriausybės. Čia nėra laisvės. Rumunai patys tikriausi vergai. Jeigu kas nors nori padoriai valgyti ir įsigyti prabangių daiktų, jį verčia dirbti slaptajai policijai. Užsieniečiai sekami nuolat. - Jis apsižvalgė į šalis. - Aš laukiu ir negaliu sulaukti, kada pasibaigs mano sutartis ir aš grįšiu į Paryžių.

Nepagalvojusi Merė pasakė:

- Yra tokių žmonių, kurie nori, kad aš važiuočiau namo.

- Atleiskite?

Negalėdama sulaikyti savo jausmų, Merė papasakojo jam apie tai, kas buvo parašyta jos kabinete ant sienos.

- Koks siaubas, - sušuko Luji. - Jūs ką nors įtariate?

- Ne.

- Galima, aš kai ką jums prisipažinsiu? - paklausė Luji. - Nuo to laiko, kai aš sužinojau, kas jūs, aš pasidomėjau jumis. Visi, kas jus pažįsta, labai gerbia.

Ji atidžiai jo klausėsi.

- Visiems jūs esate Amerikos atvaizdas. Jūs protinga ir graži moteris. Jeigu jūs tikite tuo, ką darote, jums reikia kovoti. Jūs privalote pasilikti. Nesileiskite niekam įbauginama.

Naktį Merė mąstė apie Luji žodžius. „Jis buvo pasirengęs mirti už savo idealus. O aš? Aš nenoriu mirti. Bet manęs niekas nenužudys. Man visiškai nebaisu"

Ji gulėjo tamsoje atmerktomis akimis. Jai buvo baisu.

Kitą rytą Maikas, kaip visada, atnešė du puodelius kavos. Jis linktelėjo į ką tik nudažytos sienos pusę.

- Aš girdėjau, jums paliko palinkėjimą?

- Jau žinoma, kas tai padarė?

Maikas nugėrė kavos.

- Ne. Aš asmeniškai patikrinau sąrašą. Niekas iš jų to padaryti negalėjo.

- Vadinasi, tai kas nors iš ambasados?

Taip. Arba kas nors nepastebėtas praėjo pro sargybinius.

- Jūs tuo tikite?

Maikas pastatė puodelį ant stalo.

- Ne.

- Aš taip pat.

- Kas ten buvo parašyta?

- „Keliaukite namo, kol sveika"

Maikas nutylėjo.

- Kam reikia mane žudyti?

- Nežinau.

- Pone Sleidai, pasakykite atvirai. Nejaugi man iš tikrųjų gresia pavojus?

Jis įdėmiai į ją pažiūrėjo.

- Ponia ambasadore, buvo nužudyti Abraomas Linkolnas, Džonas Kenedis, Robertas Kenedis, Martinas Liuteris Kingas, Marinas Groza. Taigi atsakymas į jūsų klausimą - „taip"

„Jeigu jūs tikite tuo, ką darote, jums reikia kovoti. Jūs privalote pasilikti. Nesileiskite niekam įbauginama"

24 skyrius

Aštuntą keturiasdešimt penkios, kai Merės kabinete vyko pasitarimas, į kabinetą įsiveržė Dorotė Stoun.

- Jūsų vaikus pagrobė!

Merė pašoko nuo kėdės.

- O Viešpatie!

- Suveikė automobilio sirena. Veikiai paaiškės, kur yra mašina. Jie negalės toli nuvažiuoti.

Merė nubėgo koridoriumi į ryšių kambarį. Priešais pultą stovėjo keletas žmonių. Pulkininkas Makinis kalbėjo į mikrofoną:

Taip, aš supratau. Aš apie tai pranešiu ambasadorei.

- Kas įvyko? - sunkiai ištarė Merė. - Kur mano vaikai?

- Jiems nieko blogo neatsitiko, - nuramino ją pulkininkas. Kažkuris jų netyčia paspaudė pavojaus mygtuką. Ėmė veikti sirena ir avarinis siųstuvas. Už dviejų kvartalų limuzinas jau buvo apsuptas policijos mašinų.

Merė atsirėmė į sieną. Tiktai dabar ji suvokė, kaip stipriai ji susinervinusi. „Dabar aš gerai suprantu, - pagalvojo ji, - kodėl čia gyvenantys užsieniečiai ima vartoti narkotikus arba alkoholį... arba atsiduoda meilės nuotykiams"

Tą vakarą Merė nesitraukė nuo vaikų. Jai norėjosi kuo ilgiau pabūti su jais. Žiūrėdama į juos, ji galvojo: „Nejaugi jiems gresia pavojus? Nejaugi mums visiems gresia pavojus? Kas nori mus įskaudinti?" Į šituos klausimus ji negalėjo atsakyti.

Po trijų dienų Merė vėl vakarieniavo drauge su Luji Deforžė. Šį kartą jis jautėsi laisviau, ir, nors jo akyse tvyrojo liūdesys, jis stengėsi ją linksminti. Merei pasidarė įdomu, ar jis jaučia tokį traukimą prie jos, kaip ji prie jo. „Aš ne šiaip sau pasiunčiau jam sidabrinę taurę, - prisipažino ji sau, - aš pasiunčiau jam kvietimą"

„Ponia ambasadorė" - tai pernelyg oficialu. Vadinkite mane Mere" Viešpatie, jai taip norėjosi būti arčiau jo. ,,Aš tiesiog jam labai dėkinga. Galbūt net už savo gyvybę. Nors tai neturi nieko bendro su noru jį vėl pamatyti"

Jie pavakarieniavo ant viešbučio „Interkontinental" stogo. Kai Luji palydėjo ją namo, ji paklausė:

- Gal norite užeiti?

- Ačiū, - atsakė jis. - Su malonumu.

Vaikai ruošė pamokas. Merė supažindino juos su Luji.

Jis pasilenkė prie Betės ir paklausė:

- Galima?

Jis apkabino ją ir stipriai priglaudė prie savęs. Paskui atsitiesė.

Viena mano dukrų buvo trejais metais jaunesnė už tave. O kitai buvo tiek pat. Aš būčiau norėjęs, kad jos būtų tokios gražios kaip tu, Bete.

Betė nusišypsojo.

- Ačiū. O jos?..

Merė greitai nutraukė ją.

- Išgerkime karšto šokolado.

Jie sėdėjo prie virtuvinio stalo, gėrė šokoladą ir kalbėjosi.

Vaikams Luji labai patiko. Jis, atrodė, ją visiškai pamiršo. Visas jo dėmesys buvo skirtas vaikams. Jis pasakojo jiems juokingas istorijas, o vaikai kvatojo pilvus susiėmę. Buvo jau po vidurnakčio, kai Merė žvilgtelėjo į laikrodį.

- Viešpatie! Jums jau seniai reikia būti lovoje.

Timas atsigręžė į Luji.

- Ar jūs dar ateisite pas mus?

Tikiuosi, jog taip, Timai. Tai priklausys nuo jūsų mamos.

- Mam?

Ji pažiūrėjo į Luji ir tarė:

- Taip.

Merė palydėjo Luji ligi durų. Jis paėmė jos ranką.

- Aš negaliu jums perteikti, koks svarbus buvo man šis vakaras. Aš tiesiog neturiu žodžių.

- Aš džiaugiuosi. - Ji žiūrėjo jam į akis ir pajuto, kai jis priėjo prie pat jos. Ji pakėlė į jį veidą.

- Labos nakties, Mere.

Ir jis išėjo.

Kai kitą rytą Merė įėjo į savo kabinetą, tai pamatė, kad uždažyta dar viena siena. Įėjo Maikas Sleidas, nešdamas rankose du puodelius kavos.

- Labas rytas. - Jis pastatė puodelius ant stalo.

- Vėl kažkas parašyta ant sienos?

Taip.

- Ir kas parašyta šį sykį?

- Neturi reikšmės.

- Neturi reikšmės? - užsiplieskė ji. - Man svarbu. Kas per apsauga ambasadoje? Man nepatinka, kad į mano

kabinetą ramiausiai įeina ir rašo ant sienų. Kas ten buvo parašyta?

- Pažodžiui?

Taip.

Ten buvo parašyta: „Išvažiuok arba padvėsi"

Merė įnirtusi atsisėdo ant stalo.

- Galbūt jūs man paaiškinsite, kaip galima nepastebėtam įeiti į mano kabinetą ir rašyti ant sienų grasinimus?

- Jeigu aš žinočiau, - atsiduso Maikas. - Mes darome viską, kas įmanoma.

- Tada „visko, kas įmanoma" aiškiai maža, - atrėžė ji. - Aš noriu, kad mano kabineto durys būtų saugomos visą naktį. Aišku?

- Gerai, ponia ambasadore. Aš perduosiu pulkininkui Makiniui.

- Nereikia. Aš pati perduosiu.

Maikas Sleidas išėjo iš kabineto, ir Merė pagalvojo: ar jis žino, kieno rankų darbas?

O ką, jeigu jis pats...

Patikėkite manimi, ponia ambasadore, - atsiprašinėjančiu tonu tarė pulkininkas Makinis. Aš apstulbęs ne mažiau negu jūs. Aš padvigubinsiu sargybą, o jūsų kabineto duris saugos dvidešimt keturias valandas per parą.

Tačiau Merės tai nenuramino. Tai padarė kas nors iš ambasados darbuotojų.

Pulkininkas Makinis buvo ambasados darbuotojas.

Merė pakvietė Luji Deforžė į nedidelį vakarėlį rezidencijoje. Dalyvavo apie dešimt svečių, ir, kai jie visi išėjo, Luji paklausė:

- Ar galima, aš užlipsiu pas vaikus?

- Bijau, kad jie jau miega, Luji.

- Aš jų nepažadinsiu, - pažadėjo jis. - Tiktai pažiūrėsiu į juos.

Merė nuėjo su juo ir, stovėdama tarpduryje, žiūrėjo, kaip jis stebėjo miegantį Timą. Ji sukuždėjo:

- Betės kambarys priešais.

Merė atidarė kito miegamojo duris. Betė miegojo, apkabinusi rankomis pagalvę, pledas buvo sulamdytas. Luji tyliai priėjo prie lovos ir pataisė pledą. Kurį laiką jis stovėjo užmerkęs akis. Paskui apsigręžė ir išėjo iš kambario.

- Kokie puikūs vaikai, - kimiai pasakė jis.

Jiedu stovėjo žiūrėdami vienas į kitą. „Tai turi atsitikti, pagalvojo Merė. - Nė vienas mūsų negalėsime užkirsti tam kelio"

Jie apsikabino, ir jų lūpos susitiko.

Jis atsitraukė.

- Man nereikėjo ateiti. Jūs juk suprantate, ką aš darau? Aš prikeliu iš mirusiųjų savo praeitį. - Jis patylėjo. - Arba savo ateitį. Kas žino?

- Aš žinau, - tyliai ištarė Merė.

Į Merės kabinetą įėjo susijaudinęs patarėjas prekybos klausimais Devidas Viktoras.

Bijau, kad mes turime blogų naujienų. Man ką tik pranešė, kad prezidentas Jonesku ketina pasirašyti sutartį su Argentina ir pirkti pusantro milijono tonų kukurūsų, o taip pat su Brazilija, kur pirks pusę milijono tonų sojų pupų. Mes labai tikėjomės šitų sutarčių.

- Ar tai rimta?

Derybos beveik pasibaigė. Mus išprašė už durų. Aš jau ketinau siųsti telegramą į Vašingtoną. Suprantama, jei jūs leisite, - skubiai pridūrė jis.

Kol kas nesiųskite, - pasakė Merė. - Reikia ką nors sugalvoti.

Prezidentas Jonesku nepakeis savo sprendimo. Aš jam visaip argumentavau, patikėkite manimi.

Tada mes nieko neprarasime, jeigu aš pamėginsiu ką nors padaryti. - Ji pasikvietė sekretorę. - Dorote, man būtina kiek galima greičiau susitikti su prezidentu Jonesku.

Aleksandru Jonesku pakvietė Merę pietų. Kai ji įėjo į rūmus, ją pasitiko Niku, keturiolikmetis prezidento sūnus.

- Laba diena, ponia ambasadore, - pasakė jis. - Mano vardas - Niku. Sveika atvykusi į rūmus.

Tai buvo aukštas grakštus tamsiaplaukis berniukas, tamsiais garbanotais plaukais. Jis elgėsi kaip suaugęs.

- Aš girdėjau apie jus daug gero, - tarė berniukas.

- Aš labai džiaugiuosi, - atsakė Merė.

- Aš pranešiu tėvui, kad jūs atėjote.

Merė ir Jonesku sėdėjo už stalo vienas priešais kitą. Merei buvo įdomu, kur jo žmona. Ji retai pasirodydavo net oficialiuose priėmimuose.

Matėsi, kad prezidentas išgėręs ir buvo geros nuotaikos. Jis užsirūkė „Snagov" - rumunišką bjauraus aromato cigaretę.

Aš supratau, kad jūs su vaikais jau apžiūrėjote kai kurias įžymybes?

- Taip, Jūsų ekscelencija. Rumunija puiki šalis, ir čia tiek daug įdomaus.

Ji žavingai nusišypsojo.

- Kada nors leiskite man parodyti jums mano šalį. - Jo akyse švietė neslepiamas potroškis. - Aš puikus ekskursijos vadovas. Garantuoju, kad parodysiu jums daug įdomaus.

- Neabejoju, - atsakė Merė. - Pone prezidente, šiandien aš ketinu pakalbėti su jumis viena rimta tema.

Jonesku vos nenusijuokė. Jis puikiai žinojo, kodėl ji atėjo. „Amerikiečiai nori parduoti man savo kukurūzus ir sojų pupas, bet jie pavėlavo" Šį kartą Amerikos ambasadorė grįš tuščiomis rankomis. Gaila. Ji tokia patraukli moteris.

- Klausau jūsų, - nekalčiausiu veidu pasakė jis.

- Aš noriu su jumis pakalbėti apie besigiminiuojančius miestus. - Jonesku iš netikėtumo net sumirksėjo.

- Atleiskite, apie ką?

- Apie susigiminiavusius miestus. Kaip San Franciskas ir Osaka, Los Andželas ir Bombėjus, Vašingtonas ir Bankokas...

- Aš kažko nesuprantu. Ką tai turi bendro su...

- Pone prezidente, man atėjo į galvą, kad jūsų populiarumas smarkiai padidėtų visame pasaulyje, jeigu Bukareš-

tas susigiminiuotų su kuriuo nors Amerikos miestu. Apie tai kalbės ne mažiau negu apie prezidento Elisono „liaudies diplomatijos" programą. Tai svarbus žingsnis į taiką, tiltų nutiesimas tarp mūsų šalių. Aš nenustebsiu, jeigu jums už tai bus įteikta Nobelio premija.

Jonesku sėdėjo ir mąstė. Paskui ji atsargiai paklausė:

- Bukareštas susigiminiavęs su Jungtinių Valstijų miestu? Įdomi mintis. O ką man tai duos?

- Iš esmės puikią reklamą. Jūs tapsite didvyriu. Tai bus jūsų mintis. Jūs galėsite nuvykti ten su vizitu. Kanzas Sičio delegacija atvyks pas jus su vizitu.

- Iš Kanzas Sičio?

Tai tik pavyzdys. Aš manau, kad jūs linkęs rinktis didelius miestus, pavyzdžiui, Niujorką ar Čikagą. Apie Los Andželą mes jau kalbėjome. Kanzas Sitis tai Vidurio Amerika. Ten gyvena tokie pat ūkininkai, kaip ir čia. Žmonės, kurie mėgsta dirbti žemę, kaip ir jūsų žmonės. Tai bus didelio politiko gestas, pone prezidente. Jūsų vardas bus visų lūpose. Niekas Europoje dar to nesugalvojo.

Jonesku tylėdamas mąstė.

- Reikia viską kaip reikiant apgalvoti.

- Suprantama.

Kanzas Sitis ir Bukareštas. - Jis linktelėjo. Mūsų miestas kur kas didesnis.

- Žinoma. Bukareštas bus vyresniuoju broliu.

- Turiu prisipažinti, kad idėja mane sudomino.

Kuo daugiau Jonesku apie tai galvojo, tuo labiau jam patiko ta idėja. „Visi apie mane kalbės. Tarybinei meškai teks palaisvinti savo glėbį"

- O iš Amerikos pusės nebus prieštaravimų? - paklausė Jonesku.

- Jokių. Tai aš galiu garantuoti.

Jis mąstė toliau.

- Ir kada tai bus galima įgyvendinti?

- Kai tiktai jūs apie tai paskelbsite. Jūs, pone prezidente, ir šiaip didis politikas, o tai jus dar labiau išaukštins.

Jonesku atėjo į galvą nauja mintis.

- Mes galime sureguliuoti prekybinius ryšius su susigiminiavusiu miestu. Rumunija turi ką parduoti. Sakykite, o ką augina Kanzase?

Tarp visų kitų kultūrų, atviraširdiškai atsakė Merė, kukurūzus ir sojų pupas.

Jūs tikrai jį įtikinote? Jums pavyko jį apmauti? nepatikliai paklausė Devidas Viktoras.

Jokiu būdu, atsakė Merė. Jonesku per daug gudrus. Jam tiesiog patiko, kaip aš jam tai pasiūliau. Jūs galite sudaryti sutartį. Jonesku jau repetuoja savo kalbą per televiziją.

Kai Stentonas Rodžersas sužinojo apie tai, jis paskambino Merei.

- Jūs tiesiog burtininkė, nusijuokė jis. O mes jau susitaikėme, kad prarandame tokį užsakymą. Kaip jums tai pavyko?

- Visa paslaptis - jo egoizmas, - atsakė Merė.

- Prezidentas prašo perduoti jums jo susižavėjimą.

- Padėkokite jam mano vardu, Stenai.

- Gerai. Beje, mes su juo vykstame kelioms savaitėms į Kiniją. Jeigu jums prireiktų manęs, susisiekti galima per mano sekretorę.

- Laimingos kelionės.

Savaitės bėgo nepastebimai. Praėjo pavasaris, atėjo vasara. Šilti drabužiai užėmė savo vietą spintoje, užleidę vietą lengviems. Viskas žaliavo ir žydėjo. Birželis ėjo į pabaigą.

Buenos Airėse buvo žiema. Neusa Munjes namo grįžo gerokai po vidurnakčio. Suskambėjo telefonas. Ji pakėlė ragelį.

Taip?

Panelė Munjes? Skambino gringas iš Jungtinių Valstijų.

- Na.

- Ar galiu aš pasikalbėti su Angelu?

- Jo nėra, pone. Ko jums reikia?

Kontrolierius nuslopino stiprėjantį susierzinimą. Kaip Angelas gali gyventi su tokia moterimi? Pagal Hario Lanco apibūdinimą, ji buvo ne tik kvailė, bet ir labai atstumianti būtybė.

- Aš noriu, kad jūs ką ne ką perduotumėte Angelui.

- Minutėlę.

Ji padėjo ragelį ant stalo. Kontrolierius kantriai laukė.

Galų gale ji vėl paėmė ragelį.

Taip.

- Pasakykite Angelui, kad jis man reikalingas sutvarkyti reikalą Bukarešte.

- Budapešte?

Viešpatie! Su ja neįmanoma susikalbėti.

- Bukarešte. Atlyginimas - penki milijonai dolerių. Bukarešte jis turi būti mėnesio pabaigoje. Aišku?

- Minutėlę, aš rašausi.

Jis laukė, kol ji užsirašys.

Taip. Ir kiek žmonių Angelas turės nudėti už penkis milijonus dolerių?

- Daug...

Ilgos eilės priešais ambasadą Merei kėlė nerimą. Ji vėl nutarė pasikalbėti su Maiku Sleidu.

- Mes privalome kaip nors padėti tiems žmonėms išvykti iš Rumunijos.

- Mes išbandėme visas priemones, - atsakė Maikas. Mes mėginome paspausti Jonesku, siūlydami pinigus atsakymas vienas: ne. Jo neįmanoma pajudinti iš vietos. Jis nenori jų paleisti. „Geležinė uždanga" ne tik aplink Rumuniją, ji ir viduje.

- Aš vis dėlto su juo pasikalbėsiu.

- Linkiu sėkmės.

Merė paprašė Dorotės Stoun, kad susitartų dėl susitikimo su prezidentu. Po keliolikos minučių sekretorė įėjo į Merės kabinetą.

- Atleiskite, ponia ambasadore. Nieko neišeis.

- Ką tai reiškia? - nustebusi paklausė Merė.

Nežinau. Rūmuose vyksta kažkas keisto. Jonesku nieko nenori matyti. Į rūmus nieko neįleidžia.

Kas galėjo atsitikti? Gal Jonesku rengėsi padaryti svarbų pranešimą? Gal buvo rengiamas perversmas? Vyko kažkas svarbaus. Kad ir kas būtų, Merė privalo sužinoti.

- Dorote, - tarė ji, - juk tu turi ryšių rūmuose?

- Jūs turite galvoje „paskalų kanalą"? Žinoma.

- Aš norėčiau, kad tu sužinotum, kas ten vyksta...

Dorotė grįžo po valandos.

- Aš viską sužinojau, - pasakė ji. Tai laikoma didelėje paslaptyje.

- Kas laikoma paslaptyje?

- Miršta Jonesku sūnus.

Merė buvo apstulbusi.

- Niku? Kas atsitiko?

- Botulizmas.

- Jūs norite pasakyti, kad Bukarešte epidemija? - greitai paklausė Merė.

Ne. Jūs prisimenate, kad neseniai tokia epidemija buvo VDR? Jis buvo ten svečiuose ir parsivežė iš ten konservų. Vakar jis juos valgė.

- Bet juk yra serumas nuo botulizmo! - sušuko Merė.

- Europoje jo nėra. Paskutinės epidemijos metu visos atsargos buvo sunaudotos.

- Viešpatie!

Kai Dorotė išėjo Merė pasinėrė į apmąstymus. Galbūt pritrūks laiko, ir vis dėlto... Ji prisiminė gyvenimo džiaugsmo kupiną Niku. Jam viso labo keturiolika metų. Dviem metais vyresnis už Betę.

Paspaudusi selektoriaus mygtuką, ji tarė:

- Dorote, sujunk mane su Atlantos ligų centru Džordžijos valstijoje.

Po penkių minučių ji jau kalbėjo su Centro direktoriumi.

Taip, ponia ambasadore, mes turime serumą nuo botulizmo, bet juk Jungtinėse Valstijose neužregistruotas nė vienas atvejis.

- Aš skambinu ne iš Valstijų, - paaiškino jam Merė. - Aš Bukarešte. Man nedelsiant reikalingas šitas serumas.

- Aš su malonumu jums padėčiau, - atsakė direktorius po nedidelės pauzės, bet reikalas tas, kad botulizmas veikia labai greitai. Bijau, kad kol jūs jį gausite...

- Šituo aš pati pasirūpinsiu, - atsakė Merė. - Paruoškite jį. Ačiū.

Po dešimties minučių ji jau kalbėjo su KOP generolu Ralfu Zukoru.

- Labas rytas, ponia ambasadore. Toks malonus netikėtumas. Mes su žmona jūsų gerbėjai.

- Generole, man reikalinga jūsų pagalba.

- Viską padarysiu, ko jums reikia.

- Man reikalingas pats greičiausias reaktyvinis lėktuvas.

- Atleiskite, nesupratau.

- Man reikalingas reaktyvinis lėktuvas, kad kuo greičiau atgabentų vaistus į Bukareštą.

- Aišku.

- Jūs galite tai padaryti?

- Iš principo - taip. Aš pasakysiu, ką jūs turite padaryti. Reikia gauti gynybos ministro leidimą. Jums teks pasirašyti kuriuos ne kuriuos popierius. Vieną egzempliorių man, o kitą - gynybos ministerijai. Mes juos pasiųsime...

- Generole, - pertraukė jį Merė. - O dabar aš pasakysiu, ką jums reikia padaryti. Užteks pokalbių, tuojau pat ruoškite tą velnio lėktuvą. Jeigu...

- Manau, kad ne...

Vieno berniuko gyvybei gresia pavojus. O šitas berniukas - Rumunijos prezidento sūnus.

- Atleiskite, bet aš negaliu leisti...

- Generole, jeigu berniukas numirs dėl kažkokios formalios pažymos, aš pažadu sukviesiu tokią spaudos konferenciją, kurios jūs dar niekada nematėte. Ir paaiškinsiu žurnalistams, kad dėl jūsų kaltės mirė vaikas. Jonesku sūnus.

Aš negaliu to padaryti be Baltųjų rūmų sutikimo. Jeigu...

Tai gaukite tą sutikimą! - sušuko Merė. - Serumas yra Atlantos oro uoste. Ir atsiminkite, generole, kiekviena minutė brangi.

Ji padėjo ragelį ir patyliukais ėmė melstis.

Generolo Ralfo Zukoro padėjėjas paklausė:

- Kas ten atsitiko, sere?

Ambasadorė nori, kad aš jai duočiau SR-71, kad nugabentų kažkokį serumą į Rumuniją, - atsakė generolas.

- Ji tiesiog neįsivaizduoja, jog praktiškai tai neįmanoma, - nusišypsojo padėjėjas.

- Žinoma. Bet dėl viso pikto reikia pridengti savo užpakalį. Sujunk mane su Stentonu Rodžersu.

Po penkių minučių generolas jau kalbėjo su prezidento padėjėju užsienio reikalams.

- Aš tiesiog norėjau jums apie tai pranešti. Suprantama, aš atsakiau neigiamai.

- Generole, - tarė Stentonas Rodžersas, - po kiek laiko jūs galite pasiųsti lėktuvą?

- Po dešimties minučių. Bet...

- Veikite!

Niku Jonesku nervų sistema buvo pažeista. Išbalęs jis gulėjo lovoje su prijungtu respiratoriumi.

Į kambarį įėjo prezidentas Jonesku.

- Na ką?

Jūsų ekscelencija, mes susisiekėme su kolegomis visose Europos šalyse. Niekas serumo neturi.

- O JAV?

Gydytojas gūžtelėjo pečiais.

Kol mes susitarsime dėl serumo atgabenimo čia... Jis patylėjo. - Aš bijau, kad bus per vėlu.

Jonesku priėjo prie lovos ir paėmė sūnaus ranką. Ji buvo drėgna ir negyva.

Tu nemirsi, - pravirko Jonesku. - Tu nemirsi.

Kai naikintuvas palietė betoninį tarptautinio Atlantos oro uosto takelį, jo jau laukė automobilis su serumu nuo

botulizmo. Jis buvo supakuotas į ledą. Po dešimties minučių lėktuvas vėl buvo ore, pasukdamas šiaurės vakarų kryptimi.

SR-71 - pats greičiausias šiuolaikinis viršgarsinis lėktuvas, tris kartus viršijantis garso greitį. Tik viduryje Atlanto jis sumažino greitį, kad papildytų degalus. Penkis tūkstančius mylių ligi Bukarešto jis nuskrido per dvi su puse valandos.

Oro uoste jį pasitiko pulkininkas Makinis. Kelią į prezidento rūmus buvo „išvalę" kariniai patruliai.

Visą naktį Merė praleido savo kabinete, gaudama pranešimus iš prezidento rūmų kas pusvalandį. Paskutinis pranešimas buvo šeštą ryto.

Paskambino pulkininkas Makinis.

- Jie išvirkštė berniukui serumo. Gydytojai sako, kad jis gyvens.

- Ačiū tau, Viešpatie!

Po dviejų dienų Merei perdavė briliantų ir smaragdų vėrinį kartu su rašteliu:

„Aš niekada negalėsiu jums atsidėkoti.

Aleksandru Jonesku''

- Viešpatie, - sušuko Dorotė, kai pamatė vėrinį, - juk jis vertas pusės milijono dolerių!

- Mažiausiai, - atsakė Merė. - Grąžinkite jį atgal.

Kitą rytą prezidentas pakvietė Merę į rūmus.

Prezidentas jūsų laukia savo kabinete, pranešė padėjėjas.

- Ar galima užeiti pas Niku?

- Žinoma. - Jis nuvedė ją į viršų.

Niku gulėjo lovoje ir skaitė knygą. Kai Merė įėjo, jis pakėlė akis.

- Labas rytas, ponia ambasadore.

- Labas rytas, Niku.

Tėvas man papasakojo, ką jūs dėl manęs padarėte. Aš noriu jums padėkoti.

- Aš nenorėjau, kad tu numirtum. Gal tu dar vesi mano Betę.

Niku nusijuokė.

- Tegul ateina, ir mes su ja ta tema pakalbėsime.

Prezidentas Jonesku Merės laukė apačioje.

- Jūs grąžinote mano dovaną, - be įžangos pradėjo jis.

Taip, Jūsų ekscelencija.

Jis parodė jai į krėslą.

- Sėskitės. - Jis ilgai tyrinėdamas žiūrėjo į ją. - Ko jūs norite?

- Vaiko gyvybė ne prekybos objektas, - atsakė Merė.

- Jūs išgelbėjote mano sūnaus gyvybę. Aš jums skolingas...

- Jūs nieko man neskolingas, Jūsų ekscelencija.

Jonesku stuktelėjo kumščiu į stalą.

- Aš nenoriu likti jums skolingas. Pasakykite savo kainą!

Čia negali būti jokios kainos, Jūsų ekscelencija, pasakė Merė. - Aš turiu du vaikus, todėl aš puikiai suprantu jūsų jausmus.

Akimirką jis užmerkė akis.

- Suprantate? Jeigu kas nors būtų atsitikę... - Jis nutilo, neturėdamas jėgų tęsti toliau.

Aš buvau pas jį. Jis atrodo puikiai. Merė pakilo. Jeigu tai viskas, Jūsų ekscelencija, man reikia grįžti į ambasadą. Aš turiu paskyrusi dalykišką susitikimą. - Ji nuėjo prie durų.

- Palaukite!

Merė atsigręžė.

- Jūs nenorite priimti mano dovanos?

- Ne. Juk aš jau paaiškinau...

Jonesku pakėlė ranką.

Gerai, gerai. Jis sekundę susimąstė. Jeigu jūs galėtumėte sugalvoti kokį nors norą, koks jis būtų?

- Jokio...

- Jūs privalote! Aš reikalauju! Vieną norą. Viską, ko jūs norite.

Merė stovėjo ir žiūrėjo į jį. Galiausiai ji tarė:

- Aš noriu, kad žydams būtų leidžiama išvažiuoti į užsienį.

Jonesku ėmė barbenti pirštais į stalą.

- Aišku. - Jis ilgai galvojo, paskui pažiūrėjo į Merę.

- Gerai. Jų, žinoma, neišleis į užsienį, bet gyventi jiems bus lengviau.

Po dviejų dienų, kai pasirodė apie tai pranešimas, Merei paskambino pats prezidentas Elisonas.

- Čia tai bent, - pasakė jis, - aš maniau, kad pasiunčiau ten diplomatę, o jūs pasirodėte esanti burtininkė.

- Man tiesiog pasisekė, pone prezidente.

- Jeigu visiems mano diplomatams taip sektųsi. Priimkite mano pasveikinimą. Puikus darbas!

- Ačiū, pone prezidente.

Ji padėjo ragelį. Merės veide spindėjo šypsena.

- Liepa jau ne už kalnų, - pasakė Harieta Kriuger Merei. - Anksčiau JAV ambasadorius visada rengdavo priėmimą liepos ketvirtąją* visiems amerikiečiams, gyvenantiems Bukarešte. Bet jeigu jūs manėte...

Tai puiki mintis.

- Puiku. Aš imsiuosi organizuoti. Vėliavos, oro balionai, orkestras, fejerverkas.

- Ačiū, Harieta.

Tam teks išleisti visus pinigus, skirtus rezidencijos išlaikymui, bet šventė to verta. „Tiesiog aš labai ilgiuosi namų", - pagalvojo Merė.

Florensa ir Duglas Šaiferiai padarė Merei staigmeną.

- Mes Romoje, - šaukė į ragelį Florensa. - Ar pas tave bus galima atvažiuoti?

- O kada jūs galite? - susijaudinusi paklausė Merė.

- Kaip dėl rytdienos?

Kai kitą dieną Šaiferiai nusileido Otopenio oro uoste, Merė juos pasitiko, atvažiavusi ambasados limuzinu. Glėbėsčiavimams ir bučiniams, atrodė, nebus galo.

- Tu puikiai atrodai, - pasakė Florena. - Visai nepasikeitei.

---

* JAV nepriklausomybės diena.

„Jeigu tik jie žinotų", - pagalvojo Merė.

Pakeliui į rezidenciją Merė parodė jiems tas įžymybes, kurias prieš keturis mėnesius rodė jai pačiai.

Tai štai kur tu gyveni? paklausė Florena, kai jie įvažiavo pro vartus, saugomus jūrų pėstininko. Aš pri-blokšta.

Merė parodė Šaiferiams rezidenciją.

Viešpatie! sušuko Florena. Plaukimo baseinas, šokių salė, tūkstantis kambarių, nuosavas parkas!

Per pietus jie papasakojo Merei paskutines Džankšn Sičio naujienas.

- Ar tu bent truputį ilgiesi? - paklausė Duglas.

- Taip. - Tiktai dabar Merė suvokė, kaip toli ji nuo namų. Džankšn Sityje buvo paprastas taikus gyvenimas, ten buvo jos draugai ir pažįstami. Čia - nerimas, pavojus, grasinimai, parašyti raudonais dažais ant sienos. Raudona spalva prievartos spalva.

- Apie ką tu galvoji? - paklausė Florensa.

- Ką? Šiaip sau, nieko. Užsisvajojau. O kas jus atvedė į Europą?

- Mane pakvietė į Romą į medikų simpoziumą, - paaiš-kino Duglas.

- Papasakok viską, - paprašė Florensa.

- Sąžiningai sakant, aš nesirengiau vykti, bet mes taip nerimavome dėl tavęs, kad nusprendėme aplankyti. Ir štai mes čia.

- Aš labai džiaugiuosi.

Niekada nemaniau, kad tu tapsi tokia žvaigžde, atsiduso Florensa.

- Florensa, aš ne žvaigždė, o ambasadorė, - nusijuokė Merė.

- Aš visai ne apie tai kalbu.

- O apie ką?

- O tu pati nežinai?

- Nežinau, apie ką?

- Mere, praeitą savaitę „Taimse" buvo didelis straipsnis apie tave ir tavo vaikus. Ir apskritai apie tave rašo visi

laikraščiai ir žurnalai. Visose spaudos konferencijose Stentonas Rodžersas mini tave kaip pavyzdį. Pats prezidentas kalba apie tave. Patikėk manimi, apie tave labai daug kalbama!

Merė prisiminė Stentono Rodžerso žodžius: „Prezidentas stengiasi jus reklamuoti"

- Ar jūs ilgam atvykote? - paklausė Merė.

Aš čia likčiau visam laikui, bet po trijų dienų mes privalome grįžti namo.

Kaip tu čia gyveni? paklausė Duglas. Aš turiu galvoje, be Edvardo?

- Jau geriau, - lėtai atsakė Merė. - Tiesa, aš kalbuosi su juo kiekvieną naktį. Keista?

- Ne visai.

- Man vis dar sunku. Bet aš stengiuosi. Stengiuosi.

Tu su niekuo nesusitikinėji? - atsargiai paklausė Florensa.

Beje, susitikinėju, nusišypsojo Merė. Rytoj per pietus su juo susitiksite.

Šaiferiams Luji Deforžė patiko ne iš karto. Jie prancūzus laikė savimeiliais išdiduoliais, tačiau gydytojas Deforžė pasirodė malonus ir žavingas pašnekovas. Jis su Duglu ilgai kalbėjosi medicinos temomis. Merei tai buvo viena laimingiausių dienų Bukarešte. Trumpam ji pasijuto rami ir nepriklausoma.

Vienuoliktą valandą vakaro Šaiferiai užlipo į viršų, kur jiems buvo paruoštas kambarys. Merė liko apačioje su Luji.

- Man patiko tavo draugai, - tarė jis. - Tikiuosi, kad aš su jais dar susitiksiu.

Tu jiems taip pat patikai. Jie grįžta į Kanzasą po poros dienų.

Jis tiriamai pažiūrėjo į ją.

- Mere, ar tu neketini išvažiuoti?

- Ne, - atsakė ji. - Aš lieku.

Jis nusišypsojo.

- Gerai. - Padvejojęs jis tyliai pridūrė: - Poilsio dienomis aš ketinu važiuoti į kalnus. Būtų puiku, jeigu tu galėtum važiuoti su manim.

- Aš važiuosiu.
Viskas buvo taip paprasta.

Ji gulėjo tamsoje, kalbėdamasi su Edvardu. „Mielasis, aš visada, visada tave mylėsiu, bet man reikia įprasti gyventi be tavęs. Laikas pradėti naują gyvenimą. Tu visada būsi su manimi, bet man reikia, kad šalia būtų vyriškis. Luji - ne tu, bet tai Luji. Jis stiprus, jis geras, jis drąsus. Jis man artimas beveik taip pat kaip tu. Labai prašau, suprask mane, Edvardai. Prašau."

Merė atsisėdo lovoje ir uždegė naktinę lempą. Ji ilgai žiūrėjo į savo sutuoktuvių žiedą, paskui lėtai numovė jį nuo piršto.

Šitas žiedas simbolizavo pabaigą ir pradžią.

Visas tris dienas Merė rodė Šaiferiams Bukarešto įžymybes. Laikas prabėgo nepastebimai, ir, kai Šaiferiai išskrido, Merė pajuto siaubingą vienatvę, absoliučią izoliaciją svetimoje, kupinoje pavojų žemėje.

Merė gėrė kavą su Maiku Sleidu, aptardami būsimus reikalus. Kai jiedu baigė, Maikas tarė:

- Sklinda įvairūs gandai.
- Merė taip pat žinojo apie tuos gandus.
- Apie naują Jonesku meilužę? Jis, panašu...
- Gandai apie jus.

Merė įsitempė.

- Nejaugi? Ir kas per gandai?
- Panašu, kad jūs dažnai matotės su Luji Deforžė.

Merė pajuto įniršio antplūdį.

- Tai ne jūsų reikalas, su kuo aš matausi.

Jūs Jungtinių Valstijų ambasadorė. Vadinasi, tai liečia visus, kas dirba ambasadoje. Yra griežtos taisyklės, draudžiančios santykius su užsieniečiais, o gydytojas užsienietis. Be to, jis priešų agentas.

Merė prarado kalbos dovaną.

Kokia kvailystė! Ką jūs galite žinoti apie gydytoją Deforžė?

Pagalvokite apie tai, kaip jūs pirmą kartą su juo susitikote, - pasiūlė Maikas. - Mergužėlei gresia pavojus, o čia pat spindinčiais šarvais riteris. Sena kaip pasaulis gudrybė. Aš pats ją naudojau ne kartą.

- Man vis vien, ką jūs naudojote ir ko ne, - atsakė Merė. Jūs jo mažojo piršto nevertas. Jis kovojo su teroristais Alžyre, ir jie nužudė jo žmoną ir vaikus.

- Įdomu, - tarė Maikas. - Aš žiūrėjau jo dosjė. Gydytojas niekada neturėjo nei žmonos, nei vaikų.

25 skyrius

Pakeliui į Karpatus jie sustojo papietauti Timišoaroje. Restoranas vadinosi „Medžiotojas" ir buvo pastatytas senoviniu stiliumi.

Restoranas garsėja laukinių paukščių ir žvėrienos patiekalais, - tarė Luji, - aš siūlau paragauti elnienos.

- Puiku.

Elniena buvo puiki.

Luji užsakė butelį baltojo vyno. Šalia gydytojo Merė nesijautė vieniša.

Jie susitiko mieste, toli nuo ambasados.

- Geriau, jeigu niekas nesužinos, kur jūs važiuojate, - pasakė jis. - Kitaip gali pasklisti gandai.

„Pernelyg vėlu", - pagalvojo Merė.

Luji paėmė savo draugo mašiną. Ji buvo su vietiniais numeriais. Merė žinojo, kad numeriai buvo nuoroda policijai. Visų diplomatų mašinų numeriai prasidėjo 12.

Po pietų jie vėl leidosi į kelionę, aplenkdami valstiečių vežimus ir čigonų furgonus.

Luji buvo patyręs vairuotojas. Žiūrėdama, kaip jis vairuoja mašiną, Merė galvojo apie Maiko Sleido žodžius: „Aš peržiūrėjau jo dosjė. Gydytojas niekada neturėjo nei žmonos, nei vaikų"

Ji netikėjo Maiku Sleidu. Instinktas jai kuždėjo, jog tai - melas. Juk ne Luji rašė grasinimus ant jos kabineto sienų. Tai buvo kažkas kitas. Ji pasitikėjo Luji. „Argi buvo galima taip apsimesti, kai jis žiūrėjo į vaikus? Niekas to neįstengtų"

Ąžuolai užleido vietą pušims ir eglėms.

- Čia puiku medžioti, - pasakė Luji. - Čia dar pasitaiko šernų, stirnų, kalnų ožkų ir vilkų.

- Aš niekada nemedžiojau.

- Galbūt kada nors aš tave paimsiu.

Atrodė, kad snieguotomis viršūnėmis kalnai nužengė iš atvirukų. Jie važiavo pro žaliuojančias pievas, kuriose ganėsi karvės. Žemi debesys buvo plieno spalvos, ir Merei atrodė, kad jeigu juos paliestų, tai prišaltų ranka, kaip prie šaltos geležies.

Buvo jau vakaras, kai atvažiavo į Sioplią, puikų kalnų kurortą. Merė laukė mašinoje, kol Luji pasirūpino numeriu viešbutyje.

Pagyvenęs pasiuntinys palydėjo juos į numerį. Čia buvo didelė svetainė, miegamieji ir terasa, iš kurios atsivėrė vaizdingas reginys į kalnus.

- Kaip aš norėčiau būti dailininku, - atsiduso Luji.

Taip, reginys tiesiog priblokiantis.

Jis priėjo prie jos.

- Aš norėčiau nupiešti tave. Tai aš turėjau galvoje.

Merė pagavo save besijaudinančią, kaip septyniolikametė mergaitė pirmojo pasimatymo metu.

Jis stipriai ją apkabino ir stipriai priglaudė prie savęs. Ji pajuto jo lūpas, jo rankas, glamonėjančias jos kūną, ji pamiršo viską, išskyrus tai, kas vyko dabar.

Jai reikėjo ne tik sekso. Jai reikėjo, kad kas nors glaustų ją prie savęs, ramintų, gintų, kad ji žinotų, jog daugiau nebus vieniša. Jai buvo reikalingas Luji.

Jie gulėjo plačioje dvigulėje lovoje, ir ji jautė, kaip jis glamonėja ją liežuviu, leisdamasis vis žemiau ir žemiau. Kai jis paėmė ją, ji suriko nuo ją draskančios aistros, ir pasaulis sprogo, subyrėdamas į dalis. Laimė jai atrodė nepakeliama.

Luji buvo švelnus, aistringas ir reiklus. Paskui jie ilgai gulėjo šalimais ir kalbėjosi.

- Taip keista, - tarė Luji. - Aš vėl jaučiuosi žmogumi. Po Renė ir vaikų mirties aš buvau kaip šmėkla, klaidžiojanti be jokio tikslo.

„Aš taip pat", - pagalvojo Merė.

Aš be jos kenčiau, be to, aš pajutau, kad yra tokie dalykai, kuriuos esant aš anksčiau net neįtariau. Aš nemokėjau skalbti, net kaip reikiant pakloti lovą. Mes, vyrai, visa tai priimame taip, lyg taip ir turi būti.

- Luji, aš taip pat jaučiausi bejėgė. Edvardas man buvo skėčiu, o kai pradėjo lyti ir jo nebuvo šalia, aš vos nenuskendau.

Jiedu užmigo.

Paskui jie vėl mylėjosi, šį kartą lėtai ir švelniai.

Tai buvo bemaž nuostabu. Bemaž. Nes jai norėjosi užduoti klausimą, kurio ji neišdrįso užduoti: „Ar tu tikrai turėjai žmoną ir vaikus, Luji?"

Ji žinojo, kad po šito klausimo tarp jų nieko nebus. Luji jai niekada neatleis. „Prakeiktas Maikas Sleidas", - pagalvojo ji.

Luji pažiūrėjo į ją.

- Apie ką tu galvoji?

- Apie nieką, brangusis.

„Ką tu darei tamsioje gatvėje, kai mane norėjo pagrobti?"

Vakarieniavo jie atviroje terasoje, ir Luji užsakė „Nemurata", vyšnių likerio, kuriuo garsėjo čionykštės vietos.

Šeštadienį jie pakilo į kalnus lyniniu keltuvu. Grįžę plaukiojo uždarame baseine, mylėjosi saunoje ir žaidė bridžą su viena vokiečių pora.

Šį kartą jie vakarieniavo kaimo restorane. Didžiulėje salėje buvo židinys, kuriame siautėjo liepsna. Nuo lubų karojo šviestuvai, o sienos buvo nukabinėtos medžioklės trofėjais. Už langų stūksojo kalnai, sniegotomis viršūnėmis. Nuostabi vietovė, nuostabus palydovas.

Laikas bėgo nepastebimai.

„Laikas grįžti į tikrąjį pasaulį", - pagalvojo Merė. Kas buvo jai tikrasis pasaulis? Vieta, kur tau grasina ir tave pagrobia, kur ant tavo kabineto sienų rašo siaubingus žodžius.

Kelias atgal buvo labai ramus. Juos dabar siejo artumo jausmas. Jai buvo taip gera su Luji. Artėdami prie Bukarešto, jie pamatė saulėgrąžų lauką.

„Jos panašios į mane, - pagalvojo laiminga Merė. - Aš taip pat tiesiuosi į saulę"

Betė ir Timas laukė sugrįžtančios motinos.

- Tu ištekėsi už Luji? - paklausė Betė.

Merė nežinojo, ką atsakyti. Ji pati bijojo užduoti sau šitą klausimą.

- Na, tai kaip?

Nežinau, atsargiai atsakė Merė. O kaip jūs į tai žiūrėtumėte?

- Jis, žinoma, ne tėtis, - lėtai atsakė Betė, - bet mes su Timu „už" Jis mums patinka.

- Man taip pat, - apsidžiaugusi atsakė Merė. - Man taip pat.

Vazoje ant stalo puikavosi tuzinas raudonų rožių. Šalimais gulėjo raštelis: „Ačiū tau už tave"

Ji perskaitė raštelį ir pagalvojo, ar dovanojo jis gėlių Renė? O ar buvo Renė ir dvi dukros? Ji nekentė savęs dėl panašių minčių. „Kodėl Maikui Sleidui reikėjo taip baisiai meluoti?" Kaip ji galėtų tai patikrinti? Tuo momentu atėjo Edis Malcas, patarėjas politikos klausimais ir CŽV agentas.

- Jūs puikiai atrodote, ponia ambasadore. Gerai pailsėjote?

- Ačiū, taip.

Jis ėmė kalbėti apie rumunų pulkininką, kuris norėjo bėgti į vakarus.

- Mums jis bus vertingas informacijos šaltinis. Jis mums jau šį tą perdavė. Aš imsiuosi jo, bet noriu, kad jūs būtumėte pasirengusi Jonesku reakcijai.

- Ačiū, pone Malcai.

Jis pakilo.

Pasidavusi netikėtam impulsui, Merė paklausė:

- Palaukite. Ar galiu kreiptis į jus su prašymu?

- Žinoma.

Ji nežinojo nuo ko pradėti.

Tiktai tai - asmeniška ir konfidencialu.

- Skamba beveik kaip mūsų devizas, - nusišypsojo Malcas.

- Man reikalinga šiokia tokia informacija apie gydytoją Luji Deforžė. Ar pažįstate tokį?

Taip, jis dirba Prancūzijos ambasadoje. Ką jūs norite apie jį sužinoti?

Tai pasirodė sunkiau negu ji sau įsivaizdavo. Tai buvo išdavystė.

- Aš... Aš norėčiau sužinoti, ar buvo gydytojas Deforžė vedęs ir ar turėjo vaikų. Ar jūs galėsite tai sužinoti?

- Taip. Ar jus patenkins atsakymas po dvidešimt keturių valandų?

Taip, žinoma.

„Prašau man atleisti, Luji"

Šiek tiek vėliau į Merės kabinetą įėjo Maikas Sleidas.

- Labas rytas.

- Labas rytas.

Jis pastatė priešais ją puodelį kavos. Jis buvo kažkaip pasikeitęs. Ji nežinojo, kas pasikeitė, tačiau ji jautė, jog jis žino, kur ji praleido poilsio dienas. Nejaugi jis turi visur šnipų?

Ji nugėrė kelis gurkšnelius kavos. Puiki, kaip visada. „Tai vienintelis dalykas, kurį jis moka gerai daryti", - pagalvojo Merė.

- Mes turime problemų, - pasakė jis.

Visą rytą jie aptarinėjo reikalus, susijusius su rumunais, kurie norėjo emigruoti į Vakarus, Rumunijos finansinę krizę, kalbėjo apie rumunę, kuri laukėsi kūdikio nuo amerikiečio jūrų pėstininko, ir dešimtis kitų dalykų.

Pabaigoje Maikas Sleidas atrodė labiau pavargęs negu paprastai.

Rytoj prasideda baleto sezonas, tarė jis. Šoks Korina Sokoli.

Merei buvo girdėtas šitas vardas. Korina buvo laikoma viena geriausių pasaulio balerinų.

- Aš turiu bilietus. Jeigu norite...

- Ačiū, ne.

Ji prisiminė, kas atsitiko, kai ji paėmė iš jo bilietus praeitą kartą. Be to, ji neturėjo laiko. Šiandien ji eina į kviestinę vakarienę Kinijos ambasadoje, o po to susitinka su Luji savo rezidencijoje. Reikia padaryti taip, kad juos kuo mažiau matytų drauge. Ji žinojo, kad pažeidžia taisykles, bičiuliuodamasi su kitos ambasados atstovu. Bet juk tai ne šiaip sau romanas.

Rengdamasi į priėmimą, Merė atidarė spintą, kad pasiimtų iš ten vakarinę suknelę, ir pamatė, kad tarnaitė ją išskalbė, užuot atidavusi į cheminę valyklą. Suknelė buvo sugadinta.

„Aš ją atleisiu iš darbo, įpykusi pagalvojo Merė. Tiesa, aš negaliu to padaryti. Prakeiktos taisyklės"

Merė pajuto netikėtą nuovargį. Ji prigulė ant lovos. „Jeigu galima būtų niekur neiti. Kaip būtų gerai likti namie ir pamiegoti. Bet jums reikia eiti, ponia ambasadore. Jūsų šalis jūsų rankose"

Ji gulėjo ir fantazavo. Ji liks lovoje, užuot ėjusi į kviestinę vakarienę. Kinijos ambasadorius sutikinės svečius, laukdamas jos atvykimo. Galiausiai paskelbs, kad vakarienė prasideda. Amerikos ambasadorė neatvyko. Tyčinis įžeidimas. Kinija praras savo įvaizdį. Kinijos pasiuntinys skubiai apie tai praneš savo ministrui pirmininkui. Tas įnirš. Jis paskambins JAV prezidentui ir pareikš savo protestą. „Niekas neprivers mano ambasadorę vaikščioti į jūsų priėmimus", - sušuks į ragelį prezidentas Elisonas. O ministras pirmininkas taip pat suriks: „Aš niekam neleisiu taip kalbėti su manimi. Mes numesime ant jūsų atominę bombą, pone prezidente" Abu lyderiai paspaus raudonus mygtukus, ir dvi šalys liausis egzistavusios.

Merė sunkiai pakilo nuo lovos. Teks eiti į tą prakeiktą vakarienę.

Kaip kaleidoskope, prieš ją šmėsčiojo pažįstami diplomatų veidai. Ji vos pastebėjo savo kaimynus prie stalo. Ji norėjo kuo greičiau grįžti namo.

Kai Florianas vežė ją į rezidenciją, Merė silpnai nusišypsojo. „Įdomu, ar žino prezidentas, kad šiandien aš užkirtau kelią atominiam karui?" - pagalvojo ji.

Kitą rytą Merė jautėsi dar blogiau. Ją pykino, galva plyšte plyšo. Jai pasidarė šiek tiek geriau po Edžio Malco vizito.

Aš gavau jus dominančią informaciją, pranešė jai CŽV agentas. - Gydytojas Luji Deforžė buvo vedęs keturiolika metų. Žmonos vardas - Renė. Dukros - dvi, Ženevjeva ir Filipa, dešimties ir keturiolikos metų. Jos žuvo nuo teroristų rankos Alžyre, matyt, iš keršto. Tuo metu gydytojas kovojo pogrindyje. Kas dar jus domina?

- Daugiau nieka, - laimingu balsu atsakė Merė. - Ačiū.

Gerdami rytinę kavą Merė ir Maikas Sleidas aptarinėjo numatomą Amerikos koledžų atstovų vizitą.

- Jie tikriausiai norės susitikti su prezidentu Jonesku.

Aš pasistengsiu tai sutvarkyti, atsakė Merė. Jai pynėsi liežuvis.

- Ar jums viskas gerai?

- Aš tiesiog pavargau.

Tada jums reikia išgerti dar puodelį kavos. Tai suteiks jums žvalumo.

Vakarop Merė pasijuto dar blogiau. Ji paskambino Luji ir pasakė, kad negalės su juo pavakarieniauti. Ji per daug blogai jautėsi, kad su kuo nors susitikinėtų. Kaip blogai, kad Bukarešte nėra amerikiečio gydytojo. Galbūt Luji pasakys, kas jai yra. „Jeigu ir toliau bus taip blogai, aš jam paskambinsiu", - nusprendė ji.

Dorotė Stoun perdavė jai per medicinos seserį tailenolio tablečių. Bet jos nepadėjo.

Merės sekretorė buvo susijaudinusi.

- Ponia ambasadore, jūs atrodote baisiai. Jums reikia atsigulti.

- Viskas bus gerai, - suniurnėjo Merė.

Atrodė, jog para pavirto tūkstančiu valandų. Merė susitikinėjo su studentais, rumunų karininkais, Amerikos ban-

kininku, dalyvavo nesibaigiančiame bankete Danijos pasiuntinybėje. Kai ji pagaliau grįžo namo, tai tiesiog krito į lovą visiškai be jėgų.

Ji niekaip negalėjo užmigti. Jai buvo nepakeliamai karšta, ir visą laiką kamavo košmarai. Ji bėgo nesibaigiančiais koridoriais ir, pasukusi už kampo, kiekvieną kartą matė kruvinus užrašus ant sienos. Ją persekiojo kažkoks vyriškis. Kai pasirodydavo Luji, dešimt žmonių ėmė stumti jį į mašiną. Maikas Sleidas bėgo gatve ir rėkė: „Užmuškite jį. Jis neturi šeimos".

Merė nubudo išpilta šalto prakaito. Kambaryje buvo nepakeliamai karšta. Ji nusiklojo, ir staiga jai pasidarė šalta. Taip šalta, kad jai barškėjo dantys. „Viešpatie, - pagalvojo Merė. - Kas čia man darosi?"

Daugiau Merė jau neužmigo, bijodama košmarų.

Merei teko sutelkti visą savo valią, kad kitą dieną nueitų į ambasadą. Maikas Sleidas jau laukė jos. Kritiškai pažiūrėjęs į ją, jis tarė:

- Jūs nesveikai atrodote. Jums reikėtų nuskristi į Frankfurtą ir pasirodyti mūsų gydytojui.

- Man viskas gerai. - Jos lūpos suskeldėjo ir šerpetojo.

Maikas padavė jai puodelį kavos.

- Aš turiu kuriuos ne kuriuos prekybos duomenis. Rumunijai grūdų reikės daugiau negu mes manėme. Štai ką mes galime...

Ji stengėsi įsigilinti į reikalo esmę, bet Maiko balsas, atrodė, skamba kažkur toli toli.

Vargais negalais ji ištvėrė ligi darbo dienos pabaigos. Du kartus skambino Luji, bet Merė paprašė sekretorę pasakyti, kad ji posėdyje. Netekdama paskutinių jėgų, ji tęsė darbą.

Vakare, kai Merė atsigulė į lovą, ji pajuto, kad jai pakilo temperatūra. Laužė visą kūną. „Aš iš tikrųjų susirgau, pagalvojo ji. - Aš paprasčiausiai mirštu". Sukaupusi paskutines jėgas, ji paspaudė skambutį. Pasirodė Karmena.

Ji su siaubu žiūrėjo į Merę.

- Ponia ambasadore! Kas?..

Pasakyk Sabinai, tegul paskambina į Prancūzijos ambasadą. Man reikalingas gydytojas Deforžė, - sugergždė Merė.

Merė atmerkė akis ir keletą kartų sumirksėjo. Du neaiškūs gydytojai Deforžė stovėjo priešais ją. Jis priėjo prie jos ir pasilenkęs pažiūrėjo į jos išraudusį veidą.

- Viešpatie. Kas tau atsitiko? - Jos kakta buvo karšta. - Ar tu matavai temperatūrą?

- Ne. - Jai buvo sunku kalbėti.

Luji prisėdo ant lovos krašto.

- Brangioji, ar tu seniai taip jautiesi?

- Jau kelias dienas. Turbūt koks nors virusas.

Luji užčiuopė jos pulsą - silpnas ir nelygus.

Pasilenkęs arčiau, jis pauostė.

Tu šiandien valgei česnaką?

Ji papurtė galvą.

- Aš dvi dienas nieko nevalgiau, - sukuždėjo ji.

Luji pakėlė jai voką.

Troškina?

Ji linktelėjo.

- Skausmai, traukuliai, vėmimas?

„Viskas, ką tu išvardijai", - pagalvojo ji, o garsiai paklausė:

- Luji, kas man?

- Tu gali man atsakyti į kuriuos ne kuriuos klausimus?

- Pamėginsiu.

Jis paėmė jos ranką.

- Kada tau tai prasidėjo?

- Kitą dieną po to, kai mes grįžome iš kalnų.

- Prisimink, gal tau pasidarė bloga pavalgius?

Ji papurtė galvą.

Tiesiog jauteisi vis blogiau ir blogiau?

Ji linktelėjo.

Tu pusryčiauji čia su vaikais?

- Dažniausiai - taip.

- Ar vaikai gerai jaučiasi?

Ji linktelėjo.

O pietūs? Tu visada pietauji vienoje ir toje pačioje vietoje?

- Ne. Kartais aš pietauju ambasadoje, kartais - restoranuose. - Ji kalbėjo vos girdimai.

- Galbūt tu kur nors nuolat vakarieniauji arba šiaip ką nors suvalgai?

Ji neturėjo jėgų kalbėti. Ji norėjo, kad jis išeitų. Ji užsimerkė.

Jis švelniai papurtė ją už peties.

- Mere, neužmik, klausyk manęs, - jo balse skambėjo nerimas. - Ar tu su kuo nors nuolat pietauji?

Ji mieguistai pažiūrėjo į jį. Kam jam tai?

- Ne. Tai virusas, taip?

Luji giliai atsiduso.

- Ne. Tave nori nunuodyti.

Ją tarsi elektros srovė trenkė. Merė plačiai atmerkė akis.

- Ką? Aš netikiu.

Luji Deforžė susiraukė.

Aš sakyčiau, jog tai apsinuodijimas arseniku, tiktai arsenikas Rumunijoje neparduodamas.

Staiga Merei pasidarė baisu.

- Kas... Kam to prireikė?

Jis suspaudė jai ranką.

- Brangioji, pasistenk prisiminti. Tu tikra, kad nesi įpratusi valgyti ar gerti su vienu ir tuo pačiu žmogumi?

- Žinoma, ne, - vangiai atsakė Merė. - Aš juk jau sakiau, kad aš... „Kavą... Maikas Sleidas. Jis pats verda kavą"

- Viešpatie!

- Kas?

Ji užsikosėjo.

- Kas rytą Maikas Sleidas man atneša kavos. Jis visada manęs laukia.

Luji pažiūrėjo į ją.

- Ne. Negali būti, kad Maikas Sleidas tai padarytų. Kam jam tave žudyti?

- Jis... Jis nori manęs atsikratyti.

- Mes paskui dar apie tai pasikalbėsime, - pasakė Luji. Iš pradžių reikia tave išgydyti. Tave reikėtų paguldyti į vietos ligoninę, bet tai draudžia tavo ambasados taisyklės. Aš atnešiu vaistų pats. Aš tuojau grįšiu.

Merė gulėjo, mėgindama suvokti tai, ką jai pasakė Luji. Arsenikas. Kažkas mane nuodija. „Jums reikia išgerti dar puodelį kavos. Tai jums suteiks žvalumo. Aš pats ją verdu"

Ji prarado sąmonę, ir tiktai Luji balsas ištraukė ją iš nebūties.

- Mere!

Ji vargais negalais atmerkė akis. Jis stovėjo greta lovos, traukdamas iš lagaminėlio švirkštą.

- Sveikas, Luji. Aš džiaugiuosi, kad tu atėjai, - suniurnėjo Merė.

Luji įdūrė adatą į veną.

- Aš įšvirkšiu tau priešnuodžių, neutralizuojančių arseniką. Rytoj rytą aš įšvirkšiu jų dar kartą. Ar tu mane girdi, Mere?

Ji miegojo.

Rytą gydytojas Luji Deforžė įšvirkštė jai priešnuodžių, o vakare dar kartą. Priešnuodžiai veikė įstabiai. Pamažėle visi simptomai išnyko. Kitą dieną Merė jautėsi normaliai.

Luji buvo Merės miegamajame. Jis dėjo švirkštą į savo lagaminėlį, kad jo nepastebėtų smalsios tarnaitės. Merė jautėsi pavargusi ir tarsi sudaužyta, lyg po ilgos ir sunkios ligos, tačiau skausmai ir nemalonūs pojūčiai dingo.

Tu dukart išgelbėjai man gyvybę.

Luji atidžiai pažiūrėjo į ją.

- Aš manau, mums reikia išsiaiškinti, kas norėjo iš tavęs ją atimti.

- Kaip tai galima sužinoti?

- Aš ką ne ką susižinojau ambasadose. Nė vienoje jų arseniko nėra. Kol kas nežinau, ar jo turi Amerikos ambasadoje. Aš norėčiau, kad tu šį tą sužinotumei. Ar tu galėsi rytoj eiti į darbą?

- Manau, taip.

- Užeik į ambasados vaistinę. Sakyk, kad tau reikalingos priemonės vabzdžiams naikinti. Paprašyk „Antrolo" jame daug arseniko.

Merė nustebusi pažiūrėjo į jį.

- O kam to reikia?

- Aš įtariu, kad arsenikas atvežtas iš užsienio. O jeigu jo kur ir yra, tai tik ambasados vaistinėje. Kiekvienas, kas ima nuodus, privalo pasirašyti žiniaraštyje. Kai tau duos pasirašyti, pažiūrėk, kieno pavardės ten jau įrašytos.

Merė nuėjo koridoriumi, vedančiu į ambasados vaistinę. Prie langelio sėdėjo medicinos seselė.

Labas rytas, ponia ambasadore. Ar jūs jau geriau jaučiatės?

- Ačiū, taip.

- Ar aš galiu jums kuo nors padėti?

- Mano sodininkas sako, kad atsirado daugybė vabzdžių. Galbūt jūs turite kokių nors priemonių? Sakykime, „Antrolą"?

Yra. Ir, beje, tik „Antrolas" - Medicinos seselė nuėmė nuo lentynos stiklainį su užrašu „Nuodai" Keista, kad vabzdžiai pasirodė tokiu metų laiku. Ji padavė Merei žiniaraštį. - Prašom pasirašyti, nes čia yra arseniko.

Merė pažiūrėjo į priešais ją gulintį lapą. Ten buvo parašyta tiktai viena pavardė.

Maikas Sleidas.

26 skyrius

Merė paskambino Luji Deforžė, kad praneštų apie savo atradimą, tačiau buvo užimta linija. Tuo momentu jis kalbėjo su Maiku Sleidu. Iš pradžių jam kilo mintis pranešti apie rengiamą nužudymą, bet jis negalėjo patikėti, kad tai Maiko Sleido rankų darbas. Todėl Luji nusprendė jam paskambinti.

- Aš ką tik buvau pas jūsų ambasadorę, - pasakė Luji Deforžė. - Ji gyvens.

- Puikios naujienos. Bet argi ji merdėjo?

- Kažkas ją mėgino nunuodyti, - atsargiai pasakė Deforžė.

- Ką jūs kalbate?

- Aš manau, kad jūs žinote, apie ką aš kalbu.

- Palaukite! Jūs norite pasakyti, kad įtariate mane? Jūs klystate. Mums reikia susitikti kur nors, kur mūsų niekas negali paklausyti. Sakykime, šiandien vakare.

- Kelintą valandą?

- Aš užimtas ligi devynių. Susitikime po devynių Baniaso miške. Aš lauksiu jūsų palei fontaną ir viską paaiškinsiu.

- Gerai, - netvirtai atsakė Deforžė. - Aš ateisiu.

Jis pakabino ragelį ir pagalvojo: „Sleidas negalėjo to padaryti"

Kai Merė vėl paskambino Luji, tas jau buvo išėjęs. Niekas nežinojo, kur jį galima rasti.

Merė vakarieniavo kartu su vaikais rezidencijoje.

- Dabar, mama, tu atrodai puikiai, - tarė Betė. - Mes taip pergyvenome dėl tavęs.

- Aš gerai jaučiuosi, - atsakė Merė ir mintyse padėkojo Luji.

Merė be perstojo galvojo apie Maiką Sleidą. Ji girdėjo jo balsą: „Štai jūsų kava. Aš pats ją verdu". Jis palengva ją žudė. Ji sudrebėjo.

Tau šalta? - paklausė Timas.

- Ne, brangusis.

Nereikia pasakoti vaikams apie savo košmarus. „Gal laikinai išsiųsti juos namo? - pagalvojo Merė. - Tegul pagyvena su Florensa ir Duglu. O gal ir man išvažiuoti su jais?" Bet tai būtų išdavystė, Maiko Sleido pergalė arba to, kam jis dirbo. Tiktai vienas žmogus jai galėjo padėti. Stentonas Rodžersas. Stentonas galėjo susidoroti su Maiku.

Tačiau aš neturiu jokių įrodymų. Ką aš galiu pasakyti? Kad jis kas rytą mane vaišino kava?

Timas kažką jai kalbėjo:

Ir mes pasakėme, kad paklausime, ar tu leisi.

- Atleisk, brangusis. Ką tu sakei?

- Aš sakiau, kad Nikolajus pakvietė mus kitą sekmadienį į pikniką drauge su savo šeima.

- Ne, - pernelyg paskubom atsakė Merė. - Aš noriu, kad jūs liktumėte rezidencijoje.

- O kaip mokykla? - paklausė Betė.

Merė dvejojo. Ji negalėjo jų laikyti užrakintų, bet ir nenorėjo, kad jiems grėstų pavojus.

Tiktai tada, jei jus ten nuveš Florianas. Ir niekas kitas.

Betė klausiamai pažiūrėjo į ją.

- Mama, ar kas nors atsitiko?

- Žinoma, ne, - pasiskubino nuraminti Merė. - Kodėl tu to klausi?

- Nežinau. Kažkokia nuojauta.

- Nekibk prie mamos. Juk ji persirgo rumunišku gripu.

„Įdomi frazė, - pagalvojo Merė. - Apnuodijimas arseniku vadinamas rumunišku gripu"

- Ar galime mes šiandien pažiūrėti filmą?

Merė nenorėjo leisti, bet ji tiek mažai būdavo su jais, kad nusprendė sutikti.

- Gerai.

Ačiū, ponia ambasadore, suriko Timas. Filmą išrinksiu aš.

- Ne, šiandien mano eilė. Galbūt mes vėl pažiūrėsime „Amerikietiški užrašai ant sienų"?

Staiga Merė suprato, kur jai ieškoti įrodymų. „Amerikietiški užrašai ant sienų"

Vidurnaktį Merė paprašė Karmeną iškviesti taksi.

- Jus gali nuvežti Florianas, - pasakė Karmena.

- Ne.

Niekas neturėjo žinoti, kur ji važiuoja.

Kai po kelių minučių atvažiavo taksi, Merė įlipo į mašiną ir tarė:

- Prašom nuvežti į Amerikos ambasadą.

- Ji jau uždaryta, - atsakė vairuotojas. - Nieko ten nėra. - Jis grįžtelėjo ir atpažino ją. - Ponia ambasadorė! Kokia garbė! Mašina pajudėjo iš vietos. - Aš mačiau daugybę jūsų fotografijų mūsų laikraščiuose ir žurnaluose. Jūs tokia pat garsi, kaip ir mūsų didysis lyderis.

Ambasadoje jau seniai aptarinėjo jos populiarumą Rumunijos spaudoje.

Vairuotojas nesiliovė plepėjęs.

- Aš labai myliu amerikiečius. Jie tokie nuoširdūs žmonės. Tikiuosi, kad jūsų prezidento „liaudies diplomatijos" programa suveiks. Mums, rumunams, ji patinka. Jau laikas gyventi taikiai.

Ji neturėjo nuotaikos kalbėti su juo.

Kai jie privažiavo ambasadą, Merė vairuotojui parodė aikštelę, kur buvo užrašyta „Tiktai ambasadorės mašinai"

- Palaukite manęs čia. Aš po valandos grįšiu.

- Gerai, ponia ambasadore.

Prie taksi artėjo jūrų pėstininkas.

Čia negalima statyti mašinos. Tai draudžiama. - Jis atpažino Merę ir atidavė jai pagarbą. Atleiskite. Labas vakaras, ponia ambasadore.

- Labas vakaras, - atsakė Merė.

- Ar aš galiu kuo nors padėti? - paklausė budintis jūrų pėstininkas, atidaręs jai duris.

- Ne. Man reikia kelioms minutėms užeiti į savo kabinetą.

Taip, ponia ambasadore.

Merė uždegė kabinete šviesą ir pažiūrėjo į sienas, kur buvo parašyti grasinimai. Ji priėjo prie durų, vedančių į Maiko Sleido kabinetą, ir atidarė jas. Kabinete buvo tamsu. Ji uždegė šviesą ir apsidairė.

Ant stalo nebuvo jokių popierių. Ji ėmė ištraukinėti stalčius. Išskyrus brošiūras ir biuletenius, juose nieko nebuvo. Nereikalingi popieriai, kurie negalėjo sudominti ateinančios valytojos. Neįtikėtina, kad tai jis nešiotųsi visur su savimi.

Ji dar kartą kruopščiai ėmė tikrinti stalčius. Apatiniame stalčiuje jos ranka užčiuopė kažką kieto, pakišto po popierių krūva. Ji ištraukė tą daiktą ir nustėro.

Tai buvo raudonų dažų balionėlis.

Truputį po devynių gydytojas Luji Deforžė laukė palei fontaną Banjaso miške. Jį kankino mintis, ar teisingai jis padarė, kad nepranešė apie Maiką Sleidą. „Ne, - pagalvojo jis. Iš pradžių paklausysime, ką jis pasakys. Jeigu aš neteisingai jį apkaltinsiu, Sleidui galas"

Iš tamsos pasirodė Maikas Sleidas.

- Ačiū, kad atėjote. Mes greitai viską išsiaiškinsime. Telefonu jūs pasakėte, kad kažkas norėjo nunuodyti ponią Ešli.

- Aš tuo tikras. Jai į maistą įmaišydavo arseniko.

- Jūs manote, kad tai aš?

- Jūs galėjote įberti jo į kavą.

- Jūs jau kam nors pranešėte apie savo įtarimą?

- Ne. Iš pradžių aš norėjau pasikalbėti su jumis.

- Ir teisingai padarėte. - Maikas ištraukė ranką iš kišenės. Rankoje buvo 35-ojo kalibro pistoletas „Magnum". Luji įsmiegė į jį akis.

- Ką... Ką jūs darote? Klausykite! Jūs negalite...

Maikas Sleidas paspaudė gaiduką, ir kulka pervėrė gydytojo krūtinę.

27 skyrius

Merė sėdėjo „Akvariume", mėgindama prisiskambinti Stentonui Rodžersui. Bukarešte buvo pirma valanda nakties, o Vašingtone - šešta valanda vakaro.

- Pono Rodžerso priimamasis.

- Tai ambasadorė Ešli. Aš žinau, kad ponas Rodžersas dabar yra Kinijoje drauge su prezidentu, bet man skubiai reikia su juo pasikalbėti. Kaip aš galėčiau su juo susisiekti?

Atleiskite, ponia ambasadore. Jų maršrutas nuolat keičiasi. Aš nežinau, kaip jį surasti.

Merės širdis sutvaksėjo tankiau.

- O kada jis gali jums paskambinti?

- Sunku pasakyti. Jų dienotvarkė labai intensyvi. Gal jūs norite pasikalbėti su kuo nors kitu iš Valstybės departamento?

- Ne, - atsakė nusiminusi Merė. - Ačiū.

Ji sėdėjo kambaryje viena ir žiūrėjo priešais save. Aplink buvo pati šiuolaikiškiausia aparatūra pasaulyje, kuri negalėjo jai padėti. Maikas Sleidas norėjo ją nužudyti. Reikia apie tai pranešti. Bet kam? Kuo ji galėjo pasitikėti? Vienintelis, kas žinojo apie Sleido nusikaltimą, buvo Luji Deforžė.

Merė vėl paskambino Luji, bet jo nebuvo namie. Staiga ji prisiminė, ką jai sakė Stentonas Rodžersas: „Jeigu jūs norėsite pasiųsti man pranešimą, kurio niekas kitas negalėtų perskaityti, parašykite ant voko tris „X"

Merė nuskubėjo į savo kabinetą ir greitai parašė Stentonui Rodžersui telegramą. Viršuje ji parašė tris „X" Ji išsiėmė iš seifo kodus ir perrašė ją šifru. Bent jeigu jau kas nors jai atsitiks, Stentonas Rodžersas žinos, kas kaltas.

Merė nuėjo koridoriumi į ryšių kambarį.

Ten kaip tik buvo Edis Malcas, CŽV agentas.

Labas vakaras, ponia ambasadore. Jūs labai ilgai dirbate.

Taip, - atsakė Merė. - Aš noriu pasiųsti skubią telegramą.

- Aš asmeniškai tai padarysiu.

Padavusi jam telegramą, Merė nuėjo prie išėjimo. Jai labai norėjosi kuo greičiau grįžti pas vaikus.

Ryšių kambaryje Edis Malcas iššifravo Merės paduotą telegramą. Kai baigė skaityti, tai suraukęs kaktą dar dukart ją perskaitė. Paskui, priėjęs prie popierių naikinimo aparato, įmetė telegramą ir žiūrėjo, kaip ji pavirsta konfeti.

Po to jis paskambino Floidui Beikeriui - JAV valstybės sekretoriui. Kodinis vardas - Toras.

Levui Pasternakui prireikė dviejų mėnesių, kad aptiktų pėdsakus, kurie jį atvedė į Buenos Aires. „Intelidžens servis" ir kitos slaptosios tarnybos nustatė, jog tai - Angelo rankų darbas. Mosadas pranešė, kad jo meilužės vardas - Neusa Munjes. Visi norėjo sunaikinti Angelą, tačiau Levui Pasternakui tai tapo gyvenimo prasme. Per jį žuvo Marinas Groza, ir Pasternakas šito sau negalėjo atleisti. Bet jis galėjo atkeršyti. Ir ketino tai padaryti.

Jis nesusitiko su Neusa Munjes. Susekęs, kur ji gyvena, jis ėmė stebėti namą, laukdamas Angelo. Penkias dienas nesulaukęs Angelo, Pasternakas nutarė veikti. Jis palaukė, kol Neusa išėjo iš namų, po penkiolikos minučių priėjo prie jos buto durų, atrakino užraktą ir įėjo vidun. Greitai ir

profesionaliai jis apieškojo butą. Jokių fotografijų, adresų, kurie galėjo padėti rasti Angelo pėdsakus, nebuvo. Spintoje jis rado kostiumus. Jis perskaitė ant etiketės, kad jie pasiūti ateljė „Erera" Pasternakas pasiėmė vieną švarką ir išėjo taip pat ramiai, kaip ir įėjo.

Kitą rytą Levas Pasternakas nuėjo į ateljė „Erera" Jo plaukai styrojo į visas šalis, drabužiai buvo suglamžyti, o iš burnos trenkė viskio kvapas.

Valdytojas nepritariamai pažvelgė į jį ir paklausė:

- Kuo galiu būti naudingas, senjore?

Levas Pasternakas kvailai nusišypsojo.

- Čia toks reikalas, - pasakė jis. - Tiesą sakant, aš vakar kaip reikiant trūktelėjau. Mes vakar lošėme kortomis su kažkokiais Lotynų Amerikos pižonais. Vienu žodžiu, visi prisisiurbė. Vienas vaikinų - neprisimenu, kuo jis vardu, paliko švarką mano numeryje. - Levas padavė jam švarką, jo ranka drebėjo. - Čia jūsų etiketė, ir aš pagalvojau, kad gal jūs pasakysite, kur aš galiu jį rasti.

Valdytojas apžiūrėjo švarką.

- Taip, tai siūta pas mus. Man teks pažiūrėti į knygas. Kur jums paskambinti?

Tai sunku pasakyti, - suniurnėjo Levas Pasternakas. - Aš vėl einu kortuoti. Koks jūsų numeris? Aš pats paskambinsiu.

- Gerai. Valdytojas padavė jam vizitinę kortelę.

Ei, drauguži! Tu juk nepavogsi šito švarko? - girtu balsu paklausė Pasternakas.

- Žinoma, ne, - pasipiktinęs atsakė valdytojas.

Levas Pasternakas paplojo jam per petį ir tarė:

- Puiku, aš vakare paskambinsiu.

Vakare, kai Levas paskambino iš viešbučio, valdytojas tarė:

- Senjoro, kuriam mes siuvome švarką, pavardė Ch.R. de Mendosa. Jis gyvena „Auroros" viešbutyje, 417 numeryje.

Užsirakinęs duris, Pasternakas išsitraukė iš spintos lagaminėlį. Jame gulėjo „Zaueris" - 45-jo kalibro pistoletas,

kurį jam paskolino draugas, dirbantis Argentinos slaptojoje tarnyboje. Pasternakas dar kartą patikrino duslintuvą, paslėpė pistoletą ir atsigulė.

Ketvirtą valandą ryto Pasternakas tyliai sėlino tuščiu viešbučio „Aurora" koridoriumi. Prisėlinęs prie 417-jo numerio durų, jis apsidairė. Paskui pasilenkęs įkišo vielą į užraktą. Kai užraktas spragtelėjo, jis išsitraukė pistoletą.

Gretimos durys atsidarė, ir, dar jam nespėjus atsigręžti, šaltas pistoleto vamzdis įsirėmė į kaklą.

Nemėgstu, kai mane seka, - pasakė Angelas. Jis paspaudė gaiduką, ir Levo Pasternako galva buvo suknežinta.

Angelas nežinojo, ar Pasternakas dirbo vienas, ar dar su kuo nors, todėl ėmėsi papildomų atsargumo priemonių. Gerai, kad jam paskambino ir įspėjo. Iš pradžių jam reikėjo apsipirkti. Pueiredono gatvėje buvo gera brangių moteriškų apatinių baltinių parduotuvė, bet Neusa nusipelnė pačių geriausių.

- Aš norėčiau nupirkti peniuarą, kad jis atrodytų seksualus.

Pardavėja įrėmė į jį akis.

- Ir kelnaites su prakirpimu priekyje.

Po penkiolikos minučių Angelas užėjo į parduotuvę „Frenkelis" Ant lentynų gulėjo odiniai krepšiai ir portfeliai.

- Aš norėčiau nusipirkti portfelį. Juodą.

Restoranas „El Alchibe" „Šeratono" viešbutyje buvo pats brangiausias Buenos Airėse. Angelas atsisėdo prie staliuko salės kampe ir pasidėjo naują portfelį matomoje vietoje. Priėjo padavėjas.

- Laba diena.

Prašau man atnešti šparagų. Paskui pariljadą, su žalumynais ir pupelėmis. Desertą užsisakysiu vėliau.

- Klausau.

- Kur pas jus tualetas?

- Koridoriumi tiesiai ir į kairę.

Angelas atsistojo ir nuėjo koridoriumi, palikęs savo portfelį. Kairėje buvo dvejos durys, ant vienų užrašyta

„Damas", o ant kitų *„Caballeros"*. Šiek tiek tolėliau dvivėrės durys vedė į triukšmingą virtuvę, pilną garų. Angelas atidarė šitas duris ir įėjo. Čia plušėjo virėjai, rėkdami ant savo padėjėjų, kad kuo greičiau susidorotų su užsakymais. Buvo pietų metas, ir padavėjai zujo į ten ir atgal.

Angelas greitai perėjo virtuvę ir pro užpakalines duris išėjo į tuščią alėją. Jis pastovėjo čia penkias minutes, kad įsitikintų, jog jo neseka. Ant kampo pasigavęs taksi, jis davė adresą Umberto rajone. Ten jis persėdo į kitą taksi.

- *Adonde por favor?**

- *Aero-puerto.***

Po dviejų valandų, kai Buenos Airės pasislėpė už debesų lug mostelėjus stebuklinga lazdele, Angelas ėmė galvoti apie užduotį ir jam duotas instrukcijas.

Vaikai turi žūti drauge su ja. Jų mirtis turi būti siaubinga.

Angelui nepatiko, kai jį mokė, kaip reikia dirbti. Tik mėgėjai gali patarinėti profesionalams. Angelas nusišypsojo. Jie visi žus, ir jų mirtis bus baisesnė negu kas nors gali įsivaizduoti.

Paskui jis ramiai užmigo.

Londono Hytro oro uoste buvo pilna turistų, ir Angelui prireikė valandos, kad nusigautų ligi viešbučio.

Vestibiulyje buvo daug žmonių. Viešbučio tarnautojas nunešė Angelo daiktus.

- Pastatykite juos mano numeryje. Aš kol kas pasivaikščiosiu.

Davęs jam smulkių arbatpinigių, bet ne per daug, kad tas jo neįsimintų, Angelas priėjo prie liftų. Įėjęs į tuščią liftą, Angelas paspaudė penktojo, septintojo, devintojo ir dešimtojo aukštų mygtukus. Jeigu kas nors jį seka, tai išmuš jį iš vėžių.

Tarnybiniais laiptais jis nulipo žemyn ir po penkių minučių vėl grįžo atgal į oro uostą.

---

* Kur įsakysite (isp.).

**Oro uostą (isp.).

Pase buvo parašyta - Ch.R. de Mendosa. Bilietas buvo iki Bukarešto. Iš oro uosto Angelas pasiuntė telegramą:

„ATVYKSTU TREČIADIENĮ CH.R. DE MENDOSA"

Telegrama buvo adresuota Edui Malcui.

Anksti rytą Dorotė Stoun tarė:

- Skambina iš Stentono Rodžerso priimamojo.

Aš pakelsiu ragelį, susijaudinusi pasakė Merė. Stenai?

Išgirdusi sekretorės balsą, ji vos bepravirko iš apmaudo.

- Ponas Rodžersas paprašė, kad aš jums paskambinčiau, ponia ambasadore. Pats jis dabar negali jums paskambinti. Jis sakė, kad aš jums padėčiau bet kuriuo atveju. Jeigu jūs man pranešite...

Ne. Man asmeniškai reikia su juo pasikalbėti. - Ji stengėsi, kad jos balse nesigirdėtų neviltis.

- Bijau, kad tai bus ne anksčiau kaip rytoj. Jis sakė, kad jums paskambins, kai tik bus laisvesnis.

- Ačiū. Aš lauksiu jo skambučio.

Merė pakabino ragelį. Liko tiktai laukti.

Merė paskambino Luji į namus. Niekas neatsakė. Ji paskambino į Prancūzijos pasiuntinybę. Ten nežinojo, kur yra gydytojas.

- Prašom perduoti, kad kai tiktai grįš, paskambintų man.

Jums kažkas skambina, tarė Dorotė Stoun, bet atsisako pasakyti savo pavardę.

- Gerai. - Merė paėmė ragelį. - Alio, kalba ambasadorė Ešli.

Švelnus moteriškas balsas su rumunišku akcentu atsakė:

Tai Korina Sokoli.

Merė iš karto prisiminė šitą pavardę. Dvidešimtmetė Korina buvo žymiausia Rumunijos balerina.

- Man reikalinga jūsų pagalba, - pasakė mergina. - Aš noriu išvažiuoti į Vakarus.

„Aš negaliu šituo užsiimti, - pagalvojo Merė. - Tiktai ne šiandien"

- Nežinau, ar aš galėsiu jums padėti.

Ji prisiminė, ką jai papasakojo apie perbėgėlius.

„Dauguma jų yra tarybiniai šnipai. Mes siunčiame juos į Vakarus. Jie mums perduoda dezinformaciją ir renka duomenis apie mus. Mums reikalingi arba aukšto rango kariškiai, arba mokslininkai. Mes visada galime juos panaudoti. O šiaip mes nesuteikiame politinio prieglobsčio be svarbių priežasčių"

Korina Sokoli raudojo.

- Labai prašau. Man negalima čia ilgai pasilikti. Tegul mane paima iš čia.

„Komunistai paspendžia mums gudrius spąstus. Jie pakiša mums perbėgėlius, kurie šaukiasi pagalbos. Kai tiktai jie pakliūva į mūsų ambasadą, ima šaukti, kad juos pagrobė. Tai leidžia jų vyriausybei imtis priemonių prieš JAV"

- Kur jūs esate šiuo metu? - paklausė Merė.

Tyla. Paskui Korina tarė:

- Aš priversta jumis pasitikėti. Aš viešbutyje „Roskov" Ar jūs atvažiuosite manęs?

Aš negaliu, atsakė Merė. Bet ką nors pasiųsiu. Daugiau neskambinkite šituo telefonu. Laukite, kol jūsų atvažiuos paimti. Aš...

Durys atsidarė, ir į kabinetą įėjo Maikas Sleidas. Merė baimingai pažvelgė į jį. Jis ėjo prie jos.

Ragelyje skambėjo Korinos balsas:

- Alio. Alio.

- Su kuo jūs kalbate? - paklausė jis.

- Su... Su gydytoju Deforžė. Tai pirmiausia jai šovė į galvą. Drebančia ranka ji padėjo ragelį.

„Nebūk juokinga, - ramino ji save. - Tu ambasadoje. Jis nieko negalės padaryti"

- Su gydytoju Deforžė? - lėtai perklausė Maikas.

Taip. Jis... Jis atvažiuoja čia.

Ji labai norėjo, jog tai būtų tiesa.

Maiko Sleido veide atsispindėjo keista išraiška. Merė buvo užsidegusi stalinę lempą, ir Maiko šešėlis ant sienos atrodė milžiniškas ir grėsmingas.

- Jūs tikra, kad ganėtinai gerai jaučiatės, jog galėtumėte dirbti?

Šito žmogaus plieniniai nervai.

Taip. Aš jaučiuosi puikiai.

Ji labai norėjo, kad jis išeitų. „Aš neprivalau jam parodyti savo baimės", - pagalvojo Merė.

Jis priėjo prie jos dar arčiau.

- Jūs atrodote įsitempusi. Gal paimkite vaikus ir išvažiuokite porai dienų prie ežero?

„Kur jis lengvai su manimi susidoros", - pagalvojo Merė.

Vien tiktai jo išvaizda jai kėlė tokį siaubą, kad ji vos kvėpavo. Pasigirdo selektoriaus zirzeklio signalas. Merė su palengvėjimu atsiduso.

- Žinoma. - Kurį laiką Maikas Sleidas stovėjo nejudėdamas, paskui apsisuko ir išėjo iš kabineto drauge su savo šešėliu.

Vos nekūkčiodama iš džiaugsmo, Merė pakėlė ragelį:

- Alio?

Skambino Džeris Devis, atstovas ryšiams su visuomene.

- Ponia ambasadore, atleiskite, kad jus atitraukiu nuo darbo, tačiau, bijau, kad turiu jums blogą naujieną. Mes ką tik gavome pranešimą iš policijos, kad nužudytas gydytojas Luji Deforžė.

Kambarys ėmė plaukti jai prieš akis.

- Jūs... Jūs tikras?

Taip. Jo švarke buvo pasas.

Ją užplūdo prisiminimai, ir ji išgirdo kitą balsą: „Tai šerifas Mansteris. Jūsų vyras žuvo autoavarijoje" Snaudę kančia ir liūdesys apėmė ją, draskydami į gabalus jos širdį.

- Kaip... Kaip tai atsitiko? - sukuždėjo ji.

- Jį nušovė.

- Ar žinoma, kas tai padarė?

Ne. Bet Sekuritatė ir Prancūzijos ambasada tiria šį įvykį.

Ji pakabino ragelį, jausdama, kaip sustingo visas kūnas. Atsilošusi krėsle, ji žiūrėjo į lubas. Lubose buvo įtrūkimas. „Reikia jį užtaisyti, - pagalvojo Merė, - ambasa-

doje neturi būti įtrūkimų. Dar vienas įtrūkimas. Visur įtrūkimai. Visas gyvenimas sutrūkinėjęs, o pro plyšius skverbiasi blogis. Edvardas miręs. Luji miręs. - Ji negalėjo to pakelti. Ji akimis paieškojo kitų įtrūkimų lubose. - Aš negalėsiu viso to pergyventi. Kam prireikė nužudyti Luji?"

Atsakymas toptelėjo savaime. Maikas Sleidas. Luji sužinojo, kad Sleidas mėgino ją nunuodyti arseniku. Sleidas manė, kad dabar, kai Luji miręs, niekas neįrodys jo kaltės. Staiga nauja mintis šovė jai į galvą, ir Merę apėmė siaubas. „Su kuo jūs kalbate?" „Su gydytoju Deforžė" O Maikas turėjo žinoti, kad Deforžė jau miręs.

Ištisą dieną ji praleido kabinete, apgalvodama veikimo planą. „Aš neleisiu, kad jis priverstų mane išvažiuoti. Aš neleisiu užmušama. Man reikia jį sustabdyti", - nusprendė Merė. Ją pagavo toks įniršis, kokio ji niekada nebuvo jautusi. Ji apgins save ir savo vaikus. Ji sunaikins Maiką Sleidą.

Merė vėl paskambino Stentonui Rodžersui.

- Ponia ambasadore, aš perdaviau jam jūsų prašymą. Jis paskambins jums iš karto, kai tik bus laisvas.

Ji negalėjo patikėti Luji mirtimi. Jis buvo toks švelnus, toks dėmesingas, o dabar guli lavoninėje. „Jeigu aš būčiau grįžusi į Kanzasą, to nebūtų atsitikę, - pagalvojo Merė. - Luji būtų gyvas"

- Ponia ambasadore.

Merė pakėlė galvą. Dorotė Stoun tiesė jai voką.

Sargybinis prašė perduoti jums. Jį įteikė kažkoks jaunas žmogus.

Ant voko buvo užrašyta: „Ambasadorei. Asmeniškai"

Ji atplėšė voką. Ant popieriaus lapo tvarkingu braižu buvo parašyta: „Brangioji ponia ambasadore! Mėgaukitės paskutine savo diena žemėje. Angelas"

„Eilinis Sleido išsišokimas, - pagalvojo Merė. - Bet jam tai nepadės. Aš padarysiu taip, kad jis bus toli nuo manęs"

Pulkininkas Makinis atidžiai perskaitė raštelį. Jis pakraipė galvą.

- Čia pilna visokiausių psichų. - Jis pažiūrėjo į Merę. Šiandien jūs turite dalyvauti naujo bibliotekos pastato pamatų dėjimo ceremonijoje. Aš atšauksiu...

- Ne.

- Ponia ambasadore, tai pernelyg pavojinga...

- Nesijaudinkite. - Ji žinojo, iš kur jai gresia pavojus, ir ji turėjo sumaniusi planą, kaip jo išvengti. - Kur Sleidas? - paklausė ji.

- Jis susitikime Australijos ambasadoje.

- Perduokite jam, kad aš skubiai noriu su juo pasikalbėti.

- Jūs norėjote su manimi pasikalbėti? - atsainiai paklausė Sleidas.

Taip. Aš turiu jums užduotį.

- Klausau jūsų nurodymų.

Jo žodžiai buvo kaip antausis.

Aš gavau informacijos, kad vienas žmogus ketina bėgti į Vakarus.

- Kas?

Ji nenorėjo sakyti pavardės. Jis išduos merginą.

- Tai nesvarbu. Aš noriu, kad jūs tą žmogų atvežtumėte čia.

Maikas susiraukė.

- Kas nors iš tų, kurių rumunai nenorės išleisti?

- Taip.

Tada tai...

- Važiuokite į viešbutį „Roskov" ir atvežkite ją čia.

Jis pamėgino ginčytis, bet, pamatęs jos veido išraišką, nutilo.

- Na ką gi, jeigu jūs reikalaujate, aš pasiųsiu...

- Ne, - Merės balsas buvo metalinis. - Aš noriu, kad jūs padarytumėte. Su jumis važiuos du žmonės. - Maikas nieko negalės daryti, nes bus Hanis ir dar vienas jūrų pėstininkas. Ji jau įspėjo Hanį, kad tas nenuleistų nuo Maiko akių.

Maikas nustebęs žiūrėjo į Merę.

- Aš turiu daug reikalų. Galbūt rytoj...

- Aš noriu, kad jūs nedelsdamas vyktumėte ten. Hanis laukia jūsų kabinete, - pasakė ji, prieštaravimų nepakenčiančiu tonu.

Maikas lėtai atsistojo.

- Gerai.

Kai jis išėjo, Merė pajuto tokį palengvėjimą, kad jai net galva ėmė svaigti.

Ji paskambino pulkininkui Makiniui.

- Aš vykstu į ceremoniją, - pranešė ji.

- Aš kategoriškai prieš. Kam rizikuoti gyvybe?

- Aš neturiu iš ko rinktis. Aš atstovauju mūsų šaliai. Juk negaliu aš visą laiką slėptis. Kaip aš paskui žiūrėsiu žmonėms į akis? Su tokiu pat pasisekimu aš galėčiau vykti namo. O aš, pulkininke, neturiu tokio noro.

28 skyrius

Naujos amerikiečių bibliotekos pamatų dėjimo ceremonija turėjo prasidėti ketvirtą valandą dienos Aleksandro Sachijos aikštėje. Trečią valandą ten jau susirinko minia. Pulkininkas Makinis kalbėjo su pulkininku Aurelu Istrase, Sekuritatės vadovu.

Mes pasirūpinsime jūsų ambasadorės saugumu, pažadėjo Istrasė.

Istrasė savo žodį ištesėjo. Iš aikštės buvo išvarytos visos mašinos, kad po jomis nepakištų bombos. Aplink aikštę stovėjo policijos kordonas, o ant namų stogų gulėjo snaiperiai.

Likus kelioms minutėms ligi ceremonijos pradžios, viskas buvo parengta. Elektronikos specialistai patikrino visą vietovę ir neaptiko jokių sprogstamųjų įtaisų. Kai viskas buvo patikrinta, Istrasė pasakė pulkininkui Makiniui:

- Mes pasirengę.

- Puiku. - Pulkininkas atsisuko į savo padėjėją. - Pasakykite ambasadorei, kad viskas gerai.

Į limuziną Merę palydėjo keturi jūrų pėstininkai.

- Laba diena, ponia ambasadore, - plačiai nusišypsojo Florianas. - Tai bus puiki nauja biblioteka, argi ne?

Taip.

Florianas be perstojo plepėjo, bet Merė jo neklausė. Ji prisiminė Luji šypseną, jo akis, tai, kaip švelniai jis su ja

mylėjosi. Ji stipriai sugniaužė kumščius, kad fizinis skausmas išstumtų dvasinį. „Aš privalau neverkti, - kartojo ji. - Kad ir kas atsitiktų, aš neverksiu. Daugiau meilė neegzistuoja, tiktai neapykanta. Kas atsitiko pasauliui?"

Kai limuzinas atvyko į aikštę, iš jo iš pradžių išlipo du jūrų pėstininkai, atidžiai apsidairė aplinkui ir tik paskui atidarė dureles Merei. Kai Merė priėjo prie tos vietos, kur turėjo sakyti kalbą, du ginkluoti policininkai atsistojo priešais ją, ir du - už jos.

Pamatę ambasadorę, susirinkusieji ėmė ploti. Čia buvo rumunai, amerikiečiai ir Bukarešte akredituotų ambasadų atstovai. Ji atpažino keletą veidų, tačiau iš esmės tai buvo jai nepažįstami žmonės.

Apžvelgusi minią, Merė pagalvojo: „Kaip aš galiu kalbėti? Pulkininkas Makinis buvo teisus. Man nederėjo atvažiuoti. Aš atrodau apgailėtina ir išsigandusi"

- Ledi ir džentelmenai, - pasakė pulkininkas Makinis. - Turiu garbės jums pristatyti Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadorę.

Minia ėmė ploti.

Merė giliai įkvėpė ir pradėjo:

- Ačiū...

Ją taip įsuko šios savaitės įvykių sūkurys, kad ji net kalbos nepasiruošė. Tačiau, tarsi iš gilaus šaltinio, žodžiai patys veržėsi iš krūtinės. Ji išgirdo savo balsą:

Tai, ką mes šiandien darome galbūt atrodo nereikšmingas dalykas, tačiau tai dar vienas tiltas tarp mūsų šalies ir Rytų Europos šalių. Naujajame bibliotekos pastate bus laikomos knygos apie mūsų šalį. Čia jūs galėsite susipažinti su mūsų istorija, sužinoti, kas buvo joje blogo ir kas gero. Jūs pamatysite mūsų miestų ir kaimų fotografijas...

Pulkininkas Makinis su savo žmonėmis stebėjo minią. Raštelyje buvo parašyta: „Mėgaukitės paskutiniąja savo diena žemėje" Kada žudikui bagiasi diena? Šeštą? Devintą? Vidurnaktį?

- ...bet užvis svarbiausia, jūs galėsite sužinoti, kokia iš tikrųjų Amerika. Jūs pajusite, kokia ji yra iš tiesų.

Tolimajame aikštės kampe didžiuliu greičiu pasirodė automobilis ir, sužvieges stabdžiais, sustojo. Dar milicinin-

kams nespėjus atsipeikėti, vairuotojas iššoko iš mašinos ir ėmė bėgti. Bėgdamas jis ištraukė iš kišenės kažkokį įtaisą ir paspaudė mygtuką. Mašina sprogo ir ant minios ėmė kristi jos nuolaužos. Nė viena jų nepasiekė tos vietos, kur stovėjo Merė. Minia puolė į šalis. Snaiperis iššovė ir pataikė bėgančiajam į kaklą. Kad būtų tikras, jis šovė dar du kartus.

Rumunų policijai prireikė pusantros valandos, kad išvalytų aikštę ir išgabentų nusikaltėlio kūną. Ugniagesiai gesino automobilio likučius. Merė limuzinu grįžo į ambasadą.

- Jūs tikra, kad nenorite važiuoti į rezidenciją ir pailsėti? - paklausė ją pulkininkas Makinis. - Jums teko tiek išgyventi.

- Ne, - užsispyrusi atsakė Merė. - Važiuojame į ambasadą.

Tai buvo vienintelė vieta, iš kur ji galėjo paskambinti Stentonui Rodžersui, būdama tikra, kad jos niekas nesiklauso. „Arba aš su juo pasikalbėsiu, - pagalvojo Merė, arba man galas"

Ji vis dar negalėjo patikėti tuo, kas įvyko. Ji buvo tikra, kad Maikas Sleidas toli, ir vis dėlto buvo pasikėsinta. Vadinasi, Maikas Sleidas buvo ne vienas.

Merė meldėsi, kad jai paskambintų Stentonas Rodžersas.

Šeštą valandą Maikas Sleidas įžengė į Merės kabinetą. Jis buvo įniršęs.

- Koriną Sokoli aš nuvedžiau į kambarį viršuje, - trumpai pasakė jis. Velniai rautų, nejaugi nebuvo galima mane įspėti, kokio žmogaus aš važiuoju paimti? Jūs padarėte didelę klaidą. Ją teks grąžinti. Ji yra nacionalinis Rumunijos turtas. Rumunai niekada jos neišleis. Jeigu...

Į kabinetą įsiveržė pulkininkas Makinis. Pamatęs Sleidą, jis staigiai sustojo.

- Tas žmogus atpažintas. Tai Angelas. Jo tikra pavardė - Ch.R. de Mendosa.

Maikas įbedė į jį akis:

- Apie ką jūs kalbate?

Aš pamiršau pasakyti. Jūsų juk nebuvo, kai viskas įvyko. Argi ponia ambasadorė jums nepasakė, kad ją bandė nužudyti?

Maikas pažiūrėjo į Merę.

- Ne.

- Ji gavo Angelo įspėjimą apie jos laukiančią mirtį. Jis mėgino ją nužudyti naujos bibliotekos pamatų dėjimo ceremonijos metu. Vienas Istrasės žmonių jį nušovė.

Maikas nenuleido nuo Merės akių.

- Angelą medžiojo visos žvalgybos, - pasakė pulkininkas Makinis.

- Kur jo kūnas? - paklausė Maikas.

- Policijos nuovados lavoninėje.

Kūnas gulėjo ant marmurinio stalo. Tai buvo įprastos išvaizdos žmogus, plona nosimi, siauromis lūpomis ir retais plaukais. Ūgio jis buvo vidutinio, be ypatingų žymių, dešinioji ranka buvo ištatuiruota. Šalia gulėjo jo drabužiai.

- Ar galima pažiūrėti? - paklausė Maikas.

Policininkas gūžtelėjo pečiais.

- Prašom, manau, kad jis neprieštaraus. - Ir pats nusikvatojo iš savo pokšto.

Maikas paėmė švarką ir pažiūrėjo į etiketę. Siūta Argentinoje. Odiniai batai taip pat pagaminti Argentinoje. Šalia drabužių gulėjo krūvelės banknotų: rumunų lėjos, prancūzų frankai, anglų svarai sterlingų, argentinietiški pesai.

Maikas atsisuko į seržantą.

- Ką jūs sužinojote apie jį?

Prieš dvi dienas jis atskrido iš Londono „Turom Eirlainz" lėktuvu. Apsigyveno „Interkontinentalio" viešbutyje Mendosos pavarde. Pase nurodytas Argentinos adresas. Pasas - padirbtas. - Milicininkas pažiūrėjo į lavoną. - Kažkodėl nepanašus į tarptautinį žudiką, a?

- Nepanašus, - sutiko Maikas Sleidas.

Už dviejų kvartalų nuo milicijos nuovados Angelas ėjo pro Amerikos ambasadorės rezidenciją - ne per lėtai, kad neatkreiptų jūrų pėstininkų dėmesio, kurie saugojo įėjimą, ir ne per greitai, kad įsidėmėtų viską, kas jam reikalinga. Jam įteiktos fotografijos buvo puikios, tačiau Angelas buvo linkęs viską patikrinti pats. Šalia paradinių durų stovėjo

civiliniais drabužiais vilkintis žmogus laikydamas už pavadėlių du dobermanus-pinčerius.

Angelas šyptelėjo prisiminęs, kokį maskaradą jis vakar surengė aikštėje. Už kokaino dozę jis pasamdė vieną narkomaną. Reikia juos išmušti iš vėžių. Bet svarbiausia prieš akis. Už penkis milijonus dolerių aš jiems surengsiu tokį vaidinimą, kurio jie niekada nepamirš. Kaip ten jį vadina televizijoje? Spektaklį. Jie turės spektaklį spalvingą ir įspūdingą!

„Rezidencijoje bus švenčiama Nepriklausomybės Diena, - pasakė jam balsas telefonu. - Įvairiaspalviai balionai, jūrų pėstininkų orkestras, šokiai". Angelas nusišypsojo ir pagalvojo: „Turėsite spektaklį už penkis milijonus dolerių"

Dorotė Stoun bėgo į Merės kabinetą:

- Ponia ambasadore, jus skubiai kviečia į „Akvariumą" Ponas Rodžersas skambina iš Vašingtono.

Mere... Aš nieko negaliu suprasti. Nusiraminkite ir pradėkite iš naujo.

„Viešpatie, - pagalvojo Merė. - Aš rėkiu kaip tikrų tikriausia isterikė". Ji buvo taip susijaudinusi, kad vos įstengė kalbėti normaliai. Ji vienu metu jautė baimę, palengvėjimą ir pyktį - viską kartu.

Ji trūkčiojamai atsiduso.

- Atleiskite, Stenai. Ar jūs gavote mano telegramą?

- Ne. Jokios telegramos nebuvo. Kas ten pas jus dedasi?

Ji iš visų jėgų stengėsi tvardytis. Merė nežinojo, nuo ko pradėti. Ji giliai įkvėpė.

- Maikas Sleidas mėgina mane nužudyti.

- Mere... - sutrikęs ištarė Rodžersas. - Jūs iš tikrųjų taip galvojate?

Taip ir yra. Aš kalbėjau su Prancūzijos ambasados gydytoju - Luji Deforžė. Aš susirgau, ir jis nustatė, kad aš buvau nuodijama arseniku. Tai - Maiko darbas.

Šį kartą Rodžerso balsas skambėjo aštriau.

- Kodėl jūs tuo tikra?

Luji... Gydytojas Deforžė nustatė diagnozę. Maikas Sleidas virė kavą man ir sau kiekvieną rytą. Jis įberdavo arseniko. Vakar vakare Luji nušovė, o šiandien dieną Sleido bendrininkas bandė mane nužudyti.

Kitame laido gale įsivyravo tyla.

Kai Stentonas Rodžersas prašneko vėl, jo balse girdėjosi susirūpinimas.

- Mere, aš užduosiu jums vieną labai svarbų klausimą. Gerai pagalvokite. O ar negalėjo tai padaryti kas nors kitas?

- Ne. Jis iš pat pradžių stengiasi priversti mane išvykti iš Rumunijos.

- Gerai, - aštriai pasakė Stentonas Rodžersas. - Aš apie tai pranešiu prezidentui. Mes imsimės Sleido. O kol kas aš noriu, kad saugumo priemonės būtų dvigubai sustiprintos.

- Stenai... Sekmadienį vakare mano rezidencijoje bus priėmimas Nepriklausomybės Dienos proga. Aš jau išsiuntinėjau kvietimus. Kaip jūs manote, gal man tai atšaukti?

Stentonas Rodžersas susimąstė.

- Beje, šitas priėmimas - nebloga idėja. Jūs būsite tarp žmonių. Mere, aš nenoriu jūsų gąsdinti, tačiau nepaleiskite nuo savęs vaikų. Nė minutei. Sleidas gali juos panaudoti prieš jus.

Ji sudrebėjo.

- Kam jam tai?

- Jeigu aš žinočiau! Bet, velniai rautų, aš viską sužinosiu. O kol kas laikykitės nuo jo kuo toliau.

- Dėl to nesirūpinkite, - niūriai atsakė Merė.

- Aš palaikysiu su jumis ryšį.

Kai Merė pakabino ragelį, ji pajuto, kaip jai lyg akmuo nuo širdies nukrito. „Viskas bus gerai, - ramino ji save. Man ir vaikams viskas baigsis gerai"

Edis Malcas pakėlė ragelį po pirmojo skambučio. Pokalbis truko dešimtį minučių.

- Aš pasirūpinsiu, kad būtų viskas atgabenta, - pažadėjo jis.

Angelas padėjo ragelį.

„Įdomu, kam jam to prireikė? - pagalvojo Edis Malcas. Jis pažiūrėjo į laikrodį. Liko keturiasdešimt aštuonios valandos"

Baigęs kalbėti su Mere, Stentonas Rodžersas paskambino pulkininkui Makiniui.

- Bili, tai Stentonas Rodžersas.

- Taip, sere. Kuo galiu būti naudingas?

- Sulaikykite Maiką Sleidą. Ir laikykite jį areštuotą, kol gausite tolimesnius nurodymus.

- Maiką Sleidą? - nustebęs paklausė pulkininkas.

Taip, jį būtina izoliuoti. Matyt, jis ginkluotas ir pavojingas. Neleiskite jam su niekuo kalbėti.

- Taip, sere.

Ir paskambinkite man į Baltuosius rūmus, kai tik jis bus jūsų rankose.

- Taip, sere.

Po dviejų valandų Stentono Rodžerso kabinete pasigirdo skambutis. Jis greitai pakėlė ragelį.

- Klausau.

- Kalba pulkininkas Makinis.

- Jūs sulaikėte Sleidą?

- Ne. Iškilo viena problema.

- Kas per problema.

- Maikas Sleidas dingo.

29 skyrius

Sofija, Bulgarija, šeštadienis, liepos 3-ji

Rytų komiteto nariai susirinko į susitikimą niekuo neišsiskiriančiame name Presviterio gatvėje, 32. Už stalo sėdėjo Tarybų Sąjungos, Kinijos, Čekoslovakijos, Pakistano, Indijos ir Malaizijos atstovai.

Į susirinkusius kreipėsi pirmininkas.

- Mes sveikiname mūsų brolius ir seseris iš Rytų komiteto, kurie prisidėjo prie mūsų. Aš džiaugiuosi, kad galiu

jums pranešti puikią naujieną. Viskas vyksta pagal planą. Greitai bus įvykdyta finalinė dalis. Tai bus įgyvendinta rytoj Amerikos ambasadorės Bukarešte rezidencijoje. Televizijos ir spaudos dalyvavimas garantuotas.

Žmogus, kurio slapyvardis buvo Kalis, paklausė:

- O Amerikos ambasadorė ir jos vaikai?

- Žus drauge su šimtais kitų amerikiečių. Mes suprantame, kas gali po to būti. Siūlau balsuoti.

- Brahma?

Taip.

- Višnu?

- Taip.

- Ganešas?

- Taip.

- Jima?

Taip.

- Indra?

Taip.

- Krišna?

- Taip.

- Rama?

- Taip.

- Kalis?

Taip.

- Vieningai, - susumavo rezultatus pirmininkas. - Siūlau pareikšti dėkingumą žmogui, kuris mums tiek daug padėjo. Ačiū. - Jis pasisuko į amerikietį.

- Prašom, - atsakė Maikas Sleidas.

Viską, kas reikalinga Nepriklausomybės Dienos šventimui į Bukareštą atgabeno lėktuvas „Herkulis S-210" ir sukrovė į amerikiečių sandėlį. Dėžėse buvo tūkstantis raudonų, baltų ir žydrų balionų, trys plieniniai balionai su heliu balionams pripildyti, dėžutės su konfeti, papliauškomis, ženkliukais, kaspinais ir šešiais tuzinais miniatiūrinių vėliavėlių. Į sandėlį krovinį sunešė aštuntą valandą vakaro. Po dviejų valandų atvažiavo džipas ir atvežė du deguonies balionus, ant kurių buvo užrašyta „JAV armija"

Pirmą valandą nakties, kai sandėlyje nieko nebuvo, ten pasirodė Angelas. Sandėlio durys buvo paliktos neužrakintos. Angelas priėjo prie balionų, atidžiai apžiūrėjo ir ėmėsi darbo. Iš pradžių reikėjo išleisti iš cilindrų helį, kad liktų ne daugiau kaip trečdalis. Kitką padaryti buvo labai lengva.

Rytą rezidencijoje buvo neįsivaizduojamas sujudimas. Plovė grindis, valė kilimus, vyko generalinis tvarkymasis. Iš kiekvieno kambario sklido triukšmas. Šokių salėje kaukšėjo plaktukai - ten darė pakylą orkestrui, koridoriuose dūzgė dulkių siurbliai, iš virtuvės atsklisdavo indų skambėjimas.

Ketvirtą valandą popiet šalia tarnybinio įėjimo į rezidenciją sustojo JAV armijos sunkvežimis.

Ką jūs ten atvežėte? paklausė vairuotojo budintis sargybinis.

- Šventinius barškaliukus.

- Nagi, imkime ir pažiūrėkime.

Sargybinis patikrino krovinį.

- Kas šitose dėžėse?

- Helio balionai, vėliavėlės, spalvoti balionai.

- Atidaryk.

Po penkiolikos minučių sunkvežimis įvažiavo į rezidencijos teritoriją. Kapralas ir du jūrų pėstininkai ėmė nešti dėžes į pagalbines patalpas šalia šokių salės.

Kai jie pradėjo išpakuoti dėžes, vienas jūrų pėstininkų tarė:

Tu tik pažiūrėk, kiek čia balionų! Įdomu, kas juos pripūs?

Tuo momentu įėjo Edis Malcas, lydimas žmogaus su kombinezonu.

- Nesijaudink, - pasakė Edis Malcas. - Mes gyvename technikos amžiuje. - Jis linktelėjo į jį lydėjusį žmogų. - Jis pripūs balionus. Pulkininko Makinio įsakymas.

Vienas jūrų pėstininkų pažiūrėjo į žmogų su kombinezonu ir nusišypsojo.

- Kad tik ne aš. - Abu jūrų pėstininkai išėjo.

- Jūs turite vieną valandą, - pasakė Edis Malcas. - Taigi imkitės darbo. Reikia pripūsti daugybę balionų.

Malcas linktelėjo Kapralui ir išėjo.

Kapralas priėjo prie vieno balionų.

- Kas čia?

- Helis.

Kol Kapralas žiūrėjo, žmogus paėmė rutulėlį, užmovė jį ant baliono antvamzdžio, pripūtė ir užrišo. Balionas pakilo prie lubų. Visa operacija truko šiek tiek daugiau nei sekundę.

Tai bent, - nusišypsojo Kapralas.

Merė sėdėjo savo kabinete, rašydama atsakymus į skubias telegramas. Kaip ji norėtų, kad šito priėmimo nebūtų! Kviestinių svečių buvo per du šimtus. Ji tikėjosi, kad Maiką Sleidą sugaus ligi priėmimo pradžios. Timas ir Betė buvo visą laiką prižiūrimi. „Kaip Maikas gali padaryti jiems ką nors bloga? - Ji prisiminė, kaip linksmai jis žaidė su jais. - Jis beprotis"

Merė pakilo, kad padėtų į seifą popierius, ir sustingo vietoje. Į kabinetą įėjo Maikas Sleidas. Merė pražiojo burną, kad suriktų.

Tylėkite!

Merė sustingo pagauta siaubo. Šalia nieko nebuvo. Jis nužudys ją anksčiau, negu ji spės prisišaukti pagalbos. Bet kaip jis praėjo pro sargybinius? „Aš privalau neparodyti, kad jo bijau", - nusprendė Merė.

Pulkininko Makinio žmonės jūsų ieško. Jūs galite mane nužudyti, - akiplėšiškai pasakė Merė, - bet pabėgti jums nepavyks.

- Niekai, Angelas, štai kas mėgina jus nužudyti.

- Melas. Angelas negyvas. Aš pati mačiau, kaip jį nušovė.

Angelas profesionalus žudikas. Jis argentinietis. Jis niekada nevaikščiotų su pilnomis kišenėmis Argentinos pesų ir argentinietiškais drabužiais. Milicija nušovė visai kitą žmogų.

Aš netikiu nė vienu jūsų žodžiu. Jūs nužudėte Luji Deforžė. Jūs norėjote mane nunuodyti. Ar neigsite tai?

Maikas ilgai žiūrėjo į ją.

- Ne, neneigsiu. Bet geriau paklausykite, ką jums papasakos mano draugas. - Jis priėjo prie durų. - Užeik, Bili.

Į kambarį įėjo pulkininkas Makinis.

- Aš manau, ponia ambasadore, atėjo laikas pasikalbėti...

Pagalbinėje patalpoje, atidžiai Kapralo stebimas, žmogus su kombinezonu toliau pildė balionus helio.

„Koks baisus išsigimėlis, - pagalvojo Kapralas. - Niekada dar tokio nemačiau"

Kapralas niekaip negalėjo suprasti, kodėl baltus balionėlius pildė helio iš vieno baliono, raudonus - iš kito, o mėlynus - iš trečio. „Kodėl negalima pildyti visus balionėlius iš to paties baliono, o kai tas pasibaigs, imti kitą? - Jis norėjo paklausti žmogų, tačiau nusprendė to nedaryti. - Kalbėti su tokia pabaisa?"

Pro atviras duris, kurios vedė į šokių salę, Kapralas matė, kaip padavėjai nešiojo padėklus su užkandžiais, dengė stalus. „Bus nuostabus vakarėlis", - pagalvojo Kapralas.

Merė sėdėjo prie stalo, žiūrėdama į Maiką ir pulkininką Makinį.

- Pradėsime iš pat pradžių, - pasakė Makinis. - Kai prieš pradėdamas eiti savo pareigas prezidentas pareiškė, kad nori užmegzti santykius su visomis šalimis, esančiomis už „geležinės uždangos", jo kalba padarė sprogusios bombos efektą. Mūsų vyriausybėje yra frakcija, kuri įsitikinusi, kad, jeigu mes pagerinsime santykius su Rumunija, Tarybų Sąjunga, Bulgarija, Albanija, Čekoslovakija ir kitomis Rytų Europos šalimis, tai komunistai mus pražudys. Kitapus „geležinės uždangos" yra komunistų, kurie mano, kad prezidento planas - tai „Trojos arklys", jis suteiks galimybę mūsų šnipams skverbtis į jų šalis. Grupė įtakingų žmonių tiek iš vienos pusės, tiek iš kitos pusės suorganizavo labai slaptą organizaciją „Laisvės patriotai" Jie mano, kad vienintelis būdas sužlugdyti prezidento planą - tai sabotuoti jį tokiu būdu, kad jam daugiau nekiltų noras pradėti viską iš naujo. Čia į tą žaidimą įsivėlėte jūs.

- Bet kodėl aš? Kodėl pasirinko mane?

- Jūs buvote pati tinkamiausia kandidatūra, - paaiškino Maikas. - Puiki kandidatūra. Žavinga Vidurio Amerikos moteris, du žavingi vaikai. Idealiam paveikslui trūksta tiktai

žavingo šuns, ir žavingo katino. Jūs buvote tarsi „Ponia Amerika". Jie nusprendė jus turėti bet kokiu būdu. Kai kelyje pasimaišė jūsų vyras, jie nužudė jį, suorganizavę automobilio avariją.

- O Viešpatie! - Po Maiko žodžių jai pasidarė negera.

- Kitas žingsnis buvo jūsų įvaizdžio kūrimas. Panaudodami visus ryšius masinėse informacijos priemonėse, jie padarė jus visuotine numylėtine. Jūs tapote puikiąja ledi, vedančia tautas į taikų gyvenimą.

- O dabar?

Jų planas nužudyti jus ir jūsų vaikus pačiu baisiausiu būdu. Tegul pasaulis bus sukrėstas taip, kad daugiau niekam neateitų į galvą mintis apie įtampos sumažinimą.

Merė buvo sukrėsta.

Tai bendrais bruožais, - pasakė pulkininkas Makinis, tačiau gana tiksliai atspindi jų ketinimus. Maikas dirba CŽV. Po jūsų vyro ir Marino Grozos mirties Maikas aptiko „Laisvės patriotų" pėdsakus. Jie palaikė jį savu ir pasiūlė prisidėti prie jų. Mes tai aptarėme su prezidentu Elisonu ir jis sutiko. Jis žino apie visus įvykius. Jis nuolat rūpinasi jūsų saugumu, tačiau su niekuo to neaptarinėja, kadangi Nedas Tilingastas, CŽV galva, įspėjo jį, jog nuteka informacija iš paties aukščiausio lygio instancijų.

Merei galva plyšo iš skausmo.

- Bet juk... Juk jūs mėginote mane nužudyti.

- Aš bandžiau išgelbėti jūsų gyvybę, bet jūs man nenorėjote padėti. Aš dariau viską, kad išsiųsčiau jus pas savo vaikus namo, kur jūs būtumėte saugi.

- Bet jūs nuodijote mane.

- Dozė buvo nemirtina. Aš tik norėjau, kad jūs susirgtumėte ir išvažiuotumėte iš Rumunijos. Gydytojai jau laukė jūsų. Aš negalėjau papasakoti jums tiesos, nes tada mes būtume praradę vienintelį šansą juos pagauti. Netgi dabar mes nežinome, kas vadovauja šitai organizacijai. Jis niekada nedalyvauja susitikimuose. Žinoma tik tiek, kad jis vadina save Kontrolieriumi.

- O Luji?

- Gydytojas buvo vienas jų. Jis buvo Angelo padėjėjas, sprogstamųjų įtaisų specialistas. Jis turėjo užduotį būti šalia jūsų. Buvo suorganizuotas fiktyvus pagrobimas, ir jus išgelbėjo ponas Žavesys. - Jis pamatė Merės veido išraišką. - Jūs buvote vieniša ir pažeidžiama. Jie tuo pasinaudojo. Jūs buvote ne pirmoji, kas šitokiu būdu įsimylėjo gydytoją Deforžė.

Merė šį tą prisiminė. Besišypsantis vairuotojas. „Rumunai nelaimingi, čia gerai tiktai užsieniečiams. Aš nenorėčiau, kad mano žmona liktų našlė"

- Čia buvo įsipainiojęs ir Glorianas, - lėtai pasakė ji. - Jis specialiai pradūrė padangą, kad priverstų eiti mane pėsčią.

- Mes susitvarkysime su juo.

- Maikai... Kodėl jūs nušovėte Luji?

- Aš neturėjau kitos išeities. Jų planas buvo nužudyti jus ir jūsų vaikus visų akivaizdoje. Luji žinojo, kad aš Komiteto narys. Kai jis suprato, kad aš mėginau jus nunuodyti, jam kilo įtarimas. Jūs turėjote mirti ne nuo nuodų. Man teko jį nušauti, kad jis manęs nedemaskuotų.

Visos galvosūkio dalys buvo savo vietose. Žmogus, kuriuo ji nepasitikėjo, apnuodijo ją, kad išliktų gyva, o tas, kurį ji mylėjo, išgelbėjo ją, kad ji numirtų baisia mirtimi. „Aš buvau aukojamuoju avinėliu, - pagalvojo Merė. - Viskas, kas gero ją supo, buvo netikra. Vienintelis, kas man padėjo, tai Stentonas Rodžersas. Ar jis?..."

- O Stentonas? - paklausė Merė. - Jis...

- Jis nuolat jus gynė, - patikino ją pulkininkas Makinis. - Kai jis sužinojo, kad Maikas mėgino jus nužudyti, jis įsakė man jį areštuoti.

Merė pažvelgė į Maiką. Jis buvo čia tam, kad gintų ją, nors ji žiūrėjo į jį, kaip priešą. Jos galvoje buvo sąmyšis.

- Vadinasi, Luji neturėjo žmonos ir vaikų?

- Ne.

- Bet juk aš prašiau Edį Malcą patikrinti šį faktą, ir jis man pasakė, kad Luji buvo vedęs ir turėjo dvi dukras.

Maikas ir pulkininkas Makinis susižvalgė.

Mes jį izoliuosime, - tarė Makinis. Aš jį išsiųsiu į Frankfurtą. Ten jį areštuos.

- O kas toks Angelas? - paklausė Merė.

- Žudikas iš Lotynų Amerikos. Turbūt pats profesionaliausias pasaulyje. Komitetas už jūsų mirtį jam pažadėjo penkis milijonus dolerių.

Merė klausėsi ir negalėjo patikėti.

- Mes žinome, kad jis Bukarešte, - tęsė Maikas.

- Paprastai mes stebime oro uostus, geležinkelio stotis, kelius, bet mes neturime Angelo išvaizdos aprašymo. Jis turi dešimtis pasų. Niekada niekas jo paties nematė. Visi kontaktai užmezgami per jo meilužę - Neusą Munjes. Man, labai gaila, nepavyko sužinoti, kas jam padėjo čia atvykti ir koks jo žudymo planas.

- O kas jam trukdo mane nužudyti?

- Mes, - atsakė pulkininkas Makinis. - Rumunijos vyriausybės padedami mes ėmėmės visų atsargumo priemonių. Viskas kontroliuojama.

- Ir kas dabar?

- Tai jums spręsti, - atsakė Maikas. - Angelui įsakyta jus nužudyti šiandien šventės metu. Mes įsitikinę, kad galime jį pagauti, bet jeigu jūs ten nebūsite...

- Tada jis nieko nedarys.

Šiandien ne. Bet anksčiau ar vėliau jis vis vien pamėgins jus nužudyti.

- Jūs norite, kad aš būčiau jaukas.

- Jūs pati privalote nuspręsti, - pasakė pulkininkas Makinis.

„Aš galiu viską sustabdyti, - pagalvojo Merė. - Paimti vaikus, grįžti į Kanzasą, ir visi košmarai liks praeityje. Aš vėl gyvensiu ramiai, dėstysiu universitete. Dėstytojų nežudo. Angelas pamirš mane"

- Aš nenoriu statyti savo vaikų gyvybės į pavojų.

- Aš padarysiu taip, kad vaikus išves iš rezidencijos ir saugos sustiprinta sargyba, - pažadėjo pulkininkas.

Merė ilgai tylėjo. Paskui pažiūrėjo į Maiką ir tarė:

- Aukojamasis avinėlis turi būti pasipuošęs?

30 skyrius

Ambasadoje pulkininkas Makinis instruktavo jūrų pėstininkus.

Rezidencija turi būti saugoma kaip Nokso fortas.* Rumunai padeda mums. Visi artimiausieji rajonai apsupti kareivių. Niekas negalės įeiti be leidimo. Jūs papildomai tikrinsite įeinančiųjų ir išeinančiųjų leidimus. Ir visi privalo būti patikrinti metalo detektoriumi. Pastatą ir parką apsups policininkai. Ant stogo sėdės snaiperiai. Klausimų yra?

- Ne, sere.

- Laisvai, išsivaikščioti.

Aplinkui vyravo šventinė nuotaika. Galingi prožektoriai apšvietė dangų. Rumunų milicininkų ir amerikiečių jūrų pėstininkų kordonas sulaikė minią. Visur zujo civiliniais drabužiais vilkintys Sekuritatės agentai. Kurie ne kurie turėjo šunis, išmokytus ieškoti sprogmenų.

Priėmime dalyvavo daugelio šalių žurnalistai ir fotoreporteriai. Jie patys ir jų kameros buvo rūpestingai patikrinta, prieš įleidžiant į rezidenciją.

- Pelė neprasmuks, - pasigyrė budintis karininkas.

Kapralas, sėdėdamas pagalbinėje patalpoje nuobodžiavo, tačiau stebėjo žmogų su kombinezonu, kuris pildė balionėlius. Jis išsitraukė cigaretę ir užsirūkė.

- Užgesinkite cigaretę! - suriko Angelas.

- Koks reikalas? Jūs balionėlius pripildote helio? O helis nedega.

Užgesinkite cigaretę! Pulkininkas Makinis įsakė čia nerūkyti.

- Velnias, - suniurnėjo Kapralas. Jis numetė cigaretę ant grindų ir primynė batu.

Angelas atidžiai pažiūrėjo, ar neliko ant grindų rusenančio tabako, ir vėl ėmėsi darbo.

Helis iš tikrųjų nedegė, bet nė viename balione nebuvo helio. Pirmajame buvo propanas, antrajame - baltasis fosforas, o trečiajame - deguonies ir acetileno mišinys. Angelas balionuose paliko helio tik tiek, kad balionėliai pakiltų į viršų.

Baltus balionėlius Angelas pripildė propano, raudonus - deguonies-acetileno mišinio, o mėlynus - baltojo fosforo.

---

* Vieta, kur saugomos JAV aukso atsargos.

Kai balionėliai susprogs, baltasis fosforas uždegs paskliduſį propaną ir pavirs įkaitusiu skysčiu, varvančiu ant apačioje esančių žmonių. Šiluminis efektas pažeis gerkles ir plaučius, o sprogimo banga sugriaus visą kvartalą. Tai bus puiku!

Angelas atsitiesė ir pažiūrėjo į įvairiaspalvius balionėlius, skraidančius palubėje.

- Aš baigiau.

Gerai, pasakė Kapralas, dabar reikia sumesti balionėlius į salę, kad svečiams būtų linksmiau.- Kapralas pasikvietė keturis jūrų pėstininkus. - Nagi, vaikinai padėkite.

Vienas jų atidarė šokių salės duris. Sienos buvo papuoštos Amerikos vėliavomis ir įvairiaspalviais kaspinais. Kitame salės gale buvo orkestro pakyla. Čia jau buvo daug svečių, stovinčių šalia stalų su užkandžiais.

- Kaip čia gražu, - tarė Angelas. Veikiai šita salė bus pilna apdegusių lavonų. - Galima, aš ją nufotografuosiu?

- Fotografuok. Na, vakinai, pirmyn.

Jūrų pėstininkai suėjo į pagalbinę patalpą ir ėmė stumti balionėlius į salę, žiūrėdami, kaip jie šauna į viršų.

- Švelniau, - įspėjo Angelas.

- Nesijaudink, nieko tavo neįkainojamiems balionams neatsitiks.

Stovėdamas tarpduryje Angelas žiūrėjo į skraidančius balionėlius ir šypsojosi. Tūkstantis nedidelių spalvotų bombelių. Jis išsitraukė iš kišenės fotoaparatą ir įėjo į salę.

- Ei, tau ten negalima, - įspėjo jį Kapralas.

- Aš noriu padaryti nuotrauką savo dukrai atminimui.

„Įsivaizduoju, kaip atrodo tavo dukra", - pagalvojo jis.

Tiktai greitai, - pasakė.

Tuo momentu į salę įėjo Merė Ešli su vaikais. Angelas nusišypsojo. Viskas eina pagal planą.

Kai Kapralas nusisuko, Angelas mikliai paslėpė fotoaparatą po stalu, kur po staltiese jo niekas nepamatys. Sprogdiklio laiko žymeklis buvo nustatytas pirmai valandai nakties. Viskas buvo parengta. Prie jo priėjo apsauginin-kas.

- Aš baigiau, - pasakė Angelas.

- Aš palydėsiu jus prie išėjimo, - pasakė apsauginin kas.

- Ačiū.

Po penkių minučių Angelas jau ėjo Aleksandro Sachijos gatve, toldamas nuo rezidencijos.

Aplink rezidenciją grūdosi vis didėjanti rumunų minia. Milicija stengėsi ją sulaikyti. Visuose namo languose degė šviesa, ir rezidencija ryškiai išsiskyrė naktinio dangaus fone.

Dar neprasidėjus priėmimui, Merė nuvedė vaikus į viršų.

- Mes padarysime nedidelį šeimyninį posėdį, - pasakė ji. Merė jautė, kad vaikams reikia pasakyti tiesą.

Vaikai klausėsi jos išplėtę akis.

- Aš pasirūpinsiu jūsų saugumu, - tarė ji. - Jus išveš iš čia.

- O kaigi tu? - paklausė Betė. - Juk tave nori nužudyti. Kodėl tu nevažiuoji su mumis?

- Ne, brangioji, aš negaliu. Kitaip mes nepagausime šito žmogaus.

Timas vargais negalais tramdė ašaras.

- O jeigu jo nepagaus?

- Maikas Sleidas sakė, kad pagaus.

Timas ir Betė susižvalgė. Jie buvo išsigandę. Merei tiesiog plyšo širdis. „Jie dar per jauni, kad patirtų tokius išbandymus, - pagalvojo ji. - Visi mes per jauni tokiems dalykams"

Merė kruopščiai pasirinko drabužius. „Gal aš rengiuosi savo laidotuvėms?" - pagalvojo ji. Ji apsivilko ilgą raudono šifono suknelę ir apsiavė raudonus aukštakulnius batukus. Merė pasižiūrėjo į veidrodį - veidas buvo išblyškęs.

Po penkiolikos minučių Merė, Betė ir Timas įėjo į šokių salę. Merė sveikinosi su svečiais stengdamasi nuslėpti savo nervingumą. Ji pasisuko į vaikus ir garsiai pasakė:

- Jums dar reikia paruošti namų darbus. Grįžkite į savo kambarius.

Žiūrėdama jiems iš paskos, ji pajuto, kad jai užgniaužė kvapą. „Tikiuosi, Maikas Sleidas žino ką daro", - pagalvojo ji.

Už nugaros subildėjo, ir Merė krūptelėjo. Ji staigiai atsigręžė, jausdama, kad tuoj iššoks iš krūtinės širdis. Padavėjas išmetė padėklą su indais ir dabar rinko šukes. Merė stovėjo stengdamasi suimti save į rankas. Kokiu būdu Angelas ketino ją nužudyti? Ji apžvelgė šventiškai papuoštą salę, bet atsakymo į savo klausimą nesurado.

Kai tiktai vaikai išėjo iš salės, pulkininkas Makinis tuojau pat nuvedė juos prie atsarginio išėjimo.

- Nuveškite juos į ambasadą. Akių nuo jų nenuleiskite, - įsakė jis dviems jūrų pėstininkams.

- Ar mamai nieko neatsitiks? - paklausė Betė.

Jai tikrai nieko neatsitiks, pažadėjo pulkininkas Makinis, o pats pagalvojo: „Tikimės, kad taip ir bus"

Kai vaikai išėjo, Maikas Sleidas priėjo prie Merės.

- Vaikus išvežė. Aš eisiu ir dar kartą viską patikrinsiu ir grįšiu.

- Neišeikite, - išsprūdo jai. - Aš noriu būti šalia jūsų.

- Kodėl?

- Šalia jūsų aš jaučiuosi saugi, - sąžiningai prisipažino Merė.

- Štai kaip, - nusišyposojo Sleidas. - Eime.

Merė ėjo paskui jį, stengdamasi laikytis kiek galima arčiau. Grojo orkestras, svečiai šoko. Repertuare buvo amerikiečių dainos ir brodvėjaus miuziklų melodijos. Tie, kas nešoko, gėrė šampaną, kurį ant sidabrinių padėklų nešiojo padavėjai. Visų nuotaika buvo šventiška.

Merė pakėlė galvą ir pamatė šimtus įvairiaspalvių balionėlių, sklandančių palubėje. Viskas buvo taip puiku. „Jeigu čia neslankiotų mirtis", pagalvojo Merė. Jos nervai buvo įtempti ligi kraštutinumo. Vienas svečių praėjo pro pat ją, ir ji susigūžė, laukdama, kad į ją įsmigs švirkšto adata su nuodais. Nejaugi Angelas nori ją nušauti visų akivaizdoje? Ar nudurti peiliu? Nuo nervinės įtampos jai svaigo galva. Jai buvo sunku kvėpuoti. Merė stovėjo linksmų, besijuokiančių žmonių minioje, jausdamasi vieniša ir pažeidžiama. Angelas galėjo būti bet kur. Galbūt jis ir dabar žiūri į ją.

- Kaip jūs manote, Angelas dabar čia? - paklausė Merė.

- Nežinau, - atsakė Maikas, - ir tai - baisiausia. - Pamatęs jos veido išraišką, jis tarė: - Klausykite, jeigu jūs norite...

- Ne. Juk jūs sakėte, kad aš jaukas. O be jauko spąstai neužsitrenks.

- Būtent, - atsakė jis šiek tiek suspausdamas jai ranką.

Prie jų priėjo pulkininkas Makinis.

- Mes dar kartą viską patikrinome. Nieko. Man visa tai nepatinka.

- Pamėginkime dar kartą. - Maikas davė ženklą keturiems jūrų pėstininkams, ir jie atsistojo šalia Merės. Aš tuojau grįšiu, - pažadėjo Maikas.

- Prašau greičiau grįžti, - paprašė Merė.

Maikas, pulkininkas Makinis ir du apsauginiai su šunimis patikrino visus antrojo aukšto kambarius.

- Nieko, - tarė Maikas.

Jie priėjo prie jūrų pėstininko, saugojusio tarnybinį įėjimą.

- Čia niekas nelipo?

- Ne, sere. Viskas, kaip įprasta.

„Ne visai", - su kartėliu pagalvojo Maikas.

Jie priėjo prie svečių kambario. Palei durīs stovėjo ginkluotas apsauginiнkas. Pamatęs pulkininką jis išsitempė ir atidavė pagarbą. Jie įėjo į kambarį. Karina Sokoli gulėjo ant lovos, skaitydama rumuniską knygą. Gal ji buvo „pakišta antis"? Gal ji padėjo Angelui?

- Gaila, kad aš nėjau į šventę. Ten turbūt labai linksma. Na ką gi, baigsiu skaityti knygą.

- Gerai, - pasakė Maikas. Jis uždarė duris. - Patikrinkime dar kartą apačioje.

Jie nuėjo į virtuvę.

- Kaip dėl nuodų? - paklausė pulkininkas Makinis. - Gal jis nori ją nunuodyti?

Maikas neigiamai papurtė galvą.

- Nelabai fotogeniška. Angelui reikia ko nors įspūdingesnio.

- Maikai, čia neįmanoma įnešti sprogmenis. Ekspertai su šunimis patikrino kiekvieną centimetrą. Visur švaru. Per stogą taip pat neišeis - ten sėdi snaiperiai. Tai neįmanoma.

Yra vienas būdas..

- Koks?

- Nežinau, - atsakė Maikas. - Jį žino tik Angelas.

Jie dar kartą patikrino biblioteką ir darbo kambarius. Nieko. Praėjo pro pagalbinę patalpą, kur Kapralas ir du jūrų pėstininkai įstūmė į salę paskutinius balionėlius.

- Gražu, tiesa? - pasakė Kapralas.

- Taip.

Jie jau ketino eiti, bet Maikas sustojo.

- Kaprale, iš kur atvežė šituos balionėlius?

- Iš JAV karinių oro pajėgų bazės Frankfurte, sere.

- O šituos? - Maikas parodė į helio balionus.

- Iš ten pat.

Maikas pasisuko į pulkininką Makinį.

- Einame dar kartą patikrinsime viršuje.

Jie buvo benueiną, kai staiga Kapralas paklausė:

- Atleiskite, pulkininke. Tas žmogus, kurį jūs atsiuntėte, pamiršo pasakyti savo pavardę. Kaip jam mokėsime - kaip kariškiui, ar kaip civiliui?

Pulkininkas Makinis susiraukė.

- Koks žmogus?

- Kuriam jūs įsakėte pripildyti balionėlius helio.

- Aš niekam tokio įsakymo nedaviau, - papurtė galvą pulkininkas. - Kas jums tai pasakė?

- Edis Malcas. Jis sakė...

- Edis Malcas? Bet juk aš įsakiau jam vykti į Frankfurtą.

- Kaip atrodė tas vyriškis? - paklausė Maikas Kapralą. Tai buvo ne vyras, sere, o moteris. Tiesą sakant, atrodė ji labai keistai. Tokia stora ir išsigimusi. Dar kalbėjo su keistu akcentu. Jos veidas išėstas raupų.

Maikas greitai žvilgtelėjo į pulkininką Makinį.

- Šitaip Haris Lancas apibūdino Neusą Munjes.

Jie viską suprato vienu metu.

- O Viešpatie! - lėtai ištarė Maikas. - Neusa Munjes ir yra Angelas! - Jis parodė į balionėlius. - Ji iš jų pripildė balionėlius?

- Taip, sere. Net juokinga. Aš užsirūkiau, o ji kad suriks, jog užgesinčiau cigaretę. O aš jai sakau: „Helis nedega" O ji atsako...

Maikas pakėlė akis aukšyn.

Balionėliai! Sprogmenys juose!

Jie žiūrėjo į lubas, kur plaukiojo įvairiaspalviai balionėliai.

Turi būti koks nors sprogdinamasis įtaisas su laikrodžio mechanizmu. - Maikas atsigręžė į Kapralą. - Kada ji išėjo?

- Prieš valandą.

Po stalu laiko žymeklio indikatoriuje liko šešios minutės.

Maikas pasimetęs apžvelgė salę.

- Ji galėjo jį paslėpti kur nori. Jis gali suveikti bet kuriuo momentu. Mums nėra kada jo ieškoti.

Prie jų priėjo Merė. Maikas atsisuko į ją.

- Reikia visiems išeiti iš salės! Greitai! Bus geriau, jeigu jūs pati tai pasakysite svečiams. Tegul išeina visi!

Ji nesuprasdama žiūrėjo į jį.

- Kodėl? Kas atsitiko?

- Mes radome mūsų bičiulio žaisliuką, - niūriai atsakė Maikas. Jis parodė į lubas. - Tuose balionėliuose - mirtis.

Merės veide pasirodė siaubas.

- Ar juos galima iš čia pašalinti?

- Jų ten bent tūkstantis. Kol mes juos gaudysime...

Merei išdžiūvo gerklė, ji sunkiai ištarė:

- Maikai... Aš žinau, kaip tai padaryti.

Visi sužiuro į ją.

- Stogas. Jis atsidaro.

Maikas bandė tvardytis.

- Kaip jį atidaryti?

Yra jungiklis.

- Ne, - tarė Maikas. - Nieko, susijusio su elektra. Nuo kibirkšties jie gali sprogti. O rankomis ar galima atidaryti?

- Galima. - Merė vargais negalais ištardavo žodžius. - Stogą galima atidaryti suktuvu. Iš abiejų pusių yra rankenėlės... - Šalia jos jau nieko nebuvo.

Abu vyrai tekini bėgo laiptais į antrąjį aukštą. Veikiai jie jau buvo palėpėje. Palei sieną buvo pritvirtinta suktuvo rankena.

- Antroji rankena turi būti kitoje pusėje, - pasakė Maikas.

Jis atsistojo ant siaurų pastolių, stengdamasis nežiūrėti į apačioje stovinčius žmones. Svarbiausia išlaikyti lygsvarą. Nuo skersvėjo balionai skrido prie jo, ir viena jo koja nuslydo nuo pastolių. Jis krito, tačiau paskutiniu momentu įsitvėrė lentos ir pakibo ore. Lėtai prisitraukęs, jis vėl užlipo ant pastolių. Maiko veidu sroveno prakaitas. Atsargiai žengdamas jis nuėjo prie suktuvo rankenos.

- Aš pasirengęs, - riktelėjo Maikas pulkininkui. - Pradedame. Jokių staigių judesių.

- Pirmyn.

Maikas ėmė lėtai sukti rankeną.

Laiko žymeklio, paslėpto po stalu, tablo rodė, jog liko dvi minutės.

Balionėliai trukdė Maikui matyti pulkininką Makinį, bet girdėjo antrojo suktuvo girgždėjimą. Stogas pamažėle prasiskyrė. Iš pradžių keletas, o paskui vis daugiau ir daugiau balionėlių išskrido pro tarpą ir nėrė į tamsų dangų. Gatvėje pasigirdo džiūgaujantys minios šauksmai. Ligi sprogimo liko keturiasdešimt penkios sekundės. Keletas balionėlių įstrigo netoli Maiko. Jis ištiesė ranką, bet nepasiekė. Maikas žengė kelis žingsnius siaurais pastoliais ir stūmtelėjo balionėlius.

Jis stovėjo ir žiūrėjo, kaip jie kyla vis aukščiau ir aukščiau į juodą aksominį dangų. Staiga sprogo dangus. Pasigirdo baisus dundėjimas, ir balti bei raudoni ugnies liežuviai blaškėsi į visas šalis. Tokios Nepriklausomybės Dienos šventės dar niekas nebuvo matęs! Minia ėmė ploti.

Iš nuovargio Maikas negalėjo pajudėti. Viskas pasibaigė.

Operacija buvo vykdoma vienu metu įvairiose pasaulio šalyse. Floidas Beikeris, JAV valstybės sekretorius, gulėjo

su savo meiluže lovoje, kai atsidarė miegamojo durys. Į miegamąjį įėjo keturi žmonės.

- Velniai rautų, ką jūs sau leidžiate?..

Vienas įėjusiųjų išsitraukė pažymėjimą.

- FTB. Jūs areštuotas.

Floidas Beikeris negalėjo tuo patikėti.

- Jūs išprotėjote. Kuo mane kaltina?

- Išdavyste, Torai.

Generolas Oliveris Brukas, slapyvardžiu Odinas, pusryčiavo savo klube, kai jį areštavo FTB.

Seras Haidvaitas, Britanijos imperijos ordino kavalierius, skelbė tostą kviestinių pietų metu, kai prie jo priėjo padavėjas.

- Atleiskite, sere Aleksai. Ten pas jus atėjo du džentelmenai.

Paryžiuje buvo areštuotas kalbą sakantis senatorius, slapyvardžiu Baldras.

Niū Delyje parlamento pastate areštavo Indijos nacionalinio kongreso spikerį, turėjusį Višnu slapyvardį.

Italijos parlamento deputatas (Tiuras) buvo areštuotas turkiškoje pirtyje.

Operacija tęsėsi.

Meksikoje, Albanijoje ir Japonijoje buvo areštuoti aukšto rango valdininkai. Kalėjime atsidūrė VFR bundestago narys, Austrijos nacionalinės tarybos deputatas, Tarybų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas.

Tarp areštuotųjų buvo stambios laivininkystės kompanijos prezidentas ir įtakingas profsąjungų lyderis, televizijos pamokslininkas ir naftos kartelio galva.

Edis Malcas buvo nušautas, kai bandė pabėgti.

Pitas Konorsas nusišovė, kai FTB agentai ėmė laužti jo kabineto duris.

Merė ir Maikas Sleidas sėdėjo „Akvariume", priimdami pranešimus iš viso pasaulio.

- Jie suėmė Vrelandą, PAR vyriausybės narį. Liko tik Kontrolierius ir Neusa Munjes-Angelas.

Nejaugi niekas nežinojo, kad Angelas moteris? nusistebėjo Merė.

Ne. Ji mus visus apmulkino. Haris Lancas pasakė Komiteto nariams, kad ji - stora išsigimusi kvaiša.

- O Kontrolierius?

Niekas niekada jo nematė. Visus įsakymus duoda telefonu. Jis puikus organizatorius. „Laisvės patriotai" suskirstyti į nedideles kuopeles, todėl viena kuopelė nežino, kuo užsiima kita.

Angelas degė įniršiu. Ji panėšėjo į pasiutusį žvėrį. Kažkas suardė jos planą, bet ji buvo pasirengusi vėl imtis veiksmų.

Surinkusi Vašingtono numerį, ji kvailu negyvu balsu pasakė:

Angelas prašė perduoti, kad nereikia nerimauti. Jis savo pažadą ištesės. Jie numirs kitą kartą...

Kito karto nebus, - atsakė jos pašnekovas. - Mums nereikalingas tavo Angelas. Jis prastesnis už bet kurį mėgėją.

- Angelas man sakė...

- Man nusispjauti, ką jis sakė. Su juo baigti reikalai. Jis negaus nė cento. Aš pasamdysiu ką nors kitą, kas moka dirbti. Pasakyk tam kalės vaikui, kad daugiau manęs netrukdytų.

Ragelyje pasigirdo signalai.

Prakeiktas gringas! Dar niekas taip su Angelu nekalbėjo. Jos išdidumas buvo užgautas. Jis už tai užmokės! Dar ir kaip užmokės!

„Akvariume" suskambėjo telefonas. Merė pakėlė ragelį. Tai buvo Stentonas Rodžersas.

- Mere! Ar jums nieko neatsitiko? Kaip vaikai?

- Viskas gerai, Stenai.

- Ačiū Dievui! Papasakokite, kas įvyko.

- Tai buvo Angelas. Ji norėjo susprogdinti rezidenciją...

- Jūs norite pasakyti - jis?

- Ne, Angelas - moteris. Jos pavardė Neusa Munjes.

Po ilgokos pauzės Stentonas tarė:

Neusa Munjes? Ta stora išsigimėlė kvaiša ir yra Angelas?

Merę nukrėtė drebulys.

Taip, Stenai, - lėtai pasakė ji.

- Ar aš galiu kuo nors padėti?

Ačiū, ne. Dabar aš einu pasiimti vaikų. Aš paskui paskambinsiu.

Ji padėjo ragelį. Jos veide atsispindėjo nuostaba.

- Kas atsitiko? - paklausė Maikas.

- Jūs sakėte, kad Haris Lancas tik kuriems ne kuriems Komiteto nariams pasakė, kaip atrodo Neusa Munjes.

Taip.

Tai štai, Stentonas Rodžersas ką tik ją apibūdino.

Kai lėktuvas nusileido Dalaso oro uoste, Angelas įėjo į telefono būdelę ir surinko Kontrolieriaus numerį.

Pažįstamas balsas atsakė:

- Stentonas Rodžersas klauso.

Po dviejų dienų Maikas, pulkininkas Makinis ir Merė sėdėjo ambasados konferencijų salėje. Elektronikos ekspertai ką tik baigė tikrinti ir sunaikino visus „vabaliukus"

Viskas sutampa, tarė Maikas. Kontrolierius - tai Stentonas Rodžersas, bet mes anksčiau niekaip negalėjome suprasti.

- Bet kodėl jis norėjo mane nužudyti? - paklausė Merė. - Iš pradžių jis buvo prieš mano kandidatūrą. Jis pats man prisipažino.

Tada dar nebuvo parengtas jo planas, - paaiškino Maikas. Bet pamatęs jus ir vaikus, jis suprato, kad jūs esate tai, ko reikia. Po to jis panaudojo visą savo įtaką, kad jūs taptumėte ambasadore. Tai mus ir suklaidino. Jis visą laiką rūpinosi, kad spauda nuolat rašytų apie jus, kad jus matytų reikiamose vietose ir su reikiamais asmenimis.

Merė gūžtelėjo pečiais.

- Kam jam to reikėjo?..

Stentonas Rodžersas neatleido Poliui Elisonui, kad tas tapo prezidentu. Apskritai tai jis buvo liberalas, bet paskui vedė dešiniojo sparno reakcionierę. Aš manau, kad ji paveikė jį.

- Jį areštavo?

- Ne. Jis dingo. Bet jį veikiai suras.

Po dviejų dienų Stentono Rodžerso galvą rado šiukšlių dėžėje. Akys buvo išluptos.

31 skyrius

Prezidentas Elisonas paskambino iš Baltųjų rūmų.

- Aš atsisakiau priimti jūsų atsistatydinimą.

- Atleiskite, pone prezidente, bet aš...

- Mere, aš žinau, kokius išmėginimus jums teko patirti, bet aš prašau, kad jūs tęstumėte savo darbą Rumunijoje.

„Aš žinau, kokius išmėginimus jums teko patirti". Argi jis gali visa tai įsivaizduoti? Ji atvyko čia kupina vilčių ir energijos. Ji ketino tapti savo šalies simboliu. Ji norėjo parodyti pasauliui, kokie iš tikrųjų yra amerikiečiai. Ir visą tą laiką ji buvo įrankiu svetimose rankose. Ją panaudojo prezidentas, vyriausybė, visi, kas buvo aplink ją. Jai ir vaikams grėsė mirtinas pavojus. Ji pagalvojo apie Edvardą ir apie tai, kodėl jis buvo nužudytas. Apie Luji ir jo melagingas kalbas. Ji pagalvojo ir apie tai, koks pavojingas pasauliui žmogus - Angelas.

„Aš visai nepanaši į tą moterį, kuri atvažiavo čia, pagalvojo Merė. - Aš buvau patikli. Dabar aš suaugau. Aš čia šio to pasiekiau. Aš išlaisvinau Haną Merfi iš kalėjimo. Aš išgelbėjau Jonesku sūnų. Aš iškovojau Rumunijai paskolą. Aš išgelbėjau keletą žydų"

- Alio? Ar jūs mane girdite? - paklausė prezidentas.

Taip, sere, - pasakė ji, žiūrėdama į Maiką Sleidą, kuris stebėjo ją, sėdėdamas krėsle.

Jūs puikiai susidorojate su savo pareigomis, - tarė prezidentas. - Mes visi didžiuojamės jumis. Ar jūs skaitėte laikraščius?

Jos nedomino laikraščiai.

- Jūs mums ten reikalinga. Jūs labai padedate mūsų šaliai.

Prezidentas laukė jos atsakymo. Merė mąstė, pasverdama visus „už" ir „prieš". „Aš puiki ambasadorė ir dar daug galiu padaryti", - pagalvojo Merė.

- Pone prezidente, jeigu aš liksiu savo poste, tai stengsiuosi, kad JAV suteiktų politinį prieglobstį Karinai Sokoli.

- Atleiskite, Mere. Aš jau paaiškinau jums, kad mes to padaryti negalėsime. Tai įžeistų Jonesku...

Nieko baisaus. Aš pažįstu Jonesku. Jis naudoja ją kaip pėstininką politiniame žaidime.

- Ir kaip jūs ketinate ją iš ten išvežti? - po ilgos pauzės paklausė prezidentas.

- Rytoj rytą atskrenda krovininis lėktuvas. Ji išskris juo.

Gerai. Aš pakalbėsiu dėl šio reikalo su Valstybės departamentu. Jeigu tai viskas...

Merė metė žvilgsnį į Maiką Sleidą.

- Ne, sere. Aš noriu, kad Maikas Sleidas liktų dirbti su manimi. Jis man reikalingas.

Maikas šypsodamasis stebėjo ją.

- Bijau, kad tai neįmanoma, - tvirtai pasakė prezidentas. - Sleidui teks grįžti. Čia jo laukia nauja užduotis.

Merė tylėjo.

- Mes jums atsiųsime ką nors kitą, - tęsė prezidentas. - Galite pasirinkti ką norite.

Tyla.

- Maikas Sleidas mums reikalingas Vašingtone.

Merė vėl pažvelgė į Sleidą.

- Alio? Mere? Ar tai šantažas?

Merė neištarė nė žodžio.

Galų gale nepatenkintu tonu prezidentas pasakė:

- Gerai, jeigu jūs be jo negalite, tegul dar truputį padirbės su jumis.

- Ačiū, pone prezidente, - džiugiai atsakė Merė. - Aš lieku ambasadore Rumunijoje.

Vis dėlto, ponia ambasadore, jūs mokate pasiekti savo. Na ką gi, linkiu sėkmės! Ir nepakliūkite į bėdą.

Merė padėjo ragelį ir pažiūrėjo į Maiką.

- Jūs pasiliksite čia. Jis įsakė man nepakliūti į bėdą.

- Jis turi humoro jausmą, - nusišypsojo Maikas. - Jeigu jau aš lieku čia, tai geriau mums pakalbėti apie problemas, kurios iškilo su Rumunijos prekybos ministru. - Jis pažiūrėjo jai į akis. - Kavos?

EPILOGAS

Elis Springsas, Australija

Pirmininkė atsistojo.

- Mums smogė stiprų smūgį. Tačiau mes pasimokysime iš padarytų klaidų, ir mūsų organizacija bus dar stipresnė. O dabar balsuosime.

- Afroditė?

Taip.

- Atėnė?

Taip.

- Sibilė?

Taip.

- Selena?

Turėdamos galvoje, kad nužudytas mūsų Kontrolierius galbūt...

- Prašau atsakyti, taip ar ne.

- Ne.

- Nikė?

Taip.

- Nemezidė?

Taip.

- Balsų dauguma priimta. Ledi, prašau griežtai laikytis įprastų atsargumo reikalavimų.

Populiarusis detektyvas

Sidnis Šeldon
DIEVŲ MALŪNAI
Romanas

Vertė Aneta Ručinskienė

SI 2276 . 1997 04 07. 9 apsk. leid. l. Užsakymo Nr. 885
Išleido Mažoji Rosma, A. Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius.
Spausdino Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio 1, 2600 Vilnius
Kaina sutartinė

Romane „Dievų malūnai" aprašoma, kaip tarptautinė superslapta reakcinga organizacija papirkinėdama, šantažuodama, samdydama slaptuosius agentus ir žudiką sadistą susidoroja su visais, kas pastoja jai kelią

ISBN 9986-799-39-2